ДЖОН ГРИШАМ
НЕВИННИЯТ
УБИЙСТВО И
НЕСПРАВЕДЛИВОСТ В ЕДИН
МАЛЪК ГРАД

Превод от английски: Богдан Русев, —

chitanka.info

Посвещава се на
Анет Хъдсън и Рене Симънс
и на паметта на техния брат

1

Ниските заоблени хълмове в югоизточната част на щат и Оклахома се простират от Норман до Арканзас и почти с нищо не подсказват за огромните залежи от суров петрол, които някога са лежали под тях. Местността е изпъстрена със стари сонди; малкото работещи сред тях се днижат бавно, вадят едва по няколко литра петрол с всяко вдигане и карат хората да се питат дали изобщо има смисъл от това усилие. Много от сондите просто са се откачали и стоят неподвижни насред полето, като ръждиви паметници от славните дни на търсачите на петрол, които бяха натрупали богатствата си в един-единствен бляскав миг.

Някои от тези сонди са пръснати и в полята около Ейда — стар град на сондьори и петролотърсачи, с шестнайсет хиляди жители, университет и дори съд. Но сондите около Ейда не работят — петрол вече няма. Сега парите тук се изкарват на час: във фабриките, животновъдните ферми и овощните градини.

Центърът на Ейда кипи от живот. На главната улица няма празни или изоставени сгради. Търговците оцеляват, макар че повечето фирми са се изместили в покрайнините. По обяд кафенетата са пълни.

Сградата на окръжния съд на Понтоток е стара и претъпкана с адвокати и техните клиенти. Заобикаля я обичайният миш-маш от административни сгради и адвокатски кантори. Местният затвор — бомбоубежшще без прозорци — по някаква отдавна забравена причина е построен в двора на съда. Жертвите на метаамфетаминовия порок се грижат винаги да е пълен.

Главната улица води до Източния университет — дом на четири хиляди студенти, много от тях пътуващи всеки ден от родните си места. Учебното заведение оживява града с постоянния приток от млади хора и с преподавателите в него, които внасят известно разнообразие в обществото на Югоизточна Оклахома.

Почти нищо не остава незабелязано от „Ейда Ивнинг Нюз“ — популярен всекидневник, който се разпространява в региона и

успешно се конкурира с „Оклахоман“, най-големия вестник в щата. На първа страница обикновено има световни и национални новини, следвани от новините от щата и региона, а накрая са най-важните за хората неща — резултати от спортните първенства в училищата, местна политика, календар на местните събития и некролози.

Жителите на Ейда и окръг Понтоток са приятна смес от провинциални южняци и независими индивидуалисти от някогашния Див запад. Акцентът им е подобен на този в източната част на щата Тексас или Арканзас — с равни провлачени гласни. Тук са били някогашните земи на племето чикасо. В Оклахома живеят повече индианци, отколкото във всеки друг щат, и след сто години смесени бракове в жилите на мнозина от белите тече индианска кръв. Някогашното срамно клеймо бързо избледнява; в днешни дни индианското наследство е по-скоро повод за гордост.

Библията е дълбоко тачена в Ейда. В града има петдесет църкви от десетина различни течения в християнството. Те развиват активна дейност, при това не само в неделя. Има една католическа църква и една епископална, но няма храм или синагога. Повечето хора са християни, или поне така твърдят. От жителите на Ейда се очаква да са членове на някоя църква. Социалното им положение често се определя от религиозната им принадлежност.

С населението си от шестнайсет хиляди души Ейда се смята за голям град по стандартите на селскостопанския щат Оклахома и е привлекателно място за строеж на фабрики и хипермаркети. Хора от няколко съседни окръга пътуват до него, за да отидат на работа или на пазар. Градът се намира на 130 км югоизточно от Оклахома Сити и на три часа път с кола на север от Далас. Всеки в Ейда има познати, които работят или живеят в Тексас.

Най-големият извор на местна гордост са конните надбягвания на къси разстояния. Някои от най-добрите жребци и кобили са отгледани от собственици на коневъдни ферми край Ейда. А когато местният футболен отбор „Ейда Кугарс“ спечели щатското първенство, всички се радват с години.

Градът е приятен и дружелюбен — жителите му са отворени към непознати, любезни едни към други и винаги готови да помогнат на човек, изпаднал в нужда. Децата играят на сенчестите ливади пред

домовете си. През деня къщите не се заключват. Тийнейджърите обикалят с коли през нощта, без да се забъркват в нищо сериозно.

И ако не бяха две печално известни убийства в началото на 80-те, Ейда никога нямаше да бъде забелязан от останалата част на света. А жителите на града нямаше да имат нищо против.

Сякаш по силата на някаква неписана наредба на градската управа повечето от нощните клубове и барове в Ейда бяха в покрайнините на града, така че безделниците и неприятностите, които създаваха, да стоят далеч от добрите хора. Едно от тези места беше „Лампата“ — огромна метална постройка с лошо осветление, евтина бира, джубокс машини, жива музика през уикенда, дансинг и просторен, застлан с чакъл паркинг, на който калните пикапи винаги бяха много повече от седаните. Постоянните клиенти бяха точно такива, каквито се събират на подобни места — работници от фабриките, които трябва да изпият по нещо, преди да се приберат у дома, местни момчета, които искат да се позабавляват, свикнали с нощния живот младежи на двайсет и няколко и любители на музиката и танците, които са дошли да послушат някоя банда на живо. В началото на кариерата си дори Винс Джил и Ранди Травис бяха свирили тук.

„Лампата“ беше популярно и посещавано място, в което на смени работеха много бармани, охранители и сервитьорки. Тук работеше и Деби Картър. Беше на двайсет и една, бе завършила гимназията в Ейда преди няколко години и все още бе щастливо неомъжена. Освен в „Лампата“ тя работеше на смени на още две места и от време на време гледаше деца. Деби имаше собствена кола и живееше сама в тристаен апартамент над един гараж на Осма улица, близо до университета. Беше красиво момиче — с тъмна коса и стройно атлетично тяло. Имаше независим характер и момчетата я харесваха.

Майка й Пеги Стилуел винаги се притесняваше, че дъщеря й прекарва твърде много време в „Лампата“ и другите клубове. Не беше възпитала детето си за такъв живот; всъщност Деби беше силно религиозна. След гимназията обаче започна да ходи по купони и да се прибира по-късно. Пеги не беше съгласна с това и двете с Деби понякога се караха за новия й начин на живот. Момичето взе твърдо

решение да отстоява независимостта си. Намери си апартамент под наем и се изнесе от къщи, но продължи да бъде много близка с майка си.

Вечерта на 7 декември 1982 г. Деби беше на работа в „Лампата“, сервираше напитки и постоянно поглеждаше към часовника на стената. Нямаше много клиенти и тя беше помолила шефа си да приключи по-рано, за да се види с приятели. Той нямаше нищо против и малко след това Деби вече седеше на една маса в клуба с Джина Виета, добра приятелка от гимназията, и още няколко души. Мина друг приятел от гимназията, Глен Гор, и я покани да танцуват. Деби се съгласи, но по средата на песента изведнъж спря и видимо ядосана се отдалечи от Гор. По-късно, в дамската тоалетна, тя каза на приятелките си, че ще се чувства по-спокойна, ако някоя от тях остане да спи при нея, но не обясни какво я тревожи.

В „Лампата“ бяха започнали да затварят рано, около половин час след полунощ, и Джина Виета покани няколко души от компанията да пийнат по още нещо в нейния апартамент. Повечето се съгласиха, но Деби беше уморена и гладна и просто искаше да се прибере. Приятелите си тръгнаха от клуба, без да бързат особено.

Няколко души видяха как Деби си говори с Глен Гор на паркинга, докато затваряха „Лампата“. Томи Глоувър я познаваше добре, защото бяха работили заедно в една местна фабрика. Познаваше и Гор. Докато се качваше в пикапа си, беше видял как Деби отваря вратата на собствената си кола. Тогава Гор се беше появил отнякъде, двамата бяха разменили по една реплика и тя го беше отблъснала.

Майк и Тери Карпентър също работеха в „Лампата“ — той като охрана, а тя като сервитьорка. Докато вървяха към колата си, те минаха покрай автомобила на Деби. Тя беше на шофьорското място и говореше с Глен Гор, който беше застанал до вратата. Семейство Карпентър им махнаха за довиждане и продължиха. Месец по-рано Деби беше споделила с Майк, че се страхува от Гор, защото има тежък и избухлив характер.

Тони Рамзи лъскаше ботуши в клуба. През 1982 г. петролният бизнес в Оклахома все още процъфтяваше. В Ейда се носеха много хубави ботуши. Някой трябваше да ги лъска и Тони си докарваше пари, от каквито със сигурност имаше нужда. Тя също познаваше добре Гор. Когато си тръгваше от клуба тази вечер, Тони видя Деби зад волана на

колата й. Гор беше откъм страната на пътника, приклекнал до отворената врата. Разговаряха на пръв поглед цивилизовано. Всичко изглеждаше както трябва.

Гор, който нямаше кола, беше дошъл до „Лампата“ с един познат, Рон Уест. Пристигнаха към 11:30 ч. Уест поръча бира, докато Гор обикаляше заведението, за да се обади на познатите си. Изглежда, познаваше всички. Когато обявиха последни поръчки, Уест намери Гор и го попита дали все още има нужда от кола, за да се прибере. Гор кимна утвърдително и Уест отиде на паркинга, за да го изчака. Минаха няколко минути, после Гор се появи бързешком и се качи в колата.

Решиха, че са гладни, така че Уест спря пред едно кафене в центъра, което се казваше „Вафлата“. И двамата си поръчаха нещо от менюто за закуска. Уест плати сметката; беше платил и напитките в „Лампата“. Самият той беше ходил първо в „Харолдс“ — друг клуб, където беше търсил някакви колеги. Вместо тях беше срещнал Гор, който от време на време работеше там като барман или диджей. Двамата почти не се познаваха, но когато Гор беше помолил Уест да го закара до „Лампата“, той нямаше как да му откаже.

Самият Уест имаше щастлив брак и две малки дъщери и обикновено не стоеше до късно в баровете. Искаше да се прибере, но Гор му беше увиснал на врата и му излизаше все по-скъпо с всяка изминала минута. Когато напуснаха кафенето, Уест го попита къде иска да го закара. В къщата на майка му, отвърна Гор, на Оук Стрийт, само на няколко пресечки на север оттам. Уест познаваше добре града и подкара в тази посока, но преди да стигнат до Оук Стрийт, Гор изведнъж промени решението си. След като се беше возил в колата на Уест в продължение на няколко часа, сега изведнъж му се прииска да повърви пеша. Беше студено, температурата продължаваше да пада и духаше леден вятър. Над града се спускаше студен атмосферен фронт.

Спряха до баптистката църква на Оук Стрийт, недалеч от мястото, където според Гор живееше майка му. Той скочи от колата, благодари за всичко и тръгна пеша на запад.

Църквата беше на километър и половина от апартамента на Деби Картър.

Майката на Гор всъщност живееше в другия край на града, твърде далеч от църквата.

Около 2:30 ч. през нощта Джина Виета беше в апартамента си с няколко приятели и проведе два много необичайни телефонни разговора, и двата с Деби Картър. Първшя път Деби помоли Джина да дойде да я вземе с колата си, защото някакъв човек бил в нейния апартамент и я притеснявал. Джина попита кой е той. Но разговорът прекъсна, чуха се приглушени гласове и звуци от борба за телефонната слушалка. Джина с право се притесни и си помисли, че молбата на Деби е странна. Деби си имаше собствена кола, олдсмобил модел 1975-а, и със сигурност можеше да отиде сама където си поиска. Докато Джина бързешком излизаше от апартамента си, телефонът отново звънна. Пак беше Деби, която този път каза, че си е променила решението, всичко при нея било наред и нямала нужда от нищо. Джина пак попита кой е при нея, но Деби смени темата и не пожела да спомене името му. Помоли Джина да й се обади сутринта, за да я събуди, така че да не закъснее за работа. Тази молба също беше странна — Деби никога преди не беше искала такова нещо.

Джина се накани да отиде с колата си при Деби, но после размисли. Самата тя имаше гости. Беше много късно. Деби Картър можеше да се грижи сама за себе си, а ако беше с мъж, тя не искаше да им пречи. Така че Джина си легна и забрави да се обади на Деби след няколко часа.

Около 11 ч. сутринта на 8 декември Дона Джонсън мина покрай апартамента на Деби и реши да се отбие. Двете бяха добри приятелки в гимназията, преди Дона да се премести в Шоуни, на един час път от града. Сега беше дошла да се види с родителите си и с приятели. Докато се качваше на бегом по тясното стълбище към входа на Деби над гаража, тя осъзна, че стъпва по счупени стъкла, и забави крачка. Малкият прозорец на вратата беше разбит. Кой знае защо, Дона първо си помисли, че Деби е забравила ключовете си вътре и е трябвало да счупи прозореца на собствената си врата, за да си влезе. Почука на вратата. Отговор нямаше. Тогава тя чу музика от радио вътре. Завъртя топката и откри, че вратата не е заключена. Още щом прекрачи прага, разбра, че нещо не е наред.

В хола цареше хаос — по пода бяха разхвърляни възглавници от канапето, навсякъде имаше дрехи. На стената отдясно с някаква червена течност беше надраскано „Сега ще умре и Джим Смит“.

Дона извика Деби по име; отговор нямаше. Тя беше идвала веднъж в апартамента на приятелката си, така че бързо се отправи към спалнята, като продължаваше да я вика по име. Леглото беше преместено, а завивките бяха паднали. Дона видя крак, а после и самата Деби на пода от другата страна на леглото — просната по очи, гола, окървавена, с някакъв надпис на гърба.

Дона замръзна от ужас. Неспособна да помръдне, тя се вторачи в приятелката си в очакване да види как си поема дъх. Помисли си, че може би сънува.

Отстъпи назад и влезе в кухнята, където на една бяла масичка видя още думи, надраскани от убиеца. Изведнъж си помисли, че той може би все още е тук, хукна навън и затича към колата си. Бързо подкара към един магазин в края на улицата, където намери телефон и се обади на майката на Деби.

Пеги Стилуел чу какво й се говори, но не можа да повярва на думите. Дъщеря й лежала гола на пода, окървавена и неподвижна. Тя накара Дона да повтори това, което беше казала, после хукна към колата си. Акумулаторът не работеше. Трепереща от ужас, тя се върна в къщата и се обади на бившия си съпруг Чарли Картър, бащата на Деби. Преди няколко години се бяха развели със скандал и рядко разговаряха.

В дома на Чарли Картър не вдигна никой. От другата страна на улицата, срещу къщата на Деби, живееше една нейна приятелка, Каръл Едуардс. Пеги й се обади, каза й, че има някакъв ужасен проблем, и я помоли да отиде и да провери как е дъщеря й. После зачака. След известно време отново се обади на Чарли и този път той вдигна.

Каръл Едуардс изтича по улицата до апартамента на Деби и видя същото счупено стъкло и отворената входна врата. Влезе вътре и видя трупа.

Чарли Картър беше едър и набит. Работеше като зидар, от време на време си докарваше и нещо допълнително като охрана в „Лампата“. Той скочи в пикапа си и бързо подкара към апартамента на дъщеря си, като по пътя си представи всички ужасни неща, които един баща може да си помисли в такъв случай. Но истината беше по-ужасна от онова, което можеше да си представи.

Когато видя тялото, той извика дъщеря си два пъти по име. После приклекна до нея и внимателно повдигна рамото й, за да види

лицето. В устата й беше натъпкана окървавена кърпа. Нямаше съмнение, че Деби е мъртва, но Чарли все пак зачака за някакъв признак на живот. След като не видя такъв, той бавно се изправи и се огледа. Леглото беше преместено встрани от стената, завивките ги нямаше и в стаята цареше хаос. Очевидно беше имало борба. Той отиде до дневната, видя думите на стената, влезе в кухнята и се огледа. Сега всичко беше местопрестъпление. Чарли пъхна ръце в джобовете си, за да не пипа нищо, и излезе.

На площадката пред вратата стояха Дона Джонсън и Каръл Едуардс. И двете плачеха. Бяха чули как Чарли се сбогува с дъщеря си и казва колко съжалява за това, което се е случило с нея. Когато излезе, той също плачеше.

— Да повикам ли линейка? — попита Дона.

— Не — отвърна той. — Няма смисъл от линейка. Повикай полицията.

Все пак линейката пристигна първа, с двама санитари. Те бързо изтичаха по стълбите до апартамента, но само след няколко секунди единият излезе и започна да повръща на площадката.

Когато в апартамента пристигна детектив Денис Смит, отпред вече гъмжеше от патрулни полицаи, санитари, зяпачи и дори двама местни прокурори. Когато разбра, че вероятно става дума за убийство, той изгони от местопрестъплението всички, които нямаха работа там.

Капитан от полицията със седемнайсет години служба в управлението в Ейда, Смит знаеше точно какво се прави. Първо изкара от апартамента всички освен един друг детектив, а после изпрати останалите ченгета да обиколят квартала, да почукат на всички врати и да потърсят свидетели. Междувременно Смит беше бесен, но се опитваше да се пребори с емоциите си. Самият той познаваше добре Деби; дъщеря му и най-малката сестра на Деби бяха приятелки. Познаваше Чарли Картър и Пеги Стилуел и не можеше да повярва, че детето им лежи мъртво на пода на собствената си спалня. Когато установи контрол върху местопрестъплението, детективът се зае с оглед на апартамента.

Стъклата на площадката бяха от счупеното прозорче на входната врата и бяха пръснати както навътре, така и навън. Вляво в дневната имаше канапе и възглавниците от него бяха разхвърляни из цялата

стая. На пода пред канапето откри нова памучна нощница, от която все още не беше свален етикет от супермаркета „Уолмарт“. Детективът разгледа написаното на отсрещната стена и установи, че червената течност е лак за нокти. „Сега ще умре и Джим Смит“.

Детективът познаваше Джим Смит.

На бяла масичка в кухнята откри друго послание, очевидно написано с кетчуп: „Не ни търсете, щот иначи“. На пода до масата бяха захвърлени джинси и ботуши. Скоро той щеше да разбере, че Деби е била с тях предишната вечер в „Лампата“.

Той отиде до спалнята, където леглото беше преместено и пречеше на вратата да се отвори напълно. Прозорците зееха, завесите бяха дръпнати и в стаята беше много студено. Преди смъртта беше имало сериозна борба; подът беше покрит с разхвърляни завивки, чаршафи, одеяла и плюшени играчки. Сякаш нищо не беше на мястото си. Когато детектив Смит приклекна до тялото на Деби, той видя и трети надпис, оставен от убиеца. На гърба й с нещо като засъхнал кетчуп беше изписано едно име: „Дюк Грем“.

Той познаваше и Дюк Греъм.

Под тялото беше затиснат електрически кабел и каубойски колан с голяма сребърна катарама. В центъра на катарамата беше гравирано името „Деби“.

Докато Майк Кийсуетър, друг служител на полицейското управление в Ейда, фотографираше местопрестъплението, Смит започна да събира улики. Откри косми по тялото, по пода, по леглото и по плюшените играчки. Методично ги събра един по един в лист хартия, сгънат на две като плик, като си записваше къде точно е открил всеки от тях.

Внимателно събра, описа и прибра в найлонови пликове чаршафите, възглавниците, одеялата, електрическия кабел и колана, чифт носени бикини, които откри на пода в спалнята, някои от плюшените играчки, пакет цигари „Марлборо“, празна кутия от „Севън Ъп“, пластмасово шишенце от шампоан, фасове, една чаша от кухнята, телефона и още няколко косъма, които откри под тялото. Близо до Деби, увита в един чаршаф, лежеше бутилка кетчуп „Дел Монте“. Тя също беше внимателно прибрана за оглед в щатската криминологична лаборатория. Капачката й липсваше, но по-късно щеше да бъде открита от съдебния лекар.

Когато приключи със събирането на веществени доказателства, детектив Смит се зае да събира пръстови отпечатъци — нещо, което беше правил много пъти на много различни места. Той поръси с прах за сваляне на отпечатъци външната врата от двете страни, первазите на прозорците, всички дървени повърхности в спалнята, масата в кухнята, по-големите парчета счупено стъкло, телефона, ръбовете на стените около вратите и прозорците и дори колата на Деби, която беше паркирана отвън.

Гари Роджърс беше агент от щатското бюро за разследвания в Оклахома, ЩБРО, който живееше в Ейда. Когато към 12:30 ч. пристигна в апартамента, Денис Смит му докладва за всичко. Двамата бяха приятели и бяха работили заедно по множество престъпления.

Докато оглеждаше спалнята, Роджърс забеляза нещо като малко петно от кръв недалеч от южната стена, точно над дъските на пода, близо до един контакт. По-късно, след като преместиха трупа, той накара един полицай на име Рик Карсън да изреже парче от гипсокартона, за да запази петното.

Денис Смит и Гари Роджърс имаха едно и също първоначално впечатление: че убиецът не е бил само един. Хаосът, който цареше на местопрестъплението, отсъствието на следи от връзване по глезените и китките на Деби, тежките наранявания по главата й, хавлиената кърпа, натъпкана в устата й, сините по ребрата и ръцете й, вероятната употреба на електрическия кабел и колана — твърде много насилие за един човек. Деби не беше дребна, беше висока 170 сантиметра и тежеше 65 килограма. Беше силна и жизнена и със сигурност се беше борила до последно, за да спаси живота си.

Доктор Лари Картмел, местният съдебен лекар, също пристигна, за да направи кратък оглед. Първоначалното му заключение беше, че смъртта е настъпила в резултат от удушаване. Той разреши тялото да бъде преместено и го предаде на Том Крисуел, собственика на местния погребален дом. Тялото беше откарано в една от катафалките на Крисуел до кабинета на щатския съдебен лекар в Оклахома Сити, където пристигна в 6:25 ч. вечерта, и беше оставено на съхранение в хладилно помещение.

Детектив Смит и агент Роджърс се върнаха в полицейското управление на Ейда и прекараха известно време с родителите на Деби

Картър. Докато се опитваха да ги успокоят, събираха имена. Приятели, гаджета, колеги, врагове, бивши шефове — всички, които бяха имали контакти с Деби и можеха да знаят нещо повече за смъртта й. Докато списъкът им нарастваше, Смит и Роджърс започнаха да се обаждат на всичките й познати от мъжки пол. Молбата им беше проста: елате в полицейското управление и ни оставете пръстови отпечатъци, проби от слюнка, косми от главата и половите органи.

Никой не отказа. Майк Карпентър, служителят от охраната в „Лампата“, който беше видял Деби на паркинга с Глен Гор около 12:30 ч. предишната нощ, беше един от първите доброволци, които дойдоха да оставят проби. Томи Глоувър, друг свидетел на срещата между Деби и Гор, също не закъсня.

Около 7:30 ч. вечерта на 8 декември Глен Гор се появи в клуб „Харолдс“ и застана зад бара и диджейския пулт. В клуба нямаше почти никой и когато попита защо е толкова празно, някой му разказа за убийството. Много от редовните клиенти и дори от персонала на „Харолдс“ бяха в полицейското управление, отговаряха на въпроси и даваха пръстови отпечатъци.

Гор също забърза към управлението, където го разпитаха Гари Роджърс и един полицай на име Д.В. Барет. Той им каза, че познава Деби още от гимназията, а предишната вечер я е видял в „Лампата“.

Пълният полицейски доклад от разпита на Гор гласи следното:

Глен Гор работи в клуб „Харолдс“ като диджей. Сузи Джонсън казала на Глен за Деби в клуб „Харолдс“ около 7:30 ч. вечерта на 8.12.82 г. Глен е съученик на Деби от гимназията. Глен я видял в понеделник, 6 декември, в клуб „Харолдс“. Глен я видял на 7.12.82 г. в „Лампата“. Говорили за боядисване на колата на Деби. Тя не споменала да има проблеми с някого. Глен отишъл в „Лампата“ около 10:30 ч. вечерта с Рон Уест. Тръгнал си с Рон около 1:15 ч. сутринта. Глен никога не е ходил в апартамента на Деби.

Докладът беше подготвен от Д.В. Барет с Гари Роджърс като свидетел и беше заведен към делото по случая заедно с десетки други като него.

По-късно Гор щеше да промени показанията си и да твърди, че е видял един мъж на име Рон Уилямсън да тормози Деби в клуба вечерта

на 7 декември. Променените показания нямаше да бъдат потвърдени от никого. Много от присъстващите наистина познаваха Рон Уилямсън, който беше прословут с редовните си шумни изпълнения по баровете. Но никой не си спомняше да го е виждал в „Лампата“; всъщност повечето от разпитаните със сигурност твърдяха, че не е бил там.

Защото, когато Рон Уилямсън беше в някое заведение, всички разбираха.

По някаква странна причина сред цялото сваляне на пръстови отпечатъци и вземане на проби от косми на 8 декември Гор някак си изпадна от играта. Или се беше измъкнал, или за по-удобно го бяха пропуснали, или просто го бяха забравили. Каквато и да беше причината, той не даде нито пръстови отпечатъци, нито проби от слюнка или косми.

Щяха да минат повече от три години и половина, преди полицията в Ейда най-сетне да вземе отпечатъци и проби от Гор: последният човек, когото бяха видели с Деби Картър, преди да бъде убита.

В три часа на следващия следобед, 9 декември, доктор Фред Джордан, щатски съдебен лекар и патоанатом, направи аутопсия. Присъстваха агент Гари Роджърс и колегата му Джери Питърс.

Доктор Джордан, ветеран с хиляди извършени аутопсии, първо отбеляза, че трупът е на млада бяла жена, напълно гола, с изключение на чифт бели къси чорапи. Rigor mortis беше настъпил в пълна степен, което означаваше, че беше мъртва поне от двайсет и четири часа. С нещо, което приличаше на червен лак за нокти, на гърдите й беше написана думата „умри“. Друга червена субстанция, вероятно кетчуп, беше омазана по цялото й тяло, а на гърба й, също с кетчуп, беше написано „Дюк Грем“.

По ръцете, гърдите и лицето й имаше няколко малки синини. Докторът забеляза ранички от вътрешната страна на устните й, а дълбоко в гърлото й беше натъпкана зелена хавлиена кърпа, подгизнала от кръв, която той внимателно извади. В полукръг по гърлото й имаше ожулвания и синини. Вагината й също беше охлузена. Ректумът й беше доста разширен. След като го изследва, доктор Джордан откри и извади метална капачка от бутилка за бира.

Огледът на вътрешните органи не доведе до изненадващи резултати — белите дробове бяха хлътнали, сърцето беше разширено, по скалпа имаше няколко малки рани, но мозъкът не беше увреден.

Всички наранявания бяха причинени, докато жертвата все още е била жива.

По китките и глезените й нямаше следи от връзване. Многобройните малки ожулвания по предмишниците й вероятно бяха резултат от борба при самозащита. Съдържанието на алкохол в кръвта й към момента на смъртта беше ниско — 0,4 промила. Докторът взе клетъчни проби от устата, вагината и ануса й. Изследванията с микроскоп по-късно щяха да потвърдят присъствието на сперматозоиди във вагината и ануса на жертвата, но не и в устата й.

За да запази веществените доказателства, доктор Джордан изряза ноктите на ръцете й, изстърга проба от кетчупа и лака за нокти, извади с гребен няколко пубисни косъма и отряза с ножица няколко кичура от косата й.

Причината за смъртта беше задушаване, причинено от двойното действие на кърпата, натъпкана в гърлото й, и колана или електрическия кабел, стегнати около шията й.

Когато доктор Джордан приключи с аутопсията, Джери Питърс фотографира трупа и събра пълен набор от пръстови и дланови отпечатъци.

Пеги Стилуел беше толкова разстроена, че не можеше да се занимава с нищо, нито да взема решения. Не се интересуваше кой ще организира погребението или какво точно се планира за случая, защото не смяташе да присъства. Не можеше да се храни или да отиде до банята и със сигурност не беше в състояние да приеме факта, че дъщеря й е мъртва. Една от сестрите й, Глена Лукас, остана при нея и взе нещата в свои ръце. Погребението беше организирано и Пеги беше учтиво осведомена от останалите членове на семейството си, че от нея също се очаква да присъства.

Погребалната служба се проведе в събота, на 11 декември, в параклиса на погребалния дом „Крисуел“. Глена изкъпа и облече Пеги, а после я откара до дома и държа ръката й през цялото време, докато траеше това изпитание.

В провинциалните райони на щата Оклахома почти всички погребения се извършват с отворен ковчег, поставен точно под олтара, така че присъстващите да виждат починалия. Причините за това са неясни и отдавна забравени и крайна сметка тази традиция само засилва мъчението на страдащите.

Беше очевидно, че Деби е загинала от насилствена смърт. Лицето й беше подуто и разранено, макар че дантелената блуза с висока яка криеше раните от удушаването. Беше погребана с любимите си джинси и ботуши, каубойски колан с голяма катарама и с диамантения пръстен с форма на подкова, който майка й вече й беше купила като подарък за Коледа.

Преподобният Рик Съмърс проведе заупокойната служба пред голямо множество. Деби беше погребана в гробището „Роуздейл“, докато над главите на хората се сипеше лек сняг. След нея останаха живи и двамата й родители, двете й сестри, две баби и двама дядовци и двама племенници. Деби беше член на малка баптистка църква, където беше покръстена още на шестгодишна възраст.

Убийството разтърси Ейда. Въпреки че в града бяха свикнали с насилието и убийствата, жертвите обикновено бяха каубои и скитници — хора, които вероятно някой ден сами щяха да натиснат спусъка, ако не бяха намерили смъртта си по този начин. Но бруталното изнасилване и убийство на една млада жена беше ужасяващо и наоколо кипеше от слухове, предположения и страх. Прозорците и вратите вече се залостваха. За тийнейджърите беше въведен строг вечерен час. Младите майки не се откъсваха от децата си, докато те играеха на сенчестите ливади пред къщите.

И по заведенията не се говореше почти за нищо друго. Деби работеше като сервитьорка и много от редовните клиенти я познаваха лично. Беше ходила с доста момчета и след смъртта й те всички бяха разпитани от полицията. Появяваха се нови и нови лица — приятели, познати и гаджета. От десетките разпити излизаха нови и нови имена, но никакви сериозни заподозрени. Деби беше много харесвано, обичано и общително момиче, така че беше трудно дори да си представиш, че някой би искал да й направи нещо лошо.

Полицаите съставиха списък от двайсет и трима души, присъствали в „Лампата“ на 7 декември, и разпитаха повечето от тях. Нито един от свидетелите не си спомняше да е видял Рон Уилямсън,

макар че повечето го познаваха. В полицейското управление се събираха нови и нови слухове, доноси и разкази за странни личности. Една млада дама на име Анджелия Нейл се свърза с Денис Смит и му разказа за срещата си с Глен Гор. Двете с Деби Картър били близки приятелки, а Деби била твърдо убедена, че именно Гор е откраднал чистачките от предното й стъкло. Той отричал. Деби познавала Гор още от гимназията и се страхувала от него. Около седмица преди убийството Анджелия откарала Деби до къщата, в която живеел Гор, за да го обвини лице в лице. Деби влязла вътре да говори с него. Когато се върнала, била ядосана и все така убедена, че той е откраднал чистачките й. Двете отишли до полицейското управление и се оплакали на един полицай, но не подали официална жалба.

* * *

Както Дюк Греъм, така и Джим Смит бяха добре познати на полицията в Ейда. Греъм заедно със съпругата си Джони въртеше свой собствен нощен клуб — доста прилично място, където не толерираха проблемни клиенти. Рядко се стигаше до сблъсъци, но беше имало един особено неприятен случай с Джим Смит, местен хулиган и дребен престъпник. Смит бил пиян и създавал проблеми, а след като отказал да си тръгне, Дюк извадил пушка и го заплашил с нея. Двамата си разменили куп обиди и през следващите няколко дни в клуба царяло напрежение. Смит беше от онзи тип хора, които са в състояние да се върнат със собствената си пушка и да започнат да гърмят наред.

Глен Гор също беше редовен клиент на бара на Дюк, докато не започна да прекарва твърде много време във флиртове с Джони. Веднъж, когато прекали, самата Джони изви ръката му зад гърба, а Дюк го изхвърли оттам — завинаги.

Убиецът на Деби Картър се беше опитал доста тромаво да натопи Дюк Греъм и в същото време да сплаши Джим Смит. Смит обаче вече беше на топло, защото излежаваше присъда в щатския затвор. Колкото до Дюк Греъм, той сам отиде с колата си в полицейското управление. Имаше солидно алиби.

Семейството на Деби беше уведомено, че наетият от нея апартамент трябва да бъде освободен. Майка й все още беше в шок. Лелята Глена Лукас се нагърби с тази неприятна задача.

Един полицай отключи вратата и Глена бавно влезе вътре. След убийството не беше пипано нищо и първата й реакция беше яростен гняв. Следите от борба бяха очевидни. Племенничката й отчаяно се беше борила за живота си. Как беше възможно някой да упражни такова насилие над едно сладко, невинно момиче?

В апартамента беше студено и се усещаше неприятна миризма. Глена не можеше да определи каква точно. На стената все още се четяха думите „Сега ще умре и Джим Смит“. Глена зяпна невярващо, когато видя грозното послание на убиеца. Помисли си, че сигурно не е бързал. Останал е дълго. Племенничката й беше загинала след продължително брутално мъчение. Матракът в спалнята беше захвърлен до стената и нищо не беше на мястото си. Всички дрехи в гардероба бяха свалени от закачалките и се въргаляха на пода. Защо убиецът се беше занимавал с това?

В малката кухня също цареше хаос, но нямаше следи от борба. Последната вечеря на Деби беше от замразени картофи „Тейтър Тотс“ и остатъците стояха недокоснати в една картонена чинийка заедно с малко кетчуп. До чинията имаше солница. И двете бяха на бялата масичка, на която се хранеше Деби. До чинията беше оставено още едно отвратително послание: „Не ни търсете, щот иначи“. Глена знаеше, че убиецът е написал някои от нещата с кетчуп. Остана поразена от правописните грешки.

Най-сетне тя успя да се пребори с ужасните си мисли и се зае да опакова нещата на Деби. Цели два часа събираше в кашони дрехите, съдовете, кърпите и всичко останало. Окървавената кувертюра на леглото не беше прибрана от полицията и по пода все още имаше кръв.

Глена не беше възнамерявала да почиства апартамента — искаше само да събере нещата на Деби и да се махне възможно най-бързо. Но й беше противно да остави думите на убиеца, написани с лака за нокти на Деби. Освен това й се струваше нередно някой друг да измие кървавите петна от пода.

Помисли си дали да не почисти апартамента сантиметър по сантиметър, така че да заличи и последната следа от убийството. Но

вече й призляваше. Беше пристъпила толкова близо до смъртта, че не беше в състояние да остане и минута повече.

В дните след убийството продължиха да разпитват обичайните заподозрени. Общо двайсет и един мъже дадоха пръстови отпечатъци и проби от косми или слюнка. На 16 декември детектив Смит и агент Роджърс отидоха до криминанологичната лаборатория на Бюрото в Оклахома Сити и предадоха доказателствата, събрани от местопрестъплението, заедно с пробите от седемнайсет мъже.

Най-обещаващата следа изглеждаше парчето гипсокартон. Ако кървавото петно наистина беше оставено на стената по време на борбата и убийството и ако не беше от Деби Картър, полицията щеше да се сдобие със сериозна следа, която в крайна сметка щеше да ги отведе до убиеца. Агент Джери Питърс от Бюрото изследва парчето и внимателно сравни отпечатъците по него с тези, които беше взел от Деби по време на аутопсията. Първоначалното му впечатление беше, че отпечатъците не са на Деби Картър, но искаше да направи по-сериозен анализ.

На 4 януари 1983 г. Денис Смит предаде още пръстови отпечатъци. Същия ден пробите от косми на Деби Картър и от местопрестъплението бяха предадени на Сюзан Ланд, специалист по анализ на косми в ЩБРО. Две седмици по-късно на бюрото й пристигнаха още проби от местопрестъплението. Те бяха описани, добавени към останалите и в крайна сметка се озоваха на дългата опашка от веществени доказателства, които някой ден щяха да бъдат анализирани от Ланд, защото тя имаше толкова много работа, че все още не беше приключила с миналите си случаи. Както и повечето криминологични лаборатории в страната, тази в Оклахома Сити страдаше от недостиг на средства и персонал, въпреки че беше под огромен натиск да разкрива нови и нови престъпления.

Докато чакаха резултатите, Смит и Роджърс упорито продължаваха собственото си разследване по останалите следи. Убийството все още беше новина номер едно в Ейда и местните жители настояваха да бъде разкрито. Но след като разпитаха всички бармани, охранители, приятели и редовни посетители на баровете, разследването зацикли. Нямаше нито един сериозен заподозрян; нямаше нито една сериозна следа.

На 7 март 1983 г. Гари Роджърс разпита Робърт Дийн Детъридж, местен жител. Детъридж току-що беше излязъл от кратък престой в окръжния затвор, защото беше карал пиян. Там беше попаднал в една и съща килия с някой си Рон Уилямсън, който също излежаваше присъда за шофиране в нетрезво състояние. В затвора постоянно се говореше за убийството на Картър, тиражираха се всякакви налудничави теории какво точно се е случило и затворниците нерядко твърдяха, че разполагат с достоверна вътрешна информация за случая. Няколко пъти беше ставало дума за убийството и според Детъридж тези разговори видимо бяха притеснявали Уилямсън. Двамата често се бяха карали и дори си бяха разменили няколко удара. Скоро Уилямсън беше преместен в друга килия. Детъридж беше останал със смътното впечатление, че Рон по някакъв начин е свързан с убийството, и посъветва Гари Роджърс да накара полицията да се съсредоточи върху него като възможен заподозрян.

Тогава името на Рон Уилямсън за пръв път се появи в разследването.

Два дни по-късно полицията разпита Ноел Клемънт — един от първите, които се бяха явили доброволно в управлението, за да дадат отпечатъци от пръсти и проби от косата си. Клемънт разказа как Рон Уилямсън наскоро ходил в апартамента му, като според него търсил някой друг. Уилямсън влязъл, без да почука, видял една китара, взел я и подел разговор с Клемънт за убийството на Картър. По време на разговора Уилямсън казал, че когато видял полицейските коли в квартала на сутринта след убийството, предположил, че са дошли за него самия. Казал, че в Тълса се е забъркал в неприятности и се опитвал това да не се повтори в Ейда.

Беше неизбежно полицията да стигне до Рон Уилямсън; всъщност беше по-скоро странно, че им трябваха цели три месеца, за да се сетят да го разпитат. Някои от полицаите, включително Рик Карсън, бяха отраснали заедно с него, а повечето си спомняха за Рон от времето, когато беше играл бейзбол за гимназиалния отбор. И през 1983 г. той си оставаше най-известният играч на Ейда. Когато беше подписал договор с „Оукланд Ейс“ през 1971 г., мнозина от жителите на Ейда, включително и самият Уилямсън, си бяха помислили, че нищо

чудно именно той да се окаже следващият Мики Мантъл — следващият велик играч, роден в щата Оклахома.

Но дните на бейзболната му слава отдавна бяха отминали и сега в полицията го познаваха по-скоро като безработен лентяй, който дрънка на китара, живее с майка си, пие твърде много и се държи странно.

Имаше няколко акта за шофиране в нетрезво състояние, един арест за хулиганска проява на обществено място и лоша репутация, която си беше изградил в Тълса.

2

Рон Уилямсън беше роден в Ейда на 3 февруари 1953 г. като първи син и последно дете на Хуанита и Рой Уилямсън. Рой работеше като търговски пътник към компанията за домашни потреби „Роули“. Хората бяха свикнали да го виждат да се мъкне по тротоарите с костюм и вратовръзка и тежкото си куфарче с хранителни добавки, подправки и кухненски продукти. Джобовете му винаги бяха пълни с бонбони за децата, които го посрещаха с нетърпение. Беше трудна професия — през деня се изтощаваше физически, вечер с часове описваше продадената стока. Комисионите му бяха скромни и малко след като се роди Рони, Хуанита също започна работа в болницата в Ейда.

Тъй като и двамата му родители работеха, за Рони някак естествено започна да се грижи дванайсетгодишната му сестра Анет. Тя нямаше абсолютно нищо против. Хранеше го, къпеше го, играеше си с него и го глезеше — Рони беше като някаква чудесна играчка, която й бяха подарили. Когато не беше на училище, Анет гледаше малкото си братче, а освен това чистеше къщата и приготвяше вечерята.

Рене, второто дете в семейството, беше на пет, когато се роди Рон, и въпреки че нямаше желание да се грижи за него, скоро му стана другарче в игрите. Анет нареждаше и на нея и когато пораснаха, Рене и Рони често се съюзяваха срещу по-голямата си сестра в ролята й на настойничка и майка.

Хуанита беше дълбоко вярваща християнка и упорито се грижеше цялото й семейство да бъде в църквата в недеря ш сряда и всеки друг път, когато имаше служба. Децата никога не отсъстваха от неделното училище, от църковното училище през ваканцията, от летните лагери и сбирките на църквата и дори бяха поканени на няколко сватби и погребения. Рой не беше толкова силно вярващ, но се придържаше към строга дисциплина в личния си живот: редовни посещения в църквата, абсолютно никакъв алкохол, хазарт, ругатни,

карти или танци и пълна отдаденост на семейството. Той държеше правилата да се спазват и не се колебаеше да свали колана си и да отправи сурови заплахи, та дори и да шляпне един-два пъти за назидание единствения си син, обикновено отзад.

Семейството посещаваше Първа петдесятна църква, където се събираше енергично паство, което спазваше и духа, и буквата на Евангелието. В тази църква вярваха в постоянната молитва, в непрестанното поддържане на тясна лична връзка с Христа, в предаността към църквата и всички страни от работата й, в прилежното изучаване на Библията и в топлите чувства към останалите членове на паството. Богослуженията не бяха за скромните и плашливите — имаше силна музика, пламенни проповеди и емоционално участие от страна на вярващите, което често включваше говорене на непознати езици, спонтанно лекуване със силата на Светия Дух и изобщо пълно отваряне към шумното изразяване на всички емоции, които Светият Дух вселяваше в следовниците си.

Малките деца научаваха колоритните истории от Стария завет и бяха насърчавани да запомнят наизуст най-популярните пасажи от Библията. Освен това ги окуражаваха да „приемат Христа“ още от малки — да признават греховете си, да молят Светия Дух да влезе в живота им завинаги и да следват примера на Исус, като се покръстят публично. Рони прие Христа на шестгодишна възраст и беше покръстен в река Блу, южно от града, в края на един дълъг пролетен религиозен празник.

Семейство Уилямсън живееха тихо и спокойно в малка къща на Четвърта улица, в източния край на Ейда, близо до университета. В свободното си време гостуваха на роднини, занимаваха се с църковните дела и понякога ходеха на пикник в щатския парк. Почти не се интересуваха от спорт, но това се промени драматично, след като малкият Рони откри бейзбола. Той започна да играе на улицата с другите деца, където този спорт се упражняваше в десетина различни варианта, с постоянна смяна на правилата. Още от началото беше очевидно, че има силна и бърза ръка. Удряше от лявата част на хоума. Още от първия ден се запали толкова, че скоро започна да моли баща си да му купи ръкавица и бухалка. В къщата нямаше много свободни пари за такива неща, но Рой все пак заведе детето на пазар. Роди се нов семеен ритуал, който се повтаряше всяка пролет — пътешествие до

магазина „Хейнс“, където избираха нова ръкавица. Почти винаги купуваха най-скъпата.

Когато не си играеше с ръкавицата, Рони я държеше в стаята си, където в ъгъла беше построил малък олтар на Мики Мантъл — най-добрия играч на „Янкис“ и най-великия бейзболист на в щата Оклахома. Хлапетата в цялата страна го смятаха за свой идол, но в Оклахома го приемаха като бог. Всяко момче в щата, което играеше в детските първенства, си мечтаеше да стане следващият Мики — включително и Рони, който събираше снимки на героя и ги залепяше на едно табло в ъгъла на стаята си. Докато навърши шест години, знаеше наизуст всички спортни резултати на Мантъл, както и тези на много други играчи.

Когато не играеше на улицата, Рони беше в дневната и се упражняваше да замахва с бухалката с всичка сила. Къщата беше много малка, а мебелите скромни. Нямаха пари да ги сменят, затова всеки път, когато майка му видеше как бухалката минава на косъм покрай някоя лампа или стол, тя го гонеше навън. След броени минути Рони се връщаше. За Хуанита малкото й момче беше специално. Макар и поразглезен, той беше истинско ангелче.

Но понякога Рон се държеше странно. Можеше да бъде сладко, чувствително дете, което не се срамува да показва чувствата си към майка си и сестрите си, а после, в следващия миг, да стане лош егоист, който настоява цялото семейство да изпълнява прищевките му. Тези резки промени в настроението му се забелязваха от най-ранна детска възраст, но не бяха повод за сериозни притеснения. Просто понякога Рони беше трудно дете. Може би защото беше най-малкият в семейството и имаше куп жени, които да го глезят.

Във всяко градче има по един бейзболен треньор от детската лига, който толкова много обича играта, че никога не спира да търси нови таланти, дори сред осемгодишните. В Ейда този човек се казваше Диуейн Сандърс и беше треньор на „Полис Игълс“. Работеше в един сервиз недалеч от дома на Уилямсън на Четвърта улица. Когато Сандърс чу за момчето на Уилямсън, той незабавно го записа в отбора си.

Дори на тази ранна детска възраст беше очевидно, че Рони умее да играе. А това беше странно, защото баща му не знаеше почти нищо

за бейзбола. Рони беше научил всичко на улицата.

През летните месеци бейзболът започваше още от сутринта, когато момчетата се събираха и обсъждаха играта на „Янкис“ от предишния ден. Всички бяха за „Янкис“. Те изучаваха резултатите, говореха си за Мики Мантъл и си подхвърляха топката, докато чакаха още играчи. Всяка групичка даваше възможност за импровизирана игра на улицата — понякога спираха, за да мине някоя кола, понякога чупеха по някой прозорец. Когато пристигнеха и още деца, поемаха към една площадка, където започваха сериозните игри — онези, които продължават по цял ден. Късно следобед се прибираха вкъщи, колкото да се поизмият, да хапнат нещо, да облекат спортните си екипи и бързо да поемат към Киуанис Парк, където вече започваше истинската игра.

Отборът „Полис Игълс“ обикновено беше на челно място в детското първенство и това бе най-доброто доказателство за усилията на Диуейн Сандърс. Звездата на отбора беше Рони Уилямсън. Името му за пръв път се появи в местния вечерен вестник още когато беше на девет — „«Полис Игълс» победи с 12 удара, включително 2 хоумръна на Рон Уилямсън, който освен това отбеляза и 2 двойни“.

Рой Уилямсън не пропускаше нито един мач, като мълчаливо гледаше от трибуните. Никога не викаше на съдиите или треньорите, нито пък на собствения си син. Понякога, след някоя лоша игра, даваше бащински съвети — обикновено за живота изобщо, а не за играта. Рой никога не беше играл бейзбол и все още не го разбираше напълно. Малкият му син беше на години пред него.

Когато Рони стана на единайсет, се премести в по-горната възрастова група на детската лига и стана звездата на „Янкис“, спонсорирани от щатската банка на Оклахома. С него отборът спечели първенството без нито една загуба.

Когато беше на дванайсет и все още играеше за „Малките Янкис“, вестникът в Ейда вече следеше успехите на отбора през сезона: „Отборът на банката отбеляза 15 точки в края на първия ининг… Рони Уилямсън направи два тройни“ (9 юни 1965 г.); „«Янкис» излязоха да батират само три пъти… но гръмотевичните бухалки на Рой Хейни, Рон Уилямсън и Джеймс Ламб се оказаха достатъчни. Уилямсън направи троен“ (11 юни 1965); „BUK «Малките Янкис» отбелязаха два пъти в първия ининг… Рон Уилямсън и Карл Тили направиха по два двойни“ (13 юли 1965); Междувременно

отборът на банката изскочи на второ място… Рони Уилямсън удари два двойни и един единичен (15 юли 1965).

През 60-те години гимназията „Бинг“ се намираше на 14 километра североизточно от град Ейда. За разлика от гимназията „Ейда“ се смяташе за провинциално училище. И въпреки че децата от квартала можеха да ходят в „Ейда“, ако искат и ако могат да пътуват с кола, почти всички се записваха в по-малкото училище най-вече защото училищният автобус на „Бинг“ минаваше през източната част на града, а този на „Ейда“ — не. Повечето деца от улицата, на която живееше Рон, избраха „Бинг“.

В седми клас на прогимназията Рони беше избран за секретар, а на следващата година за председател на класа и любим съученик.

През 1967 г. заедно с шейсет други младежи и девойки успешно премина в девети клас.

В „Бинг“ не се играеше футбол — този спорт беше неофициално запазен за другата гимназия. Силните отбори ни „Ейда“ всяка година се състезаваха за щатската титла. В „Бинг“ бяха силни в баскетбола и Рони започна да играе в девети клас, като овладя този спорт също толкова бързо, колкото и бейзбола.

Въпреки че никога не стана книжен плъх, обичаше да чете и обикновено получаваше отлични или много добри оценки. Любимият му предмет беше математиката. Когато учебниците му омръзваха, четеше речници и енциклопедии. Вманиачаваше се на определени теми. Потъваше в речниците и обичаше да засипва приятелите си с непознати думи, като им се подиграваше, ако не знаеха какво означават. Веднъж се запали по темата за американските президенти и запомни наизуст безброй подробности за всеки един от тях, а после в продължение на месеци не говореше за нищо друго. Въпреки че все повече се отдалечаваше от църквата си, още можеше да рецитира десетки стихове от Светото писание, които често използваше за оправдание на постъпките си или за да предизвиква околните. Понякога приятелите и семейството му се изнервяха от тези мании.

Но Рони беше роден спортист и като такъв беше много популярен в училище. Избраха го за заместник-председател на девети клас. Момичетата го забелязваха, харесваха го и искаха да излизат с него, а той със сигурност не беше срамежлив с тях. Започна да се

грижи за външния вид и гардероба си. Искаше по-хубави дрехи, отколкото можеха да си позволят родителите му, но въпреки това той ги притискаше. Рой тихомълком започна да си купува дрехи втора ръка, за да може синът му да носи по-хубави.

Анет се беше омъжила, но остана да живее в Ейда. През 1969 г. двете с майка й отвориха фризьорския салон „Бюти Каса“ на приземния етаж на стария хотел „Жулиен“ в центъра на града. Работеха здраво и скоро завъртяха сериозен бизнес, като сред редовните им клиентки имаше и няколко момичета на повикване, които обслужваха горните етажи на хотела. Тези кралици на нощта бяха част от градския живот вече цели десетилетия и бяха съсипали няколко брака. Хуанита едва ги понасяше.

Неизменната неспособност на Анет да отказва на малкото си братче сега се обърна срещу нея, защото той започна постоянно да я врънка за пари, които харчеше за дрехи и срещи с момичета. След като по някакъв начин разбра, че тя има открита сметка в един местен магазин за конфекция, Рон започна да пазарува там. И никога не си помисляше да купи нещо по-евтино. Понякога искаше разрешение за покупките си; често не правеше дори това. Анет избухваше, двамата се караха и накрая той успяваше да я подлъже да плати сметката. Тя го обожаваше твърде силно, за да му отказва, и искаше малкото й братче да има най-доброто от всичко. Дори когато се караха, той винаги успяваше да й каже колко много я обича. И нямаше съмнение, че наистина е така.

И Рене, и Анет се притесняваха, че брат им става прекалено разглезен и твърде много тревожи родителите си. Понякога му се караха; имаше няколко наистина големи скандала, но Рони винаги побеждаваше. Той плачеше, извиняваше се и в крайна сметка караше всички да се разсмеят. Самите му сестри често тайно му даваха пари, за да си купува разни неща, които родителите им не можеха да си позволят. В един момент Рони беше разглезено, настоятелно, егоцентрично, ужасно дете — очевидният галеник на семейството, — но в следващия миг, с един замах, успяваше да се наложи на всички.

Семейството му го обичаше безкрайно и той изпитваше същото към тях. И дори когато се караха, те си знаеха, че Рони винаги ще получава това, което иска.

През лятото, след като Рони завърши девети клас, няколко момчета от по-богати семейства решиха да се запишат на летен лагер по бейзбол в един колеж наблизо. Рони също искаше да отиде, но Рой и Хуанита просто не можеха да си го позволят. Той настояваше — това беше рядка възможност да подобри играта си, а може би и да бъде забелязан от някой колежански треньор. В продължение на седмици не говореше за нищо друго, а когато положението изглеждаше безнадеждно, се цупеше мълчаливо. Най-сетне Рой се съгласи и взе заем от банката, за да плати лагера.

Следващият проект на Рон беше да си купи мотоциклет. Рой и Хуанита бяха твърдо против. Преминаха през обичайната поредица от откази, лекции и обяснения, че просто не могат да си позволят такова нещо, което и без това е прекалено опасно, така че Рони обяви, че сам ще си го плати. Хвана се на първата си работа — да разнася вечерните вестници — и спестяваше всеки цент. Когато събра достатъчно за първоначалната сума, си купи мотоциклета и се уговори за месечни вноски с продавача.

Но планът за изплащане излезе от релсите, когато в града пристигна един пътуващ проповедник. Върху Ейда се изсипа „Кръстоносният поход на Бъд Чеймбърс“ — големи тълпи, много музика, интересни проповеди, някакво вечерно забавление. Рони отиде на първата служба, остана дълбоко развълнуван и се върна на следващата вечер с по-голямата част от спестяванията си. Когато пуснаха кутията за събиране на помощи, той изпразни джобовете си. Брат Бъд имаше нужда от още, така че на следващата вечер Рони отново дойде — с останалите си долари. На по-следващия ден събра всички пари в брой, които успя да намери и да вземе назаем, и отново дойде на празника — за още една бурна лекция и още едно дарение, изкарано с пот на челото. През цялата седмица Рони не спря да дава пари и когато „Кръстоносният поход“ най-сетне напусна града, той беше напълно фалирал.

А след това заряза и работата си като пощальон, защото му пречеше на тренировките по баскетбол. Рой успя да събере парите, за да плати мотоциклета.

След като и двете му сестри бяха напуснали дома, Рони привлече цялото внимание на родителите си. Друго, по-малко очарователно дете би им скъсало нервите, но Рони притежаваше неустоима харизма. Тъй

като самият той беше топъл, енергичен и щедър по душа, с право очакваше подобна щедрост и от семейството си.

Когато Рони започна десети клас, треньорът по футбол от гимназията „Ейда“ се свърза с Рой и предложи синът му да се запише в по-голямото училище. Детето беше роден спортист; към този момент вече всички в града знаеха, че Рони е изключителен баскетболист и бейзболист. Но Оклахома е футболен щат и треньорът увери Рой, че бъдещето на сина му ще бъде по-светло, ако играе на футболното игрище за „Ейда Кугарс“. Рони беше едър, силен и бърз и скоро щеше да се превърне в първокласен играч, към когото да проявят интерес и професионалните отбори. Треньорът дори предложи да минава с колата си всяка сутрин, за да кара момчето на училище.

Рони сам трябваше да вземе решение по този въпрос — и той избра да остане в „Бинг“ поне за още две години.

Селцето Ашър се намира на магистрала 177 на трийсет километра северно от Ейда. Почти никой не го забелязва. В него живеят под петстотин души, няма истински център, а само две-три църкви, една водна кула и няколко павирани улици, около които са пръснати стари къщи. Единствената му гордост е прекрасното игрище за бейзбол, разположено точно до мъничката гимназия на Дивижън Стрийт.

Както в повечето много малки селища, в Ашър никога не се случва нещо забележително — с едно бляскаво изключение. В продължение на четирийсет години там играеше най-успешният гимназиален бейзболен отбор в цялата страна. Всъщност нито една гимназия, държавна или частна, не е печелила толкова много мачове, колкото местният отбор „Ашър Индианс“.

Всичко започна през 1959 г., когато младият треньор Мърл Боуен пристигна тук, за да поеме западналия отбор — през 1958 г. те не бяха спечелили нито един мач. Но нещата бързо се промениха. След три години „Ашър Индианс“ за пръв път спечелиха щатската купа. Щяха да спечелят още десетки като нея.

По някаква неясна причина в щата Оклахома има университетски шампионат по бейзбол не само през пролетт, но и през есента. В него обаче могат да участват само отбори от учебни заведения, които са твърде малки, за да поддържат футболен отбор. За

треньора Боуен не беше нещо необичайно да печели щатската титла през есента, а после да я вземе отново през пролетта. По време на забележителната им серия от победи „Ашър“ достигнаха до щатските финали цели шейсет пъти поред — трийсет години без прекъсване, всяка есен и всяка пролет.

За четирийсст години отборите на треньора Боуен спечелиха 2115 мача, загубиха само 349, донесоха у дома четирийсет и три купи от щатското първенство и изпратиха десетки играчи в по-големи университетски отбори. През 1975 г. Боуен беше обявен за най-добрия училищен треньор в страната, а градът му се отблагодари, като нарече бейзболното игрище на негово име и го ремонтира. През 1995 г. той отново получи същата награда.

— Заслугата не е моя — казваше той скромно, като гледаше биографията си. — Децата направиха всичко. Самият аз не съм отбелязал нито една точка.

Вероятно е така, но точките със сигурност бяха отбелязани под неговото ръководство. Още през август, когато температурите в Оклахома често доближаваха четирийсет градуса, треньорът Боуен събираше малкия си отбор и започваше да планира похода към следващия трофей в първенството на щата. Учениците, от които можеше да избира, никога не бяха много — паралелките в „Ашър“ бяха по двайсетина деца, половината от които момичета — и отборите му обикновено бяха по дванайсет души, включително и по някой осмокласник с обещаващи умения. За да бъде сигурен, че никой няма да се откаже, първата работа на треньора беше да раздаде униформи на всички играчи. Всеки, който искаше, можеше да остане в отбора.

А после той се заемаше да ги тренира по три пъти на ден. Упражненията бяха повече от сериозни — цели часове физическа тренировка, спринтове, бягане до базите, непрекъснато аповтаряне на основните положения. Кредото на треньора беше упорита работа, силни крака, отдаденост на каузата и най-вече спортсменство. Никой играч на „Ашър“ не спореше със съдиите, не хвърляше каската си на игрището, когато се ядоса, и не предизвикваше съперниците си. Отборът на Ашър никога не побеждаваше по-слабите си противници с повече точки, отколкото е необходимо.

Треньорът Боуен изобщо се стараеше да избягва по-слабите противници — особено през пролетта, когато сезонът беше по-дълъг и

той имаше повече възможности да избира. „Ашър“ се прочу с това, че избира за противници по-големи училища и ги побеждава. Редовно биеха „Ейда“, „Норман“ и гигантите от училищата в Оклахома Сити и Тълса. Докато славата на „Ашър“ растеше, тези отбори сами предпочитаха да идват в градчето, за да играят на изрядно поддържаното от самия треньор игрище. Най-често, когато си тръгваха, в автобуса им цареше мълчание.

В отборите на Боуен цареше дисциплина. Според някои критици там имаше безкомпромисна цедка за играчи. „Ашър“ се превърна в магнит за сериозните спортисти с големи мечти, така че беше неизбежно Рони Уилямсън рано или късно да стигне дотам. По време на летния лагер той се запозна и се сближи с Брус Либа от Ашър, вероятно най-добрия играч в региона след самия Рони. Двамата станаха неразделни и скоро започнаха да обсъждат как ще играят последната си година гимназиален бейзбол заедно, в Ашър. Около игрището „Боуен“ се навъртаха повече селекционери от големи отбори — както от университетски, така и от национални. Имаше и отлична възможност да спечелят щатската купа през есента на 1970 г. и през пролетта на 1971 г. Рон трябваше да се премести няколко километра, за да попадне в светлината на прожекторите.

Смяната на училището означаваше да се наеме квартира в Ашър — огромна жертва от страна на родителите му. Парите никога не им достигаха, а Рой и Хуанита трябваше да пътуват всеки ден до Ейда, за да ходят на работа. Но Рони беше твърдо решен. Беше убеден, както впрочем и повечето бейзболни треньори и селекционери в региона, че след като завърши гимназията, ще го повикат в по-голям отбор. Мечтата му да играе в професионалната лига беше на една ръка разстояние — просто трябваше да се протегне, за да я улови.

Носеха се слухове, че той може би наистина ще стане следващият Мики Мантъл, и Рони също ги чуваше.

С помощта на няколко бейзболни фена семейство Уилямсън успяха да си вземат къща под наем на две пресечки от гимназията „Ашър“ и през август Рони се яви за първа тренировка в лагера за новобранци на треньора Боуен. Отначало беше зашеметен от нивото на тренировките — от самия брой часове, които трябваше да прекарва в тичане. Наложи се треньорът няколко пъти да обяснява на новата си звезда, че здравите като желязо крака са от съдбовно значение за

удрянето, хвърлянето, тичането между базите, дългите подавания и самото оцеляване в края на мача, когато в отбора няма никакви резервни играчи. Рони не успяваше да схване думите, но скоро се зарази от яростното желание за победа на новия си приятел Брус Либа и останалите играчи от „Ашър“. Започна да тренира упорито и скоро влезе в страхотна форма. В отбора имаше само четирима гимназисти последна година и той стана неофициалният капитан и истинският лидер заедно с Либа.

Мърл Боуен беше доволен от ръста му, бързината и мълниеносните му хвърляния от центъра на игрището. Сякаш вместо ръка имаше оръдие, а освен това замахваше страховито с бухалката от лявата страна. Ударите високо над стената в дясната половина на игрището, които изпълняваше на тренировки, бяха забележителни. Есенният сезон започна, селекционерите се върнаха на работните си места и скоро започнаха да си водят сериозни бележки за Рон Уилямсън и Брус Либа. В мачовете си срещу малки училища без футболни отбори „Ашър“ загуби само един мач и спокойно мина през финалите, за да спечели поредната си титла. Коефициентът на Рон беше 0,468, с шест записани хоумръна. Брус — неговият приятел и съперник — беше с 0,444 и също с шест хоумръна. Двамата се поддържаха и амбицираха взаимно, като бяха убедени, че мястото им наистина е в професионалната лига.

Освен това бяха започнали да се забавляват също толкова амбициозно и извън игрището. През уикенда пиеха бира и откриха марихуаната. Гонеха момичетата, които не бяха много трудни за хващане, защото в Ашър обичаха местните си герои. Купоните се превърнаха във всекидневие, а клубовете и баровете около Ейда бяха неустоимо изкушение. Ако се напиеха здраво и не можеха да се върнат с кола до Ашър, отиваха на гости на Анет, събуждаха я и обикновено искаха да им приготви нещо за ядене, като през цялото време не спираха да сипят искрените си извинения. Рони я умоляваше да не казва нищо на родителите им.

Но въпреки всичко и двамата внимаваха, така че нито веднъж не се забъркаха с полицията. Мърл Боуен им беше взел страха, а освен това пролетта на 1971 г. беше пълна с надежди.

Баскетболът в Ашър не беше нищо повече от още един начин, по който бейзболният отбор да се поддържа във форма. Рон започна да

играе като нападател и имаше най-много отбелязани точки. Няколко малки колежа пожелаха да го включат в баскетболните си програми, но той не се интересуваше от тях. Към края на сезона започна да получава писма от професионални бейзболни селекционери, които искаха да се запознаят с него, обещаваха му да го гледат след няколко седмици, молеха за срещи и го канеха на проби през лятото. Брус Либа също получаваше подобни писма и двамата много се забавляваха, докато ги сравняваха. Една седмица пристигаха писма от отборите „Филис“ и „Къбс“, а на следващата — от „Ейнджълс“ и „Атлетикс“.

Когато в края на февруари завърши баскетболният сезон, в Ашър все още валеше сняг.

Отборът загря както трябва с няколко гостувания за приятелски мачове, а после заигра на пълни обороти, когато големите тимове започнаха да пристигат в Ашър. Рон започна на скорост и така и не намали. Селекционерите се вълнуваха, отборът печелеше и в Ашър животът беше хубав. Тъй като обикновено се изправяха срещу най-добрите играчи на противника, момчетата на Боуен имаха възможност да видят и най-добрите хвърляния. И докато седалките на игрището се пълнеха с нови и нови селекционери, Рон с всяка игра доказваше, че може да се справи с всеки питчер. През този сезон имаше коефициент 0,500, с пет хоумръна и четирийсет и шест отбелязани точки заради негов удар. Рядко изгаряше на хоума, но печелеше първа база, защото питчерите не искаха да му дават да удря. Селекционерите харесваха силата и дисциплината му, когато беше с бухалката, скоростта му при спринта до първа база и, разбира се, силната му ръка.

В края на април го номинираха за наградата „Джим Торп“, която се дава за изключителни заслуги към гимназиалния спорт в щата Оклахома.

„Ашър“ спечели двайсет и шест мача, загуби пет и на 1 май 1971 г. победи отбора на Гленпул с 5:0, като по този начин спечели още една щатска титла.

Треньорът Боуен номинира и Рон, и Брус Либа за включване в списъка на най-добрите играчи в щата. И двамата със сигурност го заслужаваха, но едва не се провалиха сами.

Няколко дни преди абитуриентския бал, пред прага на драстичната промяна, която щеше да настъпи в живота им, те осъзнаха, че бейзболът в Ашър скоро ще остане зад гърба им. Никога

нямаше да бъдат толкова близки, както през последната година. Трябваше да го отпразнуват както подобава — с цяла нощ лудории, които никога нямаше да забравят.

По онова време в Оклахома Сити имаше три стриптийз клуба. Избраха най-хубавия, който се казваше „Червеното куче“, и преди да излязат, отмъкнаха половинка уиски и шест бири от кухнята на семейство Либа. Тръгнаха с плячката от Ашър и докато пристигнат в „Червеното куче“, и двамата бяха пияни. Поръчаха си още бира и се загледаха в танцьорките, които с всяка изминала минута им се струваха все по-хубави. Налагаше се да ги поръчат за индивидуални танци в сепарето и двете момчета започнаха да харчат парите си с огромна скорост. Бащата на Брус им беше определил строг вечерен час за 1 ч. след полунощ, но танцьорките и пиенето постоянно го изместваха във времето. Най-сетне успяха да излязат оттам около 12:30 ч. До дома ги очакваха два часа път. Брус даде газ на новото си тунинговано камаро, но изведнъж спря, защото Рон му каза нещо, което го вбеси. Двамата започнаха да се ругаят и решиха да разрешат проблема на място, веднага. Изскочиха от колата и се замлатиха с юмруци по средата на Десета улица.

След няколко минути неточни удари и ритници и двамата се измориха и бързо се съгласиха на примирие. Качиха се обратно в колата и отново поеха към къщи. Нито един от двамата не си спомняше за какво се бяха скарали; това беше просто поредната подробност от онази вечер, която завинаги потъна в алкохолна мъгла.

Брус пропусна изхода от магистралата, направи един грешен завой и в крайна сметка толкова се объркa, че реши да се върнат по някакви непознати второкласни пътища, като карат, общо взето, в посоката, в която трябваше да се намира Ашър. Вечерният час беше отдавна пропуснат, но Брус не намаляваше скоростта. Другарят му беше заспал на задната седалка. Наоколо цареше мрак — поне докато отзад не се появиха мигащи червени светлини, които бързо ги наближаваха.

Брус си спомняше, че е спрял пред един от магазините от веригата „Уилямс“, но не беше сигурен в кой град. Всъщност не беше сигурен и в кой окръг.

Той слезе от колата. Полицаят беше много вежлив, когато го попита дали е употребил алкохол.

— Да, сър.

— Знаете ли, че карахте с превишена скорост?

— Да, сър.

Двамата си поговориха и изглеждаше, че полицаят не държи да му напише глоба или да го арестува. Брус беше успял да го убеди, че е в състояние да се прибере вкъщи, без да катастрофира, когато Рон изведнъж подаде главата си от задната седалка и изръмжа нещо неразбираемо с език, подпухнал от алкохола.

— Кой е този? — попита полицаят.

— Един приятел.

Точно в този момент въпросният приятел изръмжа още нещо и полицаят му нареди да слезе от колата. По някаква неясна причина Рон отвори другата врата и когато се опита да излезе, падна в канавката.

И двамата бяха арестувани и откарани в затвора — студено, влажно място, където леглата не достигаха. Един надзирател им хвърли два матрака на пода на една тясна килия, където прекараха нощта разтреперани, ужасени и все още пияни. И двамата правилно решиха да не се обаждат на бащите си.

За Рон това беше първата от многото нощи, които щеше да прекара зад решетките.

На следващата сутрин надзирателят им донесе кафе и яйца с бекон и ги посъветва да се обадят вкъщи. И двамата го направиха, въпреки че изпитваха сериозни колебания, и бяха освободени след два часа. Брус се прибра сам със своето камаро, а Рон, кой знае защо, трябваше да се качи при мистър Либа и мистър Уилямсън. Двата часа път му се сториха много дълги — още по-дълги заради предстоящата му среща с треньора Боуен.

И двамата бащи настояха момчетата да отидат направо при треньора си и да му кажат истината. Те го направиха. Мърл ги изслуша мрачно и мълчаливо, но не оттегли номинациите си за списъка на най-добрите играчи в щата.

Успяха да се дипломират, без да се забъркат в нищо друго. Брус, обичайният оратор на класа при тържествени случаи, държа прочувствена реч. Обръщението към абитурентите беше изнесено от почитаемия Франк Сий, известен съдия от съседния окръг Семиноул.

За седемнейсетте абитуриенти випуск 1971-а, завършването беше важно събитие, житейски успех, на който се радваха както те,

така и гордите им семейства. Малцина от техните родители бяха имали възможността да учат в колеж; някои дори не бяха завършили гимназия. Но за Рон и Брус церемонията не означаваше почти нищо. Те продължаваха да се къпят в светлината на славата от щатската си титла и, още по-важно, да мечтаят за влизането в професионалната лига. Техният живот нямаше да свърши в провинциалния щат Оклахома.

Месец по-късно и двамата бяха обявени за играчи на щата, а Рон беше на второ място в класацията на Оклахома за играч на годината. В ежегодния мач на звездите от целия щат двамата играха пред препълнен стадион, на който присъстваха селекционери от всички професионални отбори и от много университети. След мача двама съгледвачи, един от „Филис“ и един от „Оукланд Атлетикс“, ги дръпнаха встрани и им направиха неофициални предложения. Ако бяха съгласни на премия от 18 000 долара на човек, „Филис“ щяха да поканят Брус, а „Атлетикс“ — Рон. Рон сметна, че предложението не е достатъчно добро, и отказа. Брус беше започнал да се притеснява за коленете си, но и той смяташе, че парите не са достатъчни. Опита се да притисне селекционера, като му каза, че възнамерява да играе през следващите две години в университетския отбор на Семиноул. Може би щеше да промени решението си, ако получеше по-добра оферта, но такава не последва.

След един месец Рон беше избран от „Оукланд Атлетикс“ във втория рунд от набирането на играчи — четирийсет и първи записан от общо осемстотин в цялата страна и първи от щата Оклахома. „Филис“ не записаха Брус в състава си, въпреки че му бяха предложили договор. Той отново отказа и влезе в университета. Мечтата на двамата приятели да играят заедно в професионалната лига започна да избледнява.

Първата официална оферта от „Оукланд“ беше обидна. Семейство Уилямсън нямаха агент или адвокат, но и сами разбираха, че „Атлетикс“ се опитват да прекарат Рон.

Той отиде сам до Оукланд, за да се срещне с управата на отбора. Разговорите им не дадоха резултат и Рон се върна в Ейда, без да е подписал договор. Скоро те го повикаха отново и този път той се срещна лично с мениджъра на отбора Дик Уилямс и с няколко от играчите. На втора база в „Атлетикс“ играеше Дик Грийн —

дружелюбен тип, който предложи на Рон да го разведе из стадиона. Двамата случайно се срещнаха с Реджи Джаксън, всепризнатата им суперзвезда, и когато Рон му каза, че са му предложили място в отбора, Реджи го попита на каква позиция.

Дик Грийн реши да подразни Реджи, като отговори вместо Рон:

— Рон играе десен филдер.

Разбира се, Реджи по това време беше абсолютният господар на тази позиция.

— Човече, ти ще си умреш в провинцията — избухна той и се отдалечи.

С това разговорът приключи.

Мениджърите отговаряха неохотно на въпроса за високата заплата, защото планираха Рон да стане кетчер, но все още не го бяха виждали в действие като такъв. Преговорите се проточиха, без предлаганата сума да се повиши.

Вкъщи се водеха разговори дали Рон да не се запише в университета. Рон беше обещал да приеме една стипендия от щатския университет на Оклахома и родителите му настояваха той да не се отказва от нея. Това беше единствената му възможност да получи по-високо образование, която не биваше да пропуска. Рон също го осъзнаваше, но възразяваше, че винаги може да се запише да учи по-късно. И когато от „Оукланд Атлетикс“ изведнъж му предложиха 50 000 долара, за да се включи в отбора, Рон също толкова внезапно прие и се отказа от университета.

В Ашър и Ейда това беше голяма новина. Рон беше най-успешният играч в историята на окръга и за кратко това всеобщо внимание го накара да се укроти. Мечтата му се сбъдваше. Вече беше професионален играч на бейзол. Жертвите, които бяха направили в семейството му, се отплащаха. Той чувстваше, че самият Свети Дух го води по пътя, който е предначертал Господ. Започна отново да ходи на църква и на вечерната служба в неделя отиваше до олтара, за да се моли заедно със свещеника. После се обръщаше към паството и благодареше на братята и сестрите си за любовта и подкрепата им. Господ го беше благословил; той искрено вярваше в това. Докато преглъщаше сълзите си, се заклеваше, че ще използва парите и таланта си единствено в прослава на Бога.

Първо си купи нова кола — кътлас сюприйм — и малко дрехи. Подари на родителите си нов цветен телевизор. А после изгуби всичко останало на покер.

* * *

През 1971 г. „Оукланд Атлетикс“ беше собственост на Чарли Финли, дързък предприемач, който беше преместил отбора от родния му Канзас Сити през 1968 г. Смяташе се за пророк, но се държеше по-скоро като клоун. Обожаваше да скандализира бейзболния свят, като измисляше нововъведения от рода на многоцветни спортни екипи, мажоретки, оранжеви топки (идея, която просъществува твърде кратко) и механично устройство, което да подава нови топки към съдията на хоума. Всичко, което можеше да привлече още малко внимание. Веднъж си купи едно магаре, нарече го Чарли О и се разхождаше с него по игрището и дори в хотелите, в които отсядаше.

Но докато здраво държеше заглавията на първите страници на вестниците със своите чуцатости, същевременно строеше и своята империя. Нае много способен мениджър, Дик Уилямс, и събра отбор, в който играеха Реджи Джонсън, Джо Руди, Сал Бандр, Бърт Кампанерис, Рик Мъндей, Вайда Блу, Катфиш Хънтър и Роли Фингърс.

В началото на 70-те „Атлетикс“ несъмнено бяха най-готиният отбор в бейзболното първенство. Носеха бели клинове — първият и единствен отбор в историята на бейзбола, който си го позволи — и имаха всякакви пъстроцветни екипи в различни комбинации от зелено, златно, бяло и сиво. Бяха колоритни като сърфисти от Калифорния — с по-дълги коси, бради и мустаци и определено бунтарски дух. В една игра, която вече имаше повече от сто години история и изискваше от почитателите си да се прекланят пред нейните традиции, „Атлетикс“ представляваха истински скандал. Те правеха каквото си искат. А и страната все още не се беше отърсила от опиянението на 60-те. Защо да се подчиняваш на правилата? Всички правила можеха да бъдат нарушавани, дори в светая светих на професионалния бейзбол.

В края на август 1971 г. Рон замина за трети път за Оукланд, но този път като част от отбора, един от играчите на „Атлетикс“, бъдеща звезда — нищо, че все още не беше изиграл нито един мач в

професионалната лига. Приеха го добре, потупаха го по рамото и му казаха няколко окуражителни думи. Беше на осемнайсет години, но с кръглото си детско лице и къдравите кичури, които падаха на челото му, приличаше на петнайсетгодишно хлапе.

Ветераните знаеха, че шансовете работят по-скоро в негова вреда, както ставаше с всички млади играчи, подписали договор с отбора, но въпреки това го накараха да се почувства добре дошъл. Все пак и те бяха минали по неговия път.

По-малко от десет процента от играчите, които подписват договор с професионален отбор, достигат до мач в него, но нито едно осемнайсетгодишно момче не иска и да чува за това.

Рон обиколи игрището и пейките на отбора, помота се с играчите, взе участие в загрявката преди мача и видя как ни стадион „Оукланд Аламеда Колизеум“ се събира доста рехава публика. Много преди първия съдийски сигнал го заведоха до пейката на новия му отбор, откъдето изгледа целия мач. На следващия ден се върна в Ейда, твърдо решен да тренира като бесен, за да изиграе първия си професионален мач още на двайсет. Или може би на двайсет и една. Беше видял, усетил и попил атмосферата на един истински професионален стадион и вече никога нямаше да бъде същият.

Остави косата си по-дълга и се опита да си пусне мустаци, но природата отказа да му съдейства. Приятелите му го смятаха за богаташ и той със сигурност се държеше като такъв. Беше различен, по-готин от повечето хора в Ейда. Все пак беше ходил в Калифорния!

През целия септември гледаше с интерес как „Атлетикс“ печелят 101 от мачовете си и излизат на първо място в Западната лига. Скоро и той щеше да бъде с тях, да хвърля топката или да играе в центъра, да носи шарения спортен екип, дългата коса и всичко останало и да бъде част от най-страхотния отбор в страната.

През ноември подписа договор с производителя на дъвки „Топс“, като даде на компанията изключителното право да показва, отпечатва и разпространява името, лицето, снимката и автографа му на бейзболни картички.

Както и всяко друго момче в Ейда, самият той ги беше събирал с хиляди; беше ги пазил, разменял, поставял в рамка, носил в кутия от обувки и беше спестявал монети, за да си купи нови. Мики Мантъл, Уайти Форд, Йоги Бера, Роджър Марис, Уили Мейс, Ханк Арън —

всички велики играчи бяха на бейзболни картички. А сега и той щеше да бъде един от тях!

Мечтата му бързо се сбъдваше.

Но първото му участие беше в отбора от Втора лига на Кус Бей, щата Орегон — далеч от „Оукланд Атлетикс“. През пролетния тренировъчен сезон на 1972 г., който изкара в Мейса, щата Аризона, не се беше представил добре, не беше привлякъл вниманието на треньорите и „Атлетикс“ все още се чудеха какво да правят с него. Направиха го кетчер — позиция, на която никога не беше играл. Сложиха го там просто защото умееше да хвърля силно.

Но късно през пролетта го сполетя лош късмет. Пукна апендикс и се върна в Ейда, за да го оперират. Докато нетърпеливо чакаше тялото си да се възстанови, започна да пие по много, за да убива времето. В местната „Пица Хът“ бирата беше евтина, а когато му омръзнеше там, се качваше в новия си кътлас, отиваше до „Елкс Лаундж“ и давеше скуката в няколко бърбъна с кола. Беше отегчен и нямаше търпение да излезе на игрището. По някаква причина, която и той самият не можеше да обясни, реши да потърси утеха в алкохола. Най-сетне му се обадиха да заминава за Орегон.

Докато играеше в отбора на Кус Бей, отбеляза 41 удара от 155 заставания на хоума — скромен коефициент от 0,265. Игра в четирийсет и шест мача като кетчер и поигра малко в центъра. В края на сезона го преместиха в Бърлингтън, щата Айова. В най-добрия случай беше крачка встрани, но не и нагоре. В Бърлингтън изигра само седем мача, а после сезонът свърши и той се прибра в Ейда.

Животът в отбор от Втора лига е несигурен и мъчителен. Играчите печелят много малко и живеят от оскъдни командировъчни и от евентуалната щедрост на собственика на клуба. Когато са „на свой терен“, живеят в мотели с месечно намаление или се събират по няколко души в малки, евтини апартаменти под наем. Когато гостуват с автобуса на отбора, отново спят в мотели. Винаги в близост до барове, нощни заведения и стриптийз клубове. Играчите са млади, рядко са женени и са далеч от семействата си и дневния режим в тях, така че обикновено си лягат късно. Повечето току-що са навършили двайсет, били са глезени през по-голямата част от краткия си живот, не

разсъждават зряло и са убедени, че съвсем скоро ще започнат да изкарват големи пари в професионалния бейзбол.

Така че купонясват здраво. Мачовете започват в 7 вечерта и свършват в 10. След един бърз душ идва време за баровете. Момчетата стоят навън по цяла нощ и спят през деня — в мотелските стаи или по автобусите. Пият много, свалят момичета, играят покер, пушат трева — всичко това е част от тъмната страна на играта. И Рон прегърна този живот с огромно въодушевление.

Както и всеки друг баща на негово място, Рой Уилямсън проследи първия сезон на сина си с огромно любопитство и гордост. Рони не се обаждаше често и пишеше още по-рядко, но Рой успяваше да остане в течение на спортните му резултати. Двамата с Хуанита два пъти ходиха до Орегон, за да гледат негов мач. Рони играеше с мъка, като всеки новобранец, докато се опитваше да свикне със силните слайдери и острите кървове в професионалния бейзбол.

Веднъж един от треньорите на „Оукланд Атлетикс“ се обади на Рой в Ейда. Навиците на Рон извън игрището започваха да ги тревожат — твърде много купони, пиене, недоспиване и махмурлук. Хлапето прекаляваше, което не беше необичайно за деветнайсетгодишно момче по време на първия му сезон извън родния му град, но може би баща му щеше да успее да го вразуми.

Рон също се обаждаше по телефона. Лятото минаваше, а времето, прекарано от него на игрището, си оставаше крайно недостатъчно. Той започна да се ядосва на мениджъра и треньорите си, защото се чувстваше подценен. Как очакваха да се развива, ако го държаха на скамейката?

Рон избра рискованата, рядко използвана стратегия да прескочи преките си треньори. Започна да се обажда направо в администрацията на „Атлетикс“ с цял списък от оплаквания. В отбора не се случва нищо, той просто няма възможност да играе достатъчно и иска големите шефове, които са го поканили, да разберат лично от него за това.

В администрацията не проявиха никакво съчувствие. В отборите от Втора лига имаше стотици играчи и повечето от тях бяха далеч по-добри от Рон Уилямсън, така че бяха свикнали с такива обаждания.

Знаеха какви са шансовете на Рон и го разбираха, но не можеха да му помогнат.

Отгоре дойде ясно нареждане: момчето трябва да си затваря устата и да тренира.

Когато в ранната есен на 1972 г. се прибра в Ейда, Рон си оставаше местният герой — обогатен с калифорнийски навици и прищевки. Продължи да обикаля кръчмите по цяла нощ. Когато „Оукланд Атлетикс“ за пръв път спечели Световната купа в края на октомври, той организира шумно празненство в един местен клуб.

— Това са моите хора! — крещеше той към телевизора, докато приятелите му по чашка му се възхищаваха.

Но навиците на Рон изведнъж се промениха, когато се запозна и започна да излиза с Пати О’Брайън, красива бивша „Мис Ейда“. Връзката им бързо се задълбочи и те започнаха да се срещат постоянно. Тя беше ревностна баптистка, не пиеше алкохол и не одобряваше лошите навици на Рон. Той с удоволствие й обеща да спре с пороците и да се промени.

През 1973 г. все още не беше нито на сантиметър по-близо до професионалния бейзбол. След още една скучна пролет в Мейса го прехвърлиха в „Бърлингтън Бийс“, където изигра само пет мача, преди да го пратят в „Кий Уест Кончос“, отбор от щатската лига на Флорида. В петдесет и девет мача за тях той събра ужасния коефициент от 11,137.

За пръв път през живота си Рон започна да се съмнява, че ще стигне до Висшата лига. След два повече от скромни сезона бързо започваше да осъзнава, че професионалните питчери, дори в отборите от Втора лига, са на светлинни години пред онези, срещу които беше играл в гимназията на Ашър. Всички питчери хвърляха много силно, всички кървове бяха прекалено остри. Всички играчи на игрището бяха поне толкова добри, колкото него, и някои от тях щяха да влязат във Висшата лига. Парите, които беше получил при подписването на договора, отдавна бяха похарчени. Собственото му лице, отпечатано на бейзболна картичка, вече далеч не му беше толкова интересно, колкото преди две години.

Освен това имаше чувството, че го следят на всяка крачка. Всичките му приятели и жители на Ашър и Ейда разчитаха на него, за да осъществи техните мечти и да запише имената на родните им градчета в историята. Той беше следващата голяма надежда на щата Оклахома. Мики беше влязъл в голямата игра на деветнайсет. Рон вече изоставаше от графика.

Когато се прибра в Ейда при Пати, тя сериозно го посъветва да си намери някаква смислена работа извън бейзболния сезон. Един от чичовците му имаше познат в Тексас, така че Рон отиде до Виктория и работи няколко месеца в една строителна фирма за покривни конструкции.

На 3 ноември 1973 г. Рон и Пати сключиха брак с тържествена церемония в Първа баптистка църква в Ейда — семейната църква на булката. Рон беше на двайсет години и все още имаше бъдеще.

Ейда продължаваше да смята Рон Уилямсън за най-големия си герой. А сега той се беше оженил за кралица на красотата от чудесно семейство. Животът му беше истинска приказка.

Младоженците заминаха за Мейса, когато стана време за пролетния тренировъчен сезон на Рон — през февруари 1974 г. Сега, когато имаше съпруга, ставаше още по-неотложно най-сетне да му потръгне. Е, може би не във Висшата лига, но поне в по-голям отбор. Договорът на Рон за 1974 г. беше с отбора в Бърлингтън, но той нямаше намерение да се връща там. Беше му писнало от Бърлингтън и Кий Уест и ако от „Атлетикс“ отново го пратеха там, посланието щеше да бъде съвсем ясно — вече не вярваха в неговото бъдеще.

Рон започна да влага повече старание в тренировките — тичаше повече, упражняваше се допълнително с бухалката и се напрягаше толкова, колкото едно време в Ашър. Един ден, по време на рутинна тренировка, хвърли силно топката към втора база и го проряза остра болка в лакътя. Рон реши да не й обръща внимание; както всички играчи в такава ситуация, той си каза, че ако продължи да играе, ще му мине от само себе си. Беше просто някаква лека контузия, след като не беше играл цяла зима. Но на следващия ден болката се върна, при това по-силна. Към края на март Рон вече изобщо не беше в състояние да хвърля.

На 31 март „Атлетикс“ прекратиха договора му и двамата с Пати поеха обратно по дългия път към Оклахома.

Решиха да не се връщат в Ейда и се установиха в Тълса, където Рон си намери работа в телефонната компания „Бел“. Не смяташе да започва нова кариера, а просто да получава някаква заплата, докато ръката му се оправи и някой от познатите му в сферата на професионалния бейзбол му се обади, за да го покани да играе отново. След няколко месеца обаче самият Рон започна да звъни на познатите си. Без никакъв резултат.

Пати си намери работа в една болница и двамата заживяха като обикновено семейство. Анет започна да им праща по 5 или 10 долара на седмица, ако имат нужда за сметките. Тази малка финансова помощ беше прекратена, след като Пати се обади на Анет и й обясни, че Рон си купува бира с тези пари, а тя не одобрява това.

Чувстваше се определено напрежение. Анет се притесняваше, защото брат й пак беше започнал да пие. Но тя не знаеше почти нищо за онова, което се случваше в този брак. Пати беше дискретна и срамежлива по природа и така и не успя да се сближи със семейство Уилямсън. Анет и нейният съпруг им гостуваха веднъж в годината.

Когато в „Бел“ дойде време за повишения и Рон го нямаше в списъка, той напусна компанията и започна да продава застраховки „Живот“ за дружеството „Екуитабъл“. Вече беше 1975 г., а той все още нямаше договор с бейзболен отбор и отникъде не го търсеха.

Но с атлетичната си външност и вродения си чар успяваше да продава много застраховки „Живот“. Продажбите му се удаваха и той откри, че се наслаждава на успеха и парите. Освен това се наслаждаваше и на баровете и клубовете. Пати мразеше алкохола и по никакъв начин не можеше да приеме запивките му. Пушенето на марихуана вече се беше превърнало в негов траен навик, а тя го ненавиждаше. Резките промени в настроението му ставаха все по-драстични. Симпатичният млад човек, за когото се беше омъжила, се променяше пред очите й.

Една вечер през пролетта на 1976 г. Рон се обади на родителите си, плачейки по телефона, и на прага на истерията им съобщи новината, че двамата с Пати са се скарали ужасно и са се разделили. Рой и Хуанита, както и Анет и Рене, бяха шокирани от тази новина и се надяваха, че бракът ще може да бъде спасен. Все пак всички млади

двойки преживяват кризи. Освен това съвсем скоро някой щеше да се обади на Рони, той отново щеше да облече спортен екип и да продължи бейзболната си кариера. Животът им щеше да се върне в руслото си; бракът им щеше да надживее един тежък, но кратък период.

Но бракът им вече не можеше да се спаси. Каквито и да бяха проблемите им, Рон и Пати отказваха да говорят за тях. Мълчаливо пододоха молба за развод на основа на непреодолими различия в характера. Разделиха се завинаги. Съвместният им живот продължи по-малко от три години.

Рой Уилямсън имаше един приятел от детинство, който се казваше Хари Бричийн, но когато още играеше бейзбол, всички го наричаха Хари Котката. Двамата бяха израснали заедно във Франсис, щата Оклахома. Сега Хари работеше като селекционер за „Янкис“. Рой успя да го открие и даде телефонния му номер на сина си.

Чарът на Рон и способността му да убеждава хората се отплатиха през юни 1976 г., когато успя да убеди „Янкис“, че ръката му е напълно възстановена и той е в по-добра форма отвсякога. След като беше видял достатъчно професшонални питчери, за да се убеди, че няма да достигне стандартите на Висшата лига, Рон реши да се възползва от другата си даденост — дясната си ръка. Селекционерите винаги й бяха обръщали внимание. В „Оукланд“ постоянно говореха, че искат да го направят питчер.

Той подписа договор с „Онеонта Янкис“ от Нюйоркската лига и изгаряше от нетърпение да се махне от Тълса. Мечтата му отново се съживи.

Наистина хвърляше силно, но често нямаше представа накъде и защо. Уменията му не бяха шлифовани; просто нямаше достатъчно опит на тази позиция. Тъй като хвърляше твърде силно всеки път, болката се върна — отначало бавно, а после все по-силна, докато практически не го превърна в полуинвалид. Двегодишното прекъсване също си каза думата и когато сезонът свърши, отново прекратиха договора му.

Рон за пореден път реши да не се връща в Ейда и се установи в Тълса, за да продава застраховки „Живот“. Анет намина да го види и когато разговорът се измести към бейзбола и претърпения провал, Рон

започна истерично да плаче и не можа да спре. Тогава за пръв път й призна, че страда от дълги и тежки периоди на депресия.

След като отново напусна света на бейзбола, Рон се върна към старите си навици — барове, жени и много бира. За да убива времето, се записа в един отбор по софтбол и се наслаждаваше на чувството да бъде звездата на по-малката сцена. По време на един мач той метна топката към първа база и усети как нещо се прекършва в рамото му. Напусна отбора и се отказа от софтбола, но вредата вече беше сторена. Отиде на лекар, който му предписа и изтощителна рехабилитация, но не усети почти никакво подобрение.

Пак не сподели за контузията си с никого, като отново се надяваше, че ако си почине както трябва, до пролетта ще се оправи.

Последният опит на Рон в професионалния бейзбол беше следващата пролет — през 1977 г. Той отново успя да убеди „Янкис“ да го включат в списъка си. Преодоля пролетния тренировъчен сезон, отново като питчер, и го записаха в отбора на Форт Лодърдейл във Флорида. Там преживя последния сезон в кариерата си — 140 мача, половината от които в гостувания, пътувайки с автобуса на отбора. Месеците се точеха, а треньорите го използваха толкова пестеливо, колкото беше възможно. Игра като питчер само в четиринайсет мача, трийсет и три пъти. Беше на двайсет и четири години и имаше контузия на рамото, от която никога нямаше да се възстанови. Славните дни на „Ашър“ и Мърл Боуен завинаги бяха останали в миналото.

Повечето играчи усещат кога трябва да спрат да се борят, но не и Рон. Прекалено много хора у дома се надяваха той да успее. Семейството му беше пожертвало твърде много. Беше пропуснал колежа и университета, за да стане професионален играч, така че не можеше просто да се откаже. Беше се провалил в брака си, а Рон не беше свикнал да се проваля. Освен това носеше екипа на „Янкис“ — ярък символ, който всеки ден даваше нов живот на мечтата му.

Така че храбро се задържа в отбора до края на сезона. И тогава любимите му „Янкис“ за втори път го отрязаха.

3

Няколко месеца след края на бейзболния сезон Брус Либа разсеяно се разхождаше в търговския център „Саутроудс“ в Тълса, когато видя едно познато лице и се закова на място. В магазина за мъжка конфекция „Топърс“ беше старият му приятел Рон Уилямсън — облечен с много хубави дрехи и зает да продава подобни на клиентите си. Двамата се прегърнаха мъжки и се впуснаха в дълъг разговор за това какво се е случило междувременно с тях. Бяха израснали почти като братя и сега се изненадаха колко драстично са се отдалечили един от друг.

След като завършиха гимназията в Ашър, всеки пое по своя път и двамата изгубиха връзка. Брус продължи да играе бейзбол още две години в колежа, но после спря, защото коленете му окончателно го предадоха. Кариерата на Рон също не беше потръгнала по-добре. И двамата бяха оставили зад гърба си по един развод; нито един от двамата не знаеше, че другият изобщо е бил женен. И двамата не се изненадаха, че не са изгубили вкуса си към нощния живот.

Бяха млади, изглеждаха добре, отново бяха ергени, работеха здраво и изкарваха пари, така че веднага се заеха да обикалят нощните клубове и да свалят момичета в тандем. Рон винаги си беше падал по момичетата, но след няколко сезона в бейзболни отбори от Втора лига беше станал още по-голям сваляч.

Брус живееше в Ейда и всеки път, когато имаше път към Тълса, обикаляше по цяла нощ с Рон и неговите приятели.

И въпреки че играта им беше разбила сърцето, бейзболът си оставаше любимата им тема за разговори: славните дни в Ашър, треньора Боуен, старите мечти и бившите съотборници, които също се бяха провалили като тях. Със сериозната помощ на контузените си колене, Брус беше успял напълно да се откъсне от желанието си да играе бейзбол — или поне от мечтите си за успех във Висшата лига. С Рон беше различно. Той все още беше убеден, че може да играе отново, че някой ден ще стане чудо, ръката му изведнъж ще се оправи,

телефонът неочаквано ще звънне. И животът отново ще стане хубав. Отначало Брус не му обръщаше внимание; това бяха просто следи от угасващата слава. Както и сам бе научил, нито една звезда не избледнява по-бързо от тази на гениалните спортисти от гимназията. Някои приемат този факт и продължават с живота си. Други все още мечтаят десетилетия след това.

Рон едва ли не халюцинираше, докато си представяше как ще играе отново. И собственият му провал направо го смазваше. Постоянно разпитваше Брус какво говорят за него хората в Ейда. Разочаровани ли бяха, че не се беше оказал следващият Мики Мантъл? Говореха ли за него по кафенетата? Не, уверяваше го Брус, не говорят.

Но това нямаше значение. Рон беше убеден, че в родния му град го смятат за неудачник, и единственият начин да промени мнението им беше да подпише един последен договор и с нокти и зъби да се изкачи във Висшата лига.

Отпусни се, приятел, повтаряше му Брус. Забрави за играта. Мечтата свърши.

Роднините на Рон започнаха да забелязват сериозни промени в характера му. Понякога беше нервен, превъзбуден, неспособен да се съсредоточи върху една тема, преди да се прехвърли на следващата. На семейни събирания седеше мълчаливо по няколко минути, а после изведнъж се впускаше в оживен монолог, по време на който говореше само за себе си. Не даваше думата на никой друг и темата винаги се въртеше около него самия. Не можеше да седи спокойно, пушеше като комин и разви странния навик просто да изчезва от стаята без предупреждение. На Деня на благодарността през 1977 г. Анет покани на гости цялото семейство и приготви традиционното пиршество. Веднага щом всички заеха местата си, Рон изведнъж скочи от масата, без да каже дума, излезе и прекоси цяла Ейда, за да се прибере в къщата на майка си. Обяснение не последва.

На други семейни събирания се затваряше в спалнята, заключваше вратата и седеше сам. Въпреки че това тревожеше близките му, все пак им даваше малко време, през което да си поговорят спокойно. После Рон изведнъж изскачаше от спалнята, като дърдореше за всичко, което му минаваше през ума — по правило на тема, която нямаше нищо общо с разговора на останалите. Заставаше

по средата на хола и бръщолевеше безспирно като побъркан, докато не се умори, а после се втурваше отново в спалнята и пак заключваше вратата отвътре.

Веднъж, когато нахълта по този начин, държеше китара. Започна яростно да подрънква на нея, да пее фалшиво и да кара останалите да пеят заедно с него. След няколко песни, изпълнени по този неприятен начин, той се отказа и изтрополи обратно в спалнята. Близките му дълбоко си поеха дъх, завъртяха очи към тавана и събирането се върна към нормалния си ход. За съжаление семейството му беше започнало да свиква с това поведение.

Понякога Рон бе мрачен и мълчалив и в продължение на цели дни се цупеше неясно на какво, а после изведнъж се променяше и отново ставаше енергичен и общителен. Бейзболната му кариера го потискаше и той предпочиташе да не говори за нея. Когато някой му се обаждаше по телефона, веднъж беше отчаян и натъжен, а следващия път — буен и весел.

Близките му знаеха, че пие, и сериозно подозираха, че употребява наркотици. Може би алкохолът и наркотиците причиняваха тази нестабилност на настроението му. Анет и Хуанита се помъчиха да го разпитат възможно най-деликатно, но той ги отблъсна.

А после на Рой Уилямсън му откриха рак и проблемите на Рон отстъпиха на заден план в семейството. Рой имаше тумори в дебелото черво, които бързо се разпространяваха по цялото тяло. Въпреки че Рони си беше момчето на мама, той обичаше и уважаваше и баща си. И се чувстваше виновен заради поведението си. Вече не ходеше на църква и изпитваше сериозни съмнения в християнската си вяра, но се придържаше към петдесятническата догма, че греховете се наказват. Баща му, който беше живял толкова праведно, сега получаваше наказание заради дългия списък от грехове на сина си.

Влошеното здраве на Рой допълнително утежняваше депресията на Рон. Той не спираше да мисли за собствения си егоизъм: за всички онези молби за хубави дрехи, скъпа спортна екипировка, бейзболни лагери и екскурзии, преместването в Ашър, на които бляскаво се беше отплатил с един-единствен цветен телевизор, купен на родителите му с парите от договора с „Атлетикс“. Рон си спомни как баща му тайно си беше купувал дрехи втора употреба, така че разглезеният му син да може да се облича с най-доброто. Спомни си как Рой беше обикалял по

напечените тротоари на Ейда, натоварен с обемистите си куфари с ванилия и подправки. Не беше забравил и как баща му не пропускаше нито един от неговите мачове като ученик.

В началото на 1978 г. Рой се подложи на операция в Оклахома Сити. Хирурзите откриха, че ракът е в напреднала фаза, с многобройни разсейки, и те вече не могат да направят нищо. Рой се прибра в Ейда, отказа химиотерапията и зачака смъртта си в страдание. През последните дни от живота му Рон се прибра от Тълса. Стоеше до леглото на баща си, разстройваше се и плачеше. Постоянно се извиняваше и молеше баща си да му прости.

Един ден на Рой му омръзна да слуша хленченето му. Време е да пораснеш, синко, каза той. Стани мъж. Престани да плачеш и да се притесняваш. Живей си живота.

Рой почина на 1 април 1978 г.

През 1978 г. Рон все още живееше в Тълса, където делеше апартамент под наем със Стан Уилкинс, стругар, с четири години по-млад от него. Двамата обичаха китарата и поп музиката и по цели часове подрънкваха на струните и пееха. Рон имаше силен, макар и необработен глас и демонстрираше обещаваща техника на китарата си — скъп модел на „Фендър“. Можеше да седи и да свири с часове.

В Тълса имаше много модерни дискотеки и двамата съквартиранти често излизаха заедно. След работа удряха по няколко питиета, а после се отправяха на обиколка из клубовете, където всички познаваха Рон. Той обичаше жените и беше абсолютно безстрашен в подхода си към тях. Оглеждаше тълпата, избираше си най-сексапилната мадама и я канеше да танцуват. Ако тя беше съгласна, обикновено се прибираше с него. Целта му беше да сваля различно момиче всяка вечер.

И въпреки че обичаше да пие, внимаваше с количеството, когато излизаше на лов. Прекалено многото алкохол пречеше на сексуалните му възможности. Някои други химически съединения обаче нямаха този недостатък. По това време кокаинът се радваше на истински бум в страната и беше широко достъпен в клубовете на Тълса. Хората не се притесняваха особено от болести, предавани по сексуален път. Най-големият проблем беше херпесът; СПИН все още не се беше появил. За хората, които искаха само това от живота, краят на 70-те беше време

за буйни, хедонистични удоволствия. А Рон Уилямсън беше абсолютно невъздържан.

На 30 април 1978 г. в полицията в Тълса се получи обаждане от апартамента на Лайза Ленц. Когато полицаите пристигнаха, тя им каза, че Рон Уилямсън я е изнасилил. Арестуваха го на 5 май, определиха му гаранция от 10 000 долара и го пуснаха.

Рон нае Джон Танър, опитен адвокат и специалист по наказателни дела, и веднага призна, че е правил секс с Лайза. Но настояваше, че е било по взаимно съгласие; двамата се бяха запознали в един клуб и тя го беше поканила в апартамента си, където в крайна сметка бяха стигнали до леглото. Адвокат Танър наистина вярваше на клиента си — нещо рядко срещано в подобна ситуация.

Приятелите на Рон също смятаха, че обвинението в изнасилване е абсурдно. Жените буквално му се нахвърляха. Можеше да свали което си иска момиче във всеки бар, а освен това не се занимаваше с монахини, нали така? Жените, с които се запознаваше в баровете и дискотеките, също търсеха приключения.

Въпреки че се чувстваше обиден от обвинението, Рон беше твърдо решен да продължи да живее така, все едно не му пука. Не спря да излиза вечер и посрещаше със смях всяка мисъл, че има проблеми със закона. Беше наел добър адвокат. Нека да влезем в съда, и ще видим кой е прав!

Но тайно в себе си се страхуваше от процеса и имаше причина за това. Дори самото обвинение в толкова сериозно престъпление действаше отрезвяващо, но да се изправи срещу съдебни заседатели, които имаха властта да го пратят в затвора за много години, беше направо ужасно.

Той спести повечето подробности на семейството си — все пак Ейда беше на два часа път с кола оттам, — но те о забелязаха още по-угриженото му поведение. И още по-драматичните промени в настроението му.

И докато над живота му се скупчваха буреносни облаци, Рон се опита да ги пребори по единствения начин, който познаваше. Започна да пие още повече, да прекарва още повече време по баровете, да сваля още повече момичета, като се стараеше да си живее живота и да избяга от тревогите. Но алкохолът подхранваше депресията му или може би депресията му изискваше все повече алкохол — каквато и да беше

истината, с всеки ден той ставаше все по-мрачен и потиснат. И все по-непредвидим.

На 9 септември полицията в Тълса получи още едно телефонно обаждане, което се отнасяше за обвинение в изнасилване. Осемнайсетгодишната Ейми Дел Фърнихоу се прибрала в апартамента си към 4 сутринта след дълга вечер в един клуб. Била скарана с приятеля си, който спял в апартамента. Тя не успяла да си намери ключа, а тъй като имала много спешна нужда от тоалетна, отишла до един денонощен магазин на края на улицата. Там случайно се срещнала с Рон Уилямсън, който също обикалял цяла нощ. Двамата не се познавали, но завързали разговор, а после се скрили зад магазина на някаква ливада, където правили секс.

Според Фърнихоу Рон я бил ударил с юмрук, бил разкъсал повечето й дрехи и я бил изнасилил.

Според Рон Фърнихоу била бясна на приятеля си, който се заключил отвътре в нейния апартамент, и затова се съгласила да се отъркалят в тревата.

За втори път през последните пет месеца Рон излезе от ареста под гаранция и се обади на Джон Танър. С две обвинения в изнасилване, висящи над главата му, той най-сетне реши да спре с нощния живот и се скри. Живееше сам и не говореше буквално с никого. Само Анет знаеше някакви подробности за него, защото му пращаше пари, Брус Либа не знаеше почти нищо за ситуацията.

През февруари 1979 г. първо започна делото по обвинението в изнасилване на Фърнихоу. Рон свидетелства и обясни на съдебните заседатели, че да, двамата наистина са правили секс, но по взаимно съгласие. По някаква причина до това взаимно съгласие се беше стигнало зад някакъв денонощен магазин в четири сутринта. Съдебните заседатели се оттеглиха на обсъждане, което продължи един час, решиха да му повярват и го обявиха за невинен.

През май бяха свикани други съдебни заседатели, които да изслушат обвинението в изнасилване на Лайза Ленц. Рон отново се яви в съдебната зала за подробно обяснение. Беше се запознал с Лайза в един нощен клуб, беше танцувал с нея, беше я харесал и очевидно тя също го беше харесала, защото го беше поканила в апартамента си, където бяха правили секс по взаимно съгласие. Жертвата каза на

съдебните заседатели, че все пак се била отказала от секса и се опитала да го прекрати, още преди да е започнал, но се страхувала от Рон Уилямсън и в крайна сметка му се отдала, за да не пострада. Съдебните заседатели отново повярваха на Рон и го обявиха за невинен.

Първото обвинение в изнасилване го беше обидило и Рон знаеше, че ще трябва да носи клеймото на изнасилвач в продължение на много години. Но рядко се случваше някой да бъде обвинен за това повторно, и то само след пет месеца. Как можеше да смятат него, великия Рон Уилямсън, за изнасилвач? Независимо от решението на съда хората нямаше да спрат да шушукат и да сплетничат. Щяха да го сочат с пръст, когато минаваше покрай тях.

Беше на двайсет и шест години, през повечето от които живял като бейзболна звезда — като голям спортист, поел към славата на Висшата лига. По-късно се беше превърнал в играч с контузена ръка, който все още не беше изгубил достойнството и надеждите си. Хората в Ейда и Ашър не го бяха забравили. Беше млад и все още имаше талант. Всички знаеха името му.

Но животът му се промени, когато го обвиниха в изнасилване. Знаеше, че сега ще го забравят като бейзболист и вече ще го знаят само като изнасилвач. Затова започна да отбягва хората, като всеки ден се оттегляше все по-дълбоко в мрачния си объркан свят. Почна да пропуска смените си, а после изобщо спря да ходи в магазина за мъжка конфекция „Топърс“. Така остана без доходи и когато изхарчи всичко, опакова багажа си и тихо напусна Тълса. Пропадаше в една ужасна спирала от депресия, алкохол и наркотици.

Хуанита го чакаше да се върне в Ейда, дълбоко разтревожена от състоянието му. Не знаеше почти нищо за проблемите му в Тълса, но все пак двете с Анет бяха чули достатъчно неща, за да се притесняват. В живота на Рон очевидно цареше хаос — пиене, резки и неприятни промени в настроението, все по-странно държане. Изглеждаше ужасно — с дълга коса, небръснат и с мръсни дрехи. И това беше същият Рон Уилямсън, който толкова се радваше на елегантния си външен вид, занимаваше се с продажба на хубави дрехи и никога не пропускаше да се намеси, когато някоя вратовръзка не си отиваше съвсем с някое определено сако.

Рон се тръшна на канапето в дневната на майка си и потъна в сън. Скоро достигна до състояние, в което спеше по двайсет часа на ден, винаги на канапето. Спалнята му беше свободна, но той отказваше дори да влезе в нея, след като се стъмни. Там имаше нещо, което го плашеше. И въпреки че спеше дълбоко, понякога скачаше с крясъци, че по пода има змии, а по стените паяци.

Започна да чува гласове, но не искаше да каже на майка си какво му говореха. А после започна и да им отговаря.

Всичко му се струваше изтощително — храненето и спането бяха тежко бреме, след което винаги заспиваше задълго. Нямаше енергия и желание за нищо, дори по време на кратките периоди, в които не пиеше. Хуанита никога не беше държала алкохол в къщата си — тя мразеше пиенето и пушенето. Двамата достигнаха до някакво примирие, след като Рон се премести в един тесен апартамент над гаража, точно до нейната кухня. Там можеше да пуши, да пие и да свири на китара, без да дразни майка си. Когато искаше да спи, се прибираше в дневната и лягаше на канапето, а когато беше буден, стоеше в апартамента си.

Понякога се случваше настроението му да се промени, енергията му да се върне и той отново да изпита нужда от нощен живот. Тогава пак се отдаваше на алкохола и наркотиците, както и на гоненето на момичета, макар и по-предпазливо отпреди. Не се връщаше с дни, живееше при приятели и вземаше пари назаем от всеки познат, когото срещнеше. После вятърът отново се обръщаше и Рон пак се озоваваше на канапето, сякаш изобщо не съществуваше на този свят.

Хуанита не спираше да се тревожи. В семейството й никога не беше имало хора с психични заболявания и тя нямаше представа как да се справи. Молеше се. Беше много дискретна и полагаше усилия да скрие проблемите на Рон от Анет и Рене. Те бяха омъжени щастливо, така че Рони беше проблем на майка си, а не техен.

Понякога Рон споменаваше нещо за работа. Чувстваше се гадно, че не работи и не се издържа. Един негов приятел имаше познат в Калифорния, който търсеше работници, така че Рон замина на запад — за голямо облекчение на близките си. Само след няколко дни обаче се обади разплакан на майка си и каза, че живее с някакви сатанисти, които го плашат до смърт и не му дават да избяга. Хуанита му изпрати самолетен билет и той се измъкна оттам.

Ходи във Флорида, в Ню Мексико и в Тексас да търси работа, но никъде не успяваше да се задържи за повече от месец. Всяко такова пътуване го изтощаваше и след него той все по-дълго се задържаше на канапето.

Най-сетне Хуанита го убеди да отиде на психолог, който му определи диагноза „маниакална депресия“. Предписаха му литий, но той не искаше да го взема редовно. Хващаше се на различни места на непълен работен ден, но не успяваше да се задържи. Единственият му талант беше в продажбите, но в сегашното си състояние не беше способен да се среща с непознати и да ги очарова. Продължаваше да се смята за професионален играч на бейзбол, близък приятел на Реджи Джаксън, но сега хората от Ейда вече не му вярваха.

В края на 1979 г. Анет си уреди среща със съдия Роналд Джоунс в окръжния съд. Тя му разказа за състоянието на брат си и го попита дали държавата или съдебната система могат да помогнат с нещо. Съдия Джоунс отговори, че това е невъзможно — държавата няма как да се намеси, освен ако Рон не стане опасен за себе си или за околните.

В един ден, в който се чувстваше особено добре, Рон се яви в център за професионална преквалификация в Ейда. Служителят там се разтревожи от състоянието му и му написа преглед при доктор М.П. Просър в болницата „Сейнт Антъни“ в Оклахома Сити, където го приеха на 3 декември 1979 г.

Скоро започнаха неприятностите, защото Рон настояваше за привилегии, каквито персоналът на болницата не можеше да му даде. Той изискваше твърде много време и внимание и се държеше така, все едно наоколо няма други пациенти. След като се увери, че няма да удовлетворят желанията му, Рон напусна болницата, но се върна само след няколко часа с настояването да го приемат отново.

На 8 януари 1980 г. доктор Просър отбеляза в медицинския му картон следното: „Момчето демонстрира твърде странно, нерядко психопатично поведение. Може би никога няма да се установи със сигурност дали страда от маниакална депресия, както твърди колегата от Ейда, дали е шизоиден тип със социопатичен уклон или пък обратното, социопат с шизоиден уклон… Може да се наложи дългосрочно лечение, но според самия него той няма нужда да бъде лекуван от шизофрения.“

Рон беше живял като насън още от детството си и славните дни на бейзболното игрище и така и не беше приел факта, че с кариерата му е свършено. Продължаваше да вярва, че „те“ — силните на деня в бейзбола — ще дойдат да го вземат, да го включат в отбора и да го направят прочут. „Точно в това е неговата шизофрения — отбеляза доктор Просър. — Той просто иска да се върне в играта, за предпочитане като звезда.“

В болницата му предложиха да се подложи на дългосрочно лечение за шизофрения, но Рон не искаше и да чуе. Пълният медицински преглед така и не беше проведен докрай, защото той не оказваше съдействие на лекарите, но доктор Просър все пак отбеляза, че Рон е „здрав, млад, активен мъж с добре развита мускулатура… в по-добра форма, отколкото повечето си връстници“.

Когато беше в състояние да работи, Рон продаваше домакински уреди и принадлежности от „Роули“ от врата на врата, по същите улици, които навремето беше обикалял баща му. Но работата беше досадна, комисионите — ниски, той нямаше търпение да попълва всички необходими документи и по никакъв начин не можеше да приеме факта, че Рон Уилямсън, великата бейзболна звезда, е принуден да продава кухненски принадлежности от врата на врата!

След като отказа да се подложи на лечение или да взема лекарства, Рон стана редовен посетител на баровете в Ейда, където сам се лекуваше с алкохол. Имаше лошо пшянство — ставаше шумен, фукаше се с бейзболната си кариера и досаждаше на жените. Много хора се страхуваха от него и барманите и охранителите го познаваха добре. Ако Рон Уилямсън отидеше да пие някъде, всички разбираха. Един от любимите му клубове беше „Лампата“, където момчетата от охраната винаги го държаха под око.

Не мина много време, и двете обвинения в изнасилване от Тълса станаха известни и в Ейда. Местните полицаи започнаха да го наблюдават по-внимателно, като понякога го следяха из града. Веднъж двамата с Брус Либа обикаляха баровете и спряха да заредят колата си с бензин. Един полицай кара след тях в продължение на няколко пресечки, после ги спря и ги обвини, че не са платили за бензина. И въпреки че това не беше вярно, за малко не ги арестуваха.

Съвсем скоро обаче Рон наистина бе арестуван. През април 1980 г., две години след смъртта на баща му, Рон за пръв път влезе в ареста

за шофиране в нетрезво състояние.

През ноември Хуанита убеди сина си, че има нужда да потърси помощ, за да се справи с алкохолизма си. По нейно настояване Рон отиде в щатската психиатрична клиника в Ейда и се срещна с Дуейн Лоуг, специалист с дълги години опит. Рон с готовност призна за проблемите си; каза, че пие от единайсет години и взема наркотици поне от седем и че е започнал да пие много повече, след като „Янкис“ прекратиха договора си с него. Не спомена нищо за двете обвинения в изнасилване, които бяха повдигнати в Тълса.

Лоуг го записа в клиниката „Бридж Хаус“ в Ардмор, щата Оклахома, на осемдесет километра от Ейда. На следващия ден Рон се яви в „Бридж Хаус“ и се съгласи да бъде лекуван в продължение на двайсет и осем дни при строг режим. Беше много нервен и не спираше да повтаря на лекаря си, че е направил „ужасни неща“. За два дни си създаде репутацията на самотник, който спи прекалено много и пропуска часовете за хранене. След една седмица го хванаха да пуши в стаята — сериозно нарушение на правилата в клиниката — и той обяви, че приключва лечението. Тръгна си с Анет, която беше дошла в Ардмор на свиждане, но на следващия ден се върна и помоли да го приемат отново. Казаха му да си ходи в Ейда и да дойде пак след две седмици. Тъй като се страхуваше от гнева на майка си, Рон не се прибра у дома и в продължение на няколко седмици изчезна, без да каже на никого къде живее.

На 25 ноември Дуейн Лоуг изпрати на Рон писмо, в което го канеше да отиде на преглед на 4 декември. Между другото, в писмото си Лоуг споменаваше: „Тревожа се за Вашето състояние и се надявам да се видим на тази дата.“ На 4 декември Хуанита уведоми психиатричната клиника, че Рон е започнал работа и живее в Ардмор. Бил си намерил нови приятели, ходел на църква, отново приел Христос в живота си и вече нямал нужда от психиатрична помощ. Медицинският му картон беше прибран.

Но след десет дни беше изваден, защото Рон отиде на преглед при Дуейн Лоуг. Оказа се, че има нужда от дългосрочно лечение, но не искаше да се подложи на него. Не вземаше и редовно лекарствата, които му бяха предписали — най-вече литий. Понякога с готовност признаваше, че пие прекомерно и употребява наркотици, друг път

яростно отричаше. Когато в такива случаи го питаха колко пие, отговаряше: „По няколко бири.“

Тъй като не можеше да се задържи на работа, никога нямаше пари. Когато Хуанита отказваше да му дава „назаем“, Рон обикаляше Ейда и търсеше други източници. Не беше изненадващо, че кръгът на приятелите му постоянно се стесняваше; повечето хора бяха започнали да го отбягват. Няколко пъти отиде с колата си до Ашър, където винаги можеше да намери Мърл Боуен на бейзболното игрище. Двамата се заговаряха, Рон за пореден път се оплакваше от съдбата си и старият му треньор се биркаше за двайсет долара. И докато Рон се кълнеше, че ще ги върне, Мърл му държеше строга лекция как трябва да сложи живота си в ред.

Едно от убежищата на Рон беше домът на Брус Либа, който се беше оженил повторно и сега живееше много по-кротко на няколко километра извън града. Два пъти в месеца Рон се появяваше на вратата му, пиян и разчорлен, и молеше Брус да му разреши да преспи при него. Брус винаги го пускаше в къщата си, изчакваше го да изтрезнее, нахранваше го и обикновено му даваше назаем десет долара.

През февруари 1981 г. Рон пак беше арестуван за шофиране в нетрезво състояние и този път беше признат за виновен. След няколко дни в затвора отиде до Чикаша, за да се види със сестра си Рене и мъжа й Гари. Когато се върнаха от църква една неделя, те просто го намериха в задния двор на къщата си. Рон им обясни, че от известно време спи в палатка зад оградата им. Наистина приличаше на човек, който живее така. Твърдеше, че току-що е избягал от някакви военни в близкия град Лоутън, които натрупали оръжия и експлозиви в къщите си и планирали да превземат базата. За щастие, той успял да се измъкне навреме и сега имал нужда от място, където да се скрие от тях.

Рене и Гари му позволиха да спи в спалнята на сина им. Гари му намери работа в една ферма, където да товари слама, но Рон се задържа на нея само два дни, след което напусна и обяви, че е намерил отбор по софтбол, който има нужда от него. По-късно собственикът на фермата се обади на Гари и му каза, че не иска Рон да се връща на работа и че според него този човек има сериозни емоционални проблеми.

Точно тогава интересът на Рон към американските президенти изведнъж се възроди и в продължение на цели дни той не можеше да говори за нищо друго. Освен че можеше да ги изброи до един хронологично и в обратен ред, той знаеше всичко за тях — дата и място на раждане, колко мандата са изкарали, имената на вицепрезидентите, жените и децата им, най-големите успехи на администрациите им и прочие. Всички разговори в дома на семейство Симънс трябваше да се въртят около американските президенти. В присъствието на Рон не можеше да се обсъжда нищо друго.

Беше минал изцяло на нощен режим на живот. Въпреки че искаше да заспи вечер, просто не можеше. По цяла нощ гледаше телевизия със силен звук. С първите лъчи на зората му се приспиваше и той се унасяше. Семейство Симънс, уморени и с червени очи след безсънната нощ, мълчаливо закусваха и отиваха на работа.

Рон често се оплакваше от главоболие. Една нощ Гари чу някакви шумове и го хвана да рови в шкафчето с лекарствата, където търсеше нещо за притъпяване на болката. Когато положението стана нетърпимо, Гари направи неизбежното и накара Рон да седнат и да си поговорят сериозно. Обясни му, че няма нищо против той да остане да живее при тях, но трябваше да се пригоди към техния начин на живот. Рон не даде никакви признаци, че осъзнава какъв е проблемът. Тръгна си мълчаливо и се прибра при майка си, където или спеше почти денонощно на канапето, или се криеше в апартамента си над гаража. Беше на двайсет и осем години и не можеше да приеме, че има нужда от помощ.

* * *

Анет и Рене се тревожеха за брат си, но нямаше какво да сторят. Както винаги беше трудно да се спори с него, а той, изглежда, нямаше нищо против да води такъв начин на живот. Поведението му ставаше все по-странно; нямаше никакво съмнение, че психическото му състояние се влошава. Но за това не беше позволено да се говори; веднъж вече бяха допуснали грешката да повдигнат тази тема пред него. От време на време Хуанита успяваше да го убеди да се види със специалист или да се лекува заради алкохолизма си, но Рон никога не

издържаше по-продължителна терапия. Всеки кратък период на отрезвяване веднага беше последван от седмици на несигурност, в които не се знаеше къде се намира и с какво се занимава.

За забавление, ако в живота му изобщо имаше такова нещо, той свиреше на китара — обикновено на верандата на къщата на майка си. Беше в състояние да седи, да подрънква на струните и да пее на птичките в продължение на часове, а когато му омръзнеше, излизаше на улицата. Често оставаше без кола и без пари за бензин, така че просто обикаляше пеш из Ейда. Виждаха го с китарата на всякакви места и във всякакви часове на денонощието.

Неговият приятел от детството Рик Карсън беше станал полицай в Ейда. Когато беше патрул нощна смяна, често виждаше Рон да обикаля по тротоарите и дори между къщите, като свиреше на китарата си и пееше дори след полунощ. Рик го питаше къде отива. Никъде. Рик му предлагаше да го закара вкъщи. Понякога Рон приемаше; друг път предпочиташе да продължи да се разхожда пеш.

На 4 юли 1981 г. го арестуваха за пиянство и го признаха за виновен. Хуанита побесня и настоя Рон да се лекува. Приеха го в щатската болница в Норман, където го прегледа доктор Самбаджон, щатен психиатър. Единственото оплакване на Рон беше, че „има нужда от помощ“. Самочувствието и енергията му бяха на много ниско равнище и го измъчваха мисли за безнадеждност и дори за самоубийство. Призна следното:

— Няма никаква полза от мен. Не мога да се задържа на работа и съм против всичко в живота.

Рон обясни на доктор Самбаджон, че първият му случай на депресия е бил преди четири години, когато бейзболната му кариера се провалила едновременно с брака му. Призна, че злоупотребява с алкохол и наркотици, но според него това нямаше пряка връзка с проблемите му.

Доктор Самбаджон го описа като „неподдържан, мръсен, разхвърлян и нехаен към външния си вид“. Въпреки това чувството за преценка на пациента не било увредено и той осъзнавал състоянието си. Диагнозата му беше „дистимия“ — хронична форма на слаба депресия. Доктор Самбаджон предписа лекарства, срещи с терапевт, групова терапия и подкрепа от семейството.

След три дни в болницата Рон настоя да го освободят. Седмица по-късно отново се озова в психиатричната клиника в Ейда, където го прегледа психологът Чарлс Еймъс. Рон се описа като бивш професионален играч на бейзбол, който е изпаднал в депресия след края на кариерата си. Твърдеше, че за депресията му е виновна религията. Еймъс го прехвърли към доктор Мари Сноу, единствената практикуваща психоаналитичка в Ейда, и Рон започна да ходи при нея веднъж в седмицата. Предписаха му асендин, популярен антидепресант, и Рон започна да показва слаби признаци на подобрение. Доктор Сноу се опита да убеди пациента си, че има нужда от по-интензивна психотерапия, но след три месеца Рон се отказа да ходи при нея.

На 30 септември 1982 г. отново го обвиниха в управление на превозно средство в нетрезво състояние. Арестуваха го, признаха го за виновен и го прибраха в затвора.

4

Три месеца след убийството на Деби Картър детективите Денис Смит и Майк Кийсуетър отидоха в дома на семейство Уилямсън и за пръв път разпитаха Рон. Хуанита също присъстваше на разговора. Когато го попитаха къде е бил вечерта на 7 декември, Рон отговори, че не си спомня — бяха минали три месеца. Той потвърди, че често ходи в „Лампата“, както и в други клубове в Ейда. Хуанита отвори дневника си, провери датата и каза на детективите, че въпросната вечер синът й се е прибрал в десет. Тя дори им показа какво е написала на 7 декември.

Попитаха Рон дали познава Деби Картър. Той отговори, че не е сигурен. Името със сигурност беше чувал, защото след убийството почти всички в града говореха само за това. Смит му показа снимка на жертвата и Рон внимателно я разгледа. Може би я беше виждал някъде, а може би не. По-късно пак поиска да види снимката. Струваше му се смътно позната. Рон категорично отрече да знае каквото и да било за убийството, но изказа личното си предположение, че убиецът най-вероятно е психопат, който е проследил момичето до дома й, проникнал е с взлом и е избягал веднага след като е извършил престъплението.

След трийсетина минути полицаите попитаха Рон дали е съгласен да даде пръстови отпечатъци и проби от косми. Той се съгласи и отиде с тях до участъка, като с това разпитът приключи.

Три дни по-късно, на 17 март, детективите се върнаха и отново зададоха същите въпроси. Рон отново заяви, че няма нищо общо с убийството, и че вечерта на 7 декември си е бил у дома.

Полицаите разпитаха и мъж на име Денис Фриц, чиято единствена възможна връзка с разследването бяха приятелските му отношения с Рон Уилямсън. Според един ранен полицейски доклад Фриц беше „заподозрян или поне познат на заподозрян за убийството на Картър“.

Денис рядко ходеше в „Лампата“ и в продължение на месеци преди убийството не беше стъпвал там. Нито един от свидетелите не беше споменавал той да е бил там; всъщност до март 1983 г. нито един от свидетелите изобщо не беше посочвал името му. Той отскоро живееше тук и в града все още не го познаваха добре. Никога не беше карал Рон Уилямсън до „Лампата“ с колата си. Не познаваше Деби Картър, не беше сигурен дали изобщо я е виждал и нямаше представа къде живее. Но тъй като следователите вече бяха поели по дирята на Рон Уилямсън и очевидно работеха с първосигналната теория, че извършителите са били двама, имаха нужда от още един заподозрян. И това беше Фриц.

Денис Фриц беше израснал близо до Канзас Сити, беше завършил там гимназия, а после биология в щатския университет на Оклахома през 1971 г. През 1973-та съпругата му Мери роди единственото им дете Елизабет. По това време живееха в Дюрант, щата Оклахома. Мери работеше в един колеж наблизо, а Денис имаше хубава служба в железниците.

През 1975 г., на Коледа, докато Денис беше в командировка извън града, Мери беше убита от седемнайсетгодишния им съсед. Бе застреляна в главата, докато седеше на креслото в дневната.

В продължение на две години след това Денис не беше в състояние да работи. Беше съсипан емоционално и не се занимаваше с друго, освен да се грижи за Елизабет. Когато през 1981 г. тя започна ходи на училище, той успя да се стегне и си намери работа като учител в една прогимназия в Конауа. След няколко месеца двамата се преместиха в къща под наем в Ейда, недалеч от семейство Уилямсън и от апартамента, в който един ден щеше да се нанесе Деби Картър. Майка му Уанда отиде да живее при тях, за да му помага да гледа Елизабет.

Денис отново си намери работа като учител по биология и треньор по баскетбол в град Ноубъл, на един час път с кола. Училищната администрация му разреши да живее в малък фургон зад сградата на училището и той пътуваше до Ейда само през уикенда, за да се вижда с Елизабет и майка си. В Ноубъл нямаше нощен живот и понякога Денис ходеше с колата до Ейда и през седмицата, за да види

дъщеря си, а после да изпие нещо в някой бар или може би да се запознае с някое момиче.

Една вечер през ноември 1981 г. Денис отново беше в Ейда. Беше му скучно и му се пиеше бира, така че отиде с колата си до един магазин. Пред магазина беше паркиран стар буик (колата на Хуанита), а на предната седалка беше Рон Уилямсън: свиреше на китара и гледаше как животът минава покрай него. Денис също свиреше на китара и по случайност я носеше на задната седалка на колата си. Двамата се заговориха за музика. Рон каза, че живее на няколко пресечки оттам, и покани Денис да посвирят заедно. И двамата имаха нужда от приятел.

Когато отидоха в апартамента, Денис си помисли, че вътре е доста тъжно — тясно, разхвърляно и мръсно. Рон обясни, че живее с майка си, която не търпи пушенето и пиенето. Когато Денис го попита какво прави по цял ден, Рон обясни, че обикновено спи. Беше дружелюбен, шегуваше се и разговорът с него беше приятен, но Денис забеляза, че е малко разсеян. Понякога се отнасяше задълго и гледаше Денис втренчено, все едно не го виждаше. Денис си помисли, че новият му познат е странен тип.

Но двамата с удоволствие посвириха на китара и си поговориха за музика. След няколко такива гостувания Денис започна да забелязва прекомерното пиене на Рон и резките промени в настроението му. Рон обичаше бира и водка и обикновено започваше да пие късно следобед, след като се събудеше окончателно и излезеше от къщата на майка си. Беше мълчалив и потиснат, докато алкохолът не започнеше да действа. Тогава се оживяваше. Двамата започнаха често да ходят по барове и клубове в града.

Един следобед Денис дойде по-рано от обикновено, преди Рон да е започнал да пие. Поговори си с Хуанита — приятна, но измъчена жена, която не каза почти нищо, но очевидно й беше дотегнало от сина й. После тя изчезна и Денис откри Рон в спалнята му, вторачен в стената. Тази стая го изнервяше и Рон рядко влизаше в нея.

Имаше големи цветни фотографии на Пати, бившата му съпруга, и на самия него в различни бейзболни екипи.

— Красива е — отбеляза Денис, когато видя Пати.

— Някога имах всичко — каза Рон тъжно и горчиво.

Беше само на двайсет и осем години, но вече напълно се беше отказал от всяка надежда за бъдещето.

Обикалянето по баровете всеки път беше приключение. Рон винаги правеше така, че да го забележат, и беше свикнал да е в центъра на вниманието. Един от любимите му номера беше да се облича с хубав костюм и да се представя за богат адвокат от Далас. Към 1981 г. вече беше прекарал достатъчно време в съдебните зали, за да прихване нещо от професионалния жаргон и маниерите на адвокатите, така че представлението „Аз, баровеца“ се играеше във всички клубове на Норман и Оклахома Сити.

Денис стоеше по-назад и гледаше шоуто. Винаги оставяше на Рон достатъчно място, за да се развихри. Но приключенията започваха да му омръзват. Когато човек излезеше с Рон, обикновено трябваше да очаква някакъв конфликт и неочакван завършек на вечерта.

Веднъж през лятото на 1982 г. двамата се прибираха в Ейда след една вечер по баровете, когато Рон изведнъж обяви, че му се ходи в Галвестън. Денис беше допуснал грешката да му разкаже някаква история за океански риболов в Галвестън и Рон заяви, че винаги е искал да направи това. И двамата бяха пияни и импровизираното пътуване с кола в продължение на осем часа не им се стори чак толкова невъзможно. Бяха в пикапа на Денис. Както обикновено Рон нямаше кола, шофьорска книжка или пари за бензин.

Училището беше във ваканция, Денис имаше пари в брой — защо да не отидат на риболов? Двамата си купиха още бира и поеха на юг.

Някъде в Тексас Денис поиска да поспи малко, така че Рон хвана волана вместо него. Когато Денис се събуди, на задната седалка имаше непознат чернокож.

— Качих един стопаджия — обясни гордо Рон.

Някъде в Хюстън, около изгрев слънце, те спряха в един магазин за бира и храна и когато се върнаха, пикапът го нямаше — стопаджията го беше откраднал. Рон призна, че е забравил ключовете на таблото, и след като се замисли, дори си спомни, че май изобщо не е спирал двигателя. Двамата изпиха по няколко бири, докато окайваха лошия си късмет. Денис настояваше да се обадят в полицията, но Рон не беше сигурен дали идеята е добра. Двамата спориха известно време

и накрая Денис все пак им се обади. Когато полицаят чу тъжната им история, се смя с глас.

Бяха в доста западнал квартал, но все пак намериха една „Пица Хът“. Ядоха пица, пресушиха по няколко халби наливна бира и започнаха да обикалят из града, без да знаят къде се намират. По здрач попаднаха на някакъв танцов клуб за чернокожи и Рон настоя да влязат и да се позабляват. Идеята беше налудничава, но след малко Денис осъзна, че вътре може би ще бъде по-безопасно за тях, отколкото на улицата. Двамата влязоха, подпряха се на бара и Денис си поръча бира, като се молеше никой да не им обърне внимание. Рон обаче се държеше в типичния си стил и започна да говори силно и да ръкомаха. Беше в костюм и се преструваше на богат адвокат от Далас. Денис се притесняваше за пикапа си и само се молеше да не ги намушкат с нож, за да ги оберат, докато спътникът му не спираше да разказва весели истории за добрия си приятел Реджи Джаксън.

Управителят на клуба се казваше Кортес и двамата с Рон бързо се надушиха. Рон му разказа как са им откраднали пикапа и Кортес умря от смях. Когато клубът затвори, Рон и Денис си тръгнаха с колата на Кортес, който живееше наблизо, но нямаше достатъчно легла. Двамата бели спаха на пода. Когато се събуди, на Денис му беше лошо, ядосваше се за пикапа си и беше твърдо решен да се върне в Ейда невредим. Той се хвана да разтърсва Рон, докато успя да го събуди, и двамата убедиха Кортес срещу малка сума да ги закара до една банка, откъдето Денис се надяваше да изтегли пари. Когато стигнаха до банката, Рон и Денис влязоха, а Кортес ги изчака отвън в колата. Денис изтегли парите, но докато излизаха, десетина полицейски коли се появиха от околните улици и със свирене на гуми заобиколиха Кортес. От патрулките наизскачаха тежко въоръжени полицаи, които го издърпаха от колата му и го метнаха на задната седалка на една от техните.

Рон и Денис се шмугнаха обратно в банката, набързо преценихa ситуацията на паркинга и излязоха от другата страна на сградата. Купиха си билети за автобуса. Прибирането беше дълго и мъчително. На Денис му беше писнало от Рон и се ядосваше, че е изгубил пикапа си. Закле се да избягва Рон колкото може.

След един месец Рон се обади на Денис и му предложи да излязат. След приключението в Хюстън приятелството им беше доста

охладняло. Денис обичаше да излиза, да пие по няколко бири и да танцува, но при него нещата винаги бяха под контрол. Рон ставаше за приятел, докато пиеха бира и свиреха на китара в апартамента му, но ако излезеха по баровете, можеше се случи какво ли не.

Денис мина да го вземе и двамата излязоха да пийнат. Той предупреди приятеля си, че няма да се бави, защото по-късно имаше среща с една млада дама. Активно си търсеше приятелка. Беше вдовец от седем години и жадуваше за стабилна връзка. Рон нямаше такива намерения. Според него жените бяха само за секс.

Скоро Денис откри, че не може да се отърве от Рон, и двамата отидоха заедно на срещата. Когато най-сетне осъзна, че е нежелан, Рон се ядоса и си тръгна, но не пеша. Открадна колата на Денис и отиде с нея до къщата на Брус Либа. Денис остана да спи при жената и едва на следващата сутрин откри, че колата му я няма. Той се обади в полицията и подаде оплакване, а после се обади на Брус Либа, за да го попита дали е виждал Рон. Брус се съгласи да откара Рон и откраднатата кола обратно в Ейда, но когато пристигнаха, полицаите ги спряха. Денис оттегли обвинението си, но двамата с Рон спряха да си говорят.

Денис Фриц си беше вкъщи в Ейда, когато му се обади детектив Денис Смит. Полицаите искаха той да отиде в участъка, за да отговори на някои въпроси.

— Какви въпроси? — попита Фриц.

— Ще ти кажем на място — отговори Смит.

Фриц неохотно отиде до полицейското управление. Нямаше какво да крие, но подобни срещи с полицията винаги бяха неприятни. Смит и Гари Роджърс го попитаха в какви отношения се намира с Рон Уилямсън — стария му приятел, с когото не се бяха виждали от месеци. Отначало въпросите бяха делови, но скоро придобиха обвинителен тон:

— Къде беше в нощта на седми декември?

Фриц не можеше да отговори веднага; трябваше му малко време, за да си спомни.

— Познаваше ли Деби Картър?

Не. И прочие. След един час Фриц си тръгна от управлението, леко разтревожен от факта, че изобщо го включват в разследването.

По-късно Денис Смит му се обади отново и попита Фриц дали е съгласен да се подложи на разпит с детектора на лъжата. Фриц имаше техническо образование и знаеше, че детекторите на лъжата дават крайно несигурни резултати. Същевременно обаче беше сигурен, че не познава Деби Картър, и искаше да го докаже на Смит и Роджърс. Неохотно се съгласи и го записаха за разпит в офиса на ЩБРО в Оклахома Сити. С приближаването на уречената дата Фриц се изнервяше все повече; за да се успокои, той взе един валиум точно преди началото на разпита.

Разпитът беше проведен от агент на име Ръсти Федърстоун, а Денис Смит и Гари Роджърс стояха наблизо. Когато свършиха, ченгетата се скупчиха около резултатите, като мрачно поклащаха глави.

Казаха на Фриц, че жестоко се е издънил. Първата му реакция беше:

— Невъзможно.

— Ти криеш нещо — настояха те.

Фриц си призна, че е бил притеснен, и най-сетне им каза за валиума. Ченгетата се ядосаха и настояха да се подложи на още един тест. Фриц като че ли нямаше друг избор, освен да се съгласи.

След една седмица Федърстоун закара детектора на лъжата в Ейда и го включи в подземието на полицейското управление. Фриц беше още по-притеснен от първия път, но отговори вярно и спокойно на всички въпроси.

Сроред Федърстоун, Смит и Роджърс тестът отново бил „жесток провал“ — още по-зле от първия път. Разпитът, който последва този с детектора на лъжата, беше напрегнат и гневен. Роджърс, влязъл в ролята на лошото ченге, започна да ругае, да сипе заплахи и да повтаря:

— Ти криеш нещо, Фриц.

В същото време Смит се опита да изиграе ролята на единствения приятел, който имаше Фриц в този момент, но целият номер беше лошо скалъпен и стар като света.

Роджърс се обличаше като каубой, с ботуши и всичко останало, и имаше следния маниер на поведение: първо обикаляше из стаята, като фучеше от гняв, ругаеше и заплашваше, говореше за смъртно наказание и смъртоносни инжекции, а после изведнъж скачаше към

Фриц, мушкаше го с пръст в гърдите и го уверяваше, че накрая всичко ще си признае. Този номер наистина беше доста страшен, но пък не особено ефективен. Фриц просто всеки път казваше:

— Дръпни се.

Най-сетне Роджърс го обвини в изнасилване и убийство. Истински се разгневи и започна да обижда още по-грубо, докато описваше как Фриц и неговият приятел Уилямсън са нахлули в къщата на момичето, изнасилили са го, убили са го и как сега Фриц всичко ще си признае.

Тъй като нямаха доказателства, единствено самопризнанието можеше да им помогне да разрешат случая, и ченгетата бяха твърдо решени да го получат от Фриц. Но той не се огъна. Нямаше какво да признава, но след като го бяха обиждали в продължение на два часа, му се искаше да им даде нещо, за да спрат. Затова им разказа как миналото лято двамата с Рон бяха ходили с колата до Норман, където бяха обикаляли баровете в търсене на момичета, и как едно се беше качило на задната седалка на колата на Денис и беше изпаднало в истерия, след като той не бе пожелал да я пусне. Най-сетне момичето скочило от колата, избягало и се обадило в полицията, така че Рон и Денис спали в колата на един паркинг, защото се криели от ченгетата. Никой не повдигнал обвинения срещу тях.

Тази история, изглежда, успокои полицаите — поне за няколко минути. Основната им цел беше Уилямсън, а сега разполагаха с допълнителни доказателства, че двамата с Фриц са приятели по чашка. Връзката на Фриц с убийството на Картър не беше ясна, но и без това почти нищо от това, което твърдяха, не беше смислено. Фриц беше сигурен, че в невинен, и ако Смит и Роджърс наистина бяха решили да го натопят, истинският убиец щеше да остане на свобода.

След като го обвиняваха в продължение на три часа, ченгетата най-сетне се отказаха. Бяха убедени, че Фриц е замесен в престъплението, но нямаше да разрешат случая само с неговото признание. Трябваше да поработят още, затова започнаха да го наблюдават, да го следят и да го спират без никаква основателна причина. Няколко пъти се случваше Фриц да види полицейска кола пред къщата си, когато сутрин се събуди.

Фриц доброволно даде проби от косми, кръв и слюнка. Защо да не го направи? Нямаше от какво да се страхува. Хрумна му да се

свърже с адвокат, но защо да дава пари? Той беше абсолютно невинен и скоро ченгетата също щяха да се убедят в това.

Детектив Смит се зарови в досието на Фриц и откри, че през 1973 г. в град Дюрант го бяха обвинили в отглеждане на марихуана. Въоръжен с тази информация, един полицай от Ейда се свърза с гимназията в Ноубъл, където преподаваше Денис, и уведоми училищното ръководство, че техният служител е разследван за убийство и освен това има присъда за наркотици, за която не е споменавал на интервюто за работа. Фриц незабавно беше уволнен.

* * *

На 17 март Сюзан Ланд от ЩБРО получи от Денис Смит „проби от косми от главата и пубисни косми на Фриц и Уилямсън“.

На 21 март Рон отиде в полицейското управление и доброволно се подложи на разпит с детектора на лъжата, проведен от Б.Дж. Джоунс, друг служител на Бюрото. Според Джоунс резултатите от разпита бяха неясни. Рон даде и проби от слюнката си. След една седмица те също бяха предадени в лабораторията, заедно с пробите на Денис Смит.

На 28 март Джери Питърс от ЩБРО завърши анализа на пръстовите отпечатъци от местопрестъплението. В доклада му се твърдеше без никакво съмнение, че отпечатъкът на парчето гипсокартон не принадлежи на Деби Картър, Денис Фриц или Рон Уилямсън. Това категорично заключение трябваше да бъде от полза за полицията, защото елиминираше заподозрени. Стигаше им само да намерят човека, който беше оставил този отпечатък, и щяха да знаят кой е убиецът.

Вместо това обаче полицаите тихомълком уведомиха семейство Картър, че Рон Уилямсън е основният им заподозрян. Въпреки че не разполагаха с достатъчно доказателства, те не спираха да работят по всички следи и бавно, но методично изграждаха обвинението си срещу него. Той наистина изглеждаше подозрителен: поведението му беше странно, спеше по цял ден и будуваше през нощта, живееше с майка си, нямаше постоянна работа, имаше няколко документирани случая

на непозволено отношение към жените, редовно посещаваше съмнителни клубове и най-вече живееше съвсем близо до мястото на престъплението. Ако минеше по задните улички, можеше да стигне до дома на Деби Картър само за няколко минути!

Освен това имаше и онези две обвинения от Тълса. Независимо какво бяха решили съдебните заседатели, този тип със сигурност беше изнасилвач.

Скоро след убийството лелята на Деби, Глена Лукас, беше получила едно телефонно обаждане, в което непознат мъжки глас й беше казал: „Деби е мъртва, а ти си следващата.“ Глена с ужас си спомни думите, написани с лак за нокти: „Сега ще умре и Джим Смит“. Съвпадението я докара до паника, но вместо на полицията тя се обади на областния прокурор.

Бил Питърсън, пълен млад мъж от известно семейство в Ейда, беше прокурор от три години. Юрисдикцията му покриваше три окръга — Понтоток, Семиноул и Хюс — а кабинетът му беше в сградата на съда. Той лично познаваше семейството на Картър и като всеки прокурор от малък град гореше от желание да открие заподозрян и да разреши случая. Денис Смит и Гари Роджърс редовно му съобщаваха последните новини около разследването.

Глена разказа на Бил Питърсън за анонимното обаждане и те се съгласиха, че най-вероятно човекът от телефона, както впрочем и убиецът, е Рон Уилямсън. Само с няколко крачки той можеше да излезе от апартамента си до задната уличка, от която се виждаше жилището на Деби, а само на няколко крачки от другата страна на къщата, по алеята на майка му, се виждаше домът на Глена. По средата беше самият той — странен тип, който не работи, стои буден през нощта и наблюдава съседите си.

Бил Питърсън уреди да поставят подслушвателно устройство на телефона на Глена, но други обаждания не последваха.

Дъщеря й Кристи беше на осем години, но ясно разбираше какво се случва със семейството й. Глена винаги стоеше наблизо, не й разрешаваше да остава сама или да използва телефона и държеше в училище винаги да я наглежда някой.

В къщата и в домовете на роднините им се шушукаше за Уилямсън. Защо беше убил Деби? Какво чакаха полицаите, че не го арестуваха?

Слуховете не спираха. Страхът бързо обзе квартала, а после и целия град. Убиецът беше на свобода, всички го познаваха и го срещаха всеки ден. Защо полицаите не го прибираха, а го оставяха да обикаля по улиците?

Година и половина след последния си преглед при доктор Сноу Рон със сигурност не биваше да обикаля по улиците. Всъщност имаше сериозна нужда от дългосрочно лечение в подходяща институция. През юни 1983 г., отново по настояване на майка си, той измина пеш добре познатия маршрут до психиатричната клиника в Ейда. Помоли за помощ, като отново се описа като депресиран и неспособен да работи човек. Прехвърлиха го в друга клиника в Кушинг, където го прегледа специалист на име Ал Робъртс. Робъртс отбеляза, че коефициентът на интелигентност на Рон е 114, „обичайно висок“, но с уточнението, че може би има леки мозъчни увреждания заради системната злоупотреба с алкохол.

Освен това Робъртс записа в доклада си: „Човекът отчаяно иска да му се помогне.“ Според него Рон беше несигурен, притеснен, разтревожен, нервен и депресиран.

Той не се подчинява на правилата и ненавижда властта. Поведението му е импулсивно и непредвидимо. Има проблеми с контролирането на импулсите си. Много е подозрителен и изпитва недоверие към всички около себе си. Липсват му умения за общуване, така че не се чувства комфортно в социални ситуации. Не е в състояние да поеме отговорност за действията си и е доста вероятно да се държи агресивно, за да се защити. Според него светът е заплашително, страшно място и той се предпазва от него с агресивно поведение или с отдръпване. Рон е много незрял като личност и отстрани изглежда, че не го е грижа за нищо.

Рон се записа в програма за преквалификация в Източния университет в Ейда, където искаше да получи диплома по химия или, като алтернатива, по физическо обучение, за да може да преподава. Там се съгласи на по-пълни изследвания, които се проведоха под формата на серия от тестове. Изследващият беше Мелвин Брукинг, асистент по психология към центъра за преквалификация.

Брук добре познаваше Рон и цялото семейство Уилямсън — може би твърде добре. Бележките му бяха изпълнени с анекдоти и той често наричаше пациента си „Рони“.

По отношение на спортната му кариера Брукинг написа следното: „Не знам какъв е бил Рони като ученик в гимназията, но със сигурност е бил изключителен спортист, макар че на таланта му са пречели чести изблици на гняв както на игрището, така и извън него, незряло и грубо отношение и твърде високомерно и арогантно мнение за собствените му способности. Това поведение на примадона, неспособността му да общува и презрението му към правилата му пречели като играч навсякъде, където отидел.“

За семейството му той написа следното: „Майката на Рони работи усърдно цял живот. От много години тя държи козметичен салон в центъра, в който и сама работи. Както майката, така и бащата на Рони са го подкрепяли в многобройни кризи, а майка му очевидно продължава да го издържа, макар че сигурно вече е изтощена както емоционално, така и физически и финансово.“

За проваления му брак: „Той се оженил за много красиво момиче, бивша «Мис Ейда», но в крайна сметка тя не издържала на резките промени в настроението на Рони и на неспособността му да се справя в живота, така че се развела с него.“

Рон очевидно не беше скрил злоупотребата с алкохол и наркотици. Брукинг отбеляза: „В миналото Рони имал сериозни проблеми с алкохола и наркотиците. Приемал много хапчета. В повечето случаи това бил някакъв опит да се справи със сериозната си депресия. Твърди, че вече не пие и не употребява наркотици.“

Брукинг определи диагноза „биполярно психическо разстройство“, което описа по следния начин:

Биполярно психическо разстройство означава, че този млад човек страда от огромни колебания в настроението — от маниакална превъзбуда до депресивни състояния, близки до ступор. Определям го като депресивен тип, защото през по-голямата част от времето се намира в това положение. Противоположните състояния обикновено са предизвикани от наркотици и не продължават дълго. През последните три-четири години Рони страдал от сериозна депресия, живял в затворена стая в къщата на майка си, през повечето време спял,

работел твърде рядко и бил напълно зависим от хората около себе си, за да преживява.

Три-четири пъти излизал от къщата, за да се опита да се излекува от това състояние, но всички опити били неуспешни.

Освен това Брукинг постави диагноза „параноя“ заради „постоянна и непредизвикана от нищо подозрителност и мнителност, свръхчувствителност и неспособност да се привързва“.

В добавка той написа и „зависимост от алкохол и наркотични субстанции“. Прогнозата му за развитието на Рон беше „предпазлива“ и той завърши доклада си по следния начин: „Този млад човек така и не е успял да си стъпи на краката, откакто преди десет години е напуснал дома си. Животът му представлява серия от проблеми и унищожителни кризи. Той не спира да се опитва да се справи сам, но засега не успява.“

Задачата на Брукинг беше да постави диагноза на Рон, а не да го лекува. В края на лятото на 1983 г. психическото състояние на Рон се влошаваше, но той не получаваше необходимата помощ. Нуждаеше се от дългосрочна психотерапия в специализирано медицинско заведение, но семейството му не можеше да си я позволи, държавата не можеше да я поеме, а и Рон във всички случаи нямаше да се съгласи да се подложи на нея.

Молбата му до Източния университет включваше и искане за финансова помощ. Стипендията му беше одобрена и го уведомиха, че може да получи чек от финансовия отдел. Когато дойде да го вземе, Рон имаше занемарен вид, беше с дълга коса и мустаци и бе придружен от двама съмнителни типове — и двамата изглеждаха живо заинтересувани от вероятността той да получи някакви пари в брой. Чекът беше написан на името на Рон и на един университетски служител, така че трябваше да се подпишат и двамата, за да го осребрят. Рон бързаше, но му казаха да чака на дълга опашка. Според Рон парите си бяха негови и не му се чакаше. Двамата му приятели също нямаха търпение да получат парите, така че Рон набързо фалшифицира подписа на университетския служител.

Дадоха му 300 долара.

Свидетел на фалшифицирането на подписа стана Нанси Карсън, съпругата на Рик Карсън, приятел от детинство на Рон, който беше

станал полицай в Ейда. Мисис Карсън работеше във финансовия отдел на университета и от години познаваше Рон. Тя се ужаси от постъпката му и веднага се обади на мъжа си.

Един от служителите на университета познаваше семейство Уилямсън. Той отиде направо в козметичния салон на Хуанита и й разказа за постъпката на Рон. Ако се съгласеше да върне 300 долара от негово име, те нямаше да повдигнат обвинения. Хуанита веднага написа чек за тази сума и отиде да намери сина си.

На следващия ден Рон беше арестуван за подправяне на официален документ — престъпление, което се наказваше със затвор до осем години. Прибраха го в ареста на окръг Понтоток. Той не можеше да си плати гаранцията, а близките не можеха да му помогнат.

Разследването на убийството напредваше бавно. Все още нямаше резултати от лабораторията за първите пръстови отпечатъци, пробите от косми и слюнка. Информацията за трийсет и един мъже от Ейда, включително Рон Уилямсън и Денис Фриц, все още се обработваше. Глен Гор не беше накаран да предаде проби от косми и слюнка.

До септември 1983 г. всички проби от косми се озоваха на отрупаното с документи бюро на специалиста Мелвин Хет.

На 9 ноември Рон, който все още беше в затвора, се подложи на друг разпит с детектора на лъжата — този път проведен от агент Ръсти Федърстоун. Разпитът продължи два часа, имаше много въпроси още преди да свържат Рон с детектора. Той постоянно и твърдо отричаше да е замесен в убийството или да знае нещо за него. Заключенията от разпита отново бяха неопределени, а цялата процедура беше заснета на видео.

Рон свикваше с живота зад решетките. Отказа се от пиенето и хапчетата, защото нямаше друг избор, и успя да запази навика си да спи по двайсет часа на ден. Без лекарства или някакво друго лечение психическото му състояние продължаваше да се влошава бавно, но неумолимо.

В края на ноември затворничката Вики Мишел Оуенс Смит разказа на детектив Денис Смит една странна история за Рон. Денис Смит написа следния доклад:

В 3 или 4 ч. в събота сутринта Рон Уилямсън погледнал през прозореца на килията си и видял Вики. Уилямсън изкрещял, че Вики е

вещица и именно тя го е завела в къщата на Деби Картър, а сега е извикала духа на Деби в килията му и го измъчва. Освен това Уилямсън извикал на майка си да му прости.

През декември, една година след убийството, Глен Гор беше повикан в полицейското управление за разпит. Той отрече да е замесен в смъртта на Деби Картър. Каза, че я е видял в „Лампата“ няколко часа преди убийството, и добави новото усложняващо обстоятелство, че тя го помолила да танцува с нея, защото Рон Уилямсън я притеснявал. Фактът, че никой друг свидетел от „Лампата“ не беше споменавал Рон изобщо да е бил там, изглежда, нямаше значение.

Но колкото и да искаха да скалъпят обвинение срещу него, полицаите все още не разполагаха с достатъчно доказателства. В апартамента на Картър не беше открит нито един пръстов отпечатък, който да съвпада с отпечатъците на Рон или Денис Фриц — огромна дупка в хипотезата, че двамата са били там по време на продължителното, жестоко насилие срещу жертвата. Нямаше свидетели; никой не беше чул нищичко. Анализът на космите, който във всички случаи не беше сто процента сигурен, се бавеше в кабинета на Мелвин Хет.

Обвинението срещу Рон се състоеше от два разпита с детектора на лъжата, които бяха дали „неопределени“ резултати, лоша репутация, местожителство недалеч от адреса на жертвата и закъснелите недоказани показания на Глен Гор.

Обвинението срещу Денис Фриц беше още по-несигурно. Една година след началото на разследването единственият безспорен резултат от него беше уволнението на гимназиалния учител.

През януари 1984 г. Рон се призна за виновен по обвинението във фалшифициране и беше осъден на три години. Прехвърлиха го в затвор недалеч от Тълса, но скоро необичайното му поведение привлече вниманието на надзирателите. Така че отново го преместиха в психиатричното крило. На 13 февруари сутринта го прегледа доктор Робърт Броуди, който отбеляза: „Обикновено е тих и контролира действията си.“ Но следобед същия ден докторът сякаш видя съвсем друг човек. Рон „се държи маниакално, шумно, раздразнително, лесно се пали, говори несвързано, мисли нерационално и изпитва параноя“. Докторът препоръча по-подробен преглед.

В психиатричното крило нямаше много строги мерки за сигурност. Рон откри наблизо едно бейзболно игрище и нощем обичаше да ходи тайно там, където можеше да остане сам. Веднъж един полицай го намери задрямал на тревата и го върна в затвора. Скараха му се и го накараха да даде обяснение. Рон написа следното:

Онази вечер ми беше мъчно и ми трябваше време да помисля. Винаги съм се чувствал по-спокоен на игрището. Разходих се до югоизточния ъгъл на полето и се свих под едно дърво, като старо куче. След няколко минути един полицай ме помоли да се върна в психиатричното крило. По пътя срещнах Брентс и двамата се прибрахме заедно. Той ми каза, че след като очевидно не съм правел нищо нередно, ще забрави за случката. Въпреки това, както става ясно, ме накараха да напиша обяснение.

* * *

След като основният заподозрян се озова зад решетките, разследването на убийството на Деби Картър практически замря. Минаха седмици, през които не се случваше нищо. Денис Фриц поработи първо в дом за стари хора, а после в една фабрика. Полицаите от Ейда понякога го тормозеха, но в крайна сметка загубиха интерес към него. Глен Гор все още беше в града, но ченгетата не го поглеждаха.

В полицията цареше напрежение, което всеки момент щеше да нарасне драстично.

Защото през април 1984 г. в Ейда беше убита още на млада жена и въпреки че смъртта й нямаше нищо общо с убийството на Деби Картър, в крайна сметка тя щеше да промени живота на Рон Уилямсън и Денис Фриц завинаги.

Динайс Харауей беше на двайсет и четири години, следваше в Източния университет и работеше на смени в магазина „Маканалис“ в покрайнините на Ейда. От осем месеца беше омъжена за Стив Харауей, който също следваше в университета и беше син на известен местен зъболекар. Младоженците живееха в малък апартамент,

собственост на доктор Харауей, и работеха по време на следването си, за да се издържат.

На 28 април, събота, около 8:30 ч. вечерта, един клиент отиващ към „Маканалис“, се размина с привлекателна млада жена, която излизаше от магазина. С нея имаше млад мъж, също на двайсет и няколко. Младежът беше прегърнал девойката през кръста — приличаха на обикновена двойка влюбени млади хора. Те отидоха до един пикап на паркинга и жената първа се качи в него, откъм страната на пътника. После се качи и младият мъж, затръшна вратата и след няколко секунди се чу шумът на двигателя. Потеглиха на изток, навън от града. Пикапът беше стар шевролет, боядисан в сиво, целият на петна.

Когато клиентът влезе в магазина, вътре нямаше никой. Чекмеджето на касата беше отворено и празно. В пепелника все още гореше цигара. До нея имаше отворена кутия бира, а зад щанда — кафява дамска чанта и отворен учебник. Клиентът се опита да намери продавачката, но магазинът беше празен. Тогава човекът реши, че може би е станал обир, и се обади в полицията.

Един от полицаите провери кафявата дамска чанта и откри шофьорска книжка на името на Динайс Харауей. Клиентът погледна снимката на нея и разпозна жената. Беше се разминал с нея на влизане в магазина преди по-малко от трийсет минути. Да, беше сигурен, че е тя, защото пазаруваше в „Маканалис“ и я беше запомнил по лице.

Когато му се обадиха по телефона, детектив Денис Смит вече беше си легнал.

— Работете, все едно е станало престъпление — нареди той и отново заспа.

Но нареждането му не беше изпълнено. Управителят на магазина живееше наблизо и веднага пристигна. Първо провери сейфа, който не беше отварян. После откри 400 долара в брой под щанда, които трябваше да бъдат прехвърлени в сейфа, и още 150 в едно чекмедже. Докато чакаха детектива, управителят реши да почисти. Изхвърли фаса от пепелника и кутията от бира. Полицаите не го спряха. Ако по тези предмети имаше пръстови отпечатъци, те вече бяха загубени.

Стийв Харауей си беше вкъщи. Учеше и чакаше жена си да се прибере, след като затворят „Маканалис“ в 11 вечерта. Телефонното обаждане от полицията го стресна и той веднага пристигна в магазина,

където разпозна колата, учебниците и чантата на съпругата си. Стив я описа на полицаите и се опита да си спомни с какво е била облечена — джинси, маратонки и блуза, която не си спомняше точно.

Рано в неделя сутринта всичките трийсет и трима полицаи от управлението в Ейда бяха вдигнати по тревога. От близките окръзи пристигнаха щатски шерифи. Десетки местни групи, включително състудентите на Стив, доброволно предложиха да помогнат в издирването. Агент Гари Роджърс беше назначен да ръководи разследването на щатско равнище, а Денис Смит отново получи задачата да ръководи градската полиция. Двамата разделиха територията на райони и определиха групи, които да претърсят всяка улица, магистрала, шосе, река, канавка и поле.

Една продавачка от „Джей Пи“ — друг магазин на километър от „Маканалис“ — се обади в полицията и разказа за двама непознати млади мъже, които бяха спрели в нейния магазин и я бяха стреснали малко преди изчезването на Динайс. И двамата били на двайсет и няколко, носели дълги коси и се държали странно. Изиграли един билярд, а после си тръгнали със стар пикап.

Клиентът от „Маканалис“ беше видял само един мъж да си тръгва с Динайс, пък и тя не изглеждала уплашена от него. Общото му описание горе-долу съвпадаше с описанието на двамата странни младежи от „Джей Пи“ — това беше първата следа, по която полицията можеше да започне да работи. Те започнаха да издирват двама бели мъже между двайсет и две и двайсет и четири години; единият среден на ръст, с руса коса до ушите и светла кожа, а другият слаб, с кестенява коса до раменете.

Интензивното издирване в неделя не даде абсолютно никакви резултати. Когато се стъмни, Денис Смит и Гари Роджърс го прекратиха с идеята да продължат рано на следващата сутрин.

В понеделник се сдобиха със снимка на Динайс от университета и отпечатаха листовки с хубавото й лице и общо описание: 166 см, 55 кг, кафяви очи, тъмноруса коса, светла кожа. На листовката имаше и описание на двамата млади мъже, забелязани в „Джей Пи“, както и на стария им пикап. Листовките бяха разлепени по витрините на всички магазини в Ейда и околностите от полицаите и доброволците, които им помагаха.

Художникът от полицията се срещна с продавачката от „Джей Пи“ и нарисува две скици. Когато ги показаха на клиента от „Маканалис“, той потвърди, че едната от тях „горе-долу си прилича“. После двете рисунки бяха предадени в местната телевизионна станция и след като целият град видя за пръв път възможните извършители, в полицейского управление заваляха обаждания.

По това време в Ейда работеха четирима детективи — Денис Смит, Майк Баскин, Д.У. Барет и Джеймс Фокс. Скоро и четиримата бяха засипани от обаждания. Позвъниха повече от сто души, които съобщиха по име около двайсет и пет потенциални заподозрени.

Двама от тях изпъкваха сред останалите. Около трийсет души посочиха името на Били Чарли, така че полицаите го повикаха на разпит. Той се яви в полицията с родителите си, които потвърдиха, че в събота вечер е бил с тях у дома.

Другото име, съобщено от трийсетина разтревожени граждани, беше на Томи Уорд — местно момче, добре познато на полицията. Бяха го арестували няколко пъти за дребни нарушения като злоупотреба с алкохол на обществено място и кражби, но никога нещо, свързано с насилие. Той имаше роднини навсякъде в Ейда и за семейство Уорд се знаеше, че, общо взето, са добри хора, които работят усърдно и не се месят в живота на другите. Томи беше на двайсет и четири, предпоследно дете от общо осем, и не беше успял да завърши гимназия.

Той също се яви доброволно за разпит. Детективите Смит и Баскин го разпитаха за миналата събота вечер. Томи каза, че е бил за риба с един приятел, Карл Фонтънот, после двамата отишли на купон и стояли докъм 4 ч. сутринта, а накрая се прибрали пеш. Томи нямаше собствена кола. Детективите забелязаха, че русата коса на Уорд е подстригана много късо — неумело, неравно, очевидно любителски. Те снимаха тила му с полароид и надписаха снимката „1 май“.

И двамата заподозрени от рисунките бяха с дълга светла коса.

Детектив Баскин откри Карл Фонтънот, когото не познаваше лично, и го помоли да дойде до управлението, за да отговори на няколко въпроса. Фонтънот се съгласи, но така и не дойде. Баскин не направи втори опит. Косата на Фонтънот беше дълга и тъмна.

Докато издирването трескаво продължаваше в окръг Понтонок, името и описанието на Динайс Харауей беше изпратено до

служителите на закона в цялата страна. Отвсякъде започнаха да им се обаждат, но без никаква полза. Динайс просто беше изчезнала, без да остави никаква следа.

Когато Стив Харауей не раздаваше листовки и не обикаляше шосетата в търсене на жена си, стоеше в апартамента си, където се срещаше само с няколко приятели. Телефонът постоянно звънеше и всяко позвъняване му носеше поне миг надежда.

Нямаше никаква причина Динайс просто да избяга. Бяха женени по-малко от година и все още бяха много влюбени един в друг. И двамата бяха студенти последна година в Източния университет и нямаха търпение да се дипломират, за да напуснат Ейда и да заживеят някъде другаде. Стив не се съмняваше, че съпругата му е отвлечена насила.

Но с всеки изминал ден ставаше все по-вероятно, че няма да я открият жива. Ако беше отвлечена от изнасилвач, след това той щеше да я пусне. Ако беше отвлечена за пари, някой щеше да поиска откуп. Имаше слухове за някакъв предишен любовник от Тексас, но те отшумяха. Говореше се и за трафик на наркотици и други подобни, но такива подозрения се появяват всеки път, когато някое престъпление остава неразкрито.

А в Ейда за втори път всички бяха шокирани. Деби Картър беше убита преди седемнайсет месеца и градът едва се беше успокоил след този кошмар. Сега всички пак започнаха да заключват вратите си по два пъти, тийнейджърите отново бяха ограничени от вечерен час, а в заложните магазини за кратко се разрази оживена търговия с огнестрелни оръжия. Какво беше станало с приятното университетско градче, в което на всеки ъгъл имаше по две църкви?

Минаха седмици и за по-голямата част от населението на Ейда животът бавно се върна в обичайното си русло. Дойде лятото и започна ваканцията. Слуховете затихнаха, но не спряха съвсем. Един заподозрян от Тексас се хвалеше, че е убил десет жени, и полицаите от Ейда се втурнаха да го разпитат. После в Мисури откриха труп на жена, която имаше татуировки по краката. Динайс нямаше татуировки.

Така мина лятото и започна есента. Все още нямаше нито една следа, която да отведе полицията по-близо до истината за престъплението или дори до тялото на Динайс Харауей.

В разследването на убийството на Картър също нямаше напредък. След две скандални неразкрити убийства атмосферата в полицейския участък беше натежала от напрежение. Всички работеха много, но не постигаха нищо. Отново и отново проверяваха стари следи, без резултат. Денис Смит и Гари Роджърс бяха посветили целия си живот на тези две убийства.

За Роджърс напрежението беше още по-голямо. Година преди изчезването на Динайс Харауей в Семиноул на 50 км на север от Ейда беше извършено друго подобно престъпление. Осемнайсетгодишно момиче на име Пати Хамилтън беше изчезнало от денонощния магазин, в който работеше. Един купувач беше влязъл в магазина и беше установил, че вътре няма никой, касата е празна, на щанда има две отворени кутии от безалкохолно и никъде не се виждат следи от борба. Колата на момичето беше открита на паркинга пред магазина, заключена. Пати беше изчезнала безследно и една година след това полицията продължаваше да работи по версията, че е била отвлечена и убита.

А агентът от ЩБРО, който отговаряше за случая с Пати Хамилтън, беше именно Гари Роджърс. Деби Картър, Динайс Харауей и Пати Хамилтън — на съвестта на Роджърс тежаха неразкритите убийства на три млади жени.

Когато Оклахома все още беше част от Дивия запад, Ейда се славеше с колоритна и напълно заслужена репутация на убежище за всякакви разбойници. Споровете се решаваха с револвери и по-бързият стрелец си тръгваше, без да се страхува от наказание от някакви органи на реда. Банковите обирджии и крадците на едър рогат добитък се стичаха в Ейда, защото все още беше на индианска територия и не беше част от Щатите. Шерифите, когато изобщо имаше такива, не можеха да се мерят с професионалните престъпници, които живееха в Ейда и околностите.

Репутацията на Ейда като град, в който няма закони, драстично се промени през 1909-а — годината, в която местните жители най-сетне решиха, че им е омръзнало да живеят в страх. Един уважаван фермер на име Гюс Бобит беше застрелян от професионален убиец, нает от конкурента му, собственик на съседното ранчо. Убиецът и тримата му съучастници бяха арестувани и жителите на града

изведнъж откриха, че ги сърбят ръцете да обесят някого. Рано сутринта на 19 април 1909 г. се събра тълпа, готова за линч и предвождана от масоните, лидери на общественото мнение в Ейда. Четирийсет души излязоха с тържествена крачка от сградата на масонския орден на ъгъла на Дванайсета улица и „Бродуей“ в центъра на Ейда и след няколко минути стигнаха до затвора. Там хората завързаха шерифа, измъкнаха четиримата разбойници от килиите им и ги повлякоха по улиците към една конюшня, избрана специално за случая. Китките и глезените на четиримата бяха завързани с бодлива тел, а после те един по един бяха ритуално обесени.

Рано на следващата сутрин местният фотограф постави апарата си в хамбара и направи няколко снимки. Една от тях е оцеляла през годините — потъмняла черно-бяла фотография, на която ясно се виждат четиримата обесени, увиснали на въжето, почти умиротворени в неподвижността си и съвсем мъртви. Години по-късно тази снимка беше отпечатана като пощенска картичка и се раздаваше на посетителите в местната Търговска камара.

В продължение на цели десетилетия това линчуване беше най-голямата гордост на жителите на Ейда.

5

В случая с убийството на Картър разследващите органи в лицето на Денис Смит и Гари Роджърс разполагаха не само с резултатите от аутопсията, пробите от косми и „съмнителните“ тестове с детектора на лъжата, но и бяха напълно уверени, че знаят кой е убиецът. Рон Уилямсън щеше да бъде в затвора за известно време, но после щеше да се върне. Рано или късно щяха да го пипнат.

В случая с Харауей обаче не разполагаха с нищичко — нито тяло, нито свидетели, нито някаква следа. Рисунките на предполагаемите извършители можеха да изобразяват половината млади мъже в Ейда. Трябваше да се надяват на някакво чудо.

И то се случи изневиделица през октомври 1984 г., когато един човек на име Джеф Милър влезе в полицейското управление в Ейда и поиска да се срещне с детектив Денис Смит. Каза, че има информация за случая с Харауей.

Милър беше местно момче без полицейско досие, но ченгетата го познаваха като един от многобройните младежи от града, които излизаха късно вечер и постоянно се местеха от работа на работа, обикновено във фабриките. Милър си придърпа един стол и се зае да разказва историята си.

В нощта, в която изчезна Динайс Харауей, близо до река Блу на четирийсет километра южно от Ейда имало купон. Джеф Милър не присъствал лично, но познавал две жени, които били там. Тези две жени — той съобщи имената им на Смит — по-късно му казали, че Томи Уорд също бил на купона и в някакъв момент свършило пиенето. Уорд, който нямаше кола, изявил желание да отиде за още бира и взел назаем пикапа на някоя си Джанет Робъртс. Тръгнал сам, нямало го няколко часа и когато се върнал, не носел бира, но бил разстроен и плачел. Когато го попитали защо плаче, отговорил, че е направил нещо ужасно. Какво, попитали всички на купона. Ами по някаква причина той се върнал с пикапа чак до Ейда, като по пътя подминал многобройни магазини, от които можел да купи бира, и се озовал в

„Маканалис“ на изток от града, откъдето отвлякъл младата продавачка, изнасилил я, убил я, отървал се от трупа и сега се чувствал ужасно.

Да признае всичко това пред група от случайни алкохолици и пристрастени към марихуаната сякаш бе най-логичното нещо на света.

Милър не обясни защо двете жени са казали за това на него, а не на полицията, нито пък защо са чакали пет месеца, преди да го направят.

Колкото и абсурдна да беше тази история, Денис Смит веднага се зае да я провери. Опита се да открие двете жени, но те вече бяха напуснали Ейда. (Когато един месец по-късно най-сетне успя да ги намери, те отрекоха да са били на купона, да са виждали Томи Уорд както там, така и на някой друг купон, да са чували някаква история за отвлечена, изнасилена и убита млада продавачка или каквато и да е друга млада жена, и изобщо отрекоха всичко, казано от Джеф Милър.)

След това Денис Смит откри Джанет Робъртс. Тя живееше в Норман, на 110 км оттам, със съпруга си Майк Робъртс. На 12 октомври Смит и детектив Майк Баскин отидоха до Норман, за да посетят Джанет — без предупреждение. Помолиха я да ги придружи до полицейското управление, за да й зададат няколко въпроса, и тя неохотно се съгласи.

По време на разпита Джанет призна, че тя самата, заедно с Майк, Томи Уорд и Карл Фонтънот, често са ходили с други хора, за да си организират купони до река Блу, но беше почти сигурна, че не са го правили точно в събота, в която изчезна Харауей. Джанет често давала назаем пикапа си на Томи Уорд, но той никога не си бил тръгвал с него от купон на реката (или където и да било), нито пък го била виждала да плаче от тревога, нито пък го била чувала да си признава как е изнасилил и убил някаква млада жена. Не, господин полицай, в никакъв случай. Джанет беше абсолютно сигурна в това.

Детективите останаха приятно изненадани, когато разбраха, че Томи Уорд живее при семейство Робъртс и е колега на Майк. Двамата работеха за строителна фирма и често оставаха извънредно, обикновено от изгрев до смрачаване. Смит и Баскин решиха да постоят в Норман, докато Уорд се върне от работа, за да му зададат няколко въпроса.

По пътя към къщи Томи и Майк спряха да си купят бира, което беше една от причините на Томи да не му се говори с ченгетата. Освен

това той просто не ги харесваше особено. Нямаше никакво желание да ходи до полицейския участък в Норман. Вече го бяха разпитвали за убийството преди няколко месеца и той смяташе случая за приключен. Една от причините да напусне Ейда беше точно фактът, че много хора коментираха колко прилича на един от заподозрените от полицейските рисунки и вече му беше писнало да слуша за това. Самият той много пъти беше разглеждал рисунките и не намираше никаква прилика. Бяха си просто рисунки — направени от професионален художник, който никога не беше виждал извършителите и никога нямаше да ги види, а после показани по телевизията пред множество местни жители, които горяха от желание да свържат лицата с някого, когото познават.

Всички в Ейда искаха да помогнат на полицията да разкрие случая. Градът беше малък. Изчезването беше голяма новина. Рано или късно всички, които Томи познаваше, бяха изказвали предположения за самоличността на заподозрените.

Самият Томи през годините няколко пъти си беше имал работа с полицията в Ейда, макар и за леки нарушения, но все пак те го познаваха и той ги познаваше, така че предпочиташе да не разговаря със Смит и Роджърс, ако имаше начин.

Според Джанет обаче, ако Томи нямаше какво да крие, беше напълно безопасно за него да отиде до управлението и да си поговори с Денис Смит и Майк Баскин. Томи наистина не познаваше онова момиче Харауей, но просто нямаше доверие на полицията. След като в продължение на един час се колеба как да постъпи, накрая той помоли Майк да го закара в участъка в Норман.

Смит и Баскин го заведоха в подземието, в една стая с видеокамера, и му обясниха, че искат да направят запис на разпита. Томи се притесни, но се съгласи. Камерата беше включена, полицаите му прочетоха правата и той се подписа, че доброволно ще отговаря на въпросите им.

Детективите започнаха разпита доста вежливо — просто няколко рутинни въпроса, нищо сериозно. Попитаха Томи дали си спомня последния им разговор преди пет месеца. Разбира се, че да. Истината ли им беше казал тогава? Да. Истината ли казваше сега? Да.

След няколко минути Смит и Баскин, които задаваха въпроси един през друг, успяха да объркат Томи по отношение на дните от седмицата през миналия април. В деня, в който беше изчезнала Динайс

Харауей, Томи беше оправил водопровода в къщата на майка си, после си беше взел душ и беше отишъл на купон в дома на семейство Робъртс в Ейда. Беше си тръгнал в четири сутринта и се беше прибрал пеш. Но преди пет месеца беше казал на ченгетата, че всичко това се е случило в деня преди изчезването на момичето.

— Просто объркаx дните — опита се да обясни той.

Но полицаите не бяха убедени.

— Кога разбра, че не си казал истината? — попитаха те.

— Сега истината ли казваш?

— Ще си навлечеш сериозни проблеми.

Скоро тонът им стана груб и обвинителен. Смит и Баскин излъгаха, като заявиха, че разполагат с няколко свидетели, готови да потвърдят, че онази събота Томи е бил на купон край река Блу и е взел назаем пикап, с който си е тръгнал.

— Беше друг ден — възрази Томи, като се придържаше към собствената си версия.

В петък беше ходил за риба, в събота беше на събирането в къщата на семейство Робъртс, а купонът на реката беше в неделя.

„Защо лъжат ченгетата?“ — запита се той. Беше сигурен, че казва истината.

Но лъжите продължаваха.

— Не е ли вярно, че си планирал да обереш „Маканалис“? Имаме свидетели, които могат да го потвърдят.

Томи поклати глава и твърдо отрече, но беше много притеснен. Щом полицаите бяха в състояние да лъжат толкова спокойно, какво още можеха да направят?

Тогава Денис Смит извади голяма снимка на Динийс Харауей и я вдигна пред лицето на Томи.

— Познаваш ли това момиче?

— Не я познавам лично. Виждал съм я.

— Ти ли уби това момиче?

— Не, не съм. Никога не бих отнел човешки живот.

— Тогава кой я уби?

— Не знам.

Смит продължи да държи снимката, докато питаше дали момичето е красиво.

— Близките й искат да я погребат. Искат да знаят къде се намира тялото, за да го погребат.

— Не знам къде е — отговори Томи, като гледаше снимката и се питаше защо го обвиняват.

— Ще ми кажеш ли къде е тя, за да могат близките й да я погребат?

— Не знам.

— Представи си го — каза Смит. — Двама мъже са я отвлекли, качили са я в пикап и са я откарали. Според теб какво са направили с тялото?

— Нямам представа.

— Представи си го. Как мислиш?

— Не знам. Може би все още е жива. Вие също не знаете нищо. Никой нищо не знае.

Смит продължи да държи снимката и да задава въпроси. Всеки път, когато Томи им отговаряше, детективите незабавно задаваха следващия си въпрос, сякаш не го чуваха или не му вярваха. Постоянно го питаха дали смята, че момичето е красиво. Дали според него тя е крещяла, докато е била нападната? Дали не е съгласен, че семейството й има право да я погребе както трябва?

— Томи, молиш ли се Бог да ти прости заради това? — попита го Смит.

Най-сетне той прибра снимката и започна да разпитва Томи за психичното му здраве, за рисунките на заподозрените, за образованието му. После пак вдигна снимката, тикна я пред лицето на Томи и отново заразпитва за убийството на момичето, за това къде е заровено тялото и дали Томи смята, че тя е хубава.

Майк Баскин се опита да манипулира емоциите му, като му разказа през какви мъки минава семейството на жертвата:

— Това мъчение ще свърши, когато разберат къде е тялото.

Томи се съгласи по принцип, но отново отговори, че не знае къде е момичето.

Най-сетне полицаите изключиха камерата. Разпитът продължи час и четирийсет и пет минути, но Томи Уорд нито за миг не се отклони от първоначалното си твърдение, че не знае нищо за изчезването на Динайс Харауей. Беше шокиран и разтърсен, но все пак

се съгласи след няколко дни да се подложи на разпит с детектора на лъжата.

Семейство Робъртс живееха само на няколко пресечки от участъка в Норман и Томи реши да се прибере пеш. Беше приятно да излезе на чист въздух, но освен това се ядосваше на грубото отношение на полицаите. Бяха го обвинили, че е убил момичето. Бяха го лъгали през цялото време, за да го объркат.

На свой ред, докато караха обратно към Ейда, Смит и Баскин бяха убедени, че са пипнали извършителя. Томи Уорд наистина приличаше на една от рисунките на странните младежи, които бяха спрели в магазина „Джей Пи“ онази събота вечер. Да не говорим, че беше променил историята си за това къде е бил в нощта на изчезването на Динайс. И най-вече изглеждаше силно притеснен по време на разпита, който бяха провели току-що.

Отначало Томи се зарадва, че ще го разпитват с детектора на лъжата. Щеше да каже истината, машината щеше да го потвърди и ченгетата най-сетне щяха да го оставят на мира. После обаче започна да сънува кошмари за убийството, за обвиненията на полицаите, за приликата си с човека от рисунката. Виждаше в сънищата си хубавото лице на Динайс Харауей и мъката на близките й. Защо го обвиняваха?

Полицаите бяха убедени, че е виновен. Те искаха той да се окаже виновен! Тогава защо да им вярва за детектора на лъжата? Дали не трябваше да си вземе адвокат?

Той се обади на майка си и й каза, че се страхува от полицията и детектора на лъжата.

— Страх ме е, че ще ме накарат да кажа нещо, което не трябва — призна й той.

— Кажи истината и всичко ще бъде наред — посъветва го тя.

В четвъртък сутринта, 18 октомври, Майк Робъртс закара Томи до офиса на Бюрото в Оклахома Сити, на двайсет минути оттам. Разпитът щеше да продължи около час. Майк трябваше да го изчака на паркинга, а после двамата щяха да отидат заедно на работа. Началникът им беше разрешил да закъснеят.

Докато Майк Робъртс гледаше как Том влиза в сградата, той дори не можеше да си представи, че момчето всъщност прави последните си

крачки на свобода. Останалата част от живота му щеше да премине зад решетките.

Денис Смит посрещна Томи с широка усмивка и топло ръкостискане, а после го остави в един кабинет да чака сам в продължение на половин час — любим полицейски номер за изнервяне на заподозрения. В 10:30 ч. го отведоха в друга стая, където го чакаше агент Ръсти Федърстоун с верния си детектор на лъжата.

Смит изчезна. Федърстоун обясни как работи машината или поне как се предполага да работи, докато закачаше електродите по тялото на Томи. Докато агентът започне с въпросите, Томи вече се потеше от притеснение. Първите бяха лесни — близки, образование, работа, защото всички знаеха истинските отговори и машината ги потвърждаваше. Томи започна да си мисли, че този разпит може би ще излезе фасулска работа.

В 11:05 ч. Федърстоун прочете на Томи правата му и започна да го разпитва за случая с Харауей. В продължение на два часа и половина Томи храбро се придържаше към истината — че не знае нищо за Динайс Харауей.

Разпитът продължи без почивка чак до 1:30 ч. следобед, когато Федърстоун изключи машината и излезе от стаята. Томи почувства облекчение, дори радост, защото мъчението най-сетне беше свършило. Беше издържал разпита, без да се провали; сега ченгетата най-сетне щяха да го оставят на мира.

Федърстоун се върна след пет минути, като замислено разглеждаше отпечатаните листа с резултатите. Попита Томи какво мисли. Томи отвърна, че е издържал проверката, с този случай вече е приключено и той наистина трябва да отива на работа.

— Не бързай толкова — отвърна Федърстоун. — Нищо не си издържал.

Томи не вярваше на ушите си, но Федърстоун му каза, че очевидно лъже и е съвсем ясно, че е замесен в отвличането на Харауей.

— Искаш ли да поговорим?

— За какво?!

— Детекторът на лъжата винаги казва истината — обясни Федърстоун, като сочеше отпечатаните резултати. — Ти знаеш нещо за това убийство.

Той повтори последното няколко пъти и обясни, че нещата ще минат много по-гладко за Томи, ако си признае и разкаже какво се е случило. Федърстоун, доброто ченге, искаше да помогне на Томи, но ако Томи не беше съгласен, щеше да бъде принуден да го предаде на Смит и Роджърс — гадните ченгета, които само чакаха да му се нахвърлят.

— Нека да поговорим — настоя Федърстоун.

— Няма за какво да говорим — отвърна Томи.

Той продължи да повтаря, че детекторът на лъжата не работи както трябва или нещо подобно, защото е казал истината, но Федърстоун не му вярваше.

Томи си призна, че е бил притеснен преди разпита, както и по време на него, защото закъсняваше за работа. Призна си, че разпитът на Смит и Роджърс преди шест дни го е разстроил и след него е сънувал кошмари.

— Какви кошмари? — попита Федърстоун.

Томи му разказа какво беше сънувал: бил на купон на открито, а после заедно с други двама мъже и едно момиче седял в един пикап, паркиран до старата електростанция край Ейда, където беше отраснал; един от мъжете се опитал да целуне момичето, то не искало и Томи казал на мъжа да я остави на мира. После казал, че иска да си ходи вкъщи. „Ти вече си вкъщи“, отговорил един от мъжете. Томи погледнал през прозореца и видял, че си е вкъщи.

Точно преди да се събуди, сънувал как стои до умивалника и се опитва да измие нещо черно от ръцете си. Не познавал момичето, нито двамата мъже.

— Това е безсмислено — каза Федърстоун.

— Повечето сънища са такива — отвърна Томи.

Федърстоун остана спокоен, но продължи да притиска Томи да си признае всичко за убийството и най-вече къде е тялото. После отново го заплаши, че ще го предаде на „гадните ченгета“, които чакат в съседната стая. Тонът му подсказваше, че колегите са готови да го измъчват.

Томи беше зашеметен, объркан и много уплашен. Но когато отказа да признае каквото и да било на Федърстоун, доброто ченге наистина го остави на Смит и Роджърс — вече ядосани и сякаш готови да го пребият.

Федърстоун остана в стаята и веднага щом вратата се затвори, Смит се хвърли право към Томи, като крещеше:

— Ти, Карл Фонтънот и Одел Титсуърт отвлякохте момичето, закарахте го до електростанцията, изнасилихте го и го убихте, нали?

— Не — отвърна Томи, като се стараеше да запази спокойствие.

— Всичко ще ни кажеш, копеленце мръсно — изръмжа Смит. — Току-що се издъни на детектора на лъжата, така че ние вече знаем, че ни лъжеш и ти си убил това момиче!

Томи се опита да се сети кой е този Одел Титсуърт. Беше чувал името, но не го познаваше лично. Знаеше, че Одел живее край Ейда и се ползва с лоша репутация, но не се бяха срещали. Може би го беше виждал някъде, но точно в момента не можеше да си спомни нищо, защото Смит не спираше да крещи и да го сочи с пръст и изглеждаше готов да го удари всеки момент.

Смит повтори теорията си за тримата мъже, които бяха отвлекли момичето, и Томи отговори:

— Не, нямам нищо общо. Дори не познавам Одел Титсуърт.

— Познаваш го, познаваш го — поправи го Смит. — Престани да лъжеш.

Замесването на Карл Фонтънот беше по-логично, защото двамата с Томи бяха приятели от няколко години. Но Томи беше изумен от обвиненията и ужасен от самодоволната увереност, която излъчваха Смит и Роджърс. Те не спираха със заплахите и обвиненията си. Говореха все по-грубо и скоро преминаха към откровени ругатни и псувни.

Томи се потеше, главата му се въртеше и той отчаяно се опитваше да запази здравия си разум. Отговаряше кратко, за да не се объркa. Не, не бях аз. Не, нямам нищо общо с това. На няколко пъти му се искаше да се заяде с полицаите, но се страхуваше от тях. Смит и Роджърс бяха бесни, а бяха и въоръжени, и Томи беше заключен в стаята заедно с тях и Федърстоун. Разпитът сякаш никога нямаше да свърши.

След като в продължение на три часа се беше потил с Федърстоун, а после Смит и Роджърс го бяха мъчили още един час, Томи наистина имаше нужда от почивка. Искаше да отиде до тоалетната, да изпуши една цигара и да си проясни мислите. Имаше

нужда от помощ — трябваше да поговори с някой, който да му обясни какво става тук.

— Може ли да спрем за малко? — попита той.

— Само още няколко минути — отвърнаха те.

Томи забеляза една видеокамера на масата, която обаче не беше включена, за да запише мъчителния разпит. Той си помисли, че надали става дума за стандартна полицейска процедура.

Смит и Роджърс не спираха да напомнят на Томи, че в щата Оклахома използват смъртоносна инжекция за изпълнение на смъртното наказание. Както всеки убиец, и него го очакваше смърт, сигурна смърт, но имаше един начин да му се размине. Ако си признаеше всичко и ги заведеше до мястото, където бяха скрили трупа, те щяха да използват влиянието си, за да му уредят по-лека присъда.

— Нищо не съм направил — повтаряше Томи.

Тогава Федърстоун каза на колегите си, че Томи е сънувал кошмар.

Томи пак разказа какво е сънувал, но те отново не бяха доволни. Тримата полицаи заявиха, че сънят му е безсмислен, на което Томи пак отвърна:

— Повечето сънища са такива.

Но историята от съня взе да им харесва и ченгетата започнаха да я украсяват.

— Другите двама мъже в пикапа бяха Одел Титсуърт и Карл Фонтънот, нали така?

— Не — настоя Томи.

Мъжете в съня му бяха непознати. Не знаеше как се казват.

— Глупости. А момичето беше Динайс Харауей, нали така?

Не, момичето също беше непознато.

— Глупости.

В продължение на още един час ченгетата добавяха всички необходими детайли към съня на Томи, въпреки че той отричаше новите подробности.

— Беше просто сън — не спираше да повтаря той.

Просто сън.

— Глупости — отвръщаха ченгетата.

* * *

След като го мъчиха без почивка в продължение на два часа, Томи най-сетне се предаде. Причината за напрежението му беше страхът — Смит и Роджърс бяха ядосани и изглеждаха напълно способни и желаещи да го набият, ако не и да го застрелят. Боеше се и от ужасната перспектива да го осъдят на смърт, да прекара последните си дни в затвора и накрая да го екзекутират.

Беше очевидно, че няма да го пуснат, ако не им даде нещо. След пет часа в тази стая беше изтощен, объркан и почти парализиран от страх.

И той допусна грешка — грешка, която щеше да стане причина първо да бъде осъден на смърт, а после да остане в затвора до края на живота си.

Томи реши да им угоди. Тъй като беше напълно невинен и предполагаше, че Карл Фонтънот и Одел Титсуърт също са невинни, той реши да даде на ченгетата всичко, каквото поискат. Да си фантазира заедно с тях. Истината бързо щеше да бъде разкрита. Още утре или на следващия ден ченгетата щяха да се уверят, че версията им е погрешна. Щяха да разпитат Карл и той щеше да каже истината. Щяха да открият Одел Титсуърт и той просто щеше да им се изсмее в лицето.

Томи щеше да им угоди. А добрата полицейска работа щеше да разкрие истината.

Нали никой нямаше да повярва на абсурдния разказ за съня му?

— Значи Одел пръв влезе в магазина, така ли?

— Разбира се — отвърна Томи.

Защо не, нали всичко беше само сън.

Ченгетата се зарадваха, че най-сетне постигат някакъв успех. Момчето в крайна сметка се беше пречупило от хитрата им тактика.

— И мотивът за убийството беше обир на магазина, нали така?

— Да, няма значение, нали всичко беше само насън.

В продължение на цял следобед Смит и Роджърс добавяха нови и нови измислени подробности към съня, а Томи им угаждаше.

Нали всичко беше само сън.

Още по време на гротескното „самопризнание“ полицаите трябваше да осъзнаят, че имат сериозен проблем. Детектив Майк Баскин беше останал в полицейското управление в Ейда, чакаше на телефона и се ядосваше, че не е в Бюрото, където се случваше най-интересното. Около три следобед Гари Роджърс му се обади със страхотна новина — Томи Уорд беше проговорил! Баскин трябваше да се качи в колата, да отиде до електростанцията, западно от града, и да потърси трупа. Баскин потегли веднага, напълно убеден, че търсенето ще приключи бързо.

Но той не намери нищо и осъзна, че ще му трябват още няколко души, за да проведе щателно претърсване. Затова се върна до управлението. Тогава телефонът звънна отново. Историята се беше променила. Сега беше станало ясно, че от дясната страна на шосето, което водеше към електростанцията, имало стара опожарена къща. Точно там бил трупът!

Баскин отново потегли, намери къщата, прерови изгорелите останки, не намери нищо и пак се върна в града.

Безплодното търсене продължи след трето обаждане от страна на Роджърс. Историята се беше променила за пореден път. Някъде в близост до електростанцията и изгорялата къща имало бетонен бункер. Трупът бил в него.

Баскин взе още двама полицаи и прожектори и пак потегли. Тримата намериха бетонния бункер и все още го претърсваха, когато се стъмни.

Не намериха нищо.

След всяко ново обаждане на Баскин, Смит и Роджърс променяха версията за съня на Томи. Часовете се точеха един след друг и заподозреният вече беше изтощен до крайност. Полицаите се редуваха — напред-назад, добро ченге и лошо ченге, — като първо говореха тихо, почти със съчувствие, а в следващия момент избухваха в крясъци, ругатни и заплахи. Любимата им фраза беше: „Не лъжи, копеленце мръсно!“ Томи я чу поне хиляда пъти.

— Радвай се, че Майк Баскин не е тук — каза му Смит. — Той направо щеше да ти пръсне мозъка.

Томи наистина нямаше да се изненада, ако го бяха застреляли в главата.

След като се стъмни и те се убедиха, че този ден няма да намерят трупа, Смит и Роджърс решиха да приключат с разпита. Все така без да включват видеокамерата, те накараха Томи да повтори тяхната версия — как тримата убийци са обикаляли с пикапа на Одел Титсуърт, планирали са обира, досетили са се, че Динайс може да ги разпознае, и затова са я отвлекли, а после са решили да я изнасилят и да я убият. Подробностите около местоположението на трупа все още бяха неясни, но детективите бяха сигурни, че е скрит някъде до електростанцията.

Томи беше на път да припадне и от изтощение почти шепнеше. Опита се да повтори тази история, но постоянно объркваше фактите. Смит и Роджърс го спираха, повтаряха историята и го караха да започва отначало. Най-сетне, след четири репетиции, в които нямаше кой знае какво подобрение, а звездата им се изтощаваше все повече, ченгетата решиха да включат камерата.

— Давай — казаха му те. — Разкажи всичко както трябва, без да споменаваш тези глупости за съня.

— Но историята не е истина — възрази Томи.

— Въпреки това я разкажи — настояха полицаите. — Ние ще ти помогнем да докажеш, че не е истина. И без повече глупости за съня.

* * *

В 6:58 ч. вечерта Томи Уорд погледна в камерата и изрече името си. Към този момент го бяха разпитвали от осем часа и половина и той беше физически и емоционално изтощен.

Пушеше цигара — първата за този следобед, — а пред него имаше кутия от безалкохолно, все едно с полицаите приключваха един дружелюбен, цивилизован разговор по същество.

Томи разказа историята си. Как той, Карл Фонтънот и Одел Титсуърт отвлекли Динайс Харауей от магазина, закарали я до електростанцията на запад от града, изнасилили я, убили я и захвърлили трупа до някакъв бетонен бункер край потока Санди Крийк. Оръжието на убийството бил сгъваемият нож на Титсуърт.

— Всичко това беше само сън — каза Томи.

Или поне това искаше да каже. Или поне си мислеше, че го е казал.

На няколко пъти той употреби името „Титсдейл“. Детективите го прекъсваха и услужливо му подсказваха името Титсуърт. Томи се поправяше и продължаваше. Мислеше си: „Дори сляпо ченге ще забележи, че лъжа.“

След трийсет и една минути изключиха видеокамерата. Сложиха белезници на Томи, откараха го обратно в Ейда и го прибраха в ареста. Майк Робъртс все още чакаше на паркинга на сградата на ЩБРО. Беше прекарал там почти девет часа и половина.

На следващата сутрин Смит и Роджърс свикаха пресконференция и обявиха, че са разкрили случая с убийството на Харауей. Томи Уорд, 24-годишен жител на Ейда, беше направил самопризнание и беше посочил двамата си съучастници, които все още не бяха задържани. Полицаите помолиха журналистите да не публикуват историята още няколко дни, докато извършат арестите. Вестникът се съгласи, но телевизионният канал не го направи. Съвсем скоро новината беше излъчена в целия щат Оклахома.

Няколко часа по-късно Карл Фонтънот беше арестуван недалеч от Тълса и откаран в Ейда. Набрали скорост с Томи Уорд, Смит и Роджърс се заеха с новия разпит. Въпреки че имаше видеокамера, разпитът не беше записан.

Карл беше на двайсет години и живееше сам от шестнайсетгодишен. Беше израснал в Ейда в ужасна бедност — баща му беше алкохолик, а майка му беше загинала в автомобилна катастрофа пред очите му. Карл беше впечатлително момче с малцина приятели и буквално никакви роднини.

Той настоя, че е невинен и не знае нищо за изчезването на Харауей.

Карл обаче се оказа много по-лесен за пречупване от Томи, така че след по-малко от два часа Смит и Роджърс вече разполагаха с още едно записано самопризнание, подозрително подобно на това на Уорд.

Карл се отрече от него веднага щом влезе в затвора, а по-късно щеше да заяви:

— Никога не съм бил в затвора и не са ме арестували и когато ми казаха, че съм убил хубава жена и ще ме осъдят на смърт, аз им разказах тази история, за да ме оставят на мира. И те ме оставиха на

мира, след като записаха признанието. Казаха ми да си избера дали да го напиша на ръка, или да го запишат с камера. Аз дори не знаех какво означава думата „признание“, преди да ме накарат. Затова ги излъгах, за да ме оставят на мира.

Полицаите направиха така, че историята да стигне до медиите. Уорд и Фонтънот бяха направили пълни самопризнания. Тайната с изчезването на Харауей беше разкрита — поне отчасти. Сега щяха да се заемат с Титсуърт и се надяваха до няколко дни официално да повдигнат обвинение в убийство срещу тримата.

Откриха изгорялата къща, в която криминалистите намериха нещо като човешка челюст. Това веднага беше съобщено в местния вечерен вестник.

* * *

Въпреки репетициите самопризнанието на Карл беше абсолютна каша. Между неговата версия за престъплението и тази на Томи имаше огромни разлики. Двамата си противоречаха в такива подробности като реда, в който тримата са изнасилили Динайс, дали са я намушкали с ножа по време на самото изнасилване или след това, колко и какви са били раните, дали е успяла да се измъкне и да направи няколко крачки, преди да я хванат отново, и кога в крайна сметка е умряла. Но най-скандалната разлика беше именно там: как точно я бяха убили и какво бяха направили с трупа.

Томи Уорд разказа, че момичето е било многократно намушкано с нож, докато е лежало в каросерията на пикапа на Одел по време на изнасилването. Динайс умряла там, а тримата захвърлили трупа в една канавка близо до бетонния бункер. Фонтънот си го спомняше по друг начин. Според него те я бяха завлекли в една изоставена къща, където Одел Титсуърт я беше намушкал, беше я натъпкал под дъските на пода, беше залял всичко с бензин и беше запалил къщата.

Но двамата бяха почти единодушни по въпроса за Одел Титсуърт. Именно той беше организаторът, който беше взел Уорд и Фонтънот в пикапа си, за да пият бира, да пушат марихуана и в някакъв момент да оберат „Маканалис“. След като бяха решили заедно кой магазин да оберат, Одел беше влязъл, за да открадне парите, беше

хванал момичето и беше казал на съучастниците си, че ще трябва да я убият, за да не ги издаде. Той беше карал пикапа до електростанцията. Той беше предложил да изнасилят момичето и го беше направил пръв. Той беше извадил оръжието — сгъваем нож с десетсантиметрово острие. Той беше намушкал жертвата до смърт и той я беше изгорил — или не, в зависимост от версията.

И въпреки че и двамата си признаваха за престъплението, основната вина лежеше на съвестта на Одел Титсуърт — или Титсдейл, или както там се казваше.

Късно следобед на 19 октомври, петък, полицаите арестуваха Титсуърт и го подложиха на разпит. Той вече имаше четири присъди, не обичаше ченгетата и имаше далеч по-голям опит с начина, по който се водят разпити. Не отстъпи и на сантиметър. Не знаеше нищо за случая с убийството на Харауей и изобщо не признаваше каквото бяха казали Уорд и Фонтънот, независимо дали беше записано, или не. Всъщност той изобщо не познаваше нито един от тях двамата.

Неговият разпит не беше записан. Титсуърт се озова в затвора, където не след дълго си спомни, че на 26 април си е счупил ръката при сбиване с полицията. Два дни по-късно, когато беше изчезнала Динайс, той със сигурност беше в дома на приятелката си — в гипс и почти неспособен да се движи от болка.

И в двете самопризнания Титсуърт беше описан с тениска и татуировки на двете ръце. В действителност лявата му ръка беше гипсирана, а той дори не се беше доближавал до „Маканалис“. След като Денис Смит установи това, той откри болнични документи и полицейски протоколи, които недвусмислено го потвърждаваха. Смит дори разговаря с лекаря от болницата, който описа счупването като „спираловидна фрактура“ между лакътя и рамото — изключително болезнена травма. Беше физически невъзможно Титсуърт да е носил труп или да е нападал човек само два дни след счупването. Ръката му е била в гипс. Невъзможно.

Самопризнанията продължиха да се разпадат. Докато полицаите пресяваха останките от изгорената къща, се появи собственикът и ги попита какво правят. Когато му казаха, че търсят трупа на изчезналото момиче и че един от извършителите си е признал, че тя е била изгорена заедно с къщата, собственикът категорично отрече. Самият той бил

изгорил старата постройка още през юни 1983 г., десет месеца преди изчезването на момичето.

Щатският криминолог направи анализ на челюстта, открита в къщата, и заключи, че е принадлежала на опосум. Тази информация също беше подадена своевременно в пресата.

Въпреки това обаче пресата не беше уведомена за истинската история на изгарянето на къщата, нито за счупената ръка на Одел Титсуърт, нито за факта, че Уорд и Фонтънот са се отрекли от самопризнанията си.

След като влязоха в затвора, Уорд и Фонтънот бяха непоклатими по отношение на своята невинност и не спряха да повтарят на всички, че самопризнанията им са изтръгнати със заплахи и обещания. Близките на Уорд успяха да съберат достатъчно пари, за да му наемат добър адвокат, и Томи му описа с подробности всички номера, които бяха използвали Смит и Роджърс по време на разпита. Той им беше казал хиляда пъти, че всичко, описано от него, е просто сън.

Но Карл Фонтънот нямаше близки.

Издирването на останките на Динайс Харауей продължи с пълна пара. Много хора си задаваха очевидния въпрос: „След като двамата са си признали всичко, защо полицаите не знаят къде се намира трупът?“

Според Петата поправка към Конституцията на САЩ никой не може да бъде принуждаван да свидетелства срещу себе си и тъй като най-лесният начин да се разкрие едно престъпление е да се получи самопризнание от някого, поведението на полицаите по време на разпити се контролира от богата законова база и множество прецеденти. Повечето от тях са установени много преди 1984 г.

Цели сто години по-рано, в делото „Хопт срещу щата Юта“, Върховният съд постанови, че самопризнанията не са валидни, ако са получени чрез манипулация на надеждите и страховете на обвиняемия, защото по този начин той е бил лишен от свободната воля и самоконтрола, необходими за доброволното признание.

През 1897 г., в делото „Брам срещу Съединените щати“, Върховният съд постанови, че самопризнанието трябва да бъде направено свободно и доброволно, а не да бъде изтръгнато чрез заплахи, насилие или обещания в каквато и да била степен.

Самопризнанията, получени от обвиняем, който е бил заплашван, не се приемат в съда.

През 1960 г., в делото „Блекбърн срещу щата Алабама“, Върховният съд постанови: „Принудата може да бъде както физическа, така и психическа.“ Когато се преценява дали полицаите са упражнили психическа принуда, се вземат предвид следните важни фактори: 1) продължителността на разпита; 2) дали разпитът е траял по-дълго, отколкото трябва; 3) дали разпитът е бил проведен през деня или през нощта, като в случаите на нощни разпити се появяват сериозни съмнения; 4) психическото състояние на обвиняемия — интелигентност, образование, начетеност и т.н.

А след делото „Миранда срещу щата Аризона“, което се превърна в нарицателно за самоинкриминиране, Върховният съд постанови употребата на процедурни защитни механизми, които да защитават правата на обвиняемия. Заподозреният има конституционно право да не бъде принуждаван да отговаря и всички твърдения, изказани от него по време на разпит, не могат да бъдат използвани в съда, освен ако полицаите и прокурорът могат да докажат, че заподозреният е бил наясно със следните условия: 1) че има право да мълчи; 2) че всичко, което каже, може да бъде използвано срещу него в съда; 3) че има право на адвокат, независимо дали може да си го позволи. Ако по време на самия разпит обвиняемият поиска адвокат, разпитът трябва да бъде прекратен незабавно.

Поправката „Миранда“ влезе в сила през 1966 г. и веднага се прочу. Много полицейски управления отказаха да се съобразяват с нея — поне докато първите виновни престъпници не бяха пуснати на свобода, защото не им бяха прочели правата. Много защитници на закона и реда критикуваха остро Върховния съд, че се отнася неоправдано меко към злодеите. Поправката влезе и в американската масова култура — всички полицаи от филмите вече започнаха да повтарят „Имате право да мълчите“, докато извършват ареста.

Роджърс, Смит и Федърстоун знаеха колко е важна тази процедура и затова старателно записаха как четат правата на Томи. Това, което не се видя на записа, бяха предшестващите я пет часа и половина непрекъснати заплахи и обиди.

От конституционна гледна точка самопризнанията на Томи Уорд и Карл Фонтънот бяха абсолютен провал, но по това време —

октомври 1984 г. — полицаите все още бяха убедени, че ще намерят трупа и така ще получат достоверно веществено доказателство. Процесът нямаше да започне поне още няколко месеца. Имаха предостатъчно време, за да изградят солидно обвинение срещу Уорд и Фонтънот — или поне си мислеха, че имат.

Но Динайс така и не беше открита. Томи и Карл нямаха никаква представа къде се намира и не спряха да го повтарят на полицията. Месеците се точеха, а веществени доказателства все още нямаше — никакви. С това самопризнанията ставаха все по-важни за обвинението. В крайна сметка щеше да се окаже, че те щяха да бъдат единственото, с което полицията разполагаше в това дело.

6

Рон Уилямсън знаеше за изчезването на Харауей. Все пак беше на най-подходящото място за получаване на новини — в затвора на окръг Понтоток. След като излежа десет месеца от тригодишната си присъда, го пуснаха под гаранция в Ейда и го поставиха под домашен арест — облекчен режим, при който строго трябваше да внимава къде и кога ходи. Никой не се изненада, че системата не проработи. Рон не вземаше лекарства и не беше в състояние да спазва дати, часове или каквото и да било друго изискване.

През ноември, докато живееше у дома си, го обвиниха в „съзнателно нарушаване на домашния арест, напускане на дома в неразрешен час и противно на наредбата на затвора, докато присъдата му за подправяне на официален документ все още не е изтекла“.

Версията на Рон беше, че е отишъл до ъгъла да си купи цигари и е закъснял с трийсет минути да се прибере. Въпреки това го арестуваха и след четири дни го обвиниха за бягство от наказателна институция. Рон заяви, че е социално слаб, и поиска адвокат, назначен от съда.

В затвора се говореше само за случая с Харауей. Томи Уорд и Карл Фонтънот вече бяха пристигнали там. Тъй като нямаха какво друго да правят по цял ден, затворниците не спираха да говорят. Уорд и Фонтънот бяха звездите на деня, защото тяхното престъпление беше извършено най-скоро и със сигурност беше най-сензационното. Томи разказваше за обърквaнето със съня и за тактиката, използвана от Смит, Роджърс и Федърстоун. Слушателите му добре познаваха и тримата детективи.

Томи не спираше да твърди, че няма нищо общо с Динайс Харауей. Истинските убийци са на свобода, настояваше той. И се присмиваше на собствената си глупост, че си е признал за неизвършено от него престъпление, и на хитростта на ченгетата, които го бяха накарали да го направи.

Тъй като не разполагаше с тялото на Динайс Харауей, Бил Питърсън беше изправен пред огромно юридическо предизвикателство. Цялото му обвинение се състоеше от две записани самопризнания, без никакво веществено доказателство, с което да ги обоснове. Освен това признанията очевидно противоречаха както на истината, така и помежду си. Питърсън разполагаше и с рисунките на двамата извършители, но дори те бяха проблематични. Можеше да се спори, че Томи Уорд прилича на човека на едната, но никой дори не си беше помислил, че Карл Фонтънот има нещо общо с мъжа на другата.

Денят на благодарността дойде и отмина, без да намерят трупа. После и Коледа. През януари 1985 г. Бил Питърсън успя да убеди един съдия, че вече съществува достатъчно основателна причина да се предполага, че Динайс Харауей е мъртва. Беше назначено предварително заседание и самопризнанията бяха пуснати в претъпканата съдебна зала. Те предизвикаха шок, макар че мнозина забелязаха очевидните противоречия между твърденията на Уорд и разказа на Фонтънот. Беше време за съд — независимо дали имаше труп, или не.

Но юридическата борба продължи. Двама съдии отказаха да водят делото. Издирването загуби скорост и една година след изчезването на Динайс най-сетне беше прекратено. Повечето жители на Ейда бяха убедени, че Уорд и Фонтънот са виновни — иначе защо да си признават? Но се говореше и за липсата на доказателства. Защо процесът се бавеше толкова?

През април 1985 г, една година след изчезването на Динайс Харауей, във вечерния вестник на Ейда излезе статия от Дороти Хоуг, в която се описваше раздразнението на гражданите от бавните темпове, с които работи следствието. Заглавието беше „Неразрешени ужасни престъпления тормозят Ейда“ и в статията си Хоуг разказваше накратко историята и на двата случая.

За Харауей пишеше следното: „Макар че властите претърсиха околността както преди, така и след арестуването на Уорд и Фонтънот, не откриха и следа от Динайс Харауей. Въпреки това детектив Денис Смит заяви, че според него случаят е разрешен.“ За обвиненията не се споменаваше нищо.

За убийството на Картър Хоуг беше написала следното: „Веществените доказателства, открити на местопрестъплението, както

и други материали, които се отнасят до заподозрения, бяха изпратени в лабораторията на Бюрото преди близо две години, но според полицията все още се чакат резултати.“ Беше отбелязано с какво закъснение се правят анализите в Бюрото.

Денис Смит беше заявил: „В този случай полицията е съсредоточила работата си върху един заподозрян, но досега никой не е арестуван във връзка с това престъпление.“

През февруари 1985 г. Рон влезе в съда по обвинение в бягство. Адвокатът, който му беше назначен от съда, беше Дейвид Морис — стар познат на семейство Уилямсън. Рон се призна за виновен и получи двегодишна присъда, по-голямата част от която щеше да бъде условна, ако Рон: 1) се подложи на психиатрично лечение, 2) не се забърква в престъпления, 3) не напуска окръг Понтоток, и 4) се въздържа от употреба на алкохол.

Няколко месеца по-късно обаче го арестуваха за пиянство в окръг Потауатоми. Бил Питърсън подаде искане условната му присъда да бъде отменена и Рон да излежи остатъка от срока в затвора. Съдът отново назначи Дейвид Морис, за да го представлява. На 26 юли беше насрочено изслушване на страните пред съдия Джон Дейвид Милър, но то така и не се състоя. Рон, който продължаваше да не взема лекарства, не искаше да млъкне. Не спря да спори с Морис, Дейвид Милър и шерифите в съдебната зала, докато накрая съдията беше принуден да прекрати заседанието.

Три дни по-късно направиха още един опит. Съдия Милър накара надзирателите и шерифите да подготвят Рон, за да не се държи по същия начин, но той започна да крещи и да ругае още с влизането си в съдебната зала. Съдията няколко пъти му направи официално предупреждение, на което Рон не обърна внимание. Поиска нов адвокат, но когато съдията настоя да научи защо, Рон не можа да му обясни.

Поведението му беше отвратително, но за всички присъстващи беше очевидно, че той има нужда от психиатрична помощ. От време на време изглеждаше така, сякаш разбира какво му се случва, но в следващия момент започваше да крещи несвързано. Беше ядосан и огорчен и си го изкарваше на целия свят.

След няколко официални предупреждения съдия Милър заповяда да го върнат в затвора и заседанието отново беше отложено. На следващия ден Дейвид Морис подаде молба за преглед и установяване на психическото състояние на Рон. Подаде и искане да се оттегли от случая като адвокат.

В собствените си изкривени представи Рон беше напълно нормален. Фактът, че адвокатът му се съмняваше в психическото му здраве, го обиждаше, така че той спря да разговаря с него. На Морис вече му беше писнало да се занимава с Рон.

Искането за преглед и установяване на психическото състояние беше удовлетворено. Искането на адвоката да се откаже от Рон беше отхвърлено.

Две седмици по-късно имаше ново изслушване, но и то беше прекратено бързо. Рон се държеше още по-налудничаво от последния път. Съдия Милър най-сетне назначи психиатрична експертиза.

В началото на 1985 г. лекарите установиха, че Хуанита Уилямсън има рак на матката, който бързо се разпространяваше. В продължение на две години и половина тя беше живяла със слуховете, че нейният син е убил Деби Картър, и пожела истината да бъде установена със сигурност, преди да си отиде от този свят.

Хуанита се отнасяше много сериозно към всички видове документи. В продължение на десетилетия си водеше подробен дневник, в който отбелязваше всички събития от деня. Служебните й книжа също бяха изрядни — за пет минути тя можеше да каже на всяка от клиентките си колко пъти и кога е идвала в салона през последната година. Не изхвърляше нищо — платени сметки, анулирани чекове, фишове, ученическите бележници на децата си, нищо.

Беше проверявала в дневника си сто пъти и затова беше сигурна, че вечерта на 7 декември 1982 г. Рон си е бил вкъщи с нея. Беше го казвала на полицията няколко пъти. Тяхната хипотеза гласеше, че той с лекота е могъл да се измъкне от дома си, да изтича по улицата, да извърши престъплението и да се прибере. Нямаше нужда от мотив. Нямаше нужда да се притесняват, че Глен Гор беше излъгал, когато каза, че е видял как Рон притеснява Деби Картър в „Лампата“ същата вечер. Това бяха подробности; за ченгетата извършителят беше ясен.

Но те знаеха, че Хуанита Уилямсън е дълбоко уважавана в Ейда. Тя беше ревностна християнка и в петдесятните църкви я познаваха добре. Освен това имаше стотици редовни клиентки в козметичния си салон, с които се държеше като с близки приятелки. Ако Хуанита застанеше на мястото на свидетелите и кажеше, че в нощта на убийството Рони си е бил у дома, съдебните заседатели щяха да й повярват. Да, в момента синът й очевидно изживяваше труден период, но тази жена със сигурност не беше отгледала убиец.

А сега Хуанита си спомни и още нещо. През 1982 г. наемането на видеокасети набираше скорост. Бизнесът беше открит от един магазин надолу по улицата, на която живееха. На 7 декември Хуанита беше взела под наем видеокасетофон и пет от любимите си филми и двамата с Рон ги бяха гледали чак до следващата сутрин. Така че вечерта, когато беше извършено престъплението, той си беше вкъщи, в дневната, на канапето, и си беше прекарал чудесно, гледайки стари филми с майка си. Хуанита, естествено, пазеше талона от видеотеката.

Дейвид Морис винаги се беше грижил за малкото юридическа помощ, от която имаше нужда Хуанита. Той дълбоко я уважаваше и понякога представляваше сина й, когато нарушеше закона, макар че Рон изобщо не беше добър клиент. Морис изслуша историята на Хуанита, погледна талона от видеотеката и изобщо не се усъмни, че тя казва истината. Почувства и облекчение — и той, както много други хора в града, беше чул слуховете, че Рон е замесен в убийството на Картър.

Морис най-често защитаваше в съда хора, обвинени по наказателния кодекс, и никак не уважаваше полицаите в Ейда. Но все пак ги познаваше, така че уреди среща между Денис Смит и Хуанита. Дори я закара лично до участъка и седна до нея, докато тя разкаже всичко на Смит. Детективът внимателно я изслуша, погледна талона от видеотеката и накрая я попита дали има нещо против да запише показанията й на видео. Разбира се, че нямаше.

Дейвид Морис гледаше през прозореца, докато Хуанита седеше на един стол срещу камерата и отговаряше на въпросите на Смит. Докато я караше обратно към къщи, тя беше спокойна, че е уредила този въпрос.

Ако във видеокамерата изобщо е имало касета, никой не я видя. Ако детектив Смит изобщо беше отбелязал този разговор някъде, той

дори не спомена за него по време на делото, което последва.

Рон седеше в затвора, дните и седмиците минаваха, а той се притесняваше за майка си. Към август тя вече беше на смъртно легло в болницата, но на него не му позволиха да отиде да я види.

През същия месец съдът нареди на доктор Чарлс Еймъс отново да го прегледа и психиатърът реши да му направи някои тестове. Още по време на първия обаче той забеляза, че Рон просто отговаря с „Да“ на всички въпроси. Когато Еймъс настоя за обяснение, Рон каза:

— Кое е по-важно, този тест или майка ми?

Прегледът беше прекратен, но Еймъс все пак отбеляза:

— Трябва да се изтъкне, че разговорът с мистър Уилямсън показва определено влошаване на емоционалното му състояние в сравнение с последната ни среща през 1982 година.

Рон умоляваше полицаите да му позволят да види майка си, преди да умре. Анет също. През годините тя се беше запознала с надзирателите. Когато носеше сладки на Рони, винаги имаше достатъчно и за останалите затворни-ци и надзирателите. Понякога дори им готвеше в кухнята на затвора.

Болницата не е далеч, изтъкваше тя. Градът беше малък и всички познаваха Рон и семейството му. Не беше много вероятно той да се сдобие с някакво оръжие и да нарани някого. Най-сетне стигнаха до споразумение, така че една вечер след полунощ изведоха Рон от затвора, с белезници на ръцете и вериги на краката, под въоръжен конвой, и го закараха до болницата, където го сложиха да седне на една инвалидна количка и започнаха да го бутат по коридора.

Хуанита беше заявила пределно ясно, че не иска да вижда сина си с белезници. Анет беше помолила полицаите да се съобразят с това и те неохотно се бяха съгласили. Но междувременно, в някакъв момент, бяха забравили. Белезниците и веригите на краката не бяха свалени. Рон също ги помоли да махнат белезниците само за няколко минути, докато се види с майка си за последен път. Невъзможно. Наредиха му да остане седнал в инвалидната количка.

Рон помоли за одеяло, с което да покрият белезниците и веригите на краката му. Полицаите се поколебаха — това можеше да представлява проблем, — но после се съгласиха. Вкараха го в стаята на Хуанита и настояха Анет и Рене да излязат. Те помолиха да останат —

да бъде цялото семейство — за последен път. Ченгетата отвърнаха, че това е прекалено рисковано. Вървете да изчакате в коридора.

Рон каза на майка си, че много я обича и много съжалява за проваления си живот и за всички разочарования, които й беше причинил. Плака и я моли да му прости, което тя, разбира се, направи. Рон дори цитира част от Светото писание. Но му беше трудно да се отпусне, защото ченгетата останаха в стаята — да не би Рон да скочи през прозореца или да нарани някого.

Сбогуването беше кратко. След няколко минути полицаите се намесиха и казаха, че вече трябва да го връщат в затвора. Анет и Рене чуха как брат им плаче, докато го бутаха обратно по коридора.

Хуанита почина на 31 август 1985 г. Отначало полицията отхвърли молбата на семейството Рон да присъства на погребението. Съгласиха се чак след като съпругът на Анет предложи да плати на двама пенсионирани шерифи, които му бяха братовчеди, да пазят Рон по време на службата.

За по-драматично полицаите се отнесоха към неговото присъствие на погребението като към сериозна заплаха за сигурността на опечалените. Настояха всички да седнат, преди да въведат престъпника. И отказаха да му свалят белезниците.

Тези мерки за сигурност очевидно бяха необходими за човек, чието единствено престъпление беше подправянето на чек за 300 долара.

Църквата беше препълнена. Отвореният ковчег стоеше пред олтара, така че всички присъстващи виждаха изпития профил на Хуанита. Задната врата се отвори и синът й влезе, придружаван от пазачите си. Глезените му бяха свързани с верига, както и китките му; и двете вериги бяха закачени за метален обръч на кръста. Докато се придвижваше с малки крачки, дрънченето им скъса нервите и на най-спокойните сред присъстващите. Когато видя майка си в ковчега, Рон започна да хлипа и да повтаря: „Съжалявам, мамо. Много съжалявам.“ Докато приближаваше ковчега, плачеше все по-силно.

Настаниха го на мястото му, с пазачи от двете страни, а веригите дрънчаха при всяко движение. Рон беше нервен, притеснен и неспособен да стои спокойно.

Седеше в Първа петдесятна църква — в храма, където беше ходил всяка неделя като малко момче, където Анет все още свиреше на

орган, където майка му почти не пропускаше служба — и ридаеше, без да откъсва поглед от изпитото й лице.

След службата в залата отзад беше сервиран обяд. Рон се доближи до масата, неотлъчно следван от пазачите си. Почти от една година живееше на затворническа храна и това тук му се струваше истински пир. Анет помоли полицаите да му свалят белезниците, за да може да се наяде. Те отказаха. Тя тихо започна да спори с тях. Те не се съгласиха.

Роднините и приятелите им със съчувствие проследиха как Анет и Рене се редуват да го хранят.

На гроба, след като прочетоха малко от Светото писание и се помолиха, скърбящите минаха покрай Анет, Рене и Рон, за да изкажат съболезнованията си. Имаше топли прегръдки, но не и за Рон. Тъй като не беше в състояние да повдигне ръцете си, той беше принуден да отговаря с неловки целувки по бузите на жените и тромави ръкостискания с мъжете, при които веригите му дрънчаха. Беше септември и все още беше горещо, така че по челото му се стичаше пот. Ръцете му не стигаха дотам и Анет и Рене бършеха челото му вместо него.

Доктор Чарлс Еймъс представи в съда доклад, в който заключаваше, че Рон Уилямсън е душевноболен според законите на щата Оклахома, че не е в състояние да разбере обвиненията срещу себе си, че не може да окаже съдействие на адвоката си и че ще е в състояние да бъде съден едва след като премине психиатрично лечение. Освен това докторът написа, че ако Рон бъде освободен, без да е излекуван, ще представлява опасност за себе си и околните.

Съдия Милър се съгласи със заключенията на доктор Еймъс и постанови, че Рон има ограничена дееспособност поради психическо заболяване. Преместиха го в щатската болница във Винита, където трябваше да продължат да го изследват и лекуват. Там го прегледа доктор Р.Д. Гарсия, който му предписа далмен и ресторил за безсънието, меларил за халюцинациите и торазин за шизофренията, хиперактивността и агресивността в активната фаза от маниакалната му депресия. След като в продължение на няколко дни уточниха дозите на лекарствата, Рон се успокои и състоянието му започна да се подобрява.

След няколко седмици доктор Гарсия заключи следното:

„Пациентът е социопат и има проблем с алкохола. Трябва да продължи да взема торазин по 100 мг четири пъти на ден. Не представлява опасност за околните.“

По ирония на съдбата това беше описание на човек, който бе доведен в окови на погребението на майка си.

В отговор на въпросите на съда доктор Гарсия заяви:

— Първо: пациентът е в състояние да разбере обвиненията срещу себе си. Второ: …да окаже съдействие на адвоката си, за да подготвят защитата му. Трето: …вече не е недееспособен. Четвърто: дори да бъде освободен без по-нататъшно лечение, терапия или обучение, вероятно няма да представлява значителна заплаха за живота и сигурността нито на себе си, нито на околните, освен ако не се задълбочат социопатичните тенденции, в който случай може да се смята за потенциално опасен, особено ако пие много.

Рон беше върнат в Ейда, за да се изправи пред съда. Но вместо да назначи преглед, за да установи психическото му състояние, съдия Милър просто прие на доверие заключението на доктор Гарсия. Рон, който беше обявен за ограничено дееспособен с официално решение на съда, от юридическа гледна точка остана такъв до края на живота си.

В съгласие със заключенията на доктор Гарсия условната присъда беше заменена с действителна и Рон беше върнат в затвора, за да излежи остатъка от двете години. На тръгване от болницата му бяха дали торазин, който щеше да му стигне… за две седмици.

* * *

През септември Томи Уорд и Карл Фонтънот се изправиха пред съда в Ейда. Адвокатите им бяха положили максимални усилия, за да ги разделят в два отделни съдебни процеса и най-вече да ги изкарат от окръг Понтоток. Динайс Харауей все още не беше открита, за нея продължаваше да се говори и стотици местни жители бяха помагали при издирването. Свекърът й беше местен зъболекар, който се радваше на голямо уважение. Уорд и Фонтънот лежаха в затвора от единайсет месеца. Самопризнанията им бяха най-обсъжданата тема във всички

кафенета и козметични салони още от октомври, когато за пръв път съобщиха за тях във вестника.

Как можеха да очакват обективен състав от съдебни заседатели? Скандалните съдебни процеси по правило се местят в съд, който се намира по-далеч от местопрестъплението.

Искането за преместване обаче беше отхвърлено.

Другата юридическа битка беше за самите признания. Адвокатите на Уорд и Фонтънот ги оспориха най-вече поради методите, използвани от детектив Смит и детектив Роджърс, за да ги получат. Разказите на момчетата очевидно не бяха достоверни; нямаше нито едно веществено доказателство, което да ги подкрепя.

Питърсън оказа яростна съпротива. Ако му отнемеха записите, цялото му обвинение отиваше по дяволите. След продължителни, ожесточени спорове съдията постанови, че съдебните заседатели все пак трябва да изгледат записите от самопризнанията.

Обвинението повика петдесет и един свидетели, никой от които не каза нищо съществено. Повечето бяха приятели на Динайс Харауей, които се изправиха пред съда, за да потвърдят, че тя наистина липсва и се предполага, че е мъртва. Имаше само една изненада. Тери Холанд, добре позната на полицията, беше повикана като свидетел. Тя заяви пред съдебните заседатели, че миналия октомври била в затвора, когато прибрали Карл Фонтънот. Двамата понякога разговаряли и веднъж той й признал, че тримата с Томи Уорд и Одел Титсуърт са отвлекли, изнасилили и убили момичето.

Фонтънот отрече изобщо да е виждал тази жена.

Тери Холанд не беше единствената бивша обитателка на затвора, която се яви като свидетел. Един дребен престъпник на име Ленард Мартин също беше зад решетките. Обвинението го домъкна в съда и той заяви под клетва, че веднъж е чул как Карл си мърмори в килията: „Знаех си, че ще ни хванат. Знаех си, че ще ни хванат.“

Такива бяха доказателствата на обвинението — доказателства, които трябваше да убедят съдебните заседатели извън всякакво съмнение, че обвиняемите действително са извършили престъплението.

При липсата на веществени доказателства записаните самопризнания бяха повече от решаващи, но те бяха пълни с противоречия и очевидни лъжи. Обвинението беше принудено да

заеме абсурдната позиция, че Уорд и Фонтънот лъжат, но въпреки това съдебните заседатели трябва да им повярват.

Но моля, не обръщайте внимание на всичко за Титсуърт, защото той няма нищо общо с престъплението.

Но моля, забравете за изгорената къща с трупа, защото тази къща всъщност е била изгорена десет месеца по-рано.

Докараха монитори. Угасиха лампите. Пуснаха касетите. Наяве излязоха грозни подробности, а Уорд и Фонтънот поеха по пътя към смъртното наказание.

В заключителната си пледоария — това беше първото му дело за убийство — Крис Рос се опита да постигне максимален драматизъм. Той припомни с ужасни подробности всичко, което бяха видели разказано на касетите — намушкванията, кръвта и вътрешностите, бруталното изнасилване и убийство на такова хубаво момиче и ужасяващото изгаряне на тялото й.

Съдебните заседатели се ядосаха, както се очакваше. След кратко обсъждане те се върнаха в залата и обявиха обвиняемите за виновни, като поискаха смъртни присъди.

Истината обаче беше, че тялото не беше намушкано или изгорено, независимо какво бяха казали Уорд и Фонтънот в скалъпените си самопризнания и какво твърдяха Бил Питърсън и Крис Рос пред съдебните заседатели.

Динайс Харауей беше убита с един-единствен изстрел в главата. Тялото беше открито следващия януари от един ловец дълбоко в гората край селото Гърти в окръг Хюс, на 45 км от Ейда и всички останали претърсени места.

Истинската причина за смъртта трябваше да убеди всички, че Уорд и Фонтънот наистина са измислили абсурдните си истории и са били принудени да направят признания. Но не стана така.

Истинската причина за смъртта трябваше да принуди властите да признаят, че са сгрешили, и да започнат да издирват истинския убиец. Но не стана така.

След процеса, но преди да открият тялото, Томи Уорд чакаше да го прехвърлят за изпълнение на смъртната присъда в „Макалистър“, друг затвор на 90 км източно от Ейда. Беше все още зашеметен от

събитията, които бяха довели до осъждането му, изплашен, объркан и потиснат.

Само преди една година беше просто обикновен младеж от Ейда, който търсеше добра работа, интересен купон и готино момиче.

Не спираше да си мисли: „Истинските убийци са на свобода и ни се присмиват. Присмиват се и на ченгетата.“

Питаше се дали те, убийците, са били достатъчно нагли, за да гледат процеса. Защо не? Били са в пълна безопасност.

Един ден двете ченгета му дойдоха на свиждане. Вече се правеха на най-добрите му приятели и се тревожеха за това, което щяха да сторят с него в „Макалистър“. Бяха замислени, мълчаливи и внимателно мереха думите си — вече нямаше заплахи, викове, ругатни и клетви. Сега наистина искаха да намерят трупа на Динайс Харауей и му предложиха сделка. Ако Томи им кажеше къде е погребана, те щяха да използват цялото си влияние пред Питърсън, за да се замени смъртната присъда с доживотна. Твърдяха, че са в състояние да го направят, макар че не беше така. Делото отдавна беше извън техния контрол.

Томи просто не знаеше къде е трупът. Отговори им това, което повтаряше цяла година — че няма нищо общо с престъплението. Дори сега, пред заплахата от смъртното наказание, Томи Уорд все още не беше в състояние да им даде онова, което искаха от него.

Скоро след арестуването на Уорд и Фонтънот тяхната история привлече вниманието на уважаван журналист от Ню Йорк, Робърт Майър, който тогава живееше в югозападните щати. Той чу за историята от жената, с която излизаше; брат й живееше с една от сестрите на Томи Уорд.

Майър се заинтригува от самопризнанието, базирано на някакъв сън, което беше предизвикало такъв хаос. Защо някой ще си признае за такова ужасно престъпление и ще изпълни показанията си с лъжи? Той замина за Ейда и започна да събира данни за историята на място. По време на продължителната подготовка на съдебния процес, както и по време на самия процес Майър старателно проучи града, жителите му, престъплението, полицаите, прокурорите и най-вече самите Уорд и Фонтънот.

В Ейда го следяха внимателно. Не им се случваше често сред тях да попадне истински човек на перото, който да разпитва, да наблюдава

и накрая да напише Бог знае какво. С течение на времето Майър се сближи с много от основните играчи. Проведе продължително интервю с Бил Питърсън. Присъства на срещите на адвокатите. Прекара часове с ченгетата. По време на една среща Денис Смит му разказа какво напрежение предизвикват две неразкрити убийства в толкова малък град. Той извади снимка на Деби Картър и я показа на Майър.

— Знаем, че Рон Уилямсън е убиецът — каза Смит. — Просто още не можем да го докажем.

Когато Майър започна разследването си, той беше убеден, че има вероятност момчетата наистина да са виновни. Но скоро остана отвратен от действията на Смит и Роджърс, както и от процеса срещу Уорд и Фонтьнот. Нямаше никакво друго доказателство освен самите признания, а колкото и шокиращи да бяха самите те, в тях имаше толкова много противоречия, че не можеше да им се вярва.

Въпреки това Майър се опита да представи балансирана картина на престъплението и процеса. Книгата му „Сънищата на Ейда“ беше публикувана от издателство „Вайкинг“ през април 1987 г. и се очакваше с голямо нетърпение в града.

Реакцията на хората беше незабавна и лесно предвидима. Някои отрекоха книгата, защото авторът се беше сприятелил със семейството на Уорд. Други бяха убедени, че момчетата са виновни, защото си бяха признали всичко, и никога нямаше да променят мнението си.

Но широко разпространено беше и мнението, че полицаите и обвинението са объркали всичко, пратили са в затвора не когото трябва и са оставили истинските убийци на свобода.

* * *

Поразен от критиката — все пак не се случва често за някой прокурор от малък град да напишат книга, и то недоброжелателна към него, — Бил Питърсън вложи всичките си усилия в разрешаването на случая с Деби Картър. Трябваше да докаже правотата си.

Разследването беше замряло. Горкото момиче беше мъртво повече от четири години. Време беше да заковат някого.

Питърсън и полицията бяха убедени от години, че убиецът е Рон Уилямсън. Може би Денис Фриц беше замесен, а може би не, но те бяха убедени, че онази вечер в апартамента на Картър е бил Рон Уилямсън. Нямаха доказателства — разчитаха само на инстинктите си.

По същото време Рон беше излязъл от затвора и живееше в Ейда. Когато майка му почина през август 1985 г., той беше зад решетките, очакваше да бъде установено психическото му състояние и се измъчваше от перспективата да остане още две години в затвора. Анет и Рене продадоха неохотно малката къща, в която бяха израснали. Когато Рон излезе под гаранция през октомври 1986 г., нямаше къде да живее. Настани се при Анет, мъжа и сина й и в продължение на няколко дни наистина се опита да се впише в живота им. Но старите му навици се върнаха — среднощното хранене, при което вдигаше шум до небето, телевизията по цяла нощ, усилена до дупка, пушенето, пиенето и спането по цял ден на канапето. След около месец, когато нервите на семейството й се опънаха до крайност, Анет беше принудена да го помоли да си тръгне.

Двете години, прекарани в затвора, по никакъв начин не бяха подобрили душевното му състояние. Беше влизал в няколко клиники, където различни психиатри бяха изпробвали различни комбинации от лекарства. Често изобщо не му даваха лекарства. Прекарваше известно време с останалите затворници, после някой забелязваше странното му поведение и го пращаха в поредната психиатрична клиника.

След като го освободиха, от затвора му назначиха преглед при един социален работник в Ейда. На 15 октомври се срещна с Норма Уокър, която отбеляза, че Рон приема лекарствата литий, наван и артан. Според нея той беше приятен, сдържан и малко странен — „понякога гледа вторачено и не казва нищо по цяла минута“. Споделил, че възнамерява да завърши семинария и да стане свещеник.

Или да започне собствен строителен бизнес. „Големи планове — помисли си Уокър. — Може би прекалено големи.“

След две седмици, все още на лекарства, той пристигна навреме за прегледа. Изглеждаше добре. После пропусна два прегледа поред и когато се появи на 9 декември, настоя да се срещне с доктор Мари Сноу. Беше спрял да взема лекарствата, защото се запознал с едно момиче, което не ги одобрявало. Доктор Сноу се опита да го убеди да

си пие лекарствата, но той отговори, че Бог му е казал да се откаже от алкохола и всички хапчета.

После пропусна прегледите си на 18 декември и на 14 януари. На 16 февруари Анет се обади на Норма Уокър и се оплака, че поведението му е неконтролируемо. Ориса го като „психопатично“ и каза, че Рон е заплашил да се самоубие с пистолет. На следващия ден той отиде на преглед — малко нервен, но с всичкия си. Настоя да му сменят лекарствата. След три дни на Уокър й се обадиха от параклиса „Макол“. Рон беше вдигнал скандал — крещял и настоявал да му дадат работа. Тя ги посъветва да се отнасят внимателно с него и да се обадят в полицията, ако се наложи. Същия следобед Анет и мъжа й докараха Рон, за да се види с Уокър. Бяха разстроени и умоляваха за помощ.

Уокър отбеляза, че Рон не си пие лекарствата, изглежда объркан, дезориентиран, има халюцинации, не разбира какво се случва около него и е напълно неспособен да се грижи за себе си и прехраната си. Тя се съмняваше, че той ще успее да оцелее сам, дори ако приема нужните лекарства. Решението беше „настаняване в психиатрична клиника, която да се справи с ограничените му умствени способности и неконтролируемо поведение“.

Тримата си тръгнаха без конкретно предложение и без лекарства. Рон се помота из Ейда и накрая изчезна. Една вечер Гари Симънс си беше вкъщи в Чикаша и си говореше с двама приятели, когато на вратата се позвъни. Той отвори, братът на жена му нахлу в дневната и се просна на пода.

— Имам нужда от помощ — повтаряше Рон. — Луд съм и имам нужда от помощ.

Небръснат, мръсен, със сплъстена коса, той май не разбираше къде се намира.

— Не издържам вече — изплака той.

Гостите на Гари не познаваха Рон и останаха шокирани от външния му вид и отчаянието му. Единият си тръгна, другият остана. Рон постепенно притихна и се успокои. Гари му обеща, че ще намери начин да му помогне. В крайна сметка успяха да го качат на една кола. Първо спряха в най-близката болница, откъдето ги препратиха в местната психиатрична клиника. Оттам ги прехвърлиха в щатската болница в Норман. Докато пътуваха, Рон почти изпадна в кататония. Все пак успя да каже, че умира от глад. Гари се сети за един ресторант,

където сервираха големи порции, но когато спряха на паркинга, Рон попита:

— Къде сме?

— Ще хапнем нещо — обясни Гари.

Рон отговори, че изобщо не е гладен, и те отново потеглиха към Норман.

— Защо спря там? — попита Рон.

— Защото ти каза, че си гладен.

— Не е вярно — отвърна Рон, ядосан от действията на Гари.

Няколко километра по-късно Рон пак каза, че е много гладен. Гари видя един „Макдоналдс“ и спря.

— Какво правим тук? — попита Рон.

— Ще хапнем нещо — отвърна Гари.

— Защо?

— Защото ти каза, че си гладен.

— Не съм гладен. Моля те, нека да отидем направо в болницата, без да спираме повече.

Най-сетне пристигнаха в Норман, където Рон пак каза, че е гладен. Гари търпеливо намери още един „Макдоналдс“, но Рон — не особено изненадващо — попита защо спират.

Последната спирка преди болницата беше на бензиностанцията „Викърс“ на главната улица. Гари отиде да плати бензина и се върна в колата с два големи шоколада, които Рон грабна от ръцете му и погълна за броени секунди. Гари и приятелят му се стреснаха от бързината, с която ги изяде.

Когато пристигнаха в болницата, Рон беше изпаднал в ступор. Първият лекар, който го прегледа, се ядоса от нежеланието му да отговаря на въпроси, и излезе от стаята. Гари се скара на Рон.

В отговор Рон се изправи и застана с лице срещу едната стена, където стегна мускулите на ръцете си в абсурдна поза на културист и остана неподвижен като статуя в продължение на няколко минути. Гари се опита да му каже нещо, но Рон все едно не беше там. Минаха десет минути, а Рон не помръдваше. Гледаше в тавана, без да издаде звук или да помръдне и един мускул. Минаха двайсет минути и Гари усети, че търпението му се изчерпва. След трийсет много дълги минути Рон най-сетне излезе от това състояние, но все така не искаше да разговаря с Гари.

За щастие, скоро дойдоха хора от персонала на болницата и отведоха Рон в стаята му. Той каза на един лекар:

— Исках да дойда тук само защото трябваше да се прибера някъде за малко.

Дадоха му литий за депресията и наван, антипсихотично лекарство, с което се лекува шизофрения. След като състоянието му се стабилизира, той поиска да го изпишат въпреки съвета на лекуващите лекари и след четири дни се прибра в Ейда.

Следващото пътешествие на Гари с брата на жена му беше до Далас, където да запишат Рон в една християнска програма за бивши затворници и пристрастени. Пасторът познаваше Рон и искаше да му помогне. В разговор на четири очи свещеникът беше доверил на Гари:

— Вътре в Рон свети, но там няма никой.

Записаха го в програмата и Гари се сбогува с него. На тръгване тайно му даде 50 долара — нарушение на правилата, макар че и двамата не знаеха за това. Гари се върна в Оклахома. Рон също. Само няколко часа по-късно той използва парите, за да си купи автобусен билет до Ейда, и пристигна малко след Гари.

Следващото му влизане в щатската болница не беше доброволно. На 21 март, девет дни след като го изписаха, Рон се опита да се самоубие, като погълна двайсет таблетки наван. Причината, както сподели с една медицинска сестра, била депресия от факта, че не може да си намери работа. Стабилизираха състоянието му и му предписаха подходящи лекарства, които той спря да взема след три дни. Лекарите заключиха, че Рон представлява опасност за себе си и околните, и препоръчаха 28-дневно лечение в щатската болница. На 24 март го изписаха отново.

Рон се върна в Ейда и си намери стая под наем зад една малка къща на Дванайсета улица, в западния край на града. Нямаше нито кухня, нито водопровод. Миеше се зад къщата с маркуч. Анет му носеше храна и се опитваше да се грижи за него. Веднъж, когато отиде при брат си, тя забеляза, че китките му кървят. Рон обясни, че се е срязал с бръснач, за да страда толкова, колкото другите са страдали заради него. Искал да умре, за да отиде при родителите си, които е наранил толкова много. Анет го умоляваше да отиде на лекар, но той

отказа. Отказа и психиатрична помощ, въпреки че беше ходил в клиниката толкова много пъти.

Беше спрял лекарствата напълно.

Старецът, който беше собственик на къщата, се отнасяше добре към Рон. Вземаше му малко пари за наема, понякога — никакви. В гаража му имаше древна косачка с липсващо колело. Рон я буташе нагоре-надолу по улиците на Ейда, косеше ливадите на хората за по пет долара и носеше парите на хазяина си.

На 4 април някой се обади в полицията от западния край на Десета улица. Собственикът на дома обясни на полицаите, че му се налага да напусне града, а се страхува за безопасността на семейството си, защото Рон Уилямсън обикаля квартала във всякакви часове на денонощието. Очевидно собственикът познаваше Рон и го наблюдаваше внимателно. Каза на полицая, че само за една нощ Рон е ходил четири пъти до магазина „Съркъл Кей“ и два или три пъти до магазина „Лав“.

Полицаят се отнесе със съчувствие към оплакването — всички знаеха, че Рон се държи странно, — но нямаше закон, който да забранява на хората да обикалят по улиците след полунощ. Той обеща да наглежда квартала.

На 10 април, в три сутринта, един продавач от „Съркъл Кей“ се обади в полицията, за да каже, че Рон Уилямсън е идвал няколко пъти и се е държал много странно. Докато Джеф Смит докладваше, той отново се появи. Смит помоли „Рони“ да си тръгне и той се подчини.

След един час Рон отиде до затвора, позвъни на външния вход и обяви, че иска да признае за няколко престъпления, които е извършил в миналото. Дадоха му формуляр и той седна да пише. Призна си, че е откраднал една дамска чанта преди четири години в „Лампата“, откраднал е един пистолет от някаква къща, пипал е две момичета по интимните места и е ударил и едва не е изнасилил друго момиче в Ашър. Но после се отказа от самопризнанието си и си тръгна от затвора. Полицай Рик Карсън го проследи и го настигна след няколко пресечки. Рон се опита да му обясни какво прави навън толкова късно, но се объркa. Накрая каза, че търси неокосени ливади. Карсън му предложи да си върви вкъщи, защото неокосените ливади най-вероятно се забелязват по-лесно на дневна светлина.

На 13 април Рон отиде в психиатричната клиника, където стресна служителите. Един от тях го описа като „разпенен“. Настояваше да се срещне с доктор Сноу и дори тръгна по коридора към нейния кабинет. Когато му казаха, че я няма, си тръгна, без да създава проблеми.

Три дни по-късно излезе книгата „Сънищата на Ейда“.

Колкото и да им се искаше да му лепнат убийството на Картър, полицаите просто не разполагаха с достатъчно доказателства срещу Рон Уилямсън. Към края на пролетта на 1987 г. нямаха нищо повече, отколкото през лятото на 1983 г. Анализът на космите от лабораторията най-сетне беше завършен — две години след убийството. Някои от пробите, взети от Рон и Денис, имаха „сходна структура под микроскопа“ с някои от космите, открити на местопрестъплението, но анализът им беше изключително ненадежден.

Освен това пред следствието имаше една сериозна пречка — кървавият отпечатък от длан на парчето гипсокартон, отрязано от стената на спалнята на Деби Картър. В началото на 1983 г. Джери Питърс от ЩБРО внимателно беше проучил отпечатъка и беше заключил, че той не принадлежи нито на Денис Фриц, нито на Рон Уилямсън. Нито на Деби Картър. Беше отпечатък, оставен от убиеца.

Ами ако Джери Питърс беше сгрешил или беше направил прибързано заключение, или просто беше пропуснал нещо? Ако отпечатъкът в действителност беше от Деби Картър, Фриц и Уилямсън не можеха да бъдат изключени от кръга на заподозрените.

Питърсън се замисли за варианта да ексхумират тялото и да направят нов анализ. С малко късмет ръцете нямаше да бъдат толкова разложени и новите отпечатъци, може би проучени под различен ъгъл, щяха да разкрият информация, която да помогне на следствието и най-сетне да изправи убийците пред правосъдието.

По същото време Денис Смит се обади на Пеги Стилуел. Помоли я да дойде до полицейското управление, но не й каза защо. Естествено, тя си помисли, че има някакъв напредък в разследването. Когато пристигна, Бил Питърсън седеше зад едно бюро, а пред него имаше лист хартия. Той й обясни, че искат да ексхумират тялото на Деби и затова му трябва нейният подпис. Чарли Картър вече беше минал през управлението, за да се подпише.

Пеги се ужаси. Идеята да изровят дъщеря й я шокира. Веднага отказа, но Питърсън беше подготвен за този отговор. Той я притисна, като я попита дали иска да разкрият извършителя. Разбира се, но нямаше ли друг начин? Не. Ако искаше да открие убиеца на Деби и да го изправи пред правосъдието, трябваше да се съгласи да направят ексхумацията. След няколко минути Пеги надраска подписа си, излезе почти на бегом от полицейското управление и отиде с колата си до дома на сестра си Глена Лукас.

Пеги разказа на Глена за разговора с Бил Питърсън и за плановете му да изровят тялото. Вече беше развълнувана от тази идея и нямаше търпение да види дъщеря си отново.

— Ще мога пак да я докосна и да я прегърна — повтаряше тя.

Глена не споделяше ентусиазма й и изобщо не беше убедена, че такава повторна среща е добра идея. Освен това вече се съмняваше в хората, които водеха разследването. За тези четири години и половина, които бяха минали от убийството, няколко пъти й се беше налагало да разговаря с Бил Питърсън.

Пеги не беше стабилна в психическо отношение. Така и не беше успяла да приеме факта, че Деби е мъртва. Няколко пъти Глена беше помолила Питърсън и полицията да съобщават новините от разследването първо на нея самата или на друг роднина. Пеги не можеше да се справя с внезапните промени и имаше нужда сестра й да я пази от тях.

Глена веднага се обади на Бил Питърсън и настоя даразбере какви са намеренията му. Той обясни, че ексхумацията се налага, ако семейството иска Рон Уилямсън и Денис Фриц да бъдат изправени пред съда за убийството. Кървавият отпечатък пречеше на следствието и ако се окажеше, че наистина принадлежи на Деби, той и полицаите можеха веднага да предприемат нещо срещу Фриц и Уилямсън.

Глена беше объркана. Откъде Питърсън можеше да знае за резултата от повторното снемане на отпечатъци, още преди да ексхумират тялото? Как можеше да е толкова сигурен, че ексхумацията ще послужи срещу Фриц и Уилямсън?

Пеги беше обсебена от идеята отново да види дъщеря си. В някакъв момент сподели с Глена:

— Забравила съм как звучи гласът й.

Глена накара Бил Питърсън да й обещае, че ексхумацията ще бъде проведена бързо и никой няма да разбере.

Пеги беше на работното си място в „Брокуей Глас“, когато един колега мина и я попита какво става в гробището „Роуздейл“, близо до гроба на Деби. Тя си тръгна от фабриката и бързо прекоси града, но намери само един празен гроб. Дъщеря й беше извадена.

Първите отпечатъци от дланите на Деби Картър бяха свалени от агент Джери Питърс на 9 декември 1982 г. по време на аутопсията. Към този момент ръцете на момичето бяха в идеално състояние и Питърс не се съмняваше, че е взел пълни и точни отпечатъци. Когато след три месеца подаде доклада си, в него се изразяваше твърда увереност, че кървавият отпечатък не е оставен от Фриц, Уилямсън или от жертвата.

Сега обаче, след четири години и половина, когато убийството все още не беше разкрито, а властите отчаяно търсеха начин да се справят, той изведнъж се усъмни в предишната си работа. Три дни след ексхумацията Джери Питърс подаде доклад, в който заключаваше, че кървавият отпечатък съвпада с отпечатъка от дланта на Деби Картър. За пръв и единствен път през цялата си двайсет и четири годишна кариера Джери Питърс си промени решението.

Докладът беше точно това, от което се нуждаеше Бил Питърсън. Въоръжен с доказателство, че кървавият отпечатък не принадлежи на някакъв непознат убиец, а е оставен от Деби, докато се е борила за живота си, той вече беше свободен да преследва основните си заподозрени. Освен това беше важно да уведоми гражданите — все пак от тях щяха да бъдат избрани бъдещите съдебни заседатели.

Въпреки твърдението на властите, че ексхумацията и резултатите от нея са секретни, Питърсън даде интервю за вечерния вестник.

— Това, което открихме, потвърди подозренията ни — съобщи той. — Проверихме едно веществено доказателство.

Какво точно? Питърсън нямаше право да потвърди подробностите, но някакъв друг „източник“ нямаше никакъв проблем. Източникът заяви: „Тялото беше ексхумирано, с цел да бъдат свалени отпечатъци от дланите на жената и те да бъдат сравнени с кървавия отпечатък, открит в апартамента й.“

Източникът продължаваше: „Елиминирането на вероятността кървавият отпечатък да е оставен от друг, а не от жертвата, беше съдбоносно за хода на разследването.“

— Вече се чувствам по-сигурен за изхода на това разследване — заяви Питърсън.

После се снабди със съдебна заповед за арестуването на Рон Уилямсън и Денис Фриц.

В петък сутринта, 8 май, Рик Карсън видя Рон, който буташе косачката с липсващото колело по улицата в западния край на града. Двамата си поговориха. Рон изглеждаше раздърпан както винаги — с дълга коса, без риза, с парцаливи джинси и гуменки. Каза, че иска да си намери някаква работа към общината, и Рик обеща да мине да му вземе формуляр. Рон каза, че ще го чака вкъщи да му го донесе.

След това Карсън уведоми шефа си, че техният заподозрян със сигурност ще бъде в дома си на Дванайсета улица по-късно вечерта. Докато планираха ареста, Рик помоли да го включат. Ако Рон започнеше да се съпротивлява, Рик искаше да бъде там, за да не наранят някого. Вместо това обаче изпратиха четирима други полицаи, включително детектив Майк Баскин.

Прибраха Рон без усложнения. Беше обут със същите джинси и гуменки и все така без риза. В затвора Майк Баскин му прочете правата и го попита дали иска да отговори на няколко въпроса. Разбира се, защо не. В този момент детектив Джеймс Фокс също се присъедини към разпита.

Няколко пъти Рон заяви, че не познава Деби Картър, че никога не е ходил в нейния апартамент и дори не помни да я е виждал. Не се поколеба и за миг, въпреки че полицаите започнаха да крещят и да го заплашват, защото били сигурни, че Рон е виновен.

Прибраха го в окръжния затвор. Беше минал поне един месец, откакто не беше приемал лекарствата си.

Денис Фриц живееше в Канзас Сити с майка си и една леля. Занимаваше се с боядисване на къщи. Преди няколко месеца беше напуснал Ейда. Приятелството му с Рон Уилямсън беше далечен спомен. От четири години не беше разговарял с детектив от полицията и почти беше забравил за убийството на Картър.

Късно вечерта на 8 май гледаше телевизия в хола. Беше работил цял ден и още не беше свалил мръсния си бояджийски гащеризон. Вечерта беше топла и прозорците бяха отворени. Телефонът звънна и непознат женски глас попита:

— Денис Фриц там ли е?

— Аз съм Денис Фриц — отговори той, но отсреща бързо затвориха.

Вероятно беше грешка или пък бившата му жена си беше наумила нещо. Той пак се настани пред телевизора. Майка му и леля му вече спяха. Наближаваше 11:30 ч.

След петнайсет минути той чу как наблизо се затръшват няколко врати на автомобили. Денис стана и отиде бос до вратата, откъдето видя как по ливадата пред къщата напредва малка армия от тежко въоръжени мъже, облечени в черно.

„Какво става тук, по дяволите?“ — учуди се той.

За част от секундата дори си помисли да се обади в полицията.

На вратата се позвъни и когато той отвори, двама полицаи в цивилни дрехи го сграбчиха, дръпнаха го навън и попитаха:

— Ти ли си Денис Фриц?

— Да, аз съм.

— Значи си арестуван за предумишлено убийство — изръмжа единият, докато другият му слагаше белезниците.

— За какво убийство говорите? — попита Денис.

После се сети: „В Канзас Сити вероятно живеят много хора, които се казват Денис Фриц. Сигурно са се объркали.“

Леля му излезе на вратата, видя как полицаите от специалните части обграждат Денис с автомати, готови за стрелба, и изпадна в истерия. Майка му дотича от спалнята, докато полицаите нахлуваха в къщата, за да „обезопасят периметъра“. Когато ги попитаха срещу кого я обезопасяват, те не можаха да отговорят. Денис не притежаваше огнестрелно оръжие. Вътре нямаше други престъпници или заподозрени, но момчетата от специалните части си имаха процедура и я следваха, без да разсъждават.

Денис вече си мислеше, че ще го застрелят пред собствената му къща, когато забеляза бяла каубойска шапка. По алеята се приближаваха два от най-страшните му кошмари. Денис Смит и Гари Роджърс щастливо се присъединиха към групата, ухилени до уши.

„А, значи за това убийство става дума“ — помисли си Денис.

В часа на своя триумф двамата каубои от малкото градче бяха успели да убедят поделението на специалните части в Канзас Сити да проведат драматичния, но абсолютно безсмислен арест.

— Може ли да си обуя обувките? — попита Денис и полицаите неохотно му разрешиха да го направи.

Прибраха го на задната седалка на една полицейска кола, където до него седна Денис Смит — на върха на щастието. Един детектив от Канзас Сити беше зад волана. Докато се отдалечаваха от къщата, Фриц за последен път погледна към тежковъоръжените момчета от специалните части и си помисли: „Каква глупост.“ Всеки заместник-шериф можеше да го арестува, докато пазарува. Колкото и да беше шокиран от събитията, все пак се разсмя, когато забеляза колко са разочаровани полицаите от Канзас Сити.

После видя майка си, която стоеше на вратата на къщата, притиснала ръце към устата си.

Закараха го в малка стая за разпити в един от полицейските участъци в Канзас Сити. Смит и Роджърс му прочетоха правата и му съобщиха, че са твърдо решени да получат самопризнание. Денис не спираше да мисли за онова, което се беше случило с Уорд и Фонтънот, и беше не по-малко твърдо решен да не признава нищо. Смит взе ролята на доброто ченге, което иска да му помогне. Роджърс веднага стана агресивен — започна да ругае, да заплашва Денис и да го мушка с пръст в гърдите.

От последния им разпит бяха минали четири години. През юни 1983 г., след като Фриц се беше „издънил“ на втория детектор на лъжата, Смит, Роджърс и Федърстоун го бяха затворили за три часа в подземието на полицейския участък в Ейда, за да го разпитват. Тогава не бяха изкарали нищо от него и сега също нямаше да получат нищо.

Роджърс побесня. Ченгетата от години знаеха, че Фриц и Уилямсън са изнасилили и убили Деби Картър, и вече бяха разкрили случая. Трябваше им само едно самопризнание.

— Нямам какво да признавам — повтаряше Фриц. — Имате ли доказателства? Покажете ми доказателствата.

Една от любимите реплики на Роджърс беше:

— Обиждаш интелигентността ми.

Всеки път Фриц се изкушаваше да попита: „Каква интелигентност?“ Но не искаше да го набият.

След два часа натиск Фриц най-сетне каза:

— Добре де, ще си призная.

Ченгетата изпитаха силно облекчение; въпреки че нямаха доказателства, щяха да разрешат случая с това самопризнание. Смит изтича навън, за да намери видеокамера. Роджърс извади бележник и писалка, за да записва.

Когато се приготвиха, Фриц погледна право в камерата и каза:

— Ето каква е истината. Аз не съм убил Деби Картър и не знам нищо за убийството й.

Смит и Роджърс избухнаха в нови заплахи и обиди. Фриц се стресна и се изплаши, но не отстъпи. Продължаваше да твърди, че е невинен, и те най-сетне прекратиха разпита. Фриц отказа да го прехвърлят в Оклахома и остана да чака в затвора по-нататъшния ход на следствието.

По-късно същия ден, събота, Рон беше отведен от затвора до полицейското управление, за да го разпитат отново. Смит и Роджърс го чакаха, все още развълнувани от ареста на Фриц. Целта им беше да го накарат да говори.

Разпитът беше планиран още от деня преди ареста. „Сънищата на Ейда“ току-що беше излязла и в книгата се критикуваха методите на Смит и Роджърс. Двамата решиха Смит, който живееше в Ейда, да бъде заменен от Ръсти Федърстоун, който живееше в Оклахома Сити. Освен това решиха да не записват разпита на видео.

Така че Денис Смит беше в сградата на участъка, но не влезе в залата. След като беше водил разследването в продължение на четири години и през по-голямата част от времето беше убеден, че Уилямсън е виновен, той не присъства на най-важния разпит.

Полицейското управление в Ейда беше добре екипирано с аудио- и видеотехника, която се използваше често. Разпитите и особено самопризнанията почти винаги се записваха. Полицаите знаеха какъв ефект имат такива записи върху съдебните заседатели. Ако не вярвате, питайте Уорд и Фонтънот. Вторият разпит на Рон с детектора на лъжата преди четири години също беше записан от Федърстоун в полицейското управление в Ейда.

Когато не ги записваха на видео, самопризнанията се записваха поне на касетофон. В полицията имаше предостатъчно апарати.

А когато не използваха нито аудио-, нито видеотехника, заподозреният трябваше да напише своята версия, стига да беше грамотен. Ако не можеше да чете и пише, някой детектив трябваше да

запише самопризнанието, да го прочете на обвиняемия и да го накара да се подпише под него.

На 9 май не беше използван нито един от тези методи. Уилямсън, който със сигурност беше грамотен и всъщност имаше по-богат речник и от двамата водещи разпита, само гледаше как Федърстоун си записва. Каза, че разбира правата си и е съгласен да отговаря на въпросите.

Полицейският протокол от разпита гласи следното:

УИЛЯМСЪН каза:

— Добре, на 8 декември 1982 година бях в „Лампата“, често ходех там и гледах едно момиче, хубаво момиче, и си помислих да я изпратя до вкъщи.

УИЛЯМСЪН спря, все едно искаше да каже нещо, което започва с буквата „Е“, но се отказа. После продължи:

— Помислих си, да не стане нещо лошо тази вечер, затова я изпратих.

После УИЛЯМСЪН спря и започна да разказва как е откраднал някакъв касетофон. След това продължи:

— Бяхме с ДЕНИС, отидохме до „Холидей Ин“ и казахме на едно момиче, че в колата имаме барче, и я хванахме, а тя изскочи.

УИЛЯМСЪН говореше несвързано и агент РОДЖЪРС помоли УИЛЯМСЪН да се съсредоточи и да се върне на разказа по случая с ДЕБИ КАРТЪР.

УИЛЯМСЪН каза:

— Добре, веднъж сънувах как убивам ДЕБИ, как съм върху нея, душа я с кабел, мушкам я с нож много пъти и стягам въжето на гърлото й.

УИЛЯМСЪН каза:

— Притеснявам се какво ще стане сега със семейството ми. Майка ми вече почина.

Агент РОДЖЪРС попита УИЛЯМСЪН дали двамата с ДЕНИС са били там онази вечер и УИЛЯМСЪН отговори „Да“.

Агент ФЕДЪРСТОУН попита УИЛЯМСЪН:

— Отидохте там с намерението да я убиете, нали така?

УИЛЯМСЪН отговори:

— Вероятно.

Агент ФЕДЪРСТОУН пописа:

— Защо?

УИЛЯМСЪН отговори:

— Тя ме ядосваше.

Агент ФЕДЪРСТОУН попита:

— Как така? Държеше се лошо с теб? Като кучка?

УИЛЯМСЪН отговори:

— Не.

После УИЛЯМСЪН спря за малко и продължи:

— Господи, не може да очаквате да си призная, имам семейство, трябва да пазя племенника си. Сестра ми, това ще я съсипе. Не мога да опетня паметта на мама, която почина. Само за това мисля оттогава.

Към 19:38 ч. УИЛЯМСЪН каза:

— Ако ще ме съдите за това, искам ТАНЪР от Тълса. Не, искам ДЕЙВИД МОРИС.

Споменаването на адвоката стресна детективите и те прекратиха разпита. Обадиха се на Дейвид Морис, който им нареди веднага да спрат.

Показанията не бяха подписани от Рон. Всъщност дори не му ги показаха.

След като получиха още едно самопризнание, в което се споменаваше някакъв сън, полицаите и прокурорите започнаха да се чувстват по-сигурни. Както се бяха убедили от случая с Уорд и Фонтънот, липсата на доказателства не биваше да възпрепятства бързия съдебен процес. Фактът, че Деби Картър изобщо нямаше рани от намушкване, също нямаше голямо значение. За да издадат присъда „виновен“, съдебните заседатели просто трябваше да останат достатъчно шокирани.

Щом едно признание за някакъв сън можеше да стане причина да обвинят Уилямсън, още едно щеше да направи присъдата сигурна. Няколко дни по-късно край килията на Рон мина един надзирател, който се казваше Джон Крисчън.

Двамата с Рон бяха израснали в един и същ квартал. В семейството на Крисчън беше пълно с момчета, едно от които беше връстник на Рон, и често го канеха на обяд и вечеря. Играеха заедно бейзбол на улицата и учеха в една и съща прогимназия.

Лишен от лекарства и терапия, Рон не беше примерен затворник. Затворът на окръг Понтоток е бетонен бункер без прозорци, който по някаква причина е построен в западния край на двора на съда. Таваните са ниски, вътре е претъпкано и клаустрофобично и когато някой изкрещи, всички го чуват. А Рон често крещеше. Когато не крещеше, той пееше, плачеше, виеше, оплакваше се, твърдеше, че е невинен, или пък говореше несвързано за Деби Картър. Сложиха го в една от двете самостоятелни килии, възможно най-далеч от общото крило, но затворът беше толкова малък, че това почти не помогна.

Единствено Джон Крисчън беше в състояние да го успокои и останалите затворници с облекчение посрещаха неговите смени. Когато Крисчън пристигнеше на работа, той отиваше първо до килията на Рон. Говореха си за миналото, как бяха израснали заедно, как бяха играли бейзбол, спомняха си за старите приятели. Говореха за случая с Картър и колко несправедливо беше обвинен Рон. В продължение на осем часа Рон притихваше. Самостоятелната му килия беше истинска дупка, но той все пак успяваше да спи и да чете. Преди Крисчън да си тръгне, пак минаваше да нагледа Рон, който обикновено крачеше напред-назад, пушеше и се подготвяше за новата порция крясъци, с които щеше да посрещне следващата смяна надзиратели.

Късно вечерта на 22 май Рон беше буден и знаеше, че Крисчън е на смяна. Рон го повика, защото искал да си поговорят за убийството. Четеше „Сънищата на Ейда“ и каза, че той също иска да разкаже за един свой сън. Според Крисчън Рон казал следното:

— Сега си представи, че според моя сън е станало така. Представи си, че съм живял в Тълса, пил съм алкохол и барбитурати цял ден и вечерта съм отишъл с колата до „Лампата“ и съм пил още, така че съм се напоркал до козирката. Представи си, че в крайна сметка съм се оказал пред вратата на Деби Картър, почукал съм и тя е казала: „Една минутка, говоря по телефона.“ Само си представи, че съм разбил вратата, изнасилил съм я и съм я убил.

После Уилямсън добавил:

— Не мислиш ли, че ако наистина съм направил това, щях да взема пари назаем от приятели и да избягам от града?

Крисчън не обърна особено внимание на този разговор, но все пак го преразказа на един колега. Историята продължи да се разпространява и в крайна сметка стигна до Гари Роджърс. Той веднага

забеляза възможността тя да се превърне в допълнително доказателство срещу убиеца. Два месеца по-късно той накара Крисчън да повтори какво му беше разказал Рон. Роджърс натрака един доклад, сложи кавички там, където намери за добре, и така полицията и следствието се сдобиха с второто самопризнание. В него нямаше нито дума, че Рон многократно беше отрекъл наистина да е замесен в престъплението.

Както обикновено, фактите не бяха важни. По времето на убийството Рон не живееше в Тълса. Освен това нямаше нито кола, нито шофьорска книжка.

7

За Анет Хъдсън и Рене Симънс новината, че брат им е арестуван и обвинен в убийство, беше непоносима. Откакто бе освободен от затвора миналия октомври, те сериозно се тревожеха за влошаването на психическото му състояние и здравето му, но дори не предполагаха, че ще се стигне до нов арест. Подобни слухове се чуваха от години, но беше минало много време и близките на Рон предполагаха, че полицията вече се е заела с други заподозрени и други случаи. Когато Хуанита почина преди две години, тя беше убедена, че е дала на Денис Смит ясни доказателства, че Рон няма нищо общо с убийството. Анет и Рене вярваха в същото.

И двете живееха скромно — отглеждаха децата си, хващаха се на работа, когато можеха, плащаха сметките и спестяваха при всеки удобен случай. Но нямаха достатъчно пари в брой, за да си позволят адвокат. Анет разговаря с Дейвид Морис, но той не се заинтересува от случая. Джон Танър беше в Тълса — бе твърде далеч и твърде скъп за тях.

И въпреки че благодарение на Рон често се бяха разправяли със съдебната система, не бяха подготвени за внезапното му арестуване и обвинението в убийство. Приятелите им се отдръпнаха от тях. Започнаха да си шепнат зад гърба им и да ги гледат вторачено. Един познат каза на Анет:

— Вината не е твоя. Не си виновна за това, което е направил брат ти.

— Брат ми не е виновен — изстреля Анет в отговор.

И двете с Рене постоянно го повтаряха, но почти никой не искаше да ги чуе. Принципът „невинен до доказване на противното“ нямаше никакво значение. Полицаите бяха спипали виновника; защо ще арестуват Рон, ако не е виновен?

Синът на Анет Майкъл, който по това време беше на петнайсет и учеше в гимназията, беше принуден да изтърпи един час в училище, в който обсъждаха местните събития. Най-важното от тях, разбира се,

беше арестуването на Рон Уилямсън и Денис Фриц по обвинение в убийство. Тъй като фамилията на момчето беше Хъдсън, никой от съучениците му не знаеше, че предполагаемият убиец е чичото на Майкъл. Момчетата и момичетата в класа бяха настроени твърдо срещу двамата обвиняеми. На следващия ден Анет отиде в училището, за да реши проблема. Учителят се извини и обеща в бъдеще да насочва дискусиите в друга посока.

Рене и Гари Симънс живееха в Чикаша, на около час път от Ейда, и разстоянието им гарантираше малко спокойствие. Самата Анет обаче никога не беше напускала града и въпреки че отчаяно й се искаше да избяга, беше длъжна да остане и да подкрепя по-малкия си брат.

В неделя, 10 май, местният вечерен вестник излезе със статия на първа страница, посветена на арестите, в която имаше и снимка на Деби Картър. Бил Питърсън беше осигурил повечето подробности. Например че тялото е ексхумирано и че мистериозният отпечатък наистина е оставен от жертвата. Питърсън твърдеше, че Фриц и Уилямсън са заподозрени вече повече от една година, макар и да не обясняваше защо. Колкото до самото разследване, той бе заявил:

„Стигнахме до края на това разследване преди около шест месеца и започнахме да обмисляме как да приключим случая.“

От особен интерес беше новината, че в случая е замесено и ФБР. Преди две години полицията в Ейда беше поискала съдействие от Бюрото. Във ФБР бяха проучили веществените доказателства и бяха помогнали на полицията да състави психологически портрет на убийците, макар че Питърсън не сподели това с вестника.

На следващия ден отново имаше материал на първа страница, посветен на убийството, този път илюстриран с полицейските фотографии на Рон и Денис. Снимките им изглеждаха достатъчно заплашителни, за да им осигурят присъда.

В материала се повтаряха подробностите от статията от предишния ден, в частност това, че двамата са арестувани и обвинени в изнасилване по особено жесток начин и предумишлено убийство. Беше странно, но „официалните източници“ не коментираха дали двамата обвиняеми имат какво да кажат в своя защита. Очевидно репортерите в Ейда дотолкова бяха свикнали със самопризнанията, че според тях те бяха част от всяко криминално разследване.

И въпреки че не споменаха за първото признание на Рон — онова за съня, — властите публикуваха доказателствата, изисквани за издаване на съдебна заповед за арест. Според статията те бяха „косми от главата и половите органи, открити по тялото и чаршафите на Деби Картър, микроскопският анализ на които съвпада с този на пробите, получени от Роналд Кийт Уилямсън и Денис Фриц“.

И двамата обвиняеми имаха дебели полицейски досиета. Рон беше арестуван петнайсет пъти за шофиране в нетрезво състояние и други подобни и осъден веднъж за измама, заради което бе влязъл в затвора. Фриц беше арестуван два пъти за шофиране в нетрезво състояние, имаше няколко глоби за автотранспортни произшествия и старо обвинение за притежание на марихуана.

Бил Питърсън отново потвърди, че тялото е било ексхумирано, за да се сравнят отпечатъците от дланите с отпечатъка, оставен на местопрестъплението. Той добави, че двамата мъже са „заподозрени по този случай повече от година“.

Статията завършваше с напомнянето, че „Деби Картър е загинала от задушаване, след като по време на изнасилването в гърлото й е натикана хавлиена кърпа“.

Същия този понеделник Рон за пръв път беше изведен от затвора и прекаран през двора до сградата на съда на около петдесет метра оттам, за да се яви пред съдия Джон Дейвид Милър — магистрата, който се занимаваше с предварителната подготовка на делото. Рон каза, че няма адвокат и не е сигурен, че може да си позволи такъв. Отведоха го обратно в затвора.

След няколко часа друг затворник, Мики Уейн Харъл, чул как Рон плаче и нарежда: „Съжалявам, Деби.“ Тази информация незабавно беше докладвана на надзирателите.

Освен това Харъл твърдеше, че Рон го е попитал дали може да му нарисува татуировка на ръката, на която да пише „Рон обича Деби“.

Сега, когато в списъка на делата, определени за разглеждане в съда, се беше появил нов и горещ случай, в затвора отново плъзнаха слуховете. Доносниците, които се множаха под крилото на полицията, започнаха да играят сериозно. Най-прекият път към свободата — или поне към намаляване на присъдата — беше да чуеш или да твърдиш, че си чул как някой важен заподозрян си е признал престъплението, а после да изтъргуваш тази информация с прокурора. В повечето

затвори доносничеството се срещаше рядко, защото доносниците се страхуваха от отмъщението на останалите затворници. В Ейда обаче то процъфтяваше, защото почти винаги даваше резултат.

* * *

Два дни по-късно Рон отново беше отведен в съда, за да му определят адвокат. Той се яви пред съдия Джон Дейвид Милър, но нещата не тръгнаха добре. Рон все така не приемаше лекарства, буйстваше и викаше и още от вратата започна:

— Не съм извършил това убийство! Писна ми от вашите глупости! Съжалявам за близките й, но…

Съдия Милър се опита да го прекъсне, но Рон искаше да говори:

— Не съм убил момичето. Не знам кой е убиецът. По това време майка ми беше жива и тя знаеше къде бях онази вечер.

Съдия Милър се опита да обясни на Рон, че на това заседание не може да оспорва обвинението срещу себе си, но Рон продължаваше да крещи.

— Настоявам да оттеглите това обвинение — повтаряше той. — Това е абсурдно.

Съдия Милър го попита дали разбира какви са обвиненията срещу него и Рон му отговори:

— Аз съм невинен, никога не съм се срещал с това момиче и никога не съм бил в една кола с нея.

Докато му четяха правата, Рон извика:

— Три пъти съм бил в затвора и всеки път се опитват да ме изкарат виновен за това убийство.

Когато споменаха името на Денис Фриц, Рон ги прекъсна:

— Този човек също няма нищо общо с убийството. По онова време бяхме приятели. Той не ходеше в „Лампата“.

В крайна сметка съдията отбеляза, че обвиняемият не се признава за виновен. Отведоха Рон, който продължи да ругае. Анет беше в залата и тихо плачеше.

Тя всеки ден ходеше до затвора — понякога по два пъти, ако надзирателите й разрешат. Познаваше повечето от тях лично, а те

всички познаваха Рони, така че малко заобикаляха наредбите, за да я пускат да го вижда по-често.

Той беше разстроен, все така не получаваше лекарства и имаше нужда от професионална помощ. Изпитваше гняв, че са го арестували за престъпление, което не беше извършил. Освен това се чувстваше унизен. От четири години и половина живееше под подозрението, че е извършил неописуемо престъпление. Дори самото подозрение беше ужасно. Ейда беше роднят му град. В него живееха хората, сред които бяха всичките му сегашни и бивши приятели, които го бяха гледали как расте и се бяха радвали на спортните му успехи. Слуховете бяха болезнени, но той ги беше изтърпял с години. Беше невинен и истината, ако ченгетата успееха да стигнат до нея, щеше да изчисти името му.

Но ето че изведнъж го арестуваха, хвърлиха го в затвора, отпечатаха полицейската му снимка на първа страница на вестника и това го съсипа.

Та той дори не беше сигурен, че изобщо е виждал тази Деби Картър.

Денис Фриц седеше в килията си в Канзас Сити, чакаше да го прехвърлят в Ейда и се чудеше на зловещата ирония на своето арестуване. Убийство?! Та той от години се опитваше да се справи с факта, че собствената му съпруга беше убита, и много пъти сам се беше чувствал като жертва.

Убийство? Той никога не беше наранявал човек физически. Беше дребен и слаб, противник на боя и насилието. Естествено, беше ходил в много барове и други подобни места, но винаги успяваше да се измъкне, преди пияните да започнат да си разменят юмруци. Дори ако Рон Уилямсън не беше започнал боя, той винаги щеше да остане докрая, за да го завърши, но не и Денис. Беше заподозрян само защото двамата с Рон бяха приятели.

Фриц написа дълго писмо до „Ейда Ивнинг Нюз“, за да обясни защо не иска да го връщат в Ейда. Отказваше да се върне при Смит и Роджърс, защото все още не можеше да повярва, че изобщо са го обвинили в това убийство. Беше невинен, нямаше нищо общо с престъплението и имаше нужда от време, за да събере мислите си.

Опитваше се да открие добър адвокат, а семейството му отчаяно търсеше пари.

Освен това разказваше накратко как е помогнал на разследването. Тъй като нямаше какво да крие, беше оказал пълно съдействие и беше дал на полицаите всичко, което му бяха поискали: проби от слюнка, отпечатъци от пръсти, ръкописен текст за анализ на почерка, косми (дори от мустаците си); беше разпитван и два пъти с детектора на лъжата, като според Денис Смит и двата пъти се беше „провалил жестоко“. Фриц разказа как по-късно е открил, че това не е вярно.

По отношение на разследването Фриц написа следно-то: „През последните три години и половина те разполагаха с отпечатъците от пръстите ми, почерка и космите ми, за да ги сравнят с оставените на местопрестъплението. Ако имаха основания да ме арестуват, трябваше да го направят много отдавна. Но според вашия вестник преди шест месеца те са стигнали «края на разследването» и са започнали да се чудят как да приключат случая. Не съм толкова тъп и знам, че криминологичната лаборатория няма нужда от три години и половина, за да анализира пробите ми, които дадох доброволно.“

Денис, бивш гимназиален учител по биология, беше проучил темата за анализа на косми още преди години, след като беше дал собствените си проби. Писмото му съдържаше следния пасаж: „Как могат да ме обвиняват в изнасилване и убийство на базата на толкова несигурно веществено доказателство? Анализът на косми може да различава единствено етнически групи, но не и индивидуалните характеристики на хората в тях. Всички специалисти по въпроса знаят, че на света вероятно има над половин милион хора с коса, която има същите характеристики като моята.“

Писмото му завършваше с отчаяна молба за справедливост и въпроса: „Дали ме смятат за невинен до доказване на противното — или точно обратното?“

В окръг Понтоток нямаше обществен защитник на щат. Обвиняемите, които не можеха да си позволят адвокат, подписваха декларация, че са социално слаби, и съдията им определяше местен адвокат, който да ги защитава.

И тъй като заможните хора рядко попадат в съда, повечето сериозни престъпления са свързани със социално слаби обвиняеми. Обикновено ги съдят за обири, наркотици и побой и тъй като повечето обвиняеми наистина са виновни, назначените от съда адвокати се занимават с разследването, разпитите и преговорите за намаляване на присъдата, оформят документите, приключват случая и прибират скромна такса за услугите си.

В действителност таксата е толкова скромна, че повечето адвокати предпочитат изобщо да не се занимават с такива случаи. Системата за определяне на защитници за социално слаби обвиняеми е изтъкана от несъвършенства. Съдиите често назначават адвокати, които нямат никакъв опит в наказателни дела. Те пък не разполагат със средства, за да си осигурят експерти и професионална помощ за процеса.

И така, когато в някой малък град на хоризонта се появи дело за предумишлено убийство, адвокатите се разбягват като пилци. Общественото внимание към случая гарантира, че защитникът ще бъде наблюдаван под лупа, докато се опитва да отстоява правата на някакъв бедняк, обвинен в ужасно престъпление. По делото ще има толкова много работа, че на кантората практически няма да остане време да се занимава с нищо друго. А таксата ще бъде нищожна в сравнение с работата, която трябва да се свърши. Да не забравяме и за обжалванията — те могат да продължат с години.

Най-големият страх на адвокатите е, че никой от тях няма да се съгласи да представлява обвиняемия и съдията просто ще назначи някого, без да го пита. Повечето съдебни зали гъмжат от адвокати по всяко време, но когато в тях влезе обвинен в предумишлено убийство, понесъл подписана декларация, че е социално слаб, правистите мистериозно се изпаряват — побягват презглава към канторите си, заключват се отвътре и изключват телефоните си.

Един от най-колоритните образи в съда в Ейда беше Барни Уорд — сляп адвокат, който се славеше с елегантното си облекло, тежката си съдба, невероятните истории и навика си да се оказва „замесен“ в повечето юридически клюки в града. Той винаги знаеше всички слухове от съдебната зала.

Барни беше изгубил зрението си като тийнейджър, след като някакъв опит в час по химия се беше объркал фатално. Той се отнесе

към трагедията като към временно неудобство и завърши гимназия. След това се записа в Източния университет в Ейда, като майка му четеше на глас всички учебници. После замина за Норман и се записа да следва право в щатския университет на Оклахома, отново с помощта на майка си. Завърши и него, взе изпита си за адвокат, прибра се в Ейда и кандидатства за място в съда. Спечели и в продължение на няколко години работи като окръжен прокурор. В средата на 50-те години отвори частна кантора, насочи се към наказателното право и бързо си изгради репутация на ревностен защитник на клиентите си. Барни беше схватлив, подушваше слабостите в обвинението и имаше навика да тормози свидетелите, призовани от другата страна. Имаше безмилостна техника на кръстосан разпит и обожаваше да се кара с прокурорите.

В един легендарен сблъсък Барни дори замахнал да удари противника си. Двамата с Дейвид Морис били в съда и спорели за някакви веществени доказателства. И двамата били ядосани, обсъждането било разгорещено и Морис допуснал грешката да каже:

— Вижте, господин съдия, дори слепец би трябвало да види това.

Барни се хвърлил към него, или поне горе-долу в неговата посока, замахнал за дясно кроше и едва не го улучил. Приставът възстановил реда в залата. Морис се извинил, но вече се държал на безопасно разстояние от противника си.

Всички познаваха Барни и често го виждаха в съда с вярната му помощничка Линда, която му четеше всички документи и водеше бележките му. Понякога той използваше и куче водач, но обикновено предпочиташе помощта на млада дама. Беше дружелюбен към всички и никога не забравяше гласове. Останалите адвокати го избраха за председател на сдружението си, при това не от съчувствие. Толкова го харесваха, че го поканиха да се присъедини към един клуб, в който играеха покер. Барни се снабди с карти с брайлова азбука, обяви официално, че само той може да ги раздава, и скоро започна да прибира всички чипове на масата. Останалите играчи решиха, че май ще бъде по-добре той само да играе, но не и да раздава. Печалбите му понамаляха.

Всяка година другите адвокати канеха Барни на лов за сърни — едноседмично лагеруване само за мъже, където се пиеше много

бърбън, играеше се много покер, разказваха се мръсни вицове, готвеше се вкусно и ако останеше време, се ходеше на лов. Мечтата на Барни беше да застреля елен. Веднъж приятелите му открили един чудесен сръндак и тихомълком го завели на подходящо място за стрелба, подали му пушката, внимателно я насочили и после му прошепнали: „Стреляй.“ Барни натиснал спусъка и макар че изобщо не улучил, приятелите му твърдяха, че сръндакът се е разминал на косъм със смъртта. Барни разказваше тази история цели десетилетия след това.

Както се случва с много сериозни пиячи, дойде време да се откаже от алкохола. По това време използваше куче водач, но трябваше да му го сменят, защото кучето беше започнало да го води само до магазина за напитки. Очевидно беше ходил там постоянно, защото тръгнаха слухове, че магазинът е фалирал, след като Барни спря да пие.

Той обичаше да печели пари и не понасяше клиенти, които не си плащаха. Мотото му беше „Невинен до доказване на фалита“. Но към средата на 80-те години Барни вече не беше на върха си. Случваше се да пропусне нещо в съда, защото е задрямал. Носеше големи тъмни очила, които покриваха по-голямата част от лицето му, и съдиите и колегите му никога не бяха сигурни дали наистина слуша, или просто дреме. Противниците му забелязаха това и съставиха (шепнешком, защото Барни чуваше всичко) следната стратегия: да проточват разглеждането на делото до следобед, когато той винаги си подремваше. Ако човек успееше да стигне до три следобед, шансовете му да победи Барни нарастваха драстично.

Преди две години близките на Томи Уорд (който не му беше роднина, фамилиите им просто съвпадаха) се свързаха с Барни и го помолиха да го защитава, но той отказа да се заеме със случая. Беше убеден, че Уорд и Фонтънот са невинни, но предпочиташе да не се занимава с такива дела. В тях имаше ужасно много документация, а тя не беше силната му страна.

Сега отново се свързаха с него. Съдия Джон Дейвид Милър помоли Барни да представлява Рон Уилямсън. Барни беше най-опитният адвокат по наказателни дела в окръга и съдът имаше нужда от него. Барни се поколеба малко, но се съгласи. Беше адвокат до мозъка на костите си, знаеше Конституцията наизуст и твърдо

вярваше, че всеки обвиняем, независимо колко го ненавижда обществото, има право на компетентна юридическа защита.

На 1 юни 1987 г. Барни Уорд беше определен от съда да представлява Рон — първия му клиент, за когото се искаше смъртна присъда. Анет и Рене бяха доволни. Знаеха, че е известен като един от най-добрите адвокати в града.

Отношенията между адвокат и клиент потръгнаха несигурно. На Рон му беше писнало от затвора и на затвора от него. Срещите им се провеждаха в една малка стая за посетители недалеч от входа, но Барни реши, че тя е прекалено тясна за буйния му клиент. Той се обади и уреди да го прегледа психиатър. Предписаха на Рон нови дози торазин и за облекчение на Барни и целия затвор лекарството започна да действа прекрасно. Всъщност действаше толкова добре, че надзирателите нарочно му даваха по-големи дози, за да има мир и спокойствие. Рон отново започна да спи като бебе.

По време на една среща обаче Рон почти не можа да говори. Барни се срещна с надзирателите, накара ги да променят дозата и Рон отново се оживи.

Въпреки това си остана враждебно настроен към адвоката си. Единственото, което му предоставяше, беше постоянен поток от несвързани подробности. Изглеждаше отписан случай, точно както Уорд и Фонтънот. Барни се ядосваше още от първия ден, в който го назначиха, но не спря да работи упорито.

Глен Гор беше в затвора по обвинение в отвличане и нападение с цел грабеж. Адвокатът, който му бяха назначили от съда, се казваше Грег Сондърс. Беше млад юрист, който се опитваше да направи кариера в Ейда. По време на една среща двамата едва не се сбиха. Сондърс отиде до съседната сграда на съда и помоли съдия Милър да го освободи от случая. Съдия Милър отказа, така че Сондърс му обеща, че ще поеме защитата на следващия обвинен в предумишлено убийство, ако му позволи да се отърве от Гор.

— Дадено — каза съдия Милър. — Току-що пое случая на Денис Фриц за убийството на Картър.

Въпреки че Грег Сондърс не беше особено щастлив от перспективата да защитава обвинен в предумишлено убийство, все пак се радваше, че ще работи заедно с Барни Уорд. Докато учеше в Източния университет, често си мечтаеше как ще работи в съда и дори

бягаше от часове, за да гледа Барни в действие. Беше го виждал как разкъсва на парчета недобре подготвените свидетели и всява ужас в прокурорите. Барни уважаваше съдиите, но не се страхуваше от тях и знаеше как да предразположи съдебните заседатели. Никога не използваше слепотата си като оправдание, но в критични моменти си позволяваше да предизвиква съчувствие към себе си. Грег Сондърс го смяташе за наистина блестящ адвокат.

Работейки независимо един от друг, както и в негласно сътрудничество, двамата пододоха толкова много искания до съда, че скоро прокуратурата започна да се задъхва под тежестта им. На 11 юни съдия Милър свика заседание по въпроси, повдигнати както от защитата, така и от обвинението. Барни настояваше да получи списък с имената на всички свидетели, които обвинението възнамерява да използва в делото. Това се изискваше от законите в щата Оклахома, въпреки че Бил Питърсън не беше наясно с тях. Барни му изясни правното положение. Прокурорът искаше да разкрие само имената на свидетелите, които възнамеряваше да използва при предварителните заседания. Съдия Милър му отказа това право и му нареди навреме да уведомява защитата за всеки нов свидетел.

Барни се беше развихрил и постигна успех с повечето си искания. Но започваше да проявява признаци на нетърпение. Веднъж си позволи да подхвърли, че след като е назначен служебно, се надява да не загуби прекалено много време с този случай. Беше твърдо решен да си свърши работата както трябва, но все пак не искаше да потъва изцяло в първото си дело по обвинение в предумишлено убийство.

На следващия ден отправи ново искане, този път за допълнителен адвокат за Рон. Съдът не възрази и на 16 юни Франк Бейбър беше назначен от съдия Милър да помага на Барни. Юридическите битки и бюрократичните увъртания продължиха, докато и двете страни по делото се подготвяха за предварителните заседания.

Денис Фриц беше затворен в килия недалеч от Рон Уилямсън. Не го виждаше, но със сигурност го чуваше. Когато не беше получил големи дози от лекарствата си, Рон не спираше да вика. С часове стоеше до решетките на килията си и не спираше да крещи:

— Невинен съм! Невинен съм!

Дълбокият му дрезгав глас отекваше в претъпканата сграда. Беше като ранено животно в клетка, което има отчаяна нужда от помощ. Затворниците и без това бяха напрегнати и постоянният стържещ вой на Рон ги изнервяше допълнително.

Другите затворници често му отговаряха и го дразнеха, че е убил Деби Картър. Караниците и размяната на обиди понякога бяха забавни, но най-често само опъваха нервите на всички. Надзирателите решиха да преместят Рон от изолатора в обща килия с десетина други затворници, но това се оказа катастрофална идея. Мъжете в килията практически нямаха никакво лично пространство.

Рон постоянно се буташе във всички. Скоро се появи петиция, подписана от затворниците, в която настояваха Рон да бъде върнат в самостоятелна килия. За да предотвратят бунт или убийство в затвора, надзирателите се съгласиха.

А после идваха дълги периоди на тишина, когато всички — и затворниците, и надзирателите — можеха да дишат по-леко. Целият затвор веднага разбираше, че или Джон Крисчън е на смяна, или Рон е получил нова токсична доза торазин.

Торазинът наистина го успокояваше, но понякога се проявяваха други странични ефекти. От него го засърбяваха краката и скоро в затвора вече знаеха за „торазиновия танц“ на Рон — навика му да застава до решетките на килията си и с часове да се извива и гърчи насам-натам.

Фриц му говореше и се опитваше да го успокои, но положението беше безнадеждно. Виковете на Рон, че е невинен, бяха особено болезнени за Денис, който го познаваше най-добре. Беше очевидно, че Рон се нуждае от много повече от няколко хапчета.

Невролептичните лекарства са със същия химичен състав като транквилантите и антипсихотичните лекарства и се използват предимно при шизофрения. Торазинът е невролептик, приет доста трудно от медицинската общност. През 50-те години масово започнаха да го употребяват в държавните психиатрични клиники. Лекарството силно намалява способността за съсредоточаване и вниманието. Психиатрите, които го подкрепят, твърдят, че то действително лекува пациента, като променя и възстановява химията на мозъка.

Но критиците на торазина, които са далеч по-многобройни, цитират редица изследвания, според които лекарството има дълъг и

страховит списък от нежелани странични ефекти: сънливост, летаргия, разсеяност, кошмари, емоционални затруднения, депресия, отчаяние, липса на интерес към заобикалящата среда, притъпяване на съзнанието и двигателния контрол на пациента. Торазинът е токсичен за много от функциите на мозъка и нарушава повечето от тях.

Най-суровите му критици го определят като „химически еквивалент на лоботомия“. Твърдят, че единствената полза от торазина е, че спестява пари на психиатричните клиники и затворите, като прави пациентите и затворниците по-податливи на контрол.

Рон получаваше дозите си торазин от надзирателите, понякога според инструкциите на адвоката си. Но често нямаше никакъв контрол. Даваха му хапче всеки път, когато се развикаше.

Въпреки че Денис Фриц беше останал да живее в Ейда в продължение на цели четири години след убийството, все още смятаха, че има опасност да се опита да избяга. Както и в случая с Рон, определената гаранция беше огромна и никой не можеше да я плати. И двамата, както всички останали обвиняеми, се смятаха за невинни до доказване на противното, но ги държаха в затвора, за да не избягат или за да не убият някого, ако останат на свобода.

Невинни до доказване на противното, те щяха да останат в затвора поне една година, преди да започне делото им.

Няколко дни след като Денис пристигна в затвора, пред килията му изведнъж се появи един мъж, който се казваше Майк Тени. Беше дебел, плешив и не особено красноречив, но се усмихваше широко, държеше се приятелски и се отнасяше с Денис като със стар другар. И много искаше да си поговорят за убийството на Картър.

Денис беше прекарал достатъчно дълго време в Ейда, за да знае, че в затвора е пълно с информатори, лъжци и мошеници, и вече беше сигурен, че всеки разговор като нищо ще бъде повторен в съдебната зала, и то модифициран така, че да утежни вината на обвиняемия. Всеки затворник, надзирател, ченге, чистач или готвач беше потенциален доносник, който жадуваше да научи някакви подробности, за да ги предаде на полицията.

Тени заяви, че е пристигнал наскоро. Твърдеше, че е надзирател, въпреки че все още не беше получил първата си заплата. Даваше много полезни съвети, макар че никой не му ги искаше, а освен това очевидно не бяха основани на собствен опит или знания. Според него

Денис беше загазил сериозно, очакваше го смъртно наказание и единственият начин да се спаси беше да си признае, да си уреди сделка с прокурора Питърсън и да предаде Рон Уилямсън. Питърсън нямаше да го подведе.

Денис го изслуша мълчаливо.

Но Тени не се отказа. Идваше всеки ден, мрачно клатеше глава, дърдореше за системата и как работела тя според него и даваше мъдри, абсолютно безплатни съвети.

Денис мълчаливо го слушаше.

Предварителното заседание беше определено за 20 юли и щеше да бъде председателствано от съдия Джон Дейвид Милър. Както и в повечето други щати, в Оклахома предварителните заседания бяха от съдбоносно значение, защото прокурорите бяха длъжни да разкрият тактиката си и да покажат на съда и на всички останали кои ще бъдат свидетелите им и какво ще говорят.

Предизвикателството за един прокурор при предварителното заседание беше да предостави достатъчно веществени доказателства, за да убеди съдията, че има сериозни основания обвиняемият да се смята за виновен, като същевременно не разкрива всичко пред защитата. Беше сложна игра с елемент на риск.

В повечето случаи обаче прокурорът нямаше за какво толкова да се притеснява. Местните съдии рядко биват преизбирани, ако не позволяват наказателните дела да влизат в съда.

Но тъй като срещу Фриц и Уилямсън имаше твърде неубедителни доказателства, на Бил Питърсън му се наложи да се постарае на предварителното заседание. Разполагаше с толкова малко, че със сигурност нямаше какво да запази в резерв. Освен това представителите на местния вестник също щяха да бъдат в залата, жадни за всяка дума. Три месеца след публикуването си „Сънищата на Ейда“ все още беше гореща тема за разговор в града. Предварителното заседание щеше да бъде първата съдебна изява на Питърсън в голям процес, след като беше излязла книгата.

В съда се събра добра публика. Там бяха майката на Денис Фриц, както и Анет Хъдсън и Рене Симънс. Пеги Стилуел, Чарли Картър и двете им дъщери бяха пристигнали рано-рано. Редовните посетители на съда — скучаещи адвокати, местни клюкари, чиновници и

пенсионери без работа — чакаха да видят двамата убийци. До самото дело оставаха месеци, но днес за пръв път щяха да чуят свидетелите.

Преди да започне предварителното заседание, полицаите от Ейда съобщиха на Рон, че Денис Фриц най-сетне е признал, че двамата с Рон са извършители на изнасилването и убийството. Направиха го ей така, за забавление. Но шокиращата новина накара Рон окончателно да превърти.

Денис седеше мълчаливо до Грег Сондърс на масата на защитата, преглеждаше някакви документи и очакваше началото на заседанието. Рон седеше наблизо, все още с белезници и вериги на краката, и го гледаше толкова яростно, сякаш искаше да го уцуши. Изведнъж, без предупреждение, Рон скочи от стола си и започна да крещи на Фриц. Една маса полетя във въздуха и падна върху Линда, асистентката на Барни. Денис бързо скочи и отстъпи към свидетелската скамейка, докато пазачите усмирят Рон.

— Денис! Кучи сине! — викаше той. — Дай да се разберем веднъж завинаги!

Дрезгавият му глас гърмеше в съдебната зала. Някой блъсна Барни и той падна от стола си. Пазачите сграбчиха Рон, събориха го на земята и се опитаха да го усмирят. Той риташе и се мяташе толкова силно, че им създаваше сериозни проблеми. Денис, Грег Сондърс и останалите служители на съда бързо отстъпиха и невярващо се вторачиха в сбиването в средата на залата.

Пазачите, които до един бяха по-дребни от Рон, изгубиха няколко минути, за да го усмирят. Докато го влачеха навън, той не спираше да сипе ругатни и заплахи към Фриц.

Когато всичко се успокои, наредиха отново масите и столовете и присъстващите си поеха дълбоко дъх. Барни не можеше да види сбиването, но осъзнаваше, че е бил в самия му център. Той стана и заяви:

— Искам да се запише в протокола, че подавам молба за оттегляне от това дело. Момчето изобщо не иска да ми помогне. Ако той ми плащаше, отдавна щях да се откажа. Не мога да го представлявам, господин съдия, просто не мога. Не знам кой ще се заеме с това, но аз не мога. И ако… ако вие не ме освободите, ще видя какво мога да направя на по-висша инстанция. Няма да се примиря с подобно отношение. Просто съм твърде стар за тази работа. Не искам

да имам нищо общо с него, при никакви обстоятелства. Нямам представа дали е виновен — и това няма нищо общо, — просто не мога повече. Следващия път като нищо ще се нахвърли върху мен, а ако стане така, той ще загази още повече, да не говорим колко ще загазя аз.

На което съдия Милър бързо отвърна:

— Молбата се отхвърля.

Анет и Рене страдаха ужасно, като гледаха как брат им се държи като луд и го извличат във вериги. Беше болен и имаше нужда от помощ, от дълъг престой в клиника с добри лекари, които можеха да му помогнат. Как щяха да го изправят пред съда, след като очевидно беше толкова зле?

От другата страна на пътеката в съдебната зала Пеги Стилуел също гледаше лудия и потръпваше при мисълта за насилието, което беше причинил на дъщеря й.

След няколко минути ред и спокойствие Милър нареди отново да въведат Уилямсън. Междувременно надзирателите бяха обяснили на Рон, че поведението му е недопустимо за съдебна зала и ще се отнесат много сурово с него, ако отново си позволи да избухне. Но той започна да ругае Денис Фриц в мига, в който го видя. Съдията го върна в затвора, изгони всички зрители от съдебната зала и изчака един час.

Надзирателите в затвора отправиха към Рон още по-сурови заплахи, но на него не му пукаше. Фалшивите самопризнания не бяха рядкост в окръг Понтоток и той не можеше да повярва, че ченгетата са успели да получат такова от Денис Фриц. Рон беше невинен. И бе твърдо решен да не бъде осъден като Уорд и Фонтънот. Само ако успееше да пипне Денис насаме, щеше да изтръгне истината от него.

Третото му влизане в съдебната зала беше същото като предишните две. Още от вратата той се провикна:

— Фриц, нека да решим това като мъже — ти и аз, веднага!

Съдия Милър се опита да го прекъсне, но Рон дори не намали темпото.

— Ние двамата, веднага! — извика той на Денис. — Никого не съм убивал!

— Задръжте го — нареди съдия Милър на надзирателите. — Мистър Уилямсън, ако отново си позволите да избухнете, заседанието ще се проведе без вас.

— Няма проблеми — отвърна рязко Рон.

— Добре, значи разбирате…

— Предпочитам да не присъствам. Ако нямате нищо против, по-скоро бих се върнал в килията си.

— Отхвърляте правото си да присъствате на предварителното заседание?

— Да.

— Никой не ви заплашва или принуждава да го направите, това е ваше лично…

— Аз съм този, който заплашва — прекъсна го рязко Рон, без да откъсва поглед от Денис.

— Нали никой не ви е заплашил… и това е ваше лично решение да се откажете…

— Казах, че аз съм този, който заплашва.

— Добре. Значи не желаете да присъствате на това заседание. Правилно ли ви разбрах?

— Да, правилно.

— Добре. Можете да го върнете в затвора. Да се запише в протокола, че обвиняемият Роналд К. Уилямсън се отказва от правото си да присъства в съдебната зала поради склонността си да избухва и да нарушава реда. И съдът смята, че заседанието не може да се проведе в негово присъствие на базата на последното му изявление и поради избухванията.

Рон беше върнат в килията си, а предварителното заседание продължи.

* * *

В делото „Бишъп срещу САЩ“ през 1956 г. Върховният съд на САЩ постанови, че осъждането на недееспособен човек е в нарушение на закона. В случаите, в които съществуват съмнения относно психическото състояние на дадено лице, невъзможността за извършване на законно разследване на случая е нарушение на конституционните права на личността.

След като Рон Уилямсън беше прекарал два месеца в затвора, никой от обвинението или защитата не се беше усъмнил в

психическото му състояние, въпреки че доказателствата бяха очевидни. Той имаше сериозно заболяване и документацията за него беше леснодостъпна за съда. Избухванията му в затвора, макар и понякога ограничавани от произволните дози лекарства, които му даваха адвокатът и надзирателите му, бяха ясни признаци за това. Репутацията му в Ейда също беше широко известна, особено на полицията.

А и поведението му в съда не беше новост. Още преди две години, когато прокурорът поиска условната присъда за бягство да стане ефективна, Рон се държа толкова странно в залата, че заседанието беше прекратено и той беше изпратен в психиатрична клиника, за да го прегледат. Съдия по онова дело беше Дейвид Милър — същият, който сега председателстваше предварителното заседание. Именно съдия Милър тогава го беше обявил за ограничено дееспособен.

А сега, две години по-късно, когато се говореше за евентуално смъртно наказание, съдия Милър очевидно не виждаше причина да се провери психическото състояние на Рон.

В щата Оклахома действа закон, който позволява на всеки съдия, дори на онези, които председателстват предварително заседание, да прекрати процеса, ако състоянието на обвиняемия е под въпрос. За това дори няма нужда от заявление от страна на защитата. Повечето адвокати, така или иначе, биха положили максимални усилия да убедят съда, че клиентът им има дълга история на психически разстройства и трябва да бъде прегледан отново, но ако не го направят, отговорността за спазването на конституционните права на обвиняемия пада върху съдията.

Мълчанието на съдия Милър веднага трябваше да бъде атакувано от Барни Уорд. Като адвокат на зашитата той беше длъжен незабавно да изиска пълен психиатричен преглед на клиента си. Следващата стъпка беше да се направят постъпки за нарочно заседание за установяване на психическото състояние — същата рутинна процедура като онази, която Дейвид Морис беше провел преди две години. Последната стъпка беше да се пледира невменяемост.

Но след като Рон беше изведен от съдебната зала, предварителното заседание продължи мирно и тихо. То трая няколко

дни, през които Рон остана в килията си. Дали беше в състояние да участва в собствената си защита пред закона очевидно нямаше никакво значение за съда.

Първо свидетелства доктор Фред Джордан, който описа аутопсията и потвърди причината за смъртта — задушаване, предизвикано от колана на шията, кърпата в устата или и двете.

Лъжите започнаха с втория свидетел, Глен Гор, който заяви, че вечерта на 7 декември е бил в „Лампата“ с приятели, включително с Деби Картър, негова бивша съученичка, която познавал от дете. В някакъв момент от вечерта тя помолила Гор да я „спаси“, защото Рон Уилямсън също бил в бара и я тормозел.

Глен Гор не беше видял Денис Фриц в „Лампата“ на 7 декември.

По време на кръстосания разпит Гор заяви, че е казал иа полицията за това още на 8 декември, въпреки че в полицейския доклад за тогавашния разпит не се споменаваше никакъв Рон Уилямсън. Нещо повече, въпросният полицейски доклад изобщо не беше предоставен на защитата, както се полага.

По този начин Глен Гор се превърна в единствения пряк свидетел срещу Рон Уилямсън. Със заявлението си, че обвиняемият е контактувал и е бил в конфликт с Деби Картър броени часове преди убийството, технически той установяваше връзката между убиеца и жертвата му. Всички останали доказателства бяха косвени.

Единствено прокурор като Бил Питърсън, за когото беше въпрос на чест да спечели това дело, беше в състояние да прояви наглостта изобщо да допусне престъпник като Глен Гор в съдебната зала. Когато го доведоха на предварителното заседание, Гор беше с белезници и вериги на краката. Излежаваше четирийсетгодишна присъда за кражба с взлом, отвличане и опит за убийство на полицай. Само преди пет месеца Гор беше нахлул в дома на бившата си съпруга Гуен и я беше взел за заложничка заедно с малката им дъщеря. Беше пиян и пет часа ги беше държал на мушка. Когато един полицай на име Рик Карсън беше надникнал през един от прозорците на къщата, Гор се беше прицелил и беше стрелял в лицето му. За щастие, раните не бяха сериозни. Преди да изтрезнее и да се предаде, Гор беше стрелял и по още един полицай.

И това не беше първата му проява на насилие спрямо Гуен. През 1986 г., докато бракът им се разпадаше, Гор беше обвинен в проникване с взлом в дома на Гуен и в нанасяне на многобройни рани с нож по тялото й. Тя беше оживяла и беше повдигнала обвинения срещу него, така че Гор беше съден за влизане с взлом и нападение с хладно оръжие.

Преди два месеца отново беше обвинен за нападение срещу Гуен, при което я беше душил с голи ръце.

През 1981 г. беше обвинен в проникване с взлом в дома на друга жена. Имаше и стари обвинения за физическа саморазправа от времето, когато беше служил в армията, и дълъг списък от обвинения за по-дребни престъпления.

Седмица след като името му беше включено в списъка от свидетели срещу Рон Уилямсън, в съда беше подадена молба за намаляване на присъдата в замяна на свидетелските му показания. Обвиненията срещу него за отвличане и нападение с хладно оръжие бяха оттеглени. Между другото, когато Гор беше съден, родителите на бившата му съпруга бяха изпратили писмо до съда, в което умоляваха за тежка присъда. Ето част от него:

Искаме да ви уверим, че според нас този човек е много опасен. Той възнамерява да убие дъщеря ни, внучката ни и нас. Така ни каза. Положихме всички усилия да защитим дома на дъщеря ни от посегателства, но не успяхме. Ако се опитаме да изброим всички пъти, когато я е нападал, писмото ни ще стане твърде дълго. Моля ви, дайте на дъщеря ни достатъчно време да отгледа детето си, преди той да излезе от затвора и ужасът да започне отново, за да може поне малката да не бъде подлагана на този тормоз.

Барни Уорд от години подозираше, че Глен Гор е замесен в убийството на Картър. Гор беше рецидивист с многобройни обвинения в нападения срещу жени и беше последният човек, забелязан с жертвата. Беше необяснимо, че полицията не проявява никакъв интерес към него.

Пръстовите отпечатъци на Гор така и не бяха предадени за анализ. Имаше пръстови отпечатъци от четирийсет и четирима души, но не и от него. В даден момент той се съгласи да се подложи на разпит с детектора на лъжата, но такъв разпит така и не беше проведен. Полицията в Ейда изгуби първия комплект косми, които Гор

им беше дал около две години след убийството. След това той им даде нов комплект, а може би и трети. Никой не си спомняше точно.

Барни притежаваше невероятно умение да долавя и запомня слуховете, които се въртяха из съда. Именно затова твърдо вярваше, че Глен Гор трябваше да бъде разследван сериозно от полицията.

И беше сигурен, че неговият собствен клиент — Рони Уилямсън — изобщо не е виновен.

Мистерията беше отчасти разяснена четиринайсет години по-късно. Глен Гор, който все още лежеше в затвора, подписа клетвени показания, че в началото на 80-те години е продавал наркотици в Ейда. Спомена метаамфетамини. Съдружниците му бяха полицаи от управлението в Ейда, включително и някой си Денис Корвин. Гор го описа като свой „основен доставчик“, който често посещавал клуб „Харолдс“, работното място на Гор по това време.

Когато Гор им дължеше пари, полицаите го арестуваха по скалъпени обвинения, но през повечето време не го закачаха. Той заяви под клетва следното: „През повечето време в началото на 80-те години органите на реда в Ейда се държаха добре с мен, защото въртях търговия с наркотици с тяхно участие.“

Както и: „Добрите ни отношения бяха прекратени, когато вече не участвах в търговията с наркотици съвместно с полицията в Ейда.“

Според него четирийсетгодишната му присъда се дължеше именно на факта, че „вече не продавах наркотици за полицията в Ейда“.

По отношение на Уилямсън Гор заяви, че изобщо не знае дали Рон е бил в „Лампата“ в нощта на убийството. Полицаите му показали редица от снимки, посочили Рон и обяснили, че именно това е човекът, от когото се интересуват. „След това директно ми предложиха да идентифицирам мистър Уилямсън.“

„И до днес не знам дали Рон Уилямсън е бил в бара вечерта, когато изчезна Деби Картър. Идентифицирах го, защото така искаха полицаите.“

Тези клетвени показания на Гор бяха подготвени от юрист и бяха прегледани от собствения му адвокат, преди да ги подпише.

Следващият свидетел на обвинението беше Томи Глоувър, редовен клиент в „Лампата“ и един от последните, които бяха видели Деби Картър. Първоначалният му спомен беше, че тя е говорила с Глен Гор на паркинга и го е отблъснала, преди да потегли с колата си.

Но след четири години и седем месеца той вече си спомняше нещата малко по-различно. На предварителното заседание Глоувър свидетелства, че е видял как Гор разговаря с Деби, а после тя се качва в колата си и потегля.

Нищо повече, нищо по-малко.

След него свидетелства Чарли Картър, който разказа как е открил дъщеря си сутринта на 8 декември 1982 г.

Агент Джери Питърс, „специалист по местопрестъпления“, също беше призован на свидетелското място. Съвсем скоро се появи проблем. Барни усети нещо съмнително и започна настоятелно да разпитва Питърс за противоречивите му оценки по отношение на отпечатъка от длан върху парчето гипсокартон. Твърдо мнение през март 1983 г., а после, изненадващо, точно обратното през май 1987 г. Какво беше накарало Питърс да промени първоначалното си мнение, че отпечатъкът не принадлежи на Деби Картър, Рон Уилямсън или Денис Фриц? Дали не беше увереността, че в този вид оценката му изобщо не помагаше на обвинението?

Питърс наистина призна, че за четири години не се е случило нищо, а после в началото на 1987-а Бил Питърсън му се е обадил по телефона и го е подтикнал да преосмисли първоначалното си заключение. След ексхумацията и повторното снемане на отпечатъци той изведнъж беше променил оценката си и беше написал доклад, в който потвърждаваше точно това, от което имаше нужда обвинението.

Грег Сондърс също се включи в атаката от страната на Денис Фриц и с негова помощ стана очевидно, че доказателствата са били манипулирани. Но това беше само предварително заседание, а не истинският процес, на който се изисква нещата да се доказват извън всякакво съмнение.

Питърс освен това свидетелства, че от двайсет и един пръстови отпечатъка, открити в апартамента и колата, деветнайсет принадлежат на самата Деби Картър, един на Майк Карпентър, един на Денис Смит, и нито един на Фриц или Уилямсън.

Звездата на обвинението беше невероятната Тери Холанд. Холанд беше прекарала времето от октомври 1984 до януари 1985 г. зад решетките на окръжния затвор на Понтоток, където излежаваше присъда за фалшифициране на чекове. По отношение на неразкритите убийства в щата Оклахома това беше един твърде продуктивен и забележителен престой от четири месеца.

Първо тя заяви, че е чула как Карл Фонтънот си признава всичко за отвличането и убийството на Динайс Харауей. Холанд свидетелства в първото дело срещу Уорд и Фонтънот през септември 1985 г. и описа на съдебните заседатели всички ужасни подробности, с които детективите Смит и Роджърс бяха засипали Томи Уорд, докато той им разказваше за своя сън. След като свидетелства, Холанд получи по-лека присъда за фалшифицирането на чекове, въпреки че имаше две предишни престъпления. Уорд и Фонтънот бяха осъдени на смърт; Холанд напусна окръга.

След нея останаха неплатени съдебни разноски и други подобни — нищо сериозно, от което властите да се заинтересуват при подобни обстоятелства. Но те я откриха и я върнаха. В лицето на евентуалните нови обвинения тя изведнъж излезе с нови сензационни разкрития. Докато била в затвора, не само чула разказа на Фонтънот, но станала свидетел и на това как Уилямсън прави пълни самопризнания.

Какъв невероятен късмет за ченгетата! Не само че бяха успели да се докопат до признание за някакъв сън — любимия им инструмент при всяко разследване, — но сега се бяха снабдили и с второто си любимо оръжие: доносничка.

Холанд не обясни точно защо не е казала на никого за самопризнанието на Рон преди пролетта на 1987 г. Бяха минали повече от две години, без тя да спомене и дума. Никой не я попита и защо сама е отишла да разкаже на Смит и Роджърс за признанията на Фонтънот.

Застанала на свидетелското място по време на предварителното заседание, тя изнесе страхотно представление. Тъй като Рон отсъстваше от залата, беше свободна да си измисля какво ли не. Разказа например за един епизод, в който той разговарял по телефона с майка си и крещял: „Ще те убия, точно както убих Деби Картър!“

Единственият телефонен апарат в затвора беше монтиран на една стена в приемната. В редките случаи, когато на затворниците се

позволяваше да се обаждат, ги караха да се пресягат през плота за слушалката и да говорят в присъствието на дежурния на входа. Подслушването от страна на друг затворник беше твърде малко вероятно, да не кажем невъзможно.

Тери Холанд свидетелства също, че веднъж Рон се обадил в някаква църква, поискал цигари и заплашил, че ще изгори църквата, ако не му донесат.

Отново никой не можеше да потвърди думите й. Никой не попита Холанд и за разположението на помещенията в затвора и как е било възможно една затворничка постоянно да бъде толкова близо до мъжете.

Питърсън продължи да я води:

— Чували ли сте той да казва нещо за онова, което е сторил на Деби Картър?

— Да, той говореше за него в общите помещения — отговори Холанд. — Веднага след като доведоха Томи Уорд и Карл Фонтънот.

— Какво каза той в общите помещения за онова, което е сторил на Деби Картър?

— Каза само… не знам как да се изразя. Каза, че тя си мислела, че представлява нещо повече от него, той обаче е показал на кучката, че изобщо не е така.

— Нещо друго?

— Каза, че я принудил да прави любов с него, но не се изрази така. Дори не си спомням как точно го каза. Освен това разказа как натикал бутилка от кола… от кетчуп в задника й, набутал бикините в гърлото й и й дал добър урок.

Бил Питърсън продължаваше с насочващите си въпроси.

— Каза ли например, че Деби е трябвало да му се подчини или нещо подобно? — попита той.

— Да, той се опитал да излезе с нея, но тя не искала да го вижда. Каза, че за нея щяло да бъде по-добре просто да му пусне, и толкова.

— И че в такъв случай той нямало да бъде принуден да го направи? — попита Питърсън, твърдо решен да изцеди съмнителната си свидетелка.

— Нямало да бъде принуден да я убие, да.

Беше наистина забележително, че Бил Питърсън, служител на закона, длъжен да открива истината, е в състояние да помага за

съчиняването на такива измислици.

Особено важно за всеки информатор е да получи заплащане за труда си. Тери Холанд получи възможност да излезе под гаранция от затвора. Тя се съгласи да плаща гаранцията на месечни вноски, но скоро спря да изпълнява задълженията си.

По онова време почти никой не знаеше, че Тери Холанд е имала по-близки отношения с Рон Уилямсън. Преди години, когато Рон продаваше продуктите на „Роули“ в Ейда, му се случи нещо неочаквано. Секс без предупреждение. Почука на една врата и женски глас му каза да влезе. Той го направи и видя чисто гола жена. Вкъщи, изглежда, нямаше никой и нещата бързо набраха скорост.

Домакинята се казваше Марлийн Койтъл, беше психически нестабилна и една седмица след този епизод се самоуби. Рон ходи до тях няколко пъти с надеждата да й продаде още нещо, но вкъщи нямаше никой. Той не знаеше, че тя е мъртва.

Сестра й се казваше Тери Холанд. Скоро след сексуалното приключение Марлийн разказа всичко на Тери и заяви, че Рон я е изнасилил. Не бяха повдигнати обвинения; никой дори не помисли за това. И въпреки че Тери знаеше, че сестра й е луда, тя продължаваше да вярва, че Рон е отговорен за смъртта на Марлийн. Рон отдавна беше забравил за този еднократен секс и нямаше представа коя всъщност е Тери Холанд.

* * *

Първият ден от предварителното заседание продължи с досадно дългите показания на Денис Смит, който разказа в подробности за огледа на местопрестъплението и разследването. Единствената изненада беше моментът, в който Смит заговори за различните надписи, оставени от убийците — посланието на стената, написано с червен лак за нокти, онова „Не ни търсете, щот иначи“ с кетчуп на кухненската маса и едва различимите думи по корема и гърба на Деби. Детективите Смит и Роджърс смятаха, че написаното по такъв начин се поддава на графоложки анализ, така че преди четири години бяха накарали Денис Фриц и Рон Уилямсън да напишат по нещо на един бял лист.

Детективите нямаха абсолютно никакъв опит с графологията, но — не особено изненадващо — бяха останали със силното впечатление, че почерците съвпадат. Пробните надписи от Фриц и Уилямсън, написани с химикалка на бял лист, подозрително приличали на онези, оставени с червен лак за нокти на стената и с размазан кетчуп в кухнята.

Смит и Роджърс споделили подозренията си с друг агент от Бюрото, името на когото не споменаха, и според Смит този агент „устно“ ги потвърдил.

По време на кръстосания разпит от Грег Сондърс Смит заяви:

— Според този човек, с когото говорихме, почеркът е подобен на почерка, който открихме на стената в апартамента.

— А онзи на масата?

— И двата са подобни.

След няколко минути Барни също разпита Смит за графоложкия анализ. Той го попита дали разполага с доклад от Бюрото за почерка на Рон.

— Не сме им изпращали листа — призна Смит.

Барни не можеше да повярва на ушите си. Защо не го бяха предали в ЩБРО? Нали там работеха специалистите? Може би по такъв начин щяха да елиминират Рон и Денис като заподозрени?

Смит се опита да се защити.

— Почеркът изглеждаше подобен, но все пак това е само нашето впечатление и не е научно доказано. Нали разбирате, ние забелязахме прилика, но да се сравнят два толкова различни надписа е почти невъзможно. Дори когато един и същ човек пише с четка и молив, се получава различно.

— Добре — отвърна Барни. — Нали не се опитвате да убедите този съд, че има вероятност тези две момчета, Денис Фриц и Рони Уилямсън, да са написали заедно онези думи с лака за нокти за този Джим Смит и прочие, като всеки е надраскал по една дума или нещо подобно?

— Не, но според нас и двамата са писали по нещо, не непременно едно и също, разбира се, но все пак в апартамента имаше няколко различни надписа.

И въпреки че показанията, засягащи почерка, бяха дадени на предварителното заседание, за да се подпомогне обвинението, те бяха

твърде неубедителни — дори за прокурор като Бил Питърсън. Не ставаха за процеса.

В края на първия ден съдия Милърс се притесни за отсъствието на Рон. Той повика адвокатите при себе си и сподели тревогата си:

— Прочетох някои неща за заседанията, които се провеждат в отсъствието на обвиняемия. Ще накарам още веднъж да доведат мистър Уилямсън към девет без петнайсет и пак ще го попитам дали не желае да присъства. Ако все още е така, продължаваме без него.

Доктор Барни любезно предложи:

— Искате ли да му дадем около сто милиграма…

— Не ви казвам какво да правите — прекъсна го съдия Милър.

В 8:45 ч. на следващата сутрин Рон беше доведен в съдебната зала. Съдия Милър се обърна към него.

— Мистър Уилямсън, вчера изразихте нежелание да присъствате на предварителното заседание.

— Изобщо не искам да съм в съда — отговори Рон. — Нямам нищо общо с това убийството. Аз никога… изобщо не знам кой е убиецът. Не знам нищо.

— Добре. Досега се държахте по недопустим начин. Можете да поискате отново да присъствате на заседанието, ако желаете, но трябва да обещаете, че няма да нарушавате реда. И трябва да спазите обещанието си, ако не искате да изгубите това право. Желаете ли да присъствате?

— Не, не искам да стоя тук.

— Значи разбирате, че имате право да бъдете тук и да чуете лично показанията на свидетелите?

— Не искам да стоя тук. Каквото и да направите, аз не мога да го променя. Писна ми да се ядосвам. Много се измъчих и просто не искам да стоя тук.

— Добре, значи това е вашето решение. Не искате да присъствате, така ли?

— Точно така.

— И отхвърляте правото си на очна ставка със свидетелите, както се полага по конституция?

— Да, точно така. Обвинявате ме в нещо, което не съм извършил. Правете каквото искате.

После Рон погледна към Гари Роджърс и каза:

— Страх ме е от теб, Гари. Четири години и половина ме тормозите и накрая ме обвинявате в убийство просто защото вие контролирате нещата, а не аз.

Отведоха Рон обратно в затвора и предварителното заседание продължи с показанията на Денис Смит. Последва го Гари Роджърс с отегчителните подробности от разследването, а Мелвин Хет и Мери Лонг дадоха показания от името на криминалистите — за пръстовите отпечатъци, анализа на космите и съдържанието на пробите от кръв и слюнка.

След като обвинението приключи с изложението си, дойде ред на Барни и той призова десет свидетели — до един надзиратели или бивши управители на затвора. Нито един не си спомняше да е чувал нещо, наподобяващо твърденията на Тери Холанд.

Когато свидетелите свършиха, Барни и Грег Сондърс помолиха съда да отхвърли обвиненията в изнасилване, защото не бяха повдигнати в рамките на три години след престъплението, както се изисква от законите на щата Оклахома. Убийството няма давност, но всички останали престъпления имат. Съдия Милър отговори, че ще се произнесе по това искане по-късно.

Денис Фриц едва не се изгуби в бъркотията. Обвинението на Питърсън очевидно беше насочено срещу Рон Уилямсън и всичките му любими свидетели — Глен Гор, Тери Холанд, Гари Роджърс (с признанието за съня) — говореха за Рон. Единствената следа, която по някакъв начин свързваше Фриц с убийството, беше свидетелството на Мелвин Хет за анализа на космите.

Грег Сондърс обясни подробно, че обвинението не е посочило нито една вероятна причина Денис Фриц по някакъв начин да е свързан с убийството. Съдия Милър прие това за разглеждане.

Барни също се включи в битката, като шумно настоя всички обвинения да бъдат отхвърлени поради липса на сериозни доказателства. След него Грег направи същото. И след като съдия Милър не отхвърли веднага искането и стана ясно, че той наистина обмисля дали защитата не е права, полицаите и прокурорите осъзнаха, че имат нужда от още доказателства.

Научните експерти правят голямо впечатление на съдебните заседатели, особено в малките градове, а когато експертите са

държавни служители, призовани от обвинението, за да свидетелстват срещу обвинени в тежко престъпление лица, думата им тежи като закон.

Барни и Грег Сондърс бяха убедени, че в показанията на хората от Бюрото за анализа на космите и пръстовите отпечатъци има нещо подозрително, но имаха нужда от помощ, за да ги оборят. Адвокатите имаха право да подлагат на кръстосан разпит експертите на обвинението, за да се опитат да ги дискредитират, но много добре знаеха, че нямат шанс да спечелят в такъв спор. Специалистите трудно могат да бъдат оборени, а съдебните заседатели бързо се объркват. Значи защитата имаше нужда от един-двама собствени експерти.

Двамата пододоха искане за експертна помощ. Такива искания често се отправят, но съдът рядко ги уважава. Специалистите струват пари, а повечето представители на местната власт, включително и съдиите, се противят на идеята да принуждават данъкоплатците да покриват разноските на защитата, ако са твърде високи.

Искането беше отхвърлено. Никой не коментира факта, че Барни е сляп. Ако някой имаше нужда от помощ за анализа на косми и пръстови отпечатъци, това беше Барни Уорд.

8

Документацията по делото се множеше. От кабинета на прокурора уточниха обвиненията си, като се отказаха от тези в изнасилване. Адвокатите от защитата атакуваха новите обвинения. Трябваше да се насрочи още едно предварително заседание.

Областният съдия беше Роналд Джоунс от окръг Понтоток, който заедно с окръзите Семиноул и Хюс съставляваше Двайсет и седма съдебна област. Съдия Джоунс беше избран през 1982 г. и, съвсем предсказуемо, проявяваше слабост към обвинението и строгост към защитата. Твърдо поддържаше смъртното наказание. Беше дълбоко вярващ християнин, дякон от баптистката църква, и някои от прякорите му бяха Рон Кръстител и Праведния Джоунс. Освен това имаше слабост към затворниците, които са открили правия път, и някои адвокати от защитата тихомълком съветваха клиентите си, че внезапното откриване на Господ зад решетките може да се окаже предимство пред съдия Джоунс.

На 20 август Рон, който продължаваше да е убеден в своята невинност, беше доведен в съда, за да се срещне за пръв път със съдията. Роналд Джоунс го попита как е. Получи повече от достоен отговор.

— Имам да кажа само едно, сър — заяви на висок глас Рон. — Изпитвам силно съчувствие към семейство Картър и техните близки.

Съдия Джоунс го помоли да замълчи, но Рон продължи:

— Сър, знам, че не искате да ме изслушате… но аз наистина съм невинен.

Пазачите го сграбчиха и той млъкна. Заседанието беше отложено, докато съдия Джоунс прегледа протоколите от предварителното заседание.

След две седмици адвокатите на Рон отправиха нови искания. Надзирателите се бяха научили да използват торазина. Когато Рон беше в килията си и те имаха нужда от малко спокойствие, просто го натъпкваха с лекарства и всички бяха доволни. Но когато трябваше да

се яви в съда, намаляваха дозата му, така че да изглежда по-шумен, напрегнат и непокорен. Норма Уокър от местната психиатрична клиника подозираше, че надзирателите неправомерно дават лекарства на Рон, и отбеляза това в доклада си.

Втората среща със съдия Джоунс също не мина добре. Рон не млъкна. Отново заяви, че е невинен и че хората разправят лъжи за него. Освен това каза:

— Мама знаеше, че онази вечер си бях вкъщи.

В крайна сметка го върнаха в затвора и заседанието продължи. Барни Уорд и Грег Сондърс бяха поискали отделни процеси за двамата обвиняеми и продължаваха да настояват за това. Сондърс особено държеше на други съдебни заседатели, които да не се чувстват притиснати от обвиненията срещу Рон Уилямсън.

Съдия Джоунс се съгласи и постанови отделни процеси. Повдигна темата за психическото състояние на Рон, като каза на Барни в съда, че този въпрос трябва да се изясни, преди да започне процесът. Най-сетне Рон пледира формално, че е невинен, и беше върнат в затвора.

В същото време процесът срещу Фриц започна да се развива по съвсем различен начин. Съдия Джоунс постанови ново предварително заседание, защото обвинението не беше представило почти никакви доказателства срещу Денис на първото.

Прокуратурата просто не разполагаше с достатъчно свидетели.

При обичайни обстоятелства липсата на доказателства щеше да притесни полицията, но не и в Ейда. Тук никой не се развълнува. В края на краищата в затвора на Понтоток винаги беше пълно с потенциални доносници от двата пола. Първата, която намериха за Денис Фриц, се казваше Синди Макинтош и беше рецидивистка с многобройни дребни престъпления.

От стратегически съображения Денис беше преместен в килия по-близо до Рон, така че двамата да могат да разговарят. Враждата им беше приключила; Денис беше успял да убеди Рон, че не е свидетелствал срещу него.

Синди Макинтош заяви, че е била достатъчно близо, така че да ги чува какво си говорят, и веднага се обадила на полицаите, за да им съобщи новината. Според нея Фриц и Уилямсън разговаряли за

някакви снимки, представени на предварителното заседание. Тъй като не присъствал на него, Рон, разбира се, бил любопитен какво е видял Денис. Снимките били от местопрестъплението и Рон попитал Денис: „Тя [Деби Картър] на леглото ли беше или на пода?“

„На пода“ — отговорил Денис.

Според полицията това беше явно доказателство, че двамата са били в апартамента и са извършили изнасилването и убийството.

Бил Питърсън бързо се остави да го убедят. На 22 септември той подаде искане Синди Макинтош да бъде вписана в списъка на свидетелите на обвинението.

Следващият доносник се казваше Джеймс Ригинс, но неговата кариера беше по-кратка. Изпратен в затвора по обвинения за престъпления, извършени в окръг Понтоток, той се прибирал в килията си една вечер и чул някой, вероятно Рон, да си признава, че е убил Деби Картър, че срещу него има две обвинения в изнасилване от Тълса и че ще се измъкне безнаказано от обвинението за убийство, точно както се е измъкнал и от изнасилванията. Ригинс не уточни на кого е признал Рон всичко това, но в света на доносниците такива подробности не са толкова важни.

След около месец Ригинс промени показанията си. В разговор с полицията той заяви, че е сгрешил за Рон Уилямсън и всъщност човекът, който си е признал всички тези неща, се казва Глен Гор.

В Ейда самопризнанията бяха като заразен вирус. На 23 септември млад наркоман на име Рики Джо Симънс дойде в полицейското управление и заяви, че е убил Деби Картър и иска да разкаже за станалото. Денис Смит и Гари Роджърс веднага намериха видеокамера и Симънс заговори. Призна, че от години злоупотребява с наркотици, като любимата му комбинация била домашен коктейл от най-различни съставки. Каза, че в крайна сметка успял да се откаже от дрогата, открил Господ и една вечер през декември 1982 г. — или може би не точно 1982 г., не беше сигурен — си четял Библията, но после по някаква причина решил да излезе да се поразходи пеша. Така се сблъскал с някакво момиче, явно Деби Картър, макар че не беше много сигурен. Симънс даде няколко противоречиви версии на случилото се между тях. Май я изнасилил, а може би не, след което май я удушил с голи ръце, молил се и оповръщал целия апартамент.

Чувал в главата си гласове, които му казвали какво да прави. Подробностите бяха потънали в мъгла и Симънс заяви:

— Всичко беше като насън.

Странно, но точно в този момент Смит и Роджърс не се развълнуваха особено, макар че определено си падаха по самопризнания за престъпления, извършени „като насън“.

Когато го притиснаха с въпроса защо е чакал почти пет години, преди да си признае, той в крайна сметка обясни, че вървящите напоследък слухове в града го накарали да си спомни за тази съдбовна нощ през 1982 г. (или може би 1981 г.). Но не си спомняше как е влязъл в апартамента на Деби, нито колко стаи е имало в него, нито в коя стая точно я е убил. После изведнъж си спомни за бутилката с кетчуп и как е писал по стената. След това си призна, че знае за тези подробности от някакъв приятел.

Симънс твърдеше, че по време на признанието е бил чист, но за Смит и Роджърс беше очевидно, че домашно забърканите наркотици си казват думата. Те веднага отхвърлиха версията му като недостоверна. Въпреки че в нея имаше точно толкова несъответствия, колкото и в историята на Томи Уорд, този път те не останаха впечатлени. В крайна сметка Смит го прекъсна и заяви:

— Според мен ти не си убил Деби Картър.

После предложи на Симънс да му съдейства за психиатрична помощ.

Симънс, който съвсем се объркa, настоя, че наистина е убил Деби Картър. Двамата детективи настояха, че не е.

Благодариха му за отделеното време и го отпратиха.

В окръжния затвор на Понтоток рядко идваха добри новини, но в началото на ноември Рон неочаквано получи писмо, с което му се даваше право на социални помощи като инвалид.

Преди една година Анет беше подала молба от името на Рон, в която твърдеше, че той не е в състояние да работи от 1979 г. насам. Хауард О’Брайън, съдия по административно право, бе прегледал дългия му медицински картон и бе насрочил заседание за 26 октомври 1987 г. Рон беше доведен от затвора.

В решението си съдия О’Брайън отбеляза следното: „Молителят очевидно разполага с адекватна медицинска документация, която

показва дълга история на алкохолизъм, депресия, третирана с литий и дефинирана като атипично биполярно разстройство, усложнено от атипично разстройство на личността, вероятно на границата на параноичното и антисоциално поведение. Явно в отсъствието на лекарства молителят става непокорен, агресивен, проявява склонност към физическо насилие, преживява религиозни халюцинации и не може да разсъждава рационално.“

Както и следното: „Често се случва молителят да не се ориентира добре във времето, вниманието му скача от обект на обект, има сериозни проблеми с абстрактното мислене и способността за концентрация.“

Съдия О’Брайън с лекота достигна до заключението, че Рон има „тежко биполярно разстройство, разстройство на личността и проблеми с алкохола и наркотиците“. Така описаното състояние наистина му пречеше да си намери работа.

Според съдията това състояние на инвалидност датираше от 31 март 1985 г. и продължаваше и досега.

Основната работа на Хауард О’Брайън беше да определи дали ищците са инвалиди, физически или психически, така че да имат право на месечни помощи. Работата му беше важна, но не беше на живот и смърт. Съдиите Милър и Джоунс, от друга страна, бяха задължени да осигурят правото на всеки обвиняем, особено на онези, които може би ги очаква смъртно наказание, да получат честен и справедлив процес. Каква ирония на съдбата — съдия О’Брайън видя очевидните проблеми на Рон, докато съдиите Милър и Джоунс не успяха.

* * *

Барни беше разтревожен в достатъчна степен, така че да назначи преглед на Рон в окръжната болница. Директорката на клиниката Клодет Рей проведе серия от психологически тестове и изпрати доклад на Барни. Докладът завършваше така: „Рон изпитва постоянна тревога заради стреса от ситуацията, в която се намира. Чувства се безпомощен да я промени, както и собственото си положение. Може би се държи неадекватно — не се явява на предварителните заседания, което очевидно е в негов ущърб, защото изпитва паника и не може да

разсъждава трезво. На негово място повечето хора щяха да настояват да чуят информацията и мненията, от които зависи дали ще живеят, или ще умрат.“

Докладът беше прибран в папката на Барни и си остана там. Искането за заседание, на което да се определи дали обвиняемият може да бъде съден, или не, беше рутинна задача, с която Барни вече се беше справял неведнъж. Клиентът му беше в затвора, едва на стотина метра от сградата на съда, в която адвокатът ходеше почти всеки ден.

Беше пределно ясно, че е крайно време някой да повдигне въпроса за психическото състояние на обвиняемия.

Обвинението срещу Денис Фриц получи огромен тласък с показанията на един полунеграмотен индианец на име Джеймс С. Харджо. Харджо беше само на двайсет и две, но вече излежаваше присъда за грабеж — бяха го хванали, след като два пъти поред беше проникнал с взлом в една и съща къща. През септември и октомври, докато чакаше да го прехвърлят в щатския затвор, беше в една килия с Денис Фриц.

Двамата донякъде се сприятелиха. На Денис му беше мъчно за Харджо и пишеше писма вместо него, най-често до жена му. Освен това знаеше точно какво са намислили ченгетата. През ден те извеждаха Харджо от килията им без никаква причина — вече нямаше нужда да ходи в съда — и веднага щом се върнеше, той започваше да разпитва Денис за убийството на Картър. В затвора, пълен с професионални доносници, Харджо сигурно беше най-големият аматьор.

Постановката беше толкова очевидна, че Денис подготви изявление от няколко изречения, което караше Харджо да подписва всеки път, преди да го изведат. Част от него гласеше: „Денис Фриц постоянно повтаря, че е невинен.“

Денис категорично отказваше да обсъжда случая с него.

Но това не спря Харджо. На 19 ноември Питърсън включи Джеймс С. Харджо в списъка на свидетели на обвинението. На същата дата беше подновено и предварителното заседание по делото на Денис със съдия Джон Дейвид Милър.

Когато Питърсън обяви, че следващият му свидетел ще бъде Харджо, Денис потрепна. Какво ли щеше да измисли това глупаво

момче?

Харджо, очевидно лъжейки под клетва, обясни на Бил Питърсън, който го слушаше внимателно, че двамата с Фриц са били в една килия и макар отначало нещата да са потръгнали приятелски, в нощта на Вси светии разговорът им е придобил неприятен обрат. Харджо разпитвал Денис за подробности около убийството. Денис не можел да си припомни точно станалото и Харджо хитро успял да намери пробойни в защитата му. Останал с убеждението, че Денис е виновен, така че го обвинил директно. Това много изнервило Денис. Той започнал да ходи напред-назад в общото помещение, като явно се борел с чувството си за вина, а когато се върнал в тяхната килия, погледнал Харджо с насълзени очи и казал: „Не искахме да й направим нищо лошо.“

Денис не можа да издържи, скочи и се разкрещя на свидетеля:

— Лъжеш! Лъжеш!

Съдия Милър го накара да седне. Харджо и Питърсън продължиха с фантазиите си. Според Харджо Денис изразил тревога за малката си дъщеря: „Какво щеше да си помисли, ако знаеше, че татко й е убиец?“ А после дошло и едно съвсем невероятно самопризнание. Денис признал на Харджо, че двамата с Рон купили бира, която занесли в апартамента на Деби, и когато свършили с изнасилването и убийството, прибрали празните кутии, почистили апартамента от отпечатъците и си тръгнали.

При кръстосания разпит Грег Сондърс попита Харджо дали Денис е обяснил как точно двамата с Рон са почистили пръстовите си отпечатъци, които не се виждат с просто око, като същевременно са оставили там отпечатъците от десетки други хора. Харджо нямаше отговор на този въпрос. Той се съгласи, че наоколо е имало поне шестима други затворници, когато Денис е направил това самопризнание, но някак си никой друг не го е чул. Грег показа копия от заявленията, подготвени от Денис, които Харджо беше подписвал всеки път.

Харджо изгуби доверието на съда още когато започна да лъже под клетва, а след кръстосания разпит на Сондърс вече изглеждаше като най-обикновен глупак. Без значение! Съдия Милър нямаше друг избор, освен да продължи процеса срещу Денис. Според законите на щата Оклахома на предварителното заседание съдията няма право да определя дали на свидетеля може да се вярва, или не.

Беше определена дата за делото, после то беше отложено. Зимата на 1987–1988 г. се точеше бавно. Рон и Денис живееха зад решетките и чакаха деня, в който щяха да влязат в съда. Дори след месеци в затвора продължаваха да вярват, че справедливостта ще възтържествува и истината ще излезе наяве.

В юридическите битки преди самото дело единствената по-значима победа на защитата беше решението на съдия Джоунс да раздели обвиняемите в отделни процеси. Но въпреки че Бил Питърсън се беше противопоставил, за обвинението имаше огромно предимство в отделните съдебни процеси. Ако Фриц беше пръв, вестникът щеше да съобщи подробностите от случая на целия град, който изгаряше от любопитство и тревога.

Още от деня на убийството полицията настояваше, че има двама убийци и първата (и единствена) двойка, която подозираха, бяха Фриц и Уилямсън. На всяка фаза от случая — подозрение, разследване, обвинение, арест и предварително заседание — двамата бяха свързвани един с друг. Полицейските им фотографии бяха публикувани една до друга в местния вестник. Заглавията най-често започваха с „Уилямсън и Фриц…“

Така че, ако Бил Питърсън успееше да докаже вината на Фриц в първото дело, съдебните заседатели по делото на Уилямсън щяха да заемат местата си и веднага щяха да започнат да се оглеждат за въже, с което да обесят Рон.

В Ейда идеята за честен съдебен процес беше следната: първо да осъдим Фриц, а после веднага да вкараме Рон Уилямсън в същата съдебна зала, при същия съдия, същите свидетели и същия вестник, който да отразява процеса.

На 1 април, три седмици преди началото на делото срещу Рон, назначеният от съда помощник-адвокат по неговия случай Франк Бейбър поиска да бъде отстранен. Беше си намерил работа като прокурор в друг окръг. Съдия Джоунс уважи искането му. Бейбър се измъкна сух от водата. Барни остана без помощник — без очи на юрист, които да пресяват документите, фотографиите и диаграмите, които щяха да бъдат използвани срещу клиента му.

* * *

На 6 април 1988 г., пет години и половина след убийството на Деби Картър, Денис Фриц беше въведен в претъпканата зала на втория етаж в сградата на съда в окръг Понтоток. Беше гладко избръснат, подстриган и облечен с единствения си костюм. Майка му го беше купила специално за делото. Уанда Фриц седеше на първия ред, възможно най-близо до сина си. До нея седеше сестра й Уилма Фос. Не биваше да изпуснат нито дума от процеса.

Когато му свалиха белезниците, Денис хвърли поглед към тълпата и се запита кои от стотината потенциални съдебни заседатели ще бъдат включени в окончателния списък от дванайсет души. Кои от регистрираните граждани на САЩ с право да гласуват щяха да го съдят?

Дългото очакване най-сетне свърши. След като преживя единайсет месеца в задушаващия го затвор, вече беше в съда. Имаше добър адвокат, надяваше се, че съдията ще осигури справедлив процес, а дванайсет от съгражданите му внимателно ще преценят доказателствата и бързо ще прозрат, че Питърсън не разполага с нищо.

Началото на процеса носеше облекчение, но и го плашеше. В крайна сметка живееха в окръг Понтоток и Денис прекрасно знаеше, че тук се случва да натопят невинни хора. Все пак за малко беше лежал в една и съща килия с Карл Фонтьнот — простодушен, объркан нещастник, който в момента очакваше изпълнението на смъртното си наказание за убийство, с което нямаше нищо общо.

Съдия Джоунс влезе и поздрави бъдещите съдебни заседатели. Първо обсъдиха някои предварителни въпроси, а после започна изборът на заседатели. Беше бавен и тегав процес. Минаха часове, докато отсеят твърде възрастните, глухи или болни граждани. После започнаха с въпросите. Някои бяха задавани от адвокатите, но повечето идваха от съдия Джоунс. Грег Сондърс и Бил Питърсън спореха ожесточено кои заседатели да запазят и кои да отхвърлят.

В един момент съдия Джоунс зададе следния въпрос на потенциалния заседател Сесил Смит:

— Къде сте работили преди?

Сесил Смит отговори:

— Бях служител в Корпоративната комисия на щата Оклахома.

Съдията и адвокатите не зададоха допълнителни въпроси. Но Сесил Смит беше пропуснал да спомене в отговора си, че всъщност има дълга кариера в полицията.

Малко по-късно съдия Джоунс попита Сесил Смит дали познава детектив Денис Смит и дали не са роднини.

— Не сме роднини — отвърна Сесил Смит.

— А откъде се познавате?

Сесил Смит каза:

— Ами, просто съм го чувал, няколко пъти сме разговаряли по работа.

След няколко часа съдебните заседатели бяха избрани и положиха клетва. Фриц се тревожеше най-много от присъствието на Сесил Смит. Докато заемаше мястото си в ложата на съдебните заседатели, мистър Смит продължително и злобно изгледа Денис и това щеше да се случва често в бъдеще.

Истинският процес започна на следващия ден. Помощник-прокурорът Нанси Шу описа на съдебните заседатели какво ще представляват доказателствата на обвинението. Грег Сондърс отвърна с встъпителна реч, в която твърдеше, че всъщност няма почти никакви доказателства.

Първият свидетел беше Глен Гор, докаран направо от затвора. Разпитван от Питърсън, Гор даде доста странни показания, че не е виждал Денис Фриц заедно с Деби Картър в нощта на убийството.

Повечето прокурори обичат да започват процеса със силен пръв свидетел, който може да потвърди, че убиецът и жертвата са били на едно и също място, по едно и също време — времето на убийството. Питърсън избра друга тактика. Гор каза, че може би е виждал Денис в „Лампата“ в някакъв неопределен момент в миналото, но не беше сигурен.

Стратегията на обвинението стана ясна още от първия свидетел. Подтикван от въпросите на Питърсън, Гор говореше повече за Рон Уилямсън, отколкото за Денис Фриц. Влезе в действие схемата „виновен по асоциация“.

Още преди Грег Сондърс да получи възможност да обвини Гор на базата на дългото му криминално досие, Питърсън сам реши да го направи. Той разпита свидетеля за престъпното му минало. Гор беше

осъждан многократно за престъпления като отвличане, нападение с цел грабеж и стрелба по полицай.

И така, първият свидетел на обвинението не само не каза нищо срещу Денис, но се разкри като закоравял престъпник, който излежаваше четирийсетгодишна присъда.

След това несигурно начало Питърсън продължи с още един свидетел, който не знаеше нищо. Томи Глоувър описа на заседателите как е видял Деби Картър да разговаря с Глен Гор, преди тя да си тръгне от „Лампата“. Глоувър постоя на мястото на свидетеля и беше освободен, без изобщо да спомене името на Денис Фриц.

След това Джина Виета обясни за странните телефонни обаждания от Деби в ранните часове на 8 декември. Тя свидетелства, че няколко пъти е виждала Фриц в „Лампата“, но не и в нощта на убийството.

След нея Чарли Картър разказа покъртителната история как беше открил убита собствената си дъщеря, а след него извикаха на свидетелската скамейка детектив Денис Смит. Смит описа продължително и с подробности местопрестъплението, като представи за доказателство многобройни фотографии. Разказа за разследването, което беше провел, за събраните проби от слюнка и косми и прочие. Първият въпрос на Нанси Шу за потенциалните заподозрени, разбира се, изобщо не се отнасяше до Денис Фриц.

— Разпитахте ли в някакъв момент от разследването заподозрян на име Роналд Кийт Уилямсън? — попита тя.

— Да — отвърна Смит.

След това, без никой да го прекъсне, той се впусна в дълго обяснение как са започнали да разследват Рон Уилямсън и уточни кога и защо са започнали да го подозират. Най-сетне Нанси Шу сякаш изведнъж си спомни кого съдят и попита за пробата от слюнка на Денис Фриц.

Смит разказа как е взел пробата и я е предал за изследване в лабораторията в Оклахома Сити. Тогава Шу завърши разпита и предаде свидетеля на защитата. Към този момент обвинението по никакъв начин не беше изяснило как и защо Денис Фриц е станал заподозрян. Той нямаше нищо общо с жертвата. Никой не потвърди присъствието му в нощта на убийството освен Смит, който каза, че двамата с Деби живеели „наблизо“. Никой не спомена нищо за мотив.

Фриц най-сетне беше свързан с убийството чрез показанията на следващия свидетел, Гари Роджърс, който заяви:

— Докато разследвахме Рон Уилямсън, се появи и името на обвиняемия Денис Фриц в качеството му на съучастник на Рон Уилямсън.

Роджърс обясни на заседателите как двамата с Денис Смит бяха заключили, че за такова престъпление трябват двама убийци. Престъплението изглеждаше твърде жестоко, за да го извърши сам човек, а освен това убиецът (убийците) бяха оставили следа, като бяха написали с кетчуп „Не ни търсете, щот иначи“. Думата „ни“ говореше за повече от един убиец, както веднага бяха забелязали Смит и Роджърс.

Благодарение на добрата си полицейска работа те бяха установили, че Уилямсън и Фриц наистина са били приятели. И това според тяхната теория свързваше двамата убийци.

* * *

Грег Сондърс беше инструктирал Денис да не обръща внимание на съдебните заседатели, но той не можеше да се сдържи. Тези дванайсет души държаха в ръцете си съдбата му, може би дори живота му, и той час по час поглеждаше към тях. На първия ред седеше Сесил Смит и всеки път, когато Денис поглеждаше натам, Смит отвръщаше на погледа му.

Какъв му е проблемът, питаше се Денис. И скоро разбра.

Грег Сондърс тъкмо влизаше в съда след почивката, когато един стар адвокат, ветеран от съда на Ейда, го попита:

— Кой умник остави Сесил Смит в списъка на съдебните заседатели?

— Май аз — отвърна Грег. — Кой е този Сесил Смит?

— Как кой? Бившият началник на полицейското управление в Ейда!

Сондърс остана потресен. Той нахлу в кабинета на съдия Джоунс и настоя делото да бъде прекратено, защото обвинението е укрило факти по време на избора на един съдебен заседател, очевидно настроен да се произнесе в полза на полицията и прокуратурата.

Искането беше отхвърлено.

Доктор Фред Джордан свидетелства за проведената от него аутопсия и съдебните заседатели изслушаха всички ужасни подробности. Бяха представени снимки на трупа, които минаха през ложата на съдебните заседатели и предизвикаха шок и гняв — неизменни спътници на всяко дело по обвинение в убийство. Няколко от съдебните заседатели с отвращение изгледаха Фриц.

И докато сериозните, неопровержими показания на доктор Джордан все още отекваха в съдебната зала, обвинението реши да пусне след него няколко от по-съмнителните си свидетели. Влезе един човек на име Гари Алън, който положи клетва и зае свидетелското място. Участието му в случая беше съвсем странично. Той обясни на съдебните заседатели, че живее близо до Денис Фриц и една вечер в началото на декември 1982 г., около 3:30 ч. сутринта, чул двама мъже да вдигат шум пред апартамента му. Не беше сигурен за точната дата, но по някаква причина беше убеден, че е било преди 10 декември. Двамата мъже, никой от които не беше видял достатъчно ясно, за да го идентифицира, били на двора, където се смеели, ругаели и се пръскали с градински маркуч. Било студено, а двамата мъже били голи до кръста. Свидетелят познаваше Денис Фриц от известно време, затова познал и гласа му. Но не беше сигурен. Слушал как вдигат шум около десет минути, после пак си легнал.

Когато Алън напусна мястото на свидетеля, хората в съдебната зала си размениха озадачени погледи. Каква точно беше целта на тези показания?

Нещата щяха да станат още по-объркани със следващия свидетел, Тони Вик.

Вик живееше в малкия апартамент под Гари Алън и също познаваше Денис Фриц. Познаваше и Рон Уилямсън. Той свидетелства, че е виждал Рон на верандата пред дома на Денис и че със сигурност знае, че двамата са пътували заедно до Тексас през лятото на 1982 г.

Какво повече можеха да искат съдебните заседатели?

Неопровержимите доказателства продължиха да се трупат с показанията на Дона Уокър, продавачка от супермаркет, която идентифицира Денис в съда и каза, че едно време го е познавала доста добре. Още през 1982 г. Денис често пазарувал от нейния магазин и

редовно пиел кафе. Обичал да я заговаря рано сутрин. Рон също бил клиент на магазина и тя беше сигурна, че двамата с Денис са били приятели. След убийството обаче те изведнъж спрели да пият кафе в магазина. Направо изчезнали. И след като ги нямало няколко седмици, отново се появили, все едно нищо не е станало. Но не били същите.

— Как така?

Поведението им, дрехите. Преди винаги се обличаха добре и бяха гладко избръснати, а сега изведнъж се запуснаха, ходеха с мръсни дрехи, не се бръснеха, бяха рошави. Поведението им също се промени. Изглеждаха някак нервни, параноични.

Грег Сондърс я притисна, но Уокър не можа да обясни защо е чакала пет години, преди да съобщи тези важни сведения на полицията. Тя призна, че полицаите са я разпитвали още миналия август, след арестуването на Денис и Рон.

Парадът продължи с Лита Колдуел, съученичка на Рон от прогимназията „Бинг“. Тя разказа на съдебните заседатели, че Денис Фриц и Рон Уилямсън често гостували в дома й късно вечерта — тя беше разведена, — във всякакви часове, и винаги били пияни. В някакъв момент тя започнала да се плаши от тях и ги помолила да не идват повече. Те отказали, така че тя си купила оръжие и им го показала, за да ги убеди в сериозните си намерения.

Показанията й нямаха нищо общо с убийството на Деби Картър и в повечето съдебни зали щяха да бъдат отхвърлени поради липса на връзка с делото.

Възражението обаче се появи едва при следващия свидетел, агент Ръсти Федърстоун. В тромав опит да докаже, че Рон и Денис са се забавлявали заедно в Норман четири месеца преди убийството, Питърсън призова Федърстоун като свидетел. Федърстоун два пъти беше подлагал Денис на детектора на лъжата през 1983 г., но по множество основателни причини резултатите от тези разпити не можеха да бъдат използвани в съда. По време на разпитите Денис беше разказал за една вечер в Норман, когато бяха обикаляли по баровете. Но щом Питърсън се опита да измъкне тази история от Федърстоун, Грег Сондърс незабавно и шумно протестира. Съдия Джоунс се съгласи, че въпросът няма нищо общо с делото.

Адвокатите бяха повикани при съдията и Питърсън каза:

— Той (Федърстоун) свидетелства, че Рон Уилямсън и Денис Фриц са се познавали през август 1982 година.

— Какво общо има това с делото? — настоя съдия Джоунс.

Питърсън не можа да отговори на този въпрос и Федърстоун веднага напусна залата. Беше поредната поява на поредния свидетел, който не знаеше нищо за убийството на Деби Картър.

Следващият свидетел беше също толкова безполезен, макар че показанията му бяха по-интересни. Уилям Мартин беше директор на прогимназията в Ноубъл, където беше преподавал Денис през 1982 г.. Той свидетелства, че на сутринта на 8 декември, сряда, Денис се обадил, че е болен, и неговите часове били поети от заместник. Според дневника, който Мартин донесе в съда, Денис беше отсъствал общо седем работни дни от учебната година, траеща девет месеца.

След дванайсет свидетели по делото обвинението все още не можеше да пипне с пръст Денис Фриц. Единственото, което успя да направи прокуратурата, беше да докаже вън от всякакво съмнение, че той пие алкохол, движи се в лоша компания (Рон Уилямсън), живее в с майка си и сестра си в същия квартал, в който се намира апартаментът на Деби Картър, и не е ходил на работа в деня след убийството.

Питърсън беше методичен. Беше убеден, че обвинението трябва да се изгради постепенно, тухла по тухла, свидетел по свидетел, без ексцентрични и хитри ходове. Доказателствата трябваше да се трупат, докато в съзнанието на съдебните заседатели не остане никакво съмнение. Но Фриц беше сериозно предизвикателство точно защото срещу него нямаше никакви доказателства.

Затова трябваше да се намесят доносниците.

Първият от тях беше Джеймс Харджо, когото доведоха да свидетелства направо от затвора, както и Глен Гор. Глупав и несъобразителен, Харджо не само беше обрал два пъти една и съща къща, но и двата пъти беше проникнал с взлом по един и същ начин — в същата спалня, през същия прозорец. Полицаите го хванаха и го разпитаха. С помощта на писалка и лист хартия — инструменти, дотогава непознати на Харджо — те бяха обрисували престъплението му с помощта на диаграми. Очевидно това силно го беше впечатлило. Докато бе в затвора с Денис, по настояване на полицията той се

захвана да разреши случая с убийството на Картър, като рисуваше на лист хартия.

Харджо обясни хитрата си стратегия на съдебните заседатели. Според него той беше разпитал Денис за убийството в претъпканото общо помещение на затвора. В някакъв момент, когато логическите му заключения изглеждали неоспорими, той казал на Денис: „Е, очевидно си виновен.“

Смазан от тежестта на железните аргументи на Харджо, Денис виновно свил глава между раменете си и проплакал: „Не искахме да й направим нищо лошо.“

Когато Харджо за пръв път разказа тази измислица на предварителното заседание, Денис избухна: „Лъжеш! Лъжеш!“ Но сега, когато съдебните заседатели не откъсваха поглед от него, му се наложи да я изслуша повторно, без да реагира. Колкото и да му беше трудно, той все пак се окуражи, когато забеляза как няколко от съдебните заседатели едва се удържат да не се разкикотят, докато слушат глупостите на Харджо.

При кръстосания разпит Грег Сондърс установи, че Денис и Харджо са били в едно от двете общи помещения в затвора — малки, открити пространства, в които се влизаше от четири килии с по две легла във всяка. Общите помещения бяха проектирани за осем души, но често в тях имаше повече хора. Затворниците практически си дишаха във врата. При това положение беше изненадващо, че никой друг в затвора не беше чул драматичното самопризнание на Денис.

Харджо потвърди, че с удоволствие е лъгал Рон за Денис и обратното. Грег Сондърс го попита:

— Защо лъжеше Денис и Рон Уилямсън? Защо ходеше напред-назад между тях и ги лъжеше?

— Само да видя какво ще кажат. Ако го направиш както трябва, ще си прережат гърлата взаимно.

— Значи ти лъжеше Рон за Денис и Денис за Рон, нали така? За да ги настроиш един срещу друг?

— Да, само да видя какво ще кажат.

По-късно Харджо щеше да признае, че изобщо не знае значението на думата „лъжесвидетелстване“.

Следващият информатор беше Майк Тени — новоназначеният надзирател, когото полицаите бяха използвали, за да съберат някакви подробности за Денис. Без никакъв опит или обучение в полицията, Тени беше започнал кариерата си в затвора и първата му задача беше Денис Фриц. Нетърпелив да впечатли хората, които може би щяха да го назначат за постоянно, той прекара доста време пред килията на Денис, като го заговаряше на всякакви теми, но най-вече за убийството на Картър. Предложи му множество съвети. Според неговото меродавно мнение ситуацията на Денис беше тежка, така че най-добре за него щеше да бъде да сключи сделка, да си уреди по-малка присъда, да спаси собствената си кожа и да свидетелства срещу Рон Уилямсън. Питърсън нямаше да го излъже.

Денис се беше преструвал, че играе неговата игра, но внимаваше да не каже нещо, което да бъде използвано в съда.

Като новобранец Тени не беше свидетелствал често и не беше репетирал репликите си. Отначало се опита да преразкаже някаква история за това как Денис и Рон обикаляли баровете в Оклахома Сити — история, която по никакъв начин не беше свързана с убийството на Картър. Сондърс възрази. Съдия Джоунс прие възражението.

Тогава Тени скочи в дълбокото и заяви, че двамата с Денис са обсъждали възможността за признаване на по-малкото престъпление. Той два пъти спомена за това — силно уличаващо обстоятелство, което предполагаше, че Денис е възнамерявал да се признае за виновен, за да намали присъдата си.

Грег Сондърс шумно възрази и поиска прекратяване на делото. Съдия Джоунс отхвърли искането.

Най-сетне Тени успя да каже нещо, без адвокатите постоянно да скачат от местата си. Той обясни на съдебните заседатели, че често разговарял с Денис и след всеки разговор веднага отивал в помещението на надзирателите до входа на затвора, за да запише всичко, което е чул. Според прекия му началник Гари Роджърс това било обичайна процедура — добра полицейска работа. И по време на един от тези приятелски разговори Денис уж казал: „Да кажем, че може би е станало така. Може би Рон е отишъл до вратата и е влязъл с взлом в апартамента на Картър. А после, да кажем, се е възползвал малко от нея. Рон малко се увлякъл и решил да й даде урок. Тя умряла.

Да кажем, че е станало така. Но аз не съм видял как Рон я убива, така че как да кажа на прокурора нещо, на което не съм бил свидетел?“

След показанията на Тени съдът се оттегли, а Денис беше върнат в затвора. Той внимателно съблече новия си костюм и го сложи на закачалка. Един от надзирателите го прибра. Денис се излегна на леглото си, затвори очи и се запита как ще свърши този кошмар. Той знаеше, че свидетелите лъжат, но дали съдебните заседатели също го знаеха?

На следващата сутрин Бил Питърсън призова на свидетелското място Синди Макинтош, която призна, че е била в затвора за фалшифициране на чекове. Там се запознала с Денис Фриц и Рон Уилямсън. Тя свидетелства, че е чула как двамата си говорят и Рон попитал Денис за снимките на Деби Картър, направени на местопрестъплението.

„На леглото ли беше или на пода?“ — попитал Рон.

„На пода“ — отговорил Денис.

Макинтош призна, че не е получила присъда за фалшифицирането на чекове.

— Платих ги и ме пуснаха — обясни тя.

Когато свърши с доносниците, Питърсън се върна към по-правдоподобни доказателства. Съвсем малко по-правдоподобни. Той призова последователно четирима свидетели, които работеха в щатската криминологична лаборатория. Влиянието, което оказаха на съдебните заседатели, беше огромно — както винаги става в такива случаи. Те бяха образовани, обучени, опитни специалисти, които работеха за щата Оклахома. Бяха експерти! И бяха дошли, за да свидетелстват срещу обвиняемия и така да докажат вината му.

Първият беше специалистът по пръстови отпечатъци Джери Питърс. Той обясни на съдебните заседатели, че е изследвал двайсет и един отпечатъка, взети от апартамента и колата на Деби, от които деветнайсет се оказали нейни. Един от отпечатъците съвпаднал с тези на детектив Денис Смит и един с Майк Карпентър. Нито един не бил оставен от Денис Фриц или Рон Уилямсън.

Беше странно, че специалистът по пръстови отпечатъци беше извикан в съда, за да свидетелства, че нито един от отпечатъците не е оставен от обвиняемия.

Лари Мълинс описа как за втори път е свалил отпечатъци от дланите на Деби миналия май, когато бяха ексхумирали тялото. Той беше дал новите отпечатъци на Джери Питърс, който на свой ред изведнъж беше забелязал неща, които не беше видял преди четири години и половина.

Тезата на обвинението — същата, която щеше да бъде използвана и срещу Рон Уилямсън — беше, че по време на продължителното насилие върху Деби тя е била ранена, кръвта й някак си се е озовала на лявата й длан и точно тази длан е докоснала стената в спалнята й. И тъй като отпечатъкът от дланта не беше на Рон или Денис и със сигурност не можеше да бъде оставен от истинския убиец, оставаше да е на Деби.

Мери Лонг беше специалист криминолог, която работеше предимно с телесни течности. Тя обясни на съдебните заседатели, че при около 20 процента от всички хора кръвната група не може да бъде определена от слюнката, спермата или потта. На технически жаргон тези хора се наричат „несекретиращи“. Според нейния анализ на кръвта и пробите от слюнката на Рон и Денис със сигурност и двамата бяха такива.

Човекът, който беше оставил следи от сперма на местопрестъплението, вероятно също беше такъв, но Лонг не беше съвсем сигурна, защото количествата не бяха достатъчни.

По този начин 80 процента от населението попадаше извън границите на подозрението. Или „около“ 80 процента, плюс-минус няколко. Въпреки това Фриц и Уилямсън се сдобиха с подозрителното название „несекретиращи“.

Математическите доказателства на Лонг обаче се провалиха при кръстосания разпит, когато Грег Сондърс я принуди да признае, че повечето от кръвните и слюнчените проби, които беше анализирала в случая с Картър, са били на „несекретиращи“ индивиди. От двайсетте проби, които беше изследвала, дванайсет бяха на такива, включително тези на Фриц и Уилямсън.

Шейсет процента от заподозрените в нейния списък заподозрени бяха „несекретиращи“ за разлика от средностатистическата стойност за страната, която беше само 20 процента.

Но това нямаше значение. Благодарение на нейните показания подозренията срещу Денис Фриц нараснаха значително.

Последният свидетел на обвинението със сигурност беше най-ефективен. Питърсън пазеше най-силния си удар за последния рунд и когато Мелвин Хет слезе от свидетелското място, съдебните заседатели вече бяха убедени.

Защото Хет беше специалистът по косми в щатската наборатория — експерт ветеран, който беше изпратил много хора в затвора.

Използването на анализ на човешки косми в съдебната практика беше започнало още през 1882 г, макар и не по най-добрия начин. В едно дело в щата Уисконсин един „експерт“ на обвинението беше сравнил взета предварително проба от косми с космите, открити на местопрестъплението, и беше заключил, че двете имат един и същ източник. Източникът бе осъден, но обжалва и Върховният съд на щата Уисконсин отхвърли присъдата, заявявайки ясно, че „подобни доказателства са крайно съмнителни“.

Ако съдебната система се съобразяваше с това предупреждение, можеха да бъдат спасени хиляди невинни обвиняеми. Вместо това полицаите, следователите, криминологичните лаборатории и прокурорите продължаваха упорито да се осланят на анализа на косми, които често бяха единствената реална следа, оставена на местопрестъплението. Анализът на косми стана толкова популярна и скандална тема, че беше обект на множество изследвания през целия двайсети век.

Много от изследванията показваха голям процент на грешка и за да отговори на критиките, през 1978 г. на държавно равнище бе спонсорирана програма за оценяване на възможностите на криминологичните лаборатории. Двеста и четирийсет от най-добрите криминологични лаборатории в цялата страна участваха в тестове, които сравняваха резултатите от техния анализ на различни веществени доказателства, включително и косми.

Резултатите бяха наистина ужасяващи. Повечето от лабораториите в страната грешаха в четири от всеки пет случая.

Имаше и други изследвания, които подклаждаха дебата. В едно от тях точността на изследването се увеличаваше, когато анализаторът сравняваше косъм от местопрестъплението с косми от петима

различни мъже, без да знае кой е заподозреният от полицията. По този начин се елиминираше неволната манипулация на данните. Същото изследване обаче доказваше, че точността на анализа намалява драстично, когато анализаторът знае кой е истинският „заподозрян“. Съществуването на предварителна нагласа може да наклони заключението така, че да съвпадне с очаквания резултат.

Специалистите по анализ на косми работят върху много тънък юридически лед и мненията им най-често са придружавани от уговорки като: „Взетите предварително косми и тези от местопрестъплението си приличат по структура под микроскоп и е възможно да са от един и същ източник.“

Разбира се, има и огромна вероятност да не са от един и същ източник, но такива показания се дават рядко, поне не и в пряк разпит в съдебната зала.

Стотиците косми, събрани от Денис Смит на местопрестъплението, изминаха дълъг и мъчителен път, докато пристигнат в съда. Поне трима различни специалисти от лабораторията се занимаваха с тях, както и с десетките други проби, които бяха взети от обичайните заподозрени веднага след убийството от детективите Смит и Роджърс.

Първо Мери Лонг събра и подреди всички проби в лабораторията, но малко след това ги опакова и ги предаде на Сюзан Ланд. Докато Сюзан Ланд получи космите през март 1983 г., Денис Смит и Гари Роджърс вече бяха убедени, че убийците са Фриц и Уилямсън. За изумление на детективите обаче в нейния доклад се заключаваше, че космите съвпадат по структура под микроскоп единствено с тези на Деби Картър.

За един кратък период Фриц и Уилямсън бяха вън от исякаква опасност, макар, естествено, да нямаше никакъв начин да го разберат. Години по-късно техните адвокати така и не бяха информирани за доклада на Сюзан Ланд.

Обвинението имаше нужда от друго експертно мнение.

През септември 1983 г. шефът на Ланд й нареди да „прехвърли“ случая на Мелвин Хет, като се мотивира със стреса и напрежението от твърде големия обем работа. Подобно прехвърляне беше твърде необичайно, още повече в светлината на факта, че Ланд и Хет работеха

в различни лаборатории в двата края на щата. Ланд работеше в централната криминологична лаборатория в Оклахома Сити. Хет работеше в един клон в град Инид. Неговият район покриваше осемнайсет окръга, като Понтоток не беше от тях.

Хет се оказа твърде методичен. Трябваха му двайсет и седем месеца, за да анализира космите — необичайно продължителен период, още по-забележителен поради факта, че задачата му беше да анализира единствено пробите от Фриц, Уилямсън и Деби Картър. Останалите двайсет и една проби не бяха толкова важни и можеха да почакат.

Тъй като полицаите вече знаеха кой е убил Деби Картър, те услужливо информираха Мелвин Хет. Когато той получи пробите от Сюзан Ланд, до имената на Фриц и Уилямсън беше вписано „заподозрян“.

Към този момент Глен Гор все още не беше представил проби в полицията в Ейда.

На 13 декември 1985 г., три години след убийството, Мелвин Хет завърши първия си доклад, в който твърдеше, че седемнайсет от изследваните косми са със сходен строеж като тези на Фриц и Уилямсън.

След като изгуби повече от две години и над двеста работни часа в анализ на първите проби, Хет сериозно увеличи темпото и провери всички останали двайсет и една за по-малко от месец. На 9 януари 1986 г. той завърши втория си доклад, в който потвърди, че нито една от другите проби, взети от млади мъже в Ейда, не съвпада с откритите в апартамента на Картър.

Все още никой не беше поискал проби от Глен Гор.

Работата беше бавна и досадна и криеше неясноти. Хет няколко пъти изпадна в противоречия, докато работеше с микроскопа. Веднъж беше сигурен, че определен косъм принадлежи на Деби Картър, но по-късно промени решението си и вече твърдеше, че косъмът е на Фриц.

Такава е природата на анализа на косми. Хет директно отрече някои от твърденията на Сюзан Ланд и дори успя да опровергае собствените си резултати. Отначало заключи, че общо тринайсет пубисни косъма са на Фриц и само два са на Уилямсън. По-късно обаче промени бройката — дванайсет за Фриц и два за Уилямсън.

После пубисните косми на Фриц станаха единайсет, плюс два от главата.

По някаква причина космите на Гор най-сетне бяха ключени в общата картина едва през юли 1986 г.

Някой в полицейското управление в Ейда се събуди една сутрин и се сети, че са пропуснали Гор. Денис Смит взе проби от косми на Гор и самообявилия се за убиец Рики Джо Симънс и ги изпрати по пощата на Мелвин Хет, който в момента очевидно имаше доста работа, защото в продължение на една година не се случи нищо. През юли 1987 г. отново поискаха проби от Гор. Той попита защо. Защото в полицията не можеха да намерят предишните.

Минаха месеци, без Хет да представи доклад. През пролетта на 1988 г. датите за двата процеса наближаваха, по все още нямаше информация за пробите от Гор и Симънс.

На 7 април 1988 г., когато процесът срещу Фриц вече беше започнал, Мелвин Хет най-сетне изпрати третия си, последен доклад. Космите от Гор не съвпадаха. Хет изгуби почти две години, за да стигне до това заключение, и забавянето беше повече от подозрително. Беше още едно ясно доказателство, че обвинението беше толкова твърдо убедено във вината на Фриц и Уилямсън, че не беше счело за нужно да изчака резултата от анализа.

Въпреки всички рискове и цялата несигурност на анализа на косми Мелвин Хет твърдо вярваше в него. Двамата с Питърсън се сприятелиха и преди процеса срещу Фриц Хет му даде научни статии, които потвърждаваха надеждността на този толкова печално ненадежден метод. Разбира се, той не даде на прокурора нито една от многобройните статии, които отричаха анализа на косми като основа за съдебно преследване.

Два месеца преди началото на процеса срещу Фриц Хет отиде до Чикаго, за да занесе резултатите от анализа си в частната лаборатория „Макроун“. Там работеше Ричард Бисбинг, познат на Хет, който прегледа резултатите. Уанда Фриц го беше наела да провери какво е направил Хет и да свидетелства в съда. За да му плати, Уанда беше принудена да продаде колата на Денис.

Бисбинг се оказа далеч по-бърз, но резултатите му бяха също толкова противоречиви.

За по-малко от шест часа Бисбинг отхвърли почти всички изводи, направени от Хет. Той анализира единствено единайсетте пубисни косъма, за които Хет беше сигурен, че съвпадат по структура с тези на Фриц, и откри, че Хет беше прав само за три от тях. Само за три от тях „беше възможно“ да са на Денис Фриц. Хет грешеше за останалите осем.

Без да се притесни от ниската оценка на работата си, която беше получил от колега експерт, Хет се върна в Оклахома. Беше готов да свидетелства в съда. И не бе променил мнението си.

Хет застана на свидетелското място в петък следобед, 8 април, и веднага се впусна във високопарна лекция, изпълнена с научни термини и предназначена по-скоро да впечатли съдебните заседатели, отколкото да ги информира за нещо. Денис, който беше завършил биология и бе преподавател в гимназия, не можеше да следи мисълта му, така че беше убеден, че и съдебните заседатели не успяват. Няколко пъти им хвърли по един поглед. Изглеждаха безнадеждно изгубени, но очевидно бяха впечатлени от този експерт. Явно знаеше толкова много!

Хет ги засипа с думи и изрази като „морфология“, „кортекс“, „удължение на роговата тъкан“, „плитки канали“ и „овоидни тела“, все едно всички в съдебната зала знаеха за какво точно говори. Почти не намаляваше темпото, за да се изясни.

Хет беше гвоздеят на експертната програма на обвинението, обгърнат от атмосфера на надеждност, която се подхранваше от опита, терминологията, самоувереността му и непоколебимото заключение, че някои от космите на Денис Фриц съвпадат с някои от откритите на местопрестъплението. По време на свидетелските си показания той цели шест пъти заяви, че космите на Денис и намерените н апартамента на Деби имат сходна структура и може би идват от един и същ източник. Съдебните заседатели нито веднъж не чуха и другата възможност — че космите могат и да не идват от един и същ източник.

По време на разпита Бил Питърсън постоянно споменаваше „обвиняемия Рон Уилямсън и обвиняемия Денис Фриц“. В същото време Рон беше заключен в единична килия, подрънкваше на китарата си и дори не подозираше, че го съдят в негово отсъствие и процесът не върви на добре.

Хет завърши показанията си, като още веднъж обобщи изводите си пред съдебните заседатели. Единайсет пубисни косъма и два косъма от главата може би бяха на Денис. Говореше за същите единайсет пубисни косъма, които беше закарал собственоръчно до лабораторията „Макроун“ в Чикаго, за да ги покаже на Ричард Бисбинг и да получи второ мнение.

Кръстосаният разпит на Грег Сондърс не постигна много. Хет беше принуден да признае, че анализът на косми е твърде несигурен, за да дава позитивна идентификация. Както повечето специалисти, той умееше да се измъква от трудни въпроси с увъртане и безкрайния си запас от неясни научни термини.

Когато приключи с показанията си, обвинението заяви, че няма повече свидетели.

Първият свидетел, призован от защитата, беше самият Денис Фриц. Той говори за миналото си, за приятелството си с Рон и прочие. Призна, че има присъда за отглеждане на марихуана през 1973 г. и че е излъгал за това, когато е кандидатствал за учител в Ноубъл седем години по-късно. Мотивът му беше разбираем — просто имал нужда от работа. Няколко пъти отрече както да познава Деби Картър, така и да знае каквото и да било за убийството ѝ.

След това го предадоха на Бил Питърсън за кръстосан разпит.

Опитните и безскрупулни адвокати обичат да казват, че колкото по-слаби са фактите, толкова по-силно трябва да се вика. Питърсън изскочи на подиума с маршова крачка, вторачи се в убиеца със съмнителните косми и се разкрещя.

Едва след няколко секунди съдия Джоунс го прекъсна и го повика при себе си.

— Обвиняемият може и да не ви харесва — прошепна строго съдията. — Но няма да викате в моя съд.

— Не викам — озъби се ядосано Питърсън.

— Викате. Нека да е първият и последен път, когато повишавате глас на това място.

— Добре.

Питърсън очевидно беше бесен, че Фриц е излъгал, когато е кандидатствал за работа. Значи просто не можеше да му се вярва. Питърсън драматично разкри и още една лъжа — формуляра, който

Фриц беше попълнил, когато беше оставил някакъв пистолет в заложна къща в Дюрант, щата Оклахома. Там Денис отново беше пропуснал да впише, че е осъждан за отглеждане на марихуана.

Два ярки случая на долна измама; въпреки че, разбира се, нито един от тях нямаше нищо общо с убийството на Картър, Питърсън ги изцеди максимално, преди да продължи.

Ако положението не беше толкова сериозно, щеше да бъде комично. Питърсън успя да се докара до състояние на такъв справедлив гняв заради свидетел, който просто лъжеше. Все пак самият прокурор беше изградил цялото си обвинение на свидетелските показания на затворници и доносници.

Когато Питърсън най-сетне реши да продължи, всъщност нямаше накъде да ходи. Започна да скача от твърденията на един свидетел към тези на друг, но Денис удържа фронта. След цял час безсмислени въпроси Питърсън седна.

Единственият друг свидетел, призован от Грег Сондърс, беше Ричард Бисбинг, който обясни на съдебните заседатели, че не е съгласен с повечето от заключенията на експерта Мелвин Хет.

Беше късен следобед, петък, и съдия Джоунс разпусна съда за уикенда. Денис се върна в затвора, преоблече се и се опита да се отпусне в задушната миша дупка, наречена килия. Беше убеден, че обвинението не е успяло да докаже вината му, но изобщо не се чувстваше уверен. Беше видял как неприязнено го гледат съдебните заседатели, когато им показаха ужасните снимки от местопрестъплението. Беше ги наблюдавал, докато слушаха Мелвин Хет и вярваха на заключенията му.

За Денис уикендът щеше да бъде много дълъг.

Заключителните пледоарии започнаха в понеделник сутринта. Нанси Шу първа говори от името на обвинението и повтори показанията на всички техни свидетели.

Грег Сондърс парира с аргумента, че обвинението не е доказало нищо; че задачата му да докаже извън всяко основателно съмнение вината на Денис очевидно не е изпълнена; че става дума за обвинение, изградено единствено на базата на близост с друг обвиняем и че съдебните заседатели трябва да обявят неговия клиент за невинен.

Бил Питърсън имаше последната дума. Той говори почти цял час, като повтаряше наново най-крайните изказвания на всичките си свидетели и отчаяно се опитваше да убеди съдебните заседатели, че неговите измамници и доносници са казали истината.

По обяд съдебните заседатели се оттеглиха за обсъждане и шест часа по-късно се върнаха с новината, че се разделени единайсет срещу един. Съдия Джоунс ги върна обратно, като им обеща вечеря, когато достигнат до окончателно решение. Около осем вечерта съдебните заседатели се върнаха и обявиха Денис Фриц за виновен.

Денис изслуша присъдата, замръзнал като статуя — зашеметен, защото беше невинен; шокиран, защото го бяха осъдили с такива неубедителни доказателства. Искаше му се да се нахвърли срещу всички съдебни заседатели, съдията, полицаите, цялата система, но процесът не беше завършил.

Не беше съвсем изненадан от решението. Беше наблюдавал съдебните заседатели и беше видял недоверието им. Те представляваха гражданите на Ейда, а градът имаше нужда от окончателна присъда. Щом ченгетата и Питърсън бяха толкова убедени, че Денис наистина е убиецът, значи така си беше.

Той затвори очи и си помисли за дъщеря си Елизабет, която вече беше на четиринайсет и напълно разбираше какво представляват вината и невинността. След като вече го бяха осъдили, как щеше да я убеди, че е невинен?

Докато хората напускаха съдебната зала, Пеги Стилуел припадна на моравата. Беше изтощена и сломена от мъка. Закараха я в най-близката болница, откъдето я изписаха скоро след това.

След като вече бяха установили въпроса за престъплението, процесът бързо премина към въпроса за наказанието. На теория съдебните заседатели трябваше да определят присъдата, като вземат предвид утежняващите вината обстоятелства, представени от обвинението с идеята да докарат смъртно наказание, и смекчаващите вината обстоятелства, представени от защитата с надеждата да спасят живота на обвиняемия.

Тази фаза от процеса срещу Фриц се оказа много кратка. Питърсън призова Ръсти Федърстоун, който в крайна сметка успя да разкаже на съдебните заседатели как Денис му е признал, че двамата с Рон са обикаляли баровете в Норман около четири месеца преди

убийството. И толкова. Двамата заподозрени в убийство бяха отишли до Норман, на сто километра от Ейда, за да прекарат една дълга вечер в клубовете и баровете.

Следващата свидетелка, която се оказа и последната, разясни тази мистериозна история. Казваше се Лавита Бруър и разказа как, докато си пиела в бара на „Холидей Ин“ в Норман, случайно попаднала на Фриц и Уилямсън. След още няколко питиета тримата си тръгнали заедно. Бруър седнала отзад. Денис седнал зад волана. Рон седнал на мястото до него и потеглили. Валяло. Денис карал бързо, минавал на червено и прочие и още в началото на пътуването тя изпаднала в истерия. Макар че никой от двамата не я пипнал и не я заплашвали, тя решила, че на всяка цена трябва да слезе. Но Денис не искал да спре. Пътуването продължило петнайсет-двайсет минути, после колата намалила скоростта и Бруър успяла да отвори вратата и да скочи в движение. Изтичала до един уличен телефон и се обадила в полицията.

Никой не пострадал. Не били повдигнати обвинения. Никой не бил осъден.

Но според Бил Питърсън този инцидент беше ясно доказателство, че Денис Фриц е сериозна заплаха за обществото и трябва да бъде умъртвен, за да не застрашава други млади жени. Лавита Бруър беше най-добрата му свидетелка — единствената, с която разполагаше за момента.

По време на страстната си реч, в която искаше от съдебните заседатели да наложат най-тежкото наказание, Питърсън се обърна към Денис, посочи го с пръст и заяви:

— Денис Фриц, ти заслужаваш да умреш заради това, което двамата с Рон Уилямсън сте причинили на Дебра Сю Картър.

Но Денис го прекъсна:

— Аз не съм убил Деби Картър.

След два часа съдебните заседатели се върнаха с присъда за доживотен затвор. След като я прочетоха, Денис се изправи, обърна се с лице към тях и каза:

— Госпожи и господа съдебни заседатели, бих искал само да кажа, че…

— Извинете — прекъсна го съдия Джоунс.

— Денис, не можеш да правиш това — обади се и Грег Сондърс.

Но Денис не искаше да го прекъсват. Той продължи:

— Господ на небето знае, че не съм го направил. Просто исках да ви кажа, че ви прощавам. Ще се моля за вас.

Когато го върнаха в килията му — в лепкавия мрак на собственото му малко късче от ада, — той не изпита абсолютно никакво облекчение, че е избягнал смъртното наказание. Беше на трийсет и осем години, беше невинен, не беше склонен към насилие и перспективата да прекара остатъка от живота си в затвора го ужасяваше.

9

Анет Хъдсън беше проследила най-внимателно процеса срещу Фриц във всекидневните репортажи на „Ейда Ивнинг Нюз“. На 12 април, вторник, заглавието на първа страница гласеше: „Фриц обявен за виновен за убийството на Картър“.

Както обикновено, в статията споменаваха и за брат й. „Рон Уилямсън, също обвинен в предумишленото убийство на Деби Картър, ще бъде съден на 21 април.“ Всъщност всичките шест репортажа за процеса на Фриц по един или друг начин споменаваха и Рон, и предстоящото дело срещу него.

Анет постоянно се питаше: „Как смятат да намерят обективни и безпристрастни съдебни заседатели? Ако единият съучастник е признат за виновен, как ще осигурят справедлив процес за другия в същия съд, в същия град?“

Тя купи на Рон нов сив костюм, още един тъмносин панталон, две бели ризи, две вратовръзки и нови обувки.

На 20 април, в деня, преди да започне неговият процес, Рон беше откаран в съда, за да си поговори със съдия Джоунс. Съдията се тревожеше, че обвиняемият може да се държи скандално — съвсем оправдано притеснение, като се имаше предвид досегашното му поведение. Когато Рон се изправи пред него, Джоунс каза:

— Искам да разбера как стоят нещата с вашето присъствие утре и да се уверя, че докато сте тук, няма да има проблеми. Разбирате ли притеснението ми?

— Няма да има проблеми, стига да не започнат да ми разправят, че съм убил някого — отговори Рон.

— Е, нали сте наясно, че точно това ще направят? — настоя съдията.

— Разбирам, но просто не е редно — каза Рон.

Съдия Джоунс знаеше, че Рон е бил голям спортист, така че реши да използва подходящо сравнение.

— Съдебният процес е нещо като мач. Всяка страна получава възможност да атакува, а после и да се защити, но не бива да се ядосвате, че и двата отбора получават такива възможности. Това е част от играта.

— Да — отвърна Рон. — Но ще ритат мен вместо топката.

От гледна точка на обвинението процесът срещу Фриц беше добра загрявка за главното събитие. Щяха да използват практически същите свидетели, общо взето, в същия ред. Но в следващото дело обвинението имаше две допълнителни преимущества. На първо място, обвиняемият беше психически лабилен и склонен да обръща маси и да ругае — поведение, което повечето хора, включително и съдебните заседатели, не одобряват. Понякога беше направо страшен и хората се плашеха от него. На второ място, адвокатът му беше сляп и нямаше помощници. След като през март назначеният от съда помощник Бейбър се беше оттеглил от делото, не беше избран заместник. Барни беше опитен юрист и велик майстор на кръстосания разпит, но не можеше да спори убедително за пръстови отпечатъци, фотографии и анализ на косми.

Колкото до защитата, тя нямаше търпение делото да започне. На Барни му беше писнало от Рон Уилямсън и от броя работни часове, които този случай крадеше от другите платежоспособни клиенти. Освен това се страхуваше от Рон в чисто физически смисъл. Дори уреди собственият му син, а не някой адвокат да седи зад клиента на масата на защитата. Самият Барни смяташе да седи възможно най-далеч от него, така че ако Рон изведнъж реши да го нападне, синът му да скочи и да го хване отзад.

Толкова за доверието между адвокат и клиент.

Но на 21 април твърде малко от хората в претъпканата съдебна зала разбираха, че синът защитава баща си от собствения му клиент. Повечето присъстващи бяха потенциални съдебни заседатели — обикновени хора, които не познаваха обстановката. Освен тях имаше репортери, любопитни адвокати и обичайните клюкари, които се събират в съдебните зали на малките градове. Особено когато се гледа дело за убийство.

Анет Хъдсън и Рене Симънс седяха на първия ред — възможно най-близо до Рони. Някои приятелки на Анет доброволно й

предложиха да дойдат с нея, за да я подкрепят в това трудно изпитание. Тя отказа. Брат й беше болен и непредвидим и тя не искаше те да го видят с белезници и вериги. Нито пък искаше да чуят зловещите подробности за престъплението. Двете с Рене бяха страдали предостатъчно на предварителното заседание и знаеха точно какво предстои на процеса.

Колкото до Рон, той нямаше приятели.

От другата страна на пътеката първият ред се заемаше от семейство Картър, точно както и на делото срещу Фриц. Двете страни се стараеха да не се поглеждат.

Беше четвъртък — почти цяла година, след като тялото на жертвата беше ексхумирано и Рон и Денис бяха арестувани. Последно Рон се бе лекувал в щатската болница преди тринайсет месеца. По молба на Барни беше прегледан веднъж и от Норма Уокър в Ейда — кратка визита, която започна и завърши както повечето му подобни прегледи в местната клиника. В продължение на цяла година всички лекарства, които беше получавал, бяха произволно дозирани от надзирателите му. Времето, което беше прекарал в изолирана килия, също не беше подобрило с нищо психическото му здраве.

Но психическото му здраве очевидно не тревожеше никой друг освен близките му. Нито обвинението, нито зашитата, нито самият съд бяха повдигнали въпроса за това.

Процесът можеше да започне.

Вълнението от първия ден на делото бързо отстъпи място на досадата от продължителния процес на избиране на съдебни заседатели. Часовете минаваха, адвокатите разпитваха потенциалните кандидати, а съдия Джоунс методично ги отхвърляше един след друг.

Рон се държеше прилично, доколкото можеше. Изглеждаше добре. Беше подстриган, избръснат, с нови дрехи. Водеше си бележки, внимателно наблюдаван от сина на Барни, който — макар и също толкова отегчен, колкото всички останали — не откъсваше поглед от него. Рон нямаше представа защо го следи така внимателно.

Късно следобед избраха дванайсетте съдебни заседатели — седем мъже и пет жени, всичките бели. Съдия Джоунс ги инструктира и ги изпрати вкъщи. Не се предвиждаше да ги изолират преди началото на процеса.

Анет и Рене бяха изпълнени с надежда. Един от съдебните заседатели беше зет на техен съсед, който живееше срещу Анет. Друг беше роднина на проповедник от Петдесятната църква, който със сигурност познаваше Хуанита Уилямсън и нейната силна вяра. Трети беше далечен братовчед на техен роднина.

Повечето от съдебните заседатели им изглеждаха познати. Анет и Рене ги бяха срещали по улиците. Ейда наистина беше малък град.

* * *

Съдебните заседатели се върнаха в девет на следващата сутрин. Нанси Шу произнесе встъпителната си пледоария, която съвпадаше почти дума по дума с предишната й реч в процеса срещу Фриц. Барни се отказа от встъпителни думи, докато обвинението не приключи цялостното си изложение.

Първият свидетел на обвинението отново беше Глен Гор, но нещата не протекоха точно така, както бяха планирани. След като съобщи името си, Гор замълча и отказа да свидетелства. Заяви на съдия Джоунс, че няма нищо против да го обвинят в неуважение към съда. Какво можеха да му направят? И без това излежаваше четирийсетгодишна присъда. Мотивите му останаха неясни, но вероятно имаха нещо общо с факта, че междувременно го бяха прехвърлили в щатския затвор, където на доносниците не се гледаше с добро око — за разлика от окръжния затвор в Понтоток, където явно почти всички бяха такива.

След първоначалното объркване съдия Джоунс реши показанията на Гор от предварителното заседание миналия юли да бъдат прочетени дословно на съдебните заседатели. Така и направиха и въпреки че ефектът не беше толкова силен, съдебните заседатели все пак чуха измислиците на Гор как е видял Рон в „Лампата“ в нощта на убийството.

Затова пък Барни не получи възможност да подложи Гор на кръстосан разпит за многобройните му тежки престъпления. Защитата не можа да му зададе и въпрос за неговите собствени занимания в нощта на убийството.

След като приключи с Гор, обвинението веднага премина към следващите си планирани ходове. Томи Глоувър, Джина Виета и Чарли Картър за трети път дадоха същите показания.

Гари Алън също разказа странната си история за двамата мъже, които се пръскали с маркуч в 3:30 ч. сутринта в началото на декември 1982 г., но настоя, че не може де идентифицира Рон Уилямсън. Според него другият може и да беше Фриц, а може би не.

В интерес на истината Гари Алън не беше в състояние да идентифицира когото и да било и нямаше никаква представа кога се е случил въпросният инцидент. Той беше наркоман, добре известен на полицията. Познаваше Денис Смит, защото бяха учили в един клас в местната гимназия.

Малко след убийството Смит се беше обърнал към него с въпроса дали е чул или видял нещо подозрително в малките часове на 8 декември. Алън каза, че е видял как двама мъже се пръскат с градински маркуч в двора на съседната къща, но не можеше да си спомни датата. Денис Смит и Гари Роджърс веднага достигнаха до заключението, че това са били Фриц и Уилямсън, които са миели от себе си кръвта на Деби Картър. Притиснаха Алън за подробности и дори му показаха снимка от местопрестъплението. Бяха сигурни, че двамата мъже са били Фриц и Уилямсън, но Алън не можеше и не искаше да ги идентифицира.

Малко преди процесът да започне, Гари Роджърс мина през апартамента на Алън и отново му подхвърли идеята за тази важна подробност. Дали не беше видял точно Фриц и Уилямсън рано сутринта някъде около 8 декември?

Не, Алън не можеше да бъде сигурен. Тогава Роджърс оправи сакото си на хълбока, така че Алън да види служебния му револвер. Каза му, че може да получи „натравяне с олово“, ако паметта му не се подобри. И тя наистина се подобри — но едва-едва, колкото изобщо да може да свидетелства на процеса.

* * *

След това Денис Смит „отведе“ съдебните заседатели на местопрестъплението, разказа им за фотографиите, пръстовите отпечатъци и събирането на доказателства. Съдебните заседатели получиха снимки и реагираха по същия лесно предвидим начин при вида на жертвата. Полицейският фотограф се беше качил на една пожарникарска стълба, за да направи снимки отгоре на апартамента на Деби. Питърсън извади една от тях и помоли Смит да покаже на съдебните заседатели къде се намира къщата на семейство Уилямсън. На въздушната снимка ясно се виждаше, че тя е само на няколко пресечки от местопрестъплението.

— Искам да видя тези снимки — обади се Барни и те му ги подадоха.

По неписано правило на съда в Ейда Барни взе снимките и излезе навън заедно с помощничката си Линда. Тя му ги описа с подробности, една по една.

Разпитът на Денис Смит протече гладко, но Барни беше приготвил няколко бомби за кръстосания разпит. От самото начало смяташе, че е странно как двамата набедени убийци са успели да извършат такова ужасно изнасилване и убийство, без да оставят нито един пръстов отпечатък. Затова помоли Смит да обясни кои са най-подходящите повърхности за снемане на отпечатъци от гледна точка на един детектив. Отговорът гласеше: гладки, твърди повърхности като стъкло, огледала, твърда пластмаса, боядисано дърво и прочие. След това Барни преведе Смит през плана на целия апартамент и го накара да признае, че е пропуснал множество очевидни места — кухненски уреди, стъклото на отворения прозорец в спалнята, крановете в банята, дръжките на вратите, няколко огледала. Списъкът ставаше все по-дълъг и всички останаха с впечатлението, че Смит не се е справил много добре със задачата да събере отпечатъци.

След като успя да постави свидетеля в неудобно положение, Барни наистина се развихри. Когато ставаше твърде агресивен, Бил Питърсън или Нанси Шу възразяваха срещу тактиката му, но обикновено си спечелваха само по някоя язвителна забележка от страна на защитата.

След Денис Смит на свидетелското място седна Гари Роджърс, който подробно описа хода на разследването. Но най-важният му принос към каузата на обвинението беше, че разказа на съдебните

заседатели за самопризнанието, което Рон беше направил в деня след арестуването си. За нещо, което беше сънувал. При прекия разпит то звучеше добре, но Барни имаше някои проблеми с него.

Например беше доста любопитен защо признанието не е било записано. Роджърс призна, че полицейското управление притежава и често използва видеокамера и когато Барни го притисна, призна и че видеокамерата понякога не се използва, когато следователите не са сигурни какво може да каже свидетелят. Защо да рискуват да запишат нещо, което може да навреди на обвинението и да помогне на обвиняемия?

Роджърс призна, че полицейското управление притежава и магнетофон и че той знае как да борави с него. Не бил използван при разпита на Рон, защото това не било обичайна процедура. Барни не му повярва.

Роджърс призна и че в полицията има достатъчно голям запас от моливи и хартия, но не можа да обясни защо двамата с Ръсти Федърстоун не са позволили на Рон да напише собственото си признание. След като самите те го бяха записали, не му бяха позволили да го прочете и Барни не пропусна да изрази съмненията си. И докато мъчеше Роджърс с въпроси за необичайните им полицейски процедури, детективът допусна огромна грешка: спомена разпита на Рон от 1983 г., записан на видео, в който Рон твърдо отричаше да е замесен в убийството.

Барни не можеше да повярва на ушите си. Защо не знаеше нищо за този запис? На предварителното заседание прокуратурата беше длъжна да покаже всички оневиняващи доказателства. Барни беше внесъл необходимите искания месеци по-рано. Още предишния септември съдът беше наредил на обвинението да предаде на защитата копия от всички изявления, направени от Рон във връзка с разследването на убийството.

Как беше възможно полицията и прокурорът да крият този запис от защитата в продължение на четири години и половина?

Барни разполагаше с твърде малко свидетели, защото процесът срещу Рон беше основан на „признания“ — иначе казано, обвинението разчиташе на многобройни, макар и твърде неподходящи свидетели, за да потвърдят, че в различни моменти и по различен начин Рон е признал, че е извършил убийството. Единственият начин защитата да

се противопостави на такива показания беше те да се оттеглят, а единственият човек, който можеше да го направи, беше самият Рон. Барни възнамеряваше да призове Рон, за да се защити сам, макар че се ужасяваше от тази перспектива.

Записът от 1983 г. щеше да представлява мощен инструмент за защитата. Цели четири години и половина по-рано, много преди обвинението да състави списъка си от съмнителни свидетели и преди Рон да събере такова солидно криминално досие, той беше седнал пред камерата и многократно беше отрекъл да е замесен в престъплението.

В едно известно решение от 1963 г., в делото „Брейди срещу щата Мериланд“, Върховният съд на САЩ постанови, че „укриването, при поискване, на благоприятни за обвиняемия доказателства от страна на обвинението нарушава законната процедура, където тези доказателства са съществени за установяването на вина или невиновност независимо от добросъвестността или недобросъвестността на обвинението“.

Следователите разполагат с всички ресурси. Те често намират свидетели или доказателства, които са в полза на подсъдимия. В продължение на десетилетия те можеха просто да не обръщат внимание на тези оневиняващи доказателства, за да изграждат безпрепятствено обвинението си. Но след делото „Брейди“ шансовете на обвинението и защитата бяха изравнени и решението веднага започна да се прилага във всички дела. Да се изискат всички доказателства според решението по делото „Брейди“ е един от първите стандартни ходове на всеки адвокат от защитата още в началото на делото. Прецедентът е толкова широко прилаган, че фразата според „Брейди“ е станала част от юридическия жаргон.

И така, Барни стоеше пред съдия Джоунс, Роджърс все още беше на свидетелското място, а Питърсън разглеждаше обувките си, след като неоспоримо беше нарушил процедурата според „Брейди“. Барни веднага поиска прекъсване на процеса, но искането му беше отхвърлено. Съдия Джоунс обеща да насрочи специално заседание, за да изясни този въпрос — но след приключването на процеса!

Беше късно следобед, петък, и всички бяха уморени. Съдия Джоунс даде почивка до 8:30 ч. в понеделник сутринта. Рон беше

окован с белезници, обграден от шерифи и изведен от залата. Засега се държеше прилично и хората не пропуснаха да го забележат.

Неделното издание на местния вестник излезе със следното заглавие на първа страница: „Уилямсън под контрол на първия ден от процеса“.

* * *

Първият свидетел в понеделник беше доктор Фред Джордан, който седна за трети път на това място и свидетелства с подробности за аутопсията и причината за смъртта. Това беше и третият път, в който Пеги Стилуел трябваше да преживее целия ужас, и със сигурност не й ставаше по-лесно. За щастие, поне не виждаше снимките, които раздадоха на съдебните заседатели. Виждаше само реакцията им, но и това й беше предостатъчно.

След доктор Джордан на свидетелското място седнаха Тони Вик, съседът, Дона Уокър, продавачката от супермаркета, и Лита Колдуел, нощната позната. И тримата се оказаха също толкова безполезни, колкото и в процеса срещу Фриц.

Бомбите започнаха да избухват, когато призоваха Тери Холанд. На предварителното заседание тя получи възможността да разказва лъжите си, без да се страхува, че ще я изобличат. Но сега, когато Рон не откъсваше поглед от нея и знаеше каква е истината, нещата щяха да бъдат различни.

Измислиците започнаха веднага, Холанд разказваше какво уж е споделил Рон в затвора за Деби Картър и стана очевидно, че Рон всеки момент ще избухне. Той клатеше глава, стискаше зъби и гледаше Холанд с такава омраза и гняв, сякаш му се искаше да я убие на място. Най-сетне Холанд заяви:

— Той каза, че ако тя се беше съгласила да отиде с него, нямаше да се налага да я убива.

— Ох! — изстена Рон на висок глас.

Нанси Шу попита:

— Чухте ли подсъдимия да споменава по телефона неща, които по някакъв начин са свързани с Деби Картър?

— Тогава работех в пералнята — започна Холанд в отговор. — Рон говореше по телефона с майка си и се опитваше да я накара да му донесе цигари или нещо подобно, не съм сигурна. Започна да й крещи. И каза, че ако не го направи, ще му се наложи да я убие, както е убил Деби Картър.

Рон извика:

— Тя лъже!

Нанси Шу продължи:

— Мис Холанд, чухте ли го да описва или да говори с подробности за смъртта на Деби Картър?

Холанд отговори:

— Той разказваше — сигурно е било в общото помещение, където бяха момчетата, — че е натикал бутилка от кока-кола в задника й, а после е запушил гърлото й с бикините.

Рон скочи на крака, посочи я с пръст и извика:

— Лъжеш! Никога не съм казвал нищо подобно през живота си! Не съм убил това момиче, а ти си лъжкиня!

Барни се намеси:

— Успокой се, Рон.

Рон изфъфли:

— Дори не знам какво… ще си платиш за това, заклевам се.

Настъпи кратко мълчание, докато всички си поемат дъх. Барни бавно се изправи. Знаеше какво точно следва. Защото основният свидетел на обвинението беше объркал две жизненоважни подробности — за бикините и за бутилката от кока-кола. Това се случваше често с фалшивите показания.

В съдебната зала цареше напрежение, свидетелката беше обявена за лъжкиня, Барни беше готов да й се нахвърли и Нанси Шу се опита да намали загубите.

— Мис Холанд, нека да уточним някои от подробностите, които току-що споменахте. Доколкото можете да се доверите на паметта си, сигурна ли сте за предметите, които споменахте, че е използвал? Казахте „бутилка от кока-кола“.

Барни:

— Моля съда, моля съда — аз много добре чух какво каза тя и не разрешавам прокурорката да промени показанията й в движение, така че възразявам.

Холанд:

— Той каза бутилка от кока-кола или бутилка от кетчуп, или бутилка…

Барни:

— Точно това имах предвид. Моля съдът да се намеси.

Холанд:

— Минаха четири години.

Рон:

— Да, а ти си…

Барни:

— Тихо.

Шу:

— Мис Холанд, можете ли… Знам, че сте чули различни неща…

Барни:

— Моля съдът да се намеси.

Шу:

— Спомняте ли си…

Барни:

— Възразявам срещу подвеждащите и манипулативни въпроси на прокурорката.

Съдия Джоунс:

— Задайте въпроса без предисловие.

Шу:

— Той каза ли защо… Вие споменахте, че той е казал, че е убил…

Холанд:

— Той искаше да спи с Деби Картър.

Рон:

— Лъжеш!

Барни:

— Млъкни.

Рон (на крака):

— Тя лъже. Няма да търпя това. Не съм убил Деби Картър, а ти лъжеш.

Барни:

— Рони, моля те, седни.

Питърсън:

— Господин съдия, може ли да обявите почивка? Барни… възразявам срещу забележката на защитата, господин съдия.

Барни:

— Това не са забележки към свидетеля.

Съдия Джоунс:

— Един момент.

Барни:

— Говоря с подсъдимия.

Съдия Джоунс:

— Един момент. Задайте следващия си въпрос. Мистър Уилямсън, официално ви предупреждавам, че нямате право да говорите от мястото, на което се намирате в момента.

Шу:

— Мис Холанд, спомняте ли си дали той каза защо е направил това, което е направил?

Холанд:

— Защото тя не искала да спи с него.

Рон:

— Лъжеш, по дяволите, кажи истината! Не съм убивал никого през живота си!

Барни:

— Господин съдия, искам да помоля за почивка от няколко минути.

Съдия Джоунс:

— Добре. Не забравяйте правилата. Съдебните заседатели могат да се оттеглят.

Рон:

— Може ли да говоря с нея, моля? Нека да говоря с нея. Какви ги разправя?

Кратката почивка охлади страстите. В отсъствието на съдебните заседатели съдия Джоунс си поговори с Рон, който го увери, че ще се държи прилично. Когато съдебните заседатели се върнаха, съдията им обясни, че присъдата трябва да бъде определена единствено въз основа на доказателствата и нищо друго. Те не трябва да обръщат внимание на забележките на адвокатите и още повече на коментарите и действията на подсъдимия.

Но смразяващата заплаха на Рон „Ще си платиш за това, заклевам се“ беше ясно чута от съдебните заседатели. Те също се страхуваха от него.

По време на мелето Нанси Шу така и не успя да върне свидетелката си във форма. С насочващите си въпроси тя успя да трансформира бутилката от кока-кола в бутилка от кетчуп, но малката подробност за бикините в устата остана непоправена. Окървавената хавлиена кърпа така и не беше спомената от Тери Холанд.

Следващият платен разказвач, призован от обвинението, за да помогне да установят истината, беше Синди Макинтош, но горкото момиче така се беше объркало, че дори не си спомняше какво трябва да разкаже. Тя си глътна езика и накрая я освободиха, без да е изпълнила задълженията си.

Майк Тени и Джон Крисчън разказаха за среднощните си разговори с Рон в килията му и за някои от странните неща, които беше споделил. И двамата пропуснаха да споменат, че Рон няколко пъти е отрекъл да е замесен в убийството и често в продължение на часове е крещял, че е невинен.

След кратка пауза за обяд Питърсън строи агентите от ЩБРО в същия ред, в който бяха излезли на процеса срещу Фриц. Пръв свидетелства Джери Питърс и разказа как за втори път е взел отпечатъци от дланите на Деби след ексхумацията, защото не бил сигурен за малка част от лявата й длан. Барни се опита да го притисне с въпроса как точно се е сетил за това четири години и половина след аутопсията, но Питърс се оказа ловък в измъкването. Дали самият той се беше усъмнил в резултатите от работата си след толкова време? Или Бил Питърсън му се беше обадил в началото на 1987 г., за да му подхвърли няколко нови възможности? Отговорът на Питърс беше неясен.

Лари Мълинс потвърди казаното от Питърс — че кървавият отпечатък на стената е оставен от Деби Картър, а не от някакъв тайнствен убиец.

Мери Лонг свидетелства, че Рон Уилямсън е „несекретиращ“, като по този начин твърдо го поставяше в малцинството от 20 процента от населението. Изнасилвачът на Деби вероятно също попадаше в тази група. С известни усилия Барни успя да я накара да

съобщи точно колко хора е изследвала — оказаха се двайсет, включително и жертвата. От тях дванайсет бяха „несекретиращи“ — 60 процента от общия брой. Барни направи на глас още някои изчисления, преди да приключи с кръстосания разпит.

Сюзан Ланд също седна за малко на свидетелското място. Беше започнала анализа на космите в случая с убийството на. Картър, но после го беше прехвърлила на Мелвин Хет. Когато Барни настоя да разбере защо, тя отговори:

— Точно по това време работех по много неразрешени убийства и при целия стрес и напрежение просто не бях сигурна, че ще бъда обективна. Не исках да допусна грешка.

Следващият, който положи клетва, беше самият Мелвин Хет. Скоро той се впусна в същата научна лекция, която вече беше изнесъл преди няколко дни на процеса срещу Фриц. Описа трудния процес, при който се сравняваше под микроскоп строежът на взет от обвиняемия косъм с косъма, намерен на местопрестъплението. Положи максимални усилия да представи анализа на косми като нещо, на което може да се разчита. Нямаше друг начин; все пак постоянно го използваха в съда. Хет съобщи на съдебните заседатели, че е направил „хиляди“ подобни анализи. Пзвади диаграми на различните видове и обясни, че човешкият косъм има между двайсет и пет и трийсет различими характеристики.

Когато най-сетне стигна до въпроса за Рон Уилямсън, той свидетелства, че два от пубисните косми, открити на леглото, можеха да бъдат на един и същ източник — Рон Уилямсън. Два косъма от главата, открити по окървавената хавлиена кърпа, също съвпадаха и можеха да бъдат на един източник — Рон Уилямсън.

Четирите косъма можеха и да не са на Рон, но Хет не спомена за тази възможност.

А след това Хет се изрази неправилно и по този начин започна да лъже. Докато обясняваше за двата косъма от главата, той заяви:

— Това бяха единствените косми от главата, които бяха сходни или съвпадаха с тези на Рон Уилямсън.

Думата „съвпада“ е забранена в анализа на косми, защото е изключително подвеждаща. Съдебните заседатели са обикновени хора и понякога не разбират концепцията за структурата на косъма, видяна под микроскоп, но нямат никакъв проблем да схванат идеята за

съвпадение. То е бързо, чисто и лесно за разбиране. Както в случая с пръстовите отпечатъци, съвпадението премахва всякакво съмнение.

Когато Хет за втори път използва същата дума, Барни възрази. Съдия Джоунс отхвърли възражението с довода, че Барни може да изчисти този въпрос при кръстосания разпит.

И все пак, най-възмутителното в показанията на Хет беше начинът, по който го направи. Вместо да обяснява на съдебните заседатели, той реши просто да ги удостои с личното си мнение.

За да помогнат на съдебните заседатели да преценят доказателствата, повечето експерти донасят в съдебната зала увеличени снимки на въпросните косми. Снимката на взетия от обвиняемия косъм се поставя до снимката на намерения косъм и специалистът се впуска в подробно сравняване на приликите и разликите между двете. Както беше споменал Хет, човешкият косъм има около двайсет и пет различни характеристики и един добър експерт е в състояние да покаже на съдебните заседатели точно за какво говори.

Хет не направи нищо подобно. След като беше работил по убийството на Картър в продължение на почти пет години и стотици часове, след като беше подал три последователни доклада, той не показа на съдебните заседатели нито една снимка на работата си. Нито един косъм, взет от Рон Уилямсън, не беше сравнен с някой косъм, открит в апартамента на Деби.

На практика Хет просто приканваше съдебните заседатели да му се доверят. Не искайте доказателства — просто вярвайте на това, което ви се казва.

Логичното следствие от свидетелските показания на Хет беше, че четири от космите, открити в апартамента на Картър, са на Рон Уилямсън. Това всъщност беше и единствената причина той да застане на свидетелското място.

Присъствието му подчертаваше колко е несправедливо да се очаква един социално слаб подсъдим да се опитва да се пребори за справедлив съдебен процес, без да има достъп до специалисти по криминология. Барни беше поискал такава помощ още преди няколко месеца, но съдия Джоунс му я беше отказал.

А съдия Джоунс трябваше да знае, че не се прави така. Три години по-рано един важен процес от Оклахома стигна до Върховния съд на САЩ и изходът от него разтърси съдилищата в цялата страна. По делото „Ейк срещу щата Оклахома“ Върховният съд постанови:

„Когато обвинението се изправи срещу подсъдим в неравностойно социално положение, трябва да се вземат мерки, които да осигурят адекватното му представяне в съда… Не може да има справедливост, когато — просто в резултат от бедността си — подсъдимият няма възможност да участва адекватно в съдебния процес, от който зависи свободата му.“

Решението по делото „Ейк“ изискваше обвинението да осигури основните инструменти за защита на социално слабите подсъдими. Но съдия Джоунс не се съобрази с него — нито в процеса срещу Фриц, нито в този срещу Уилямсън.

Криминологичните доказателства бяха основна част от обвинението. Джери Питърс, Лари Мълинс, Мери Лонг, Сюзан Ланг и Мелвин Хет до един бяха специалисти. Рон имаше само Барни — адвокат с опит в съдебната зала, който обаче за съжаление нямаше физическата възможност да види доказателствата.

След Мелвин Хет обвинението приключи с изложението си. В началото на процеса Барни се беше отказал от правото си на встъпителна реч. Беше го запазил точно за този момент. Беше рискована маневра. Повечето адвокати от защитата нямат търпение да се обърнат към съдебните заседатели още в самото начало, за да посеят в тях съмнения по отношение на доказателствата, които ще представи обвинението. Встъпителната и заключителната пледоария са единствените моменти от процеса, когато адвокатът има право да се обръща директно към съдебните заседатели, и такава възможност рядко се пропуска.

След като обвинението приключи, Барни отново изненада всички, като за втори път се отказа от правото си на встъпителна реч. Той не обясни мотивите си, защото съдът не го изискваше, но тактиката му беше твърде необичайна.

Вместо това Барни започна със седем надзиратели поред, които застанаха на свидетелското място и отрекоха да са чували Рон

Уилямсън по някакъв начин да споменава, че е свързан с убийството на Картър.

Уейн Джоплин беше секретар в съда. Барни го повика като свидетел, за да разкаже за криминалното досие на Тери Холанд. Тя беше арестувана в Ню Мексико през октомври 1984 г., докарана в Ейда и изпратена в затвора, където незабавно беше оказала съдействие за разрешаването на два сензационни случая на убийство, макар че беше изчакала две години, преди да съобщи на полицията за драматичното признание, което й беше направил Рон. Беше се признала за виновна по обвинението във фалшифициране на чекове, беше получила петгодишна присъда, от която три години условно, и беше глобена да плати: 70 долара съдебни разноски, 527,09 долара възстановяване на сумата от чековете и 225 долара такса за адвокатите, които трябваше да изплаща на месечни вноски по 50 долара, както и 10 долара за системата на затворите и 50 долара месечно за фонда за обезщетение на жертвите на престъпления.

Тя внесе първите 50 долара през май 1986 г., но после очевидно всичко беше простено, защото плащанията спряха.

Така Барни стигна до последния си свидетел — самия подсъдим. Да позволи на Рон да даде показания беше рисковано. Той избухваше толкова лесно — по-рано същия ден се беше развикал на Тери Холанд — и съдебните заседатели вече се страхуваха от него. Освен това имаше криминално досие, от което Питърсън нямаше да се поколебае да се възползва, за да подложи на съмнение достоверността на показанията му. Никой не беше сигурен колко от лекарствата си получава, ако изобщо имаше такива. Беше непредвидим и — най-лошото — не беше предварително подготвен от адвоката си.

Барни поиска да поговори насаме със съдията и му каза:

— Сега почва интересното. Бих искал почивка, за да направя каквото ми е по силите да го успокоя. Изглежда ми… ами поне спря да скача за всяко нещо. И без това съм готов да използвам правото си на почивка.

— Остава ти само един възможен свидетел, така ли? — попита съдията.

— Точно така, господин съдия, правилно се изразихте.

Докато се оттегляха за обедна почивка, Рон беше отведен надолу по стълбите към затвора. Той забеляза бащата на жертвата и се

провикна:

— Чарли Картър, не съм убил дъщеря ти!

Надзирателите го поведоха още по-бързо.

Рон Уилямсън положи клетва в един следобед. След няколко предварителни въпроса той отрече да е разговарял с Тери Холанд и да познава Деби Картър.

Барни го попита кога е научил за смъртта на Картър.

— На осми декември сестра ми Анет Хъдсън се обади вкъщи и майка ми вдигна. Чух я да казва: „Е, сигурна съм, че не е бил Рони, защото той си беше вкъщи.“ И попитах мама за какво говори. Тя каза, че Анет се е обадила, за да й каже, че в квартала са убили някакво момиче.

Липсата на подготовка стана по-очевидна след малко, когато Барни попита свидетеля си кога се е запознал с Гари Роджърс.

— Ами точно след това, когато отидох до полицейското управление, за да ме разпитат с детектора на лъжата.

Барни едва не се задави:

— Рони, недей… Не бива да говориш за това.

Споменаването на детектора на лъжата пред съдебните заседатели беше забранено. Ако обвинението го беше допуснало, защитата можеше да поиска прекратяване на делото. Но никой не беше обяснил това на Рон. След няколко секунди той отново наруши правилата, докато описваше един инцидент с Денис Фриц.

— Бях с Денис Фриц, вървяхме си по пътя и аз му казах, че Денис Смит ми е позвънил, за да ми каже, че резултатите от детектора на лъжата са неясни.

Барни продължи разпита, като смени темата. Поговориха си за присъдата на Рон за фалшифициране на документи. После имаше няколко въпроса къде е бил в нощта на убийството. Барни завърши с неубедителното:

— Ти ли уби Деби Картър?

— Не, сър. Не съм.

— Смятам, че това е всичко.

Докато бързаше да приключи с клиента си на свидетелското място, без да причини повече вреда, Барни пропусна да оспори повечето от обвиненията, отправени от свидетелите на прокуратурата. Рон можеше да обясни какво е било това признание за нещо, което

беше сънувал, направено пред Роджърс и Федърстоун вечерта след убийството. Можеше да разкаже за какво си е говорил с Джон Крисчън и Майк Тени. Можеше да нарисува диаграма на затвора и да обясни на заседателите, че не е възможно Тери Холанд да е чула това, което разказваше, без и другите да го чуят. Можеше и просто да отрече твърденията на Глен Гор, Грей Алън, Тони Вик, Дона Уокър и Лита Колдуел.

Както всички прокурори, Питърсън нямаше търпение да се нахвърли срещу подсъдимия при кръстосания разпит. Но не очакваше той да се окаже напълно спокоен. В началото Питърсън се спря подробно на приятелството на Рон с Денис Фриц, който вече беше осъден за убийство.

— Мистър Уилямсън, вярно ли е, че Денис Фриц е бил единственият ви приятел, както и вие на него?

— Ами да го кажем така — отвърна хладно Рон. — След като натопихте него, сега се опитвате да натопите и мен.

Питърсън затаи дъх, а думите на Рон отекнаха в съдебната зала.

Прокурорът смени темата и попита Рон дали си спомня как се е запознал с Деби Картър, въпреки че Рон постоянно отричаше изобщо да я познава. Въпросът беше зададен за втори път и Рон накрая отговори:

— Питърсън, нека да ти го обясня още веднъж.

Съдия Джоунс се намеси и нареди на свидетеля да отговори на въпроса. В отговор на това Рон за пореден път отрече, че изобщо познава Деби Картър.

Питърсън се разходи напред-назад из залата, все едно се боксираше с невидим противник. Когато се върна към измислиците си обаче, пак се оплете:

— Спомняш ли си къде беше след десет вечерта на седми декември?

Рон:

— У дома.

Питърсън:

— И какво правеше?

Рон:

— Преди пет години, след десет вечерта, или съм гледал телевизия, или вече съм спял.

Питърсън:

— Не е ли вярно, че си излязъл навън, тръгнал си по улицата…

Рон:

— Не, приятел. Няма начин.

Питърсън:

— Тръгнал си по улицата…

Рон:

— Няма начин, човече.

Питърсън:

— Двамата с Денис Фриц…

Рон:

— Ама ти… няма начин. Няма начин!

Питърсън:

— Стигнали сте до апартамента…

Рон:

— Няма начин!

Питърсън:

— Знаеш ли къде беше Денис Фриц онази вечер?

Рон:

— Знам, че не е бил при Деби Картър. Нека така да го кажа.

Питърсън:

— Откъде знаеш, че не е бил при Деби Картър?

Рон:

— Залагам главата си. Нека така да го кажа.

Питърсън:

— Разкажи ни откъде знаеш.

Рон:

— Не мога, не ме разпитвайте повече. Каквото и да говорите на съдебните заседатели, истината е, че вие го натопихте, а сега се опитвате да натопите и мен.

Барни:

— Рони!

Рон:

— Майка ми знаеше, че съм си бил вкъщи. От пет години ме тормозите. Правете каквото искате с мен. Не ми пука.

Питърсън приключи със свидетеля и седна на мястото си.

* * *

В заключителната си пледоария Барни положи максимални усилия да очерни полицаите и качеството на работата им, като описа проточилото се толкова дълго разследване, изгубването на пробите от космите на Гор и нежеланието им изобщо да го приемат за заподозрян, небрежното вземане на отпечатъци от местопрестъплението от страна на Денис Смит, многобройните искания за проби от Рон, съмнителните прийоми, използвани за измъкване на неговото самопризнание, укриването на предишните му показания от защитата и постоянно променящите се оценки на експертите от Бюрото. Списъкът от грешки беше дълъг и подробен и Барни неведнъж описваше полицаите като герои от комедиен сериал.

Както всички добри адвокати, той пледира, че очевидно има място за основателно съмнение и че съдебните заседатели трябва да се вслушат в гласа на разума.

На свой ред Питърсън заяви, че няма никакво място за съмнение. Полицаите, които до един бяха чудесни професионалисти, си бяха свършили добре работата при разследването, а Питърсън и неговият екип бяха представили пред съдебните заседатели ясни доказателства за вината на подсъдимия.

Питърсън подхвана нещо, което беше дочул от Мелвин Хет, но употребяваше терминологията доста по-свободно. Докато говореше за анализа на косми, той каза:

— И така, в продължение на един дълъг период мистър Хет изследва проби от косми и елиминира възможностите една след друга, като в същото време продължава работата и по останалите си случаи. И през 1985 година се появява съвпадение.

Но Барни беше готов за това. Той веднага възрази:

— Моля съдът да обърне внимание, че „съвпадение“ няма, откакто има държавност. Възразяваме обвинението да използва този термин.

Възражението беше прието.

Питърсън продължи, като обобщи какво бяха казали всичките му свидетели. Когато повдигна въпроса за Тери Холанд, Рон отново се напрегна.

Питърсън:

— Тери Холанд сподели какво си спомня след две години. Според нейните свидетелски показания тя е чула подсъдимия да казва на майка си, че ако не му донесе нещо…

Рон скочи на крака и извика:

— Чакай малко!

Питърсън:

— …той ще трябва да я убие, точно както е направил с Деби Картър.

Рон:

— Затваряй си устата, човече, не съм казвал такова нещо!

Барни:

— Седни. Стой мирно.

Съдия Джоунс:

— Мистър Уилямсън!

Рон:

— Не съм казвал такова нещо на майка си!

Барни:

— Рони!

Съдия Джоунс:

— Слушайте адвоката си.

Рон седна и стисна зъби. Питърсън продължи със заключителната си реч, като извърташе показанията на свидетелите си и ги представяше в толкова благоприятна светлина, че Барни постоянно възразяваше и приканваше съдия Джоунс да напомни на обвинението да се придържа към фактите.

* * *

Съдебните заседатели се оттеглиха в 10:15 ч. сутринта в сряда. Анет и Рене постояха още малко в залата, после отидоха да обядват. Трудно преглъщаха всяка хапка. След като бяха изслушали всички свидетели, бяха още по-сигурни отпреди, че брат им е невинен, но Питърсън държеше съдебната зала в ръцете си. Повечето от исканията му бяха удовлетворени. Вече беше призовал веднъж същите свидетели,

със също толкова малко доказателства, и беше получил присъда „виновен“ срещу Фриц.

И двете го ненавиждаха. Беше шумен и арогантен, прегазваше хората, без да се интересува от съдбата им. Мразеха го за това, което причиняваше на брат им.

Минаха часове. В 4:30 ч. се чу, че заседателите са взели решение, и съдебната зала бързо се напълни. Съдия Джоунс зае мястото си и предупреди зрителите да не дават израз на емоциите си. Анет и Рене се хванаха за ръце н започнаха да се молят.

От другата страна на пътеката близките на Картър също се държаха за ръце и се молеха. Мъките им отиваха към своя край.

В 4:40 ч. председателят на съдебните заседатели връчи присъдата на пристава, който я погледна и я предаде на съдия Джоунс. Съдията прочете присъдата. Виновен по всички обвинения. Семейство Картър мълчаливо размахаха юмруци във въздуха, сякаш да се поздравят с победата. Анет и Рене тихо се разридаха, както и Пеги Стилуел.

Рон отпусна глава между раменете си. Беше разтърсен, но не и изненадан. След единайсет месеца в окръжния затвор на Понтоток беше станал част от една прогнила система. Беше убеден, че Денис Фриц също е невинен, и все пак той беше осъден от същите ченгета и същия прокурор, в същата съдебна зала.

Съдия Джоунс нямаше търпение да приключи процеса. Без да даде почивка, той нареди на обвинението да премине към определяне на наказанието. Нанси Шу се обърна към съдебните заседатели и обясни, че тъй като убийството е особено отвратително, брутално и жестоко, извършено е с цел да се избегне възмездие и съществува сериозна вероятност Рон да убие отново и по този начин да се превърне в заплаха за обществото, той трябва да бъде осъден на смърт.

За да докаже това, обвинението повика четири свидетелки — четири жени, с които Рон се беше срещал по-рано. Нито една от тях не си беше направила труда да повдигне обвинения срещу него. Първата беше Бевърли Сетлиф, която свидетелства, че на 14 юни 1981 г., преди седем години, е видяла Рон Уилямсън пред къщата си, докато се е приготвяла да си ляга. Той извикал: „Ей, знам, че си вътре и сега ще те пипна!“ Тя никога не го била виждала по-рано. Заключила вратата, а той изчезнал.

Бевърли не се обадила в полицията, защото изобщо не се сетила, и не й хрумнало да подаде оплакване, поне до следващия ден, когато видяла един полицай в супермаркета и му разказала за този инцидент. Ако изобщо съществувал официален доклад, тя не го била виждала.

След три седмици тя пак видяла Рон и една приятелка споменала името му. Минали шест години. Когато арестували Рон, тя се обадила в полицията и обяснила как я е дебнал.

Следващата свидетелка беше Лавита Бруър, същата, която беше свидетелствала срещу Денис Фриц. Тя отново поднесе същата история — как се запознала с Рон и Денис в онзи бар в Норман, как се качила в колата с тях, как се изплашила, скочила в движение и се обадила в полицията. Според нейната версия Рон не я бил докоснал или заплашил по никакъв начин. Изпаднала в истерия на задната седалка на колата на Денис, защото той не искал да спре и да я пусне, а най-лошото, което направил Рон, било да й каже да млъкне.

В крайна сметка тя успяла да скочи от колата, избягала и се обадила в полицията, но не повдигнала обвинения.

След това отново свидетелства Лита Колдуел. Тя познавала Рон Уилямсън още от прогимназията „Бинг“ и винаги се държала дружелюбно с него. В началото на 1980-те той и Денис Фриц започнали да идват в къщата й късно вечер и винаги пиели. Един ден тя работела в цветната леха в градината си, когато се появил Рон. Поговорили си, но тя не спряла работата си, което го подразнило. В някакъв момент той я стиснал за китката. Тя се отскубнала и влязла в къщата, но после осъзнала, че вътре са и децата й. Рон тръгнал след нея, но повече не я докоснал и малко по-късно си тръгнал. Тя не съобщила в полицията за този инцидент.

Последната свидетелка със сигурност беше най-опасна за Рон. Казваше се Андреа Хардкасъл и беше разведена. Мъчението й продължило над четири часа. През 1981 г. Рон и някакъв негов приятел били в дома й и се опитвали да я убедят да излезе с тях. Отивали в „Лампата“. Андреа гледала три собствени деца и две чужди, така че не можела да отиде с тях. Мъжете си тръгнали, но малко след това Рон се върнал, защото си забравил цигарите. Влязъл в къщата без покана и веднага се нахвърлил на Андреа. Било след десет вечерта, децата спяли и тя се изплашила. Не искала да прави секс с него. Той избухнал, започнал да я удря по лицето и главата и да настоява за орален секс.

Андреа отказала и изведнъж осъзнала, че колкото повече говори, толкова по-малко я удря той.

Така че започнали да говорят. Разговаряли за бейзболната му кариера, за проваления му брак и за китарата. За Бог, за религията и майка му. Рон бил съученик от гимназията на нейния бивш съпруг, който работел на смени в „Лампата“ като охрана. В един момент Рон бил мълчалив, кротък, дори готов да заплаче, а в следващия се ядосвал и отново избухвал. Андреа се тревожела за децата — цели пет на брой. Докато разговаряли, тя непрекъснато мислела как да се измъкне. От време на време Рон избухвал, пак започвал да я удря и се опитвал да й свали дрехите. Бил толкова пиян, че не можел да получи ерекция.

Според Андреа в някакъв момент Рон казал, че ще се наложи да я убие. Андреа се молела горещо. Решила да играе по неговите правила. Поканила го да дойде пак на следващия ден, когато децата нямало да са в къщата, и тогава щели да правят секс колкото си искат. Това предложение много му допаднало и Рон си тръгнал.

Тогава Андреа се обадила на бившия си мъж и на баща си и те тръгнали да обикалят по улиците и да търсят Рон. Били тежко въоръжени и изобщо не се притеснявали да вземат закона в свои ръце.

Лицето на Андреа представлявало ужасна картина — синини, рани, подути очи. Рон носел пръстен с глава на кон, който оставил множество малки прободни рани около очите й. На следващия ден се обадили в полицията, но Андреа твърдо отказала да повдигне обвинения. Рон живеел наблизо и тя се страхувала от него.

Барни не беше готов за тези показания и проведе кръстосания разпит с нежелание, без да постигне нищо.

Когато Андреа слезе от свидетелското място, в съдебната зала цареше мълчание. Съдебните заседатели гледаха Рон с ненавист. Беше време за смъртни присъди.

По някаква необяснима причина Барни не призова свидетели, които да смекчат ударите и да се опитат да спасят живота на Рон. Анет и Рене седяха в съдебната зала, готови да свидетелстват. През целия процес никой не спомена и дума за ограничената дееспособност на Рон. Медицинските му картони не бяха представени.

Последните показания, които чуха съдебните заседатели, бяха на Андреа Хардкасъл.

* * *

В заключителната си реч Бил Питърсън поиска смъртно наказание. Бяха се появили нови доказателства факти, за които не беше станало дума по време на процеса. Например никой не беше споменавал за пръстена на Рон с конската глава, преди да се появи Андреа Хардкасъл. Питърсън направи няколко прибързани заключения и реши, че Рон е носил същия пръстен, когато е нападнал Деби Картър; това обясняваше раните по лицето й, подобни на раните по лицето на Андреа Хардкасъл през януари 1981 г. Предположението му беше хрумнало току-що. Нямаше никакви доказателства, но очевидно нямаше и нужда от тях.

Питърсън се обърна драматично към съдебните заседатели:

— Той е оставил подписа си на лицето на Андреа Хардкасъл, а после го е подчертал с Деби Картър.

Накрая прокурорът завърши:

— Когато се върнете в съдебната зала, дами и господа, ще ви помоля да кажете: „Рон Уилямсън, ти трябва да умреш заради това, което си сторил на Дебра Сю Картър.“

Точно в този момент Рон се обади:

— Не съм убил Деби Картър.

Съдебните заседатели се оттеглиха, но не им трябваше много време да определят наказанието. След по-малко от два часа те се върнаха със смъртна присъда.

Съдия Джоунс предизвика странен юридически прецедент, като още на следващия ден свика заседание по въпроса за нарушението според „Брейди“, извършено от обвинението. Въпреки че Барни беше изтощен от процеса, все още се ядосваше, че ченгетата и Питърсън нарочно бяха укрили записа на разпита с детектора на лъжата от 1983 г.

Но защо да се занимават с това сега? Процесът беше свършил. От записа вече нямаше никаква полза.

Никой не се изненада, когато съдия Джоунс постанови, че укриването на записа от прокуратурата все пак не представлява

нарушение. Технически погледнато, записът не беше укрит; бяха го предали след делото, така че просто бяха закъснели.

В същото време Рон вече пътуваше към крило „Ф“, прословутото отделение за осъдени на смърт в щатския затвор на Оклахома в Макалистър.

10

В Оклахома се отнасят много сериозно към смъртното наказание. Когато Върховният съд на САЩ одобри възобновяването на екзекуциите през 1976 г., щатските законодателни органи в Оклахома свикаха специално заседание, за да приведат в действие висящите смъртни присъди. На следващата година законодателите обсъдиха новаторската идея смъртното наказание да се изпълнява с инжекция, вместо да се прибягва до „Старата светкавица“ — прочутия електрически стол, който използваха в щата. Мотивът беше, че отровните химикали са по-безболезнени за осъдения; следователно в по-малка степен подложени на конституционни атаки срещу жестокия и нечовешки характер на наказанието; следователно по-подходящи за бързо и безпроблемно изпълнение на екзекуциите. Развълнувани от важността на момента, неотлъчно наблюдавани от пресата и насърчавани от избирателите си, законодателите спореха за различните начини, по които могат да отнемат един човешки живот. Някои политици от старата школа настояваха за обесване, смърт чрез разстрел и други подобни, но в крайна сметка гласуването даде огромна преднина на смъртоносната инжекция и Оклахома беше първият щат, който я прие.

Но не и първият, който я използва. За огромно разочарование на законодателите, органите на реда, прокуратурата и широката общественост Оклахома бързо изостана от другите щати, които подкрепяха смъртното наказание.

Минаха тринайсет дълги години без нито една екзекуция. Най-сетне, през 1990 г., чакането свърши и помещението за изпълняване на смъртни присъди беше използвано наново.

След като язовирната стена се пропука, настана потоп. От 1990 г. насам в Оклахома са екзекутирани повече осъдени на глава от населението, отколкото във всеки друг щат. Никой не може да ги настигне — дори Тексас.

Екзекуциите в Оклахома се провеждат в „Макалистър“, затвор с максимален режим на сигурност на около сто и седемдесет километра югоизточно от Оклахома Сити. Там чакат и осъдените на смърт — в прословутото крило „Д“.

Съвършенството се постига с тренировки, така че екзекуциите в „Макалистър“ се изпълняват с голяма прецизност. Затворниците, чието време е дошло, прекарват последния ден от живота си, като посрещат гости — близки, приятели, обикновено и личния адвокат. Разбира се, тези срещи са мъчителни — още повече, защото не се разрешава физически контакт. Хората си говорят и плачат от двете страни на дебела стъклена стена, притиснали слушалка към ухото си. Близките не могат да прегърнат и да целунат осъдения, а само да кажат „Обичам те“ в черната слушалка, от което ги заболява още повече. Често осъдените и гостите символично се целуват, като притискат устни към стъклото. Така имитират и докосване с ръце.

Всъщност няма закон, който да забранява физическия контакт преди екзекуцията. Във всеки щат има различни правила, но в Оклахома предпочитат ритуалите да бъдат възможно най-сурови.

Ако директорът на затвора е в настроение, той позволява на осъдения да се обади по телефона. Когато гостите си тръгнат, идва време за последната вечеря, но менюто не може да надхвърля 15 долара, а директорът има право да наложи вето върху всяка храна в него. Осъдените най-често си поръчват чийзбургери, пържено пиле, риба и сладолед.

Един час преди смъртта започва подготовката на осъдения. Той се преоблича в светлосиви дрехи, подобни на тези на хирурзите. Слагат го да легне на количка, за която го връзват с ленти от велкро, и когато човекът поема на последното си пътуване, другарите му от затвора организират нещо като изпращане. Те разтърсват и ритат вратите на килиите си. Удрят по металните решетки. Викат, свирят с уста и вдигат невъобразим шум, който изведнъж замира точно преди самата екзекуция.

Докато подготвят осъдения, помещението за изпълнение на смъртни присъди го очаква в безукорен ред. Свидетелите се нареждат в двете зали за наблюдение — една за близките на жертвата и друга за семейството на убиеца. В стаята на близките на жертвите има двайсет и четири сгъваеми стола, но няколко от тях, обикновено четири или

пет, винаги са запазени за журналисти, има два-три за адвокатите и още няколко за директора на затвора и някои надзиратели. Местният шериф и прокурорът също рядко пропускат такова събитие.

Отвъд това помещение е другото, в което се настаняват близките на убиеца. В него има стъкло, през което се вижда само в едната посока, и дванайсет сгъваеми стола, но често няколко от тях остават празни. Някои затворници не искат близките им да гледат. Други нямат близки.

Някои жертви също нямат близки. Така че се случва и тяхната зала да остане полупразна.

Двете стаи са разделени и двете групи никога не се срещат. Докато свидетелите заемат местата си, те се взират в нищото — изгледът към помещението за изпълнение на смъртни присъди е скрит от специални щори.

Количката с осъдения влиза в помещението. Там чакат техници с приготвени системи — по една за всяка ръка. Когато поставят и нагласят иглите, щорите се вдигат и свидетелите могат да видят осъдения. Предпазното стъкло пречи на самия осъден да види близките на жертвата, но той вижда собствените си близки и често ги поздравява. На стената, на един метър над главата му, е монтиран микрофон.

Лекарят включва устройство, което да следи сърдечния ритъм на осъдения. Един помощник-надзирател застава на малък бял подиум в ъгъла и записва всичко в бележник. На стената до него има телефон — за всеки случай, ако на юридическия фронт изведнъж се случи нещо ново или губернаторът реши да помилва осъдения. В миналото в другия ъгъл стоеше свещеник, който четеше от Светото писание, докато траеше екзекуцията, но той се пенсионира.

Директорът на затвора пристъпва напред и пита осъдения дали желае да каже нещо. Често осъдените не се възползват от правото си на последна дума, но понякога искат прошка, казват, че са невинни, молят се или пък се впускат в серия от горчиви обиди. Един осъден изпя псалм от Библията. Друг поиска да стисне ръката на директора и благодари на него, екипа му и на целия затвор, че се бяха грижили добре за него по време на продължителния му престой зад решетките.

Осъденият разполага с две минути, за да каже последните си думи, но никой не го прекъсва, ако просрочи времето.

Осъдените винаги се държат спокойно и тихо. Те са приели съдбата си и са разполагали с много години, за да се подготвят за този миг. Много от тях го приветстват. Предпочитат смъртта пред ужасната перспектива да живеят още двайсет или трийсет години в крило „Х“.

В малка стаичка от другата страна се крият трима екзекутори. Никой не ги вижда. Никой в затвора не знае кои са. Те не са държавни служители, а някакъв вид наемници, привлечени от бившия директор на затвора преди много години. Никой не разбира кога идват и кога си отиват. Единствено директорът на затвора знае кои са, къде живеят и откъде се снабдяват с химикалите си. Той плаща по 300 долара в брой на всеки от тях за всяка екзекуция.

Тръбичките от системите в ръцете на осъдения минават през две малки дупки в стената и изчезват в задната стаичка, където работят екзекуторите.

Когато всички формалности приключат и директорът на затвора се увери, че никой няма да се обади по телефона в последния момент, той кимва и инжектирането започва.

Първо през системите минава физиологичен разтвор, за да отвори вените. Първото вещество, което инжектират на осъдения, е натриев тиопентал, който бързо го изпраща в безсъзнание. След това отново го промиват с физиологичен разтвор му и инжектират второ — векуониев бромид, — което спира дишането. След третата промивка пускат и третото лекарство — калиев хлорид, — който спира сърцето.

Идва лекар, извършва бърз преглед и установява смъртта. Щорите бързо се затварят и свидетелите — много от тях трепереща и разплакани — бързо и тихо си тръгват. Изнасят количката. Тялото се откарва с линейка. Оттам го прибират близките, а ако няма такива, линейката отива в затворническото гробище.

Пред вратата на затвора има две съвсем различни групи, които провеждат своите бдения. Едните са „Оцелели след убийство“ — организация на роднините и близките на хора, загинали в резултат от предумишлено убийство, които седят пред караваните си и с нетърпение очакват да чуят новината, че екзекуцията е изпълнена. Наблизо е техният мемориал — няколко пана, посветени на жертвите на убийците. Там има цветни снимки на деца и усмихнати ученици; стихотворения, написани за загиналите; увеличени заглавия от вестниците, които съобщават за ужасни двойни убийства; и много,

много снимки на хората, убити от осъдените на смърт. Мемориалът се нарича „Помнете жертвите“.

Наблизо има друга група от хора, предвождани от католически свещеник, които се събират в кръг, молят се и пеят псалми. Противниците на смъртното наказание също не пропускат екзекуция, като се молят не само за осъдените, но и за техните жертви.

Двете групи се познават помежду си и се уважават, но силно се разминават във вижданията си.

Когато от затвора се чуе, че екзекуцията е изпълнена, започват нови молитви. След това свещите угасват и молитвениците се прибират.

Хората се прегръщат и се разделят. Ще се видят на следващата екзекуция.

Когато Рон Уилямсън пристигна в затвора „Макалистър“ на 29 април 1988 г, вече се говореше за разширяването на сградата, но новата част все още не беше построена. Управата на затвора искаше чисто ново отделение, в което да настани постоянно нарастващия брой осъдени на смърт, но държавата се бавеше със средствата.

Вместо това Рон беше откаран в крило „Ф“, където щеше да живее с още осемдесет и един осъдени на смърт. Крило „Ф“ или просто „Крилото“, както го наричаха, заемаше най-долните два етажа от старата сграда на затвора — гигантско здание на четири етажа, построено през 1935 г. и изоставено петдесет години по-късно. Десетилетия пренаселване, насилие, съдебни дела и затворнически бунтове най-сетне доведоха до неизбежното му затваряне.

От цялата огромна и полуразрушена сграда се използваше само Крилото, като единствената му цел беше да осигурява последен подслон на осъдените на смърт.

Рон беше настанен там. Дадоха му два чифта панталони, две сини ризи с къси ръкави, две бели тениски, два чифта бели чорапи и два чифта бели боксерки. Всички дрехи бяха втора употреба. Бяха изпрани и чисти, но на тях се виждаха неизличими петна — особено на боксерките. Обувките му бяха от черна кожа и също бяха използвани. Дадоха му и възглавница, одеяло, тоалетна хартия, четка и паста за зъби. По време на краткото посрещане му обясниха, че може да си купува други принадлежности, както и храна и безалкохолни

напитки от магазинчето на отвора — „будката“, както го наричаха, но не може да ходи дотам лично. Парите, които щяха да му изпращат от външния свят, щяха да влизат в личната му сметка при управата на затвора, от която можеше да си поръчва различни неща.

Когато се преоблече в затворническите си дрехи, го отведоха в Крилото, където щеше да прекара следващите няколко години, докато чака да го екзекутират. Ръцете и глезените му бяха оковани с белезници. Той стисна възглавницата, одеялото, дрехите за смяна и другите си неща, надзирателите отвориха огромната врата с метална решетка и парадът започна.

Над главата му, изписан с големи черни букви, се четете последният му адрес: „ОТДЕЛЕНИЕ ЗА ОСЪДЕНИ НА СМЪРТ“.

Коридорът беше дълъг трийсет метра и широк само четири, като от двете страни имаше плътни редици от килии. Таванът беше висок два метра и половина.

Рон вървеше много бавно между двамата надзиратели. Беше нещо като ритуал за „Добре дошъл“. Останалите затворници знаеха за пристигането на новия и веднага започнаха да подвикват: „Нов съквартирант в Крилото!“, „Прясно месо!“, „Здрасти, бейби!“

Между решетките на килиите от двете страни на коридора се промушваха ръце, които почти можеха да го достигнат. Бели ръце, черни ръце, кафяви ръце. На тях се виждаха много татуировки. „Дръж се — каза си Рон. — Не издавай страха си.“ Затворниците ритаха вратите, викаха, обиждаха го и отправяха сексуални заплахи. Дръж се, Рон.

Вече беше лежал зад решетките и току-що беше преживял единайсет месеца в окръжния затвор на Понтоток. Едва ли нещо можеше да е по-лошо.

Спряха пред килия 16 и шумът утихна. Добре дошъл в Крилото. Единият надзирател отключи вратата и Рон влезе в новия си дом.

В Оклахома имат израз за затворниците от „Макалистър“ — „Лежат в «Биг Мак»“. Рон се излегна на тясното легло, затвори очи и се опита да свикне с мисълта, че вече е в „Биг Мак“.

Килията му беше обзаведена с две легла с метални рамки, метално бюро с метално столче, циментирано в пода, тоалетна чиния и умивалник от неръждаема стомана, огледало, метална етажерка и една

крушка. Беше дълга четири метра и половина, широка два метра и висока два и половина. Подът беше покрит с черно-бял линолеум. Белите тухлени стени бяха боядисвани толкова често, че изглеждаха съвсем гладки.

„Слава Богу, че има прозорец“, помисли си Рон. Въпреки че нямаше изглед, оттам поне влизаше светлина. В затвора в Ейда нямаше прозорци.

Той отиде до вратата, която представляваше просто решетка с отвор, през който да се промушват таблите с храната и малки пакети. Погледна навън и видя трима мъже — осъденият в килия 9 срещу неговата и още двама от двете му страни. Рон не им каза нищо и те също не проговориха.

През първите дни новите затворници рядко говорят. Шокът от пристигането на мястото, където ще живеят през следващите няколко години, преди да ги убият, е твърде силен. Страхът дебне навсякъде: страх от бъдещето, страх, че никога повече няма да видят това, което са изгубили, че няма да оцелеят, че ще ги убие или изнасили някой от жестоките престъпници, които са едва на няколко метра от тях.

Рон оправи леглото и подреди нещата си. Беше благодарен, че е сам в килията — повечето осъдени на смърт живееха по този начин, въпреки че имаха възможност да изберат да имат компания. Наоколо постоянно се вдигаше шум — осъдените си бъбреха, надзирателите се смееха, чуваше се телевизор, радио, някой подвикваше нещо на приятелите си в другия край на коридора. Рон стоеше възможно най-далеч от вратата и шума. Спеше, четеше книги и пушеше. В Крилото всички пушеха и миризмата на застоял и пресен тютюнев дим изпълваше коридора като гъста зловонна мъгла. Имаше някаква вентилационна система, но тя беше толкова стара, че отдавна не работеше. Прозорците, разбира се, не се отваряха, въпреки че имаха дебели решетки. Скуката беше смъртоносна. Нямаше дневен режим. Нямаше никакви събития, които да очакваш. Понякога ги пускаха на двора за един час. Можеше да полудееш от досада.

За хора, които бяха затворени в килиите си по двайсет и три часа на ден и нямаха никаква работа, най-голямото събитие на деня беше храненето. Три пъти на ден по коридора минаваха колички, на които бяха наредени табли с храна, и надзирателите ги промушваха през отворите на вратите. Ядяха сами в килиите си. Закуската беше в седем

и обикновено се състоеше от бъркани яйца, малко бекон и две-три филии препечен хляб. Кафето беше студено и слабо, но въпреки това всички му се радваха. На обяд им даваха сандвичи и боб. Вечерята беше най-ужасна — месо от неизвестен произход с гарнитура от недосварени зеленчуци. Порциите бяха абсурдно малки и храната винаги беше студена. Приготвяха я в друго крило и я докарваха с количките, без да бързат. На кого му пукаше? И без това хората тук бяха осъдени на смърт. Храната беше ужасна, но часовете за хранене бяха важни.

Анет и Рене му изпращаха пари и Рон си купуваше разни неща за ядене, цигари, тоалетни принадлежности и безалкохолни напитки от будката. Попълваше формуляр с продуктите, които се разрешаваха, и го предаваше на най-важния човек в Крилото. Наричаха го „Шефа“. Този затворник се беше харесал на надзирателите и те му позволяваха да прекарва повечето време вън от килията си и да изпълнява поръчки за останалите затворници. Той разнасяше клюки и бележки, прането и поръчките от будката, предлагаше съвети, а понякога продаваше и наркотици.

Дворът, оградено пространство с размерите на две баскетболни игрища, беше свещена земя. Пет дни в седмицата, по един час на ден, всички осъдени имаха право да излизат навън, за да хванат малко слънце, да се видят с останалите затворници и да поиграят баскетбол, карти или домино. Събираха се на групички по пет-шест души, като съставът им се контролираше строго от самите затворници. На двора заедно излизаха само приятелите. Новите затворници трябваше да получат покана, за да се чувстват в безопасност. Понякога дворът ставаше арена на побоища и надзирателите го наблюдаваха неотлъчно. През първия месец Рон излизаше сам. В Крилото беше пълно с убийци и той нямаше работа с тях.

Единственото друго място, където затворниците влизаха заедно, беше банята. Разрешаваха им да се къпят по три пъти на седмица, максимум по петнайсет минути, само по двама. Ако някой осъден не искаше да се къпе в компанията на човек, на когото няма доверие, му разрешаваха да се къпе сам. Рон се къпеше сам. Имаше изобилно количество от гореща и студена вода, но нямаше смесителен кран. Човек трябваше да се къпе или с вряла, или с ледена вода.

Когато Рон пристигна в Крилото, там вече живееха две други жертви на съдебната система в окръг Понтоток, макар че отначало той не го разбра. Томи Уорд и Карл Фонтънот чакаха там вече цели три години, докато обжалванията им стигнат до по-висока инстанция.

Един ден Шефа подаде на Рон бележка или „хвърчило“, както наричаха неразрешените писмени съобщения между затворниците, на които надзирателите най-често не обръщаха внимание. Бележката беше от Томи Уорд, който го поздравяваше и му пожелаваше всичко най-добро. Рон изпрати отговор, в който му искаше малко цигари. Въпреки че му беше жал за Томи и Карл, все пак се зарадва, че и те са там — това означаваше, че не всички в Крилото са убийци. Никога не се беше съмнявал, че двамата са невинни, и често си беше мислил за тях по време на собственото си изпитание.

Томи беше прекарал известно време заедно с Рон в затвора на Ейда и знаеше, че е емоционално нестабилен. Надзирателите и останалите затворници там често им се подиграваха. Преди години, посред нощ, от тъмния край на коридора се чуваше глас: „Томи, аз съм Динайс Харауей. Моля те, кажи им къде е трупът ми.“ След това Томи чуваше как полицаите си шепнат, а останалите затворници едва сдържат кикота си. Но след като не им обръщаше внимание, най-сетне те престанаха с тези игрички.

Рон обаче не успя. В затвора на Ейда често отекваше тревожен глас, който питаше: „Рон, защо уби Деби Картър?“ Тогава Рон скачаше от леглото си и започваше да крещи.

Когато пристигна в отделението на смъртниците, Томи поведе истинска битка да запази здравия си разум. Мястото беше ужасяващо дори за истинските убийци, но един невинен човек буквално можеше да полудее тук. Той започна да се тревожи как ще издържи Рон още от деня, в който го докараха.

Един от надзирателите в Крилото знаеше подробностите около убийството на Картър. И скоро след като Рон пристигна, Томи чу как някой подвиква в коридора: „Рон, аз съм Деби Картър. Защо ме уби?“

Отначало Рон мълчеше, но после започна да крещи, че е невинен. Надзирателите останаха доволни от тази реакция и започнаха редовно да го дразнят. Останалите затворници също се забавляваха и често се включваха в играта.

Два-три дни след пристигането на Рон неколцина едри и груби надзиратели изведнъж издърпаха Томи от килията му и му сложиха белезници и вериги на краката. Ставаше нещо сериозно, макар че той нямаше представа накъде го водят. Никога не казваха.

Групата потегли — дребно кльощаво момче, обградено от толкова пазачи, че можеха да охраняват и президента на САЩ.

— Къде отиваме? — попита той.

Отговорът очевидно беше толкова важен, че не можеха да му го разкрият.

Томи се затътри по коридора, през високите зали на голямата сграда — пуста, с изключение на гълъбите, които се бяха заселили там — и накрая пристигна в една конферентна зала в крилото, където работеше администрацията.

Там го чакаше директорът на затвора — с лоши новини.

Оставиха го с белезници и вериги, но го накараха да седне в единия край на дългата маса, около която плътно бяха насядали стенографи, секретарки и всякакви служители, които не биха искали да пропуснат злокобното събитие. Надзирателите останаха прави зад него с каменни лица — в случай че той се опита да побегне нанякъде, когато му съобщят новината. Всички около масата държаха химикалки, готови да запишат това, което щеше да бъде казано.

Директорът на затвора заговори строго. Лошата новина беше, че никой не се беше обадил да отложи екзекуцията му и времето на Томи беше дошло. Да, наистина беше малко рано — обикновено за обжалванията се чакаше поне три години, но понякога се случваше и така.

Директорът на затвора много съжаляваше, но такава беше работата му. Големият ден щеше да дойде само след две седмици.

Томи задиша тежко, докато се опитваше да осмисли новината. По обжалванията му работеха адвокати, които го уверяваха, че процесът ще продължи с години. Имаше голям шанс за преразглеждане на делото в Ейда.

Годината беше 1988-а. В Оклахома не бяха изпълнявали екзекуция повече от двайсет години. Може би бяха забравили как се прави.

Директорът на затвора продължи. Подготовката щеше да започне незабавно. Един от важните въпроси беше какво да правят с тялото.

„Тялото? — помисли си Томи. — Моето тяло?“

Служителите, стенографите и секретарките се намръщиха и записаха нещо в бележниците си. „Какво правят тук всички тези хора?“ — запита се Томи.

— Ами, просто ме изпратете при майка ми — отвърна той или поне се опита.

Когато се изправи, коленете му омекнаха. Надзирателите отново го хванаха и го повлякоха обратно към Крилото. Той пропълзя в леглото си и се разплака — не за себе си, а за семейството си и особено за майка си.

След два дни го информираха, че е станала грешка. Някъде по пътя бяха объркали някакви документи. Екзекуцията му все пак се отлагаше, така че мисис Уорд нямаше да получи трупа на сина си чак толкова скоро.

Подобни фалшиви тревоги не бяха рядкост. Няколко седмици след като брат й замина от Ейда, Анет получи писмо от директора на затвора. Тя предположи, че става дума за някакъв текущ проблем. Всъщност може би беше права в това отношение — в „Макалистър“ на смъртта наистина се гледаше по този нехаен начин.

Скъпа мисис Хъдсън,

Със съчувствие ви уведомявам, че брат ви Роналд Кийт Уилямсън, номер 134846, ще бъде екзекутиран на 18 юли 1988 г. в 00:02 ч. в щатския затвор на Оклахома.

Брат ви ще бъде преместен от сегашната си килия в друга един ден преди екзекуцията и часовете му за свиждане в този ден ще бъдат променени: свиждането се разрешава от 9 до 12 ч. сутринта, от 13 до 16 ч. следобед и от 18 до 20 ч. вечерта.

Хората, които могат да го посещават през последните 24 часа, ще бъдат само свещеникът, адвокатът му и още двама посетители, които директорът на затвора трябва да одобри.

Брат ви има право на петима свидетели при екзекуцията. Тези свидетели също трябва да бъдат

одобрени от директора.

Знам, че е трудно, но трябва да се помисли и за погребението, отговорността за което се поема от близките на осъдения. Ако семейството не поеме тази отговорност, държавата ще се погрижи. Моля ви, съобщете ни решението си по този въпрос.

Ако имате нужда от допълнителна информация, но се колебайте да се свържете с мен.

Искрено ваш
Джеймс Л. Сафъл, директор на затвора

Писмото беше с дата 21 юни 1988 г. — по-малко от два месеца, след като Рони беше пристигнал в „Макалистър“. Анет знаеше, че при осъдените за предумишлено убийство обжалванията са автоматичен процес. Може би някой трябваше да уведоми властите, че екзекуцията не може да се проведе толкова скоро.

Въпреки че се разтревожи от писмото, Анет си наложи да не мисли за него. Брат й беше невинен и някой ден съдебната грешка щеше да бъде доказана в нов процес. Тя твърдо вярваше в това и вярата й никога нямаше да се разколебае. Анет четеше Библията, постоянно се молеше и често разговаряше с пастора си.

И все пак се запита — какви бяха хората, които управляваха „Макалистър“?!

Един ден, след като беше прекарал около седмица в Крилото, Рон се приближи до вратата на килията си и поздрави човека от другата страна на коридора. Беше в килия 9, на около четири метра разстояние. Грег Уилхойт отвърна на поздрава и двамата си размениха няколко думи. Не горяха от желание за по-дълъг разговор. На следващия ден Рон отново поздрави и този път си поговориха. На последващия Грег спомена, че е от Тълса. Рон отговори, че е живял там и съквартирантът му се е казвал Стан Уилкинс.

— Леяр ли е? — попита Грег.

Да, точно така. Грег го познаваше. Съвпадението беше забавно и разчупи леда. Двамата се разприказваха за стари приятели и места в

Тълса.

Грег също беше на трийсет и четири, също обичаше бейзбола и също имаше две сестри, които му помагаха.

И също беше невинен.

Така беше поставено началото на едно сериозно приятелство, което помагаше и на двамата да оцеляват по-лесно в тежките условия. Грег покани Рон да идва в параклиса — седмичните служби се провеждаха извън Крилото и на тях ходеха много от осъдените за предумишлени убийства. Оковани с белезници и вериги, затворниците бяха отвеждани в една малка стая, където един безкрайно честен свещеник на име Чарлс Стори извършваше безкористно и вдъхновено църковните обреди.

Грег Уилхойт беше в „Макалистър“ от девет месеца. Беше леяр, профсъюзен активист, имаше досие за притежание на марихуана, но нищо по-сериозно.

През 1985 г. Грег се беше разделил с жена си Кейти. Имаха две малки дъщери и много проблеми. Грег помогна на Кейти да се пренесе в самостоятелен апартамент и почти всяка вечер минаваше да вижда момичетата. И двамата се надяваха да оправят брака си, но имаха нужда да останат известно време сами. Но бяха верни един на друг — нито един от двамата не спеше с други партньори.

На 1 юни, три седмици след раздялата, една съседка в блока на Кейти се разтревожи, защото двете й дъщери не спираха да плачат. Съседката почука на вратата и когато никой не отговори, тя повика полиция. Когато влязоха, полицаите откриха тялото на Кейти на пода. Двете бебета бяха в люлките си в спалнята на горния етаж — гладни и изплашени.

Кейти беше изнасилена и удушена. Смъртта беше настъпила между 1 и 6 ч. сутринта. Полицаите разпитаха Грег и той обясни, че по това време е спял в дома си сам и няма свидетел, който да потвърди алибито му. Твърдо отрече да има нещо общо с убийството на жена си и с нежелание отговаряше на въпросите на полицаите.

Разследването откри пръстов отпечатък на телефонния апарат, който беше изтръгнат от стената и лежеше на пода близо до Кейти. Отпечатъкът не беше нито на Грег, нито на жена му. Освен това откриха пубисни косми и, най-важното, нещо като следа от ухапване

на гърдата й. Експертът от криминологичната лаборатория потвърди, че убиецът силно е захапал гърдата на Кейти, докато я е изнасилвал.

В качеството си на бивш съпруг Грег скоро се превърна в основния заподозрян на разследването, въпреки че пръстовите му отпечатъци не съвпадаха с откритите на местопрестъплението. Освен това Мелвин Хет от щатската криминологична лаборатория заключи, че пубисните косми не съвпадат с тези, които им беше дал Грег. Полицаите го накараха да остави и проба от захапката си, за да я сравнят със следата от ухапване.

На Грег никак не му харесваше да бъде заподозрян. Беше абсолютно невинен и нямаше доверие на полицията. С помощта на родителите си той събра 25 000 долара и си нае адвокат.

Полицаите пък никак не харесаха това. Снабдиха се със съдебна заповед, която го задължаваше да предаде проба от захапката си. Той се подчини и в продължение на пет месеца не чу нищо ново от тях. Отглеждаше двете си дъщери, работеше по цял ден и се надяваше полицаите да са забравили за него, когато един ден през януари 1986 г. те пристигнаха в къщата му със заповед за арестуване по обвинение в предумишлено убийство. Наказанието за него беше смърт.

Първият му адвокат, макар и добре платен и с добра репутация, положи усилия най-вече да му издейства полека присъда. Грег го уволни един месец преди процеса и после направи огромната грешка да наеме на негово място Джордж Бригс, стар и вече изкуфял юрист, който изживяваше последните дни на дълга и доста неравна кариера. Таксата му беше само 2500 долара — прекалено беше евтин, за да му се довери човек.

Бригс беше от старата школа на провинциалните адвокати. Според него прокурорът и адвокатът трябваше да съберат възможно най-голям брой свидетели, да ги заведат в съда и да организират един хубав бой. Той не вярваше в разследването преди процеса. Когато се съмняваше, се доверяваше на инстинктите си.

Освен това Бригс беше алкохолик, пристрастен към болкоуспокояващите, които беше започнал да взема преди няколко години, след като катастрофира с мотоциклет и получи трайни мозъчни увреждания. В по-добрите си дни вонеше на алкохол, но все пак успяваше да се държи като адвокат. В по-лошите дни заспиваше в съдебната зала, хъркаше, напикаваше се и повръщаше пред съдебните

заседатели. Често го забелязваха да се препъва по коридорите на съда. Грег и родителите му се притесниха още при първата им среща, когато Бригс пресуши няколко бутилки бира на обяд.

Слабостта към алкохола и болкоуспокояващите беше добре известна на съдията и адвокатската колегия в щата Оклахома, но никой не направи абсолютно нищо, за да спре Бригс, да му помогне или да защити клиентите му.

Семейството на Грег се свърза с един уважаван специалист по следи от ухапвания, който работеше в Канзас, но Бригс или не намираше време, или имаше толкова тежък махмурлук, че така и не се видя с него. Адвокатът не се срещна и с никакви свидетели и пове според Грег почти не се подготви за предстоящото дело.

Самият процес беше истински кошмар. Обвинението призова двама специалисти по ухапвания, един от които се беше дипломирал като зъболекар само преди една година. Бригс не направи нищо, за да оспори твърденията им. Съдебните заседатели се оттеглиха за два часа и след това обявиха Грег за виновен. Бригс не призова свидетели, които да дадат показания в негова полза, и след още един час съдебните заседатели бяха готови с наказанието. Смърт.

След още трийсет дни Грег отново беше докаран в съда, за да получи окончателната си смъртна присъда.

Грег живееше в килия 9 и окачваше вестници от вътрешната страна на решетките, така че да не го виждат. Опитваше се да се убеди, че не е в крилото на осъдените на смърт, а в някакъв малък пашкул на съвсем различно място, където чакаше да удари неговият час, жадно четеше и гледаше телевизия на малкия апарат, който му бяха изпратили близките. Говореше само с Шефа, който още при първата им среща попита Грег дали не иска да си купи малко марихуана. Грег искаше.

Отначало Грег дори не знаеше, че някои щастливци успяват да се измъкнат живи от Крилото. Понякога се случваше обжалванията да дават резултат, появяваха се добри адвокати, съдиите се събуждаха и ставаха чудеса — но никой не си беше дал труд да го уведоми за това. Беше убеден, че ще го убият, и честно казано, вече искаше да се свършва с цялото мъчение.

В продължение на шест месеца напускаше килията си само за да се изкъпе — набързо, винаги сам. Постепенно обаче успя да се сближи

с един-двама души и го поканиха на двора, за да се пораздвижи и да пообщува с другите. Но след като заговори, Грег веднага си спечели врагове. Беше един от онези редки случаи на осъдени на смърт, които силно подкрепяха смъртното наказание. Твърдеше, че ако си извършил най-тежкото престъпление, заслужаваш най-тежкото наказание. В Крилото никой не споделяше убежденията му.

Беше си изградил и дразнещия навик да гледа „Шоуто на Дейвид Летерман“ с максимално усилен звук. В Крилото много се държеше на съня и мнозина от осъдените прекарваха половината денонощие в един друг свят. Когато спиш, прецакваш системата. Сънят е твоето собствено време, а не това на затвора.

Осъдените убийци не се колебаят да отправят нови смъртни заплахи и скоро Грег чу, че са му вдигнали мерника. Във всяко крило на осъдени на смърт има поне по един истински лидер и неколцина други, които искат да заемат мястото му. Има фракции, които се борят за контрол. Преследват по-слабите, като често изискват такса за правото да „живееш“ в Крилото. Когато до Грег достигна слухът, че вече трябва да плаща наем, той се изсмя и отговори, че няма да плати нито цент, за да живее в такава помийна яма.

В крило „Ф“ на затвора „Макалистър“ властваше Соледад, убиец, който беше получил прякора си, защото беше лежал в прочутия калифорнийски затвор със същото име. Соледад. Самота.

Соледад не подкрепяше убежденията на Грег по отношение на смъртното наказание и изобщо не обичаше Дейвид Летерман. И тъй като лидерът в едно отделение на осъдени на смърт винаги трябва да е готов да убива, за да го уважават, Грег се превърна в мишена.

В Крилото всички имат врагове. Войните се водят непочтено и по всякакъв повод. Могат да те нападнат на двора или в банята за една кутия цигари. За две кутии могат и да те убият.

Грег имаше нужда от приятел, който да му пази гърба.

* * *

При първото си посещение в „Макалистър“ Анет се изплаши и натъжи — не че беше очаквала нещо друго. Искаше й се изобщо да не ходи там, но Рони нямаше други близки освен сестрите си.

Надзирателите я претърсиха и провериха чантата ѝ. Докато вървеше през голямата изоставена сграда към отделението на смъртниците, се чувстваше като в корема на някакъв огромен звяр. Вратите се затръшваха зад нея, дрънчаха ключове и надзирателите я гледаха така, сякаш нямаше никаква работа там. Анет имаше усещането, че сънува, стомахът ѝ се беше стегнал на възел.

Бяха родени в добро семейство, което живееше в хубава къща на една сенчеста улица. Ходеха на църква всяка неделя. Рони беше изиграл хиляди бейзболни мачове още като малко момче. Как бяха стигнали дотук?

Тя осъзна, че тези посещения щяха да се превърнат в навик. Щеше да чува същите звуци и да вижда същите надзиратели още много пъти. Попита ги дали може да носи разни неща — сладкиши, дрехи, пари в брой.

— Не — веднага отговориха надзирателите.

Имаше право единствено да му даде някакви пари и тя подаде на най-близкия надзирател шепа монети, като се надяваше да стигнат до Рони.

Стаята за свиждане беше дълга, тясна и преградена с дебели листове плексиглас между отделните места, за да се създава някаква илюзия за уединение. Всички разговори се провеждаха с телефонни слушалки от двете страни на стъклото. Не се разрешаваше осъдените и близките им да се докосват.

Рони дойде след известно време. В затвора никой не бързаше. Изглеждаше здрав, може би дори беше напълнял малко, но той винаги беше качвал и свалял килограми много бързо.

Благодари ѝ за посещението и каза, че засега се справя, но има нужда от пари. Храната беше ужасна и той искаше да си купува разни неща от будката. Много му липсваше китарата, искаше книги и списания, както и малко телевизорче, което също можеше да се купи от будката.

— Измъкни ме оттук, Анет — не спираше да повтаря той. — Не съм убил Деби Картър и ти го знаеш!

Анет никога не се беше съмнявала в невинността му, макар че някои от другите им роднини вече не бяха толкова сигурни. Двамата със съпруга ѝ Марлон работеха, отглеждаха децата си и се опитваха да спестяват по малко. Нямаха излишни пари. Какво да направи? От

Службата за правна зашита на социално слабите вече се подготвяха за обжалванията.

— Продай къщата и наеми голям адвокат — каза Рон. — Продай всичко. Направи каквото трябва. Само ме измъкни оттук.

Разговорът беше напрегнат и от двете страни се проляха сълзи. После на съседния стол в помещението за свиждане седна друг затворник. Анет едва го виждаше през стъклото, но все пак й стана любопитно кой е и кого е убил.

Рони й обясни, че това е Роджър Дейл Стафърд, прочутият „Ресторантски убиец“. Имаше девет смъртни присъди, с които държеше рекорда в Крилото. Беше ликвидирал шестима души, петима от които младежи, в едно сепаре на някакъв ресторант в Оклахома Сити по време на въоръжен грабеж, а след това беше убил и още едно семейство от трима души.

— Всички са убийци — каза Рони. — И не говорят за нищо друго. Измъкни ме оттук!

— Страх ли те е? — попита тя.

— Естествено, по дяволите — отвърна той. — Как да се чувствам в безопасност с цяла банда убийци?

Той винаги беше подкрепял смъртното наказание, а сега още по-твърдо вярваше в него. Разбира се, не беше споделял убежденията си в Крилото.

Свижданията нямаха ограничение във времето. Най-сетне двамата се сбогуваха, като си обещаха да пишат и да се чуват по телефона. Когато си тръгна от „Макалистър“, Анет се чувстваше емоционално изцедена.

Рон започна да се обажда веднага. В Крилото слагаха един телефон на количка и го бутаха покрай килиите. Някой надзирател набираше номера, а после подаваше слушалката на затворника през решетките. Тъй като всички обаждания бяха за сметка на отсрещния абонат, надзирателите нямаха нищо против затворниците да звънят колкото си искат. Отегчен и отчаян, Рон скоро започна да вика количката най-често от всички в Крилото.

Обикновено първо искаше пари — по 20 или 30 долара, с които да си купи храна и цигари. Анет и Рене се опитваха да му изпращат по 40 долара на месец, но те също си имаха разходи и не разполагаха с излишни средства. Парите никога не стигаха и Рон постоянно им го

напомняше. Често се ядосваше и ги обвиняваше, че щом не са го измъкнали от затвора, значи не го обичат. Всички знаеха, че е невинен, но само сестрите му можеха да го спасят.

Телефонните разговори не бяха приятни, макар че Анет и Рене се опитваха да не се карат с него. Обикновено в някакъв момент от разговора Рон все пак успяваше да им напомни колко много ги обича.

Съпругът на Анет го абонира за „Нашънъл Джиографик“ и вечерния всекидневник на Ейда. Рони искаше да знае какво става по света.

Скоро след като пристигна в „Макалистър“, той за пръв път чу за странното самопризнание на Рики Джо Симънс. Барни знаеше за него, но беше решил да не го използва в съда и не беше казал за това на клиента си. Един от адвокатите от Службата за правна защита на социално слаби граждани занесе записа от самопризнанието в „Макалистър“ и го пусна на Рон. Той полудя. Някой друг беше признал, че е убил Деби Картър, а съдебните заседатели дори не бяха чули това признание!

Нямаше начин тази новина да не гръмне в Ейда и той настояваше да следи местната преса.

Рики Джо Симънс се превърна в новата му мания — вероятно най-силната досега — и Рон щеше да говори за него години наред.

Първо се опита да се обади на всички; светът трябваше да разбере за Рики Джо Симънс. Неговото самопризнание беше ключът към свободата на Рон и той искаше някой да изправи това момче пред съда. Обади се на Барни, на други адвокати, на служители от градската администрация и дори на старите си приятели, но повечето дори не поискаха да приемат разговора за своя сметка.

Скоро обаче правилата за телефонните обаждания бяха променени, защото някои от осъдените на смърт в Крилото бяха започнали да звънят на семействата на жертвите си просто за удоволствие. Вече им разрешаваха само по две обаждания на седмица и всеки набран номер трябваше да бъде одобрен предварително.

Веднъж в седмицата Шефа минаваше през Крилото с количка, натоварена със стари книги с меки корици. Грег Уилхойт четеше всичко, което му попаднеше — биографии, детективски романи,

уестърни. Харесваше Стивън Кинг, но любимият му автор беше Джон Стайнбек.

Той насърчи Рон да започне да чете, за да забравя за действителността в затвора, и скоро двамата започнаха да обсъждат качествата на „Гроздовете на гнева“ и „На изток от Рая“ — необичайни теми за разговор в Крилото. Стояха с часове, подпрени на решетките на килиите си, и не спираха да говорят. За книги, за бейзбол, за жени, за процесите си.

И двамата с изненада разбраха, че повечето осъдени на смърт в Крилото всъщност не твърдяха, че са невинни. Вместо това проявяваха склонност да украсяват престъпленията си с нови подробности и да си ги разказват. Смъртта беше постоянна тема за разговор — убийствата, процесите срещу убийците, планираните убийства.

И когато Рон продължи да крещи, че е невинен, Грег започна да му вярва. Всеки затворник пазеше копия от съдебните протоколи и Грег прочете всичко, свързано с процеса срещу Рон — близо две хиляди страници. Остана шокиран от начина, по който се беше гледало делото в Ейда. Рон прочете документацията от процеса срещу Грег и остана също толкова шокиран от съдебната система в окръг Осейдж.

Двамата повярваха един на друг и не обръщаха внимание на скептицизма на съкилийниците си.

В първите седмици в Крилото приятелството подейства много добре на Рон. Най-сетне някой му вярваше — някой, с когото можеше да разговаря с часове; някой, който го слушаше внимателно и с разбиране. Далеч от килията му в Ейда, в компанията на приятел, състоянието на Рон се подобри. Той спря да крещи и да кръстосва килията си. Промените в настроението му не бяха толкова драматични. Спеше много, четеше с часове, пушеше непрекъснато и си говореше с Грег. Заедно излизаха на двора, за да си пазят гърбовете. Анет изпрати още пари и Рон си купи едно телевизорче от будката. Сестра му знаеше колко е важна китарата за Рони и по всякакъв начин се опитваше да му намери. В будката не се продаваха китари. След много телефонни обаждания и писма тя най-сетне успя да убеди властите да разрешат на местен музикален магазин да й продадат китара и да я изпратят в затвора.

Но когато китарата пристигна, веднага започнаха проблемите. Нетърпелив да впечатли останалите с таланта си, Рон свиреше силно и

пееше с цяло гърло. Заваляха яростни оплаквания, но на Рон не му пукаше. Той обичаше да свири на китара и да пее, особено хитове на Ханк Уилямс. Шлагерът „Лъжливото ти сърце“ постоянно отекваше в коридора. Останалите затворници крещяха мръсотии и ругатни. Рон не им оставаше длъжен.

Най-сетне на Соледад също му писна от музиката на Рон и той заплаши да го убие.

— И какво? — попита Рон. — И без това вече съм осъден на смърт, нали така?

В крило „Ф“ нямаше климатична инсталация и когато лятото дойде, отделението на смъртниците се превърна в пещ. Осъдените се събличаха по боксерки и не се отделяха от вентилаторчетата, които се продаваха в будката. Започнаха да се събуждат преди изгрев слънце, вече подгизнали от пот. Някои стояха съвсем голи по цял ден.

Неизвестно по каква причина в затвора се появиха туристи. Обикновено бяха гимназисти, чиито родители и учители се надяваха да ги стегнат, като ги сплашат с осъдените на смърт. Когато времето стана горещо, надзирателите трябваше да нареждат на затворниците да се обличат, когато има туристи. Някои се подчиняваха, други не.

Един индианец, когото наричаха Голия Бик, стоеше постоянно чисто гол. Освен това притежаваше рядката способност да изпуска газове по желание и когато имаше посетители, коронният му номер беше да притиска задник към решетките на килията си и да пърди оглушително. Гимназистите се стряскаха, а екскурзиите се проваляха.

Надзирателите му наредиха да спре. Той отказа. Останалите затворници го насърчаваха, но само когато имаше външни хора. Накрая надзирателите се принудиха да го местят на друго място, преди да дойдат посетители. Някои от другите затворници се опитаха да го имитират, но нямаха неговия талант.

Колкото до Рон, той винаги свиреше и пееше на туристите.

* * *

На 4 юли 1988 г. Рон се събуди в лошо настроение и така и не успя да се оправи. Беше Денят на независимостта — ден за празнични

паради и прочие, а той беше затворен в някаква отвратителна дупка за престъпление, което не беше извършил. Как беше станало така, че беше изгубил собствената си независимост?

Той започна да крещи, да ругае и да повтаря, че е невинен, и когато останалите осъдени започнаха да му се подиграват, Рон полудя. Започна да хвърля всичко, до което се докопа — книги, списания, тоалетни принадлежности, малкото си радио, Библията си, дрехите. Надзирателите го гледаха и му повтаряха да се успокои. Той ги ругаеше и беснееше още по-силно. Хвърляше моливи, хартии, храна от будката. После сграбчи телевизорчето си и със замах го разби в тухлената стена. Накрая докопа и скъпоценната си китара и с всичка сила започна да я блъска в решетките.

Повечето осъдени на смърт всекидневно приемаха лек антидепресант, който се казваше синекван. Предполагаше се, че успокоява и помага за сън.

Най-сетне надзирателите успяха да убедят Рон да вземе нещо по-силно, той притихна и задряма. По-късно през деня сам започна да разчиства килията си.

После се обади на Анет и през сълзи й разказа какво е станало. Тя дойде на свиждане и разговорът им никак не беше приятен. Той крещеше в слушалката, обвиняваше я, че не се опитва да го освободи, и пак настояваше тя да продаде всичко и да му наеме скъп адвокат, който да се оправи с целия този хаос. От своя страна Анет го молеше да се успокои и да спре да крещи. Заплаши го, че ще си тръгне, ако не го направи.

С времето двете с Рене му купиха нов телевизор, радио и китара.

* * *

През септември 1988 г. Марк Барет, адвокат от Норман, дойде в „Макалистър“, за да се запознае с новия си клиент. Марк беше един от четиримата адвокати, които се грижеха за обжалванията на социално слаби граждани, осъдени за предумишлено убийство. Бяха му възложили случая на Уилямсън. Барни Уорд вече не се занимаваше с него.

При присъда за предумишлено убийство обжалванията са автоматични. Бяха подадени необходимите искания и бавният процес беше започнал. Марк обясни това на Рон Уилямсън и търпеливо го изслуша, докато Рон му обясняваше, че е невинен. Адвокатът не остана изненадан от твърдението му, въпреки че все още не беше прочел документацията по делото.

За да помогне на защитника си, Рон му връчи списък на всички свидетели, които бяха дали фалшиви показания на процеса срещу него, и с най-големи подробности описа на Марк Барет за какво и колко бяха излъгали.

Марк остана с впечатлението, че Рон е интелигентен човек, разсъждава рационално и осъзнава ситуацията, в която се намира. Имаше богат речник и се изразяваше ясно и логично, докато разказваше за лъжите, които полицаите и прокурорите бяха използвали срещу него. Изпитваше лека паника, но това беше нормално. Марк нямаше никаква представа за психичните проблеми на Рон.

Бащата на Марк беше свещеник от „Учениците на Христа“ и това вдъхнови Рон за продължителен разговор на религиозна тема. Той настоя пред Марк, че е силно вярващ християнин, отгледан от богобоязливи родители в лоното на църквата, и че често чете Библията. Цитира множество стихове от Светото писание и Марк остана впечатлен. Един пасаж притесняваше Рон, защото не го разбираше, и той помоли Марк да му даде своята интерпретация. Обсъдиха го подробно. Рон много настояваше да разбере текста и явно се ядосваше, че смисълът му се изплъзва.

Посещенията на адвокатите не са ограничени във времето, а клиентите обикновено искат да бъдат възможно най-дълго далеч от килията си. Разговаряха повече от час.

Първото впечатление на Марк беше, че Рон е добър християнин и умее да говори — може би прекалено добре. Както обикновено в такива случаи, Марк беше скептичен по отношение на невинността на клиента си, но му предстоеше да научи още много неща, преди да си състави мнение по този въпрос. Освен с делото на Рон Уилямсън той се занимаваше и с обжалването на Грег Уилхойт и твърдо вярваше, че Грег не е убил жена си.

Марк знаеше, че сред осъдените на смърт има невинни хора, и колкото повече научаваше за делото на Рон, толкова по-склонен беше

да му вярва.

11

Макар Денис Фриц да не го осъзнаваше, дванайсетте месеца в тъмницата на окръжния затвор бяха добра подготовка за суровите условия на живота зад решетките.

Той пристигна в затвора „Конър“ през юни в микробус заедно с няколко други затворници — все още объркан, невярващ на съдбата си и ужасен до смърт. Беше важно да изглежда и да се държи самоуверено и той полагаше всички усилия за това. „Конър“ беше известен като „помийната яма“ на затворите със среден режим на сигурност. Беше сурово място, по-сурово от повечето подобни заведения, и Денис не спираше да се пита дали е случайност, че го изпратиха точно там.

Прекараха го през процедурите по приемане и му изнесоха стандартната лекция за правилата и разпоредбите, след което го настаниха в килия за двама с прозорец, който гледаше навън. Също като Рон, и той беше благодарен за прозореца. В Ейда беше живял цели седмици, без да види слънце.

Съкилийникът му беше мексиканец, който почти не говореше английски, и Денис нямаше нищо против. Самият той не знаеше испански и нямаше желание да го научи. Първото зашеметяващо предизвикателство беше как да се научи да живее самостоятелно, когато на една ръка разстояние във всеки един момент има друго, непознато човешко същество.

Денис се закле, че всяка свободна минута ще работи, за да се изтръгне от смазващото въздействие на присъдата си. Щеше да е твърде лесно да се откаже. Системата беше изцяло насочена срещу затворниците, но той беше твърдо решен да я победи.

Затворът „Конър“ беше претъпкан и прочут с насилието, което властваше в него. Вътре имаше банди, убийства, побоища, изнасилвания, наркотици на всяка крачка и надзиратели, винаги готови да бъдат корумпирани. Денис бързо откри по-сигурните райони и отбягваше хората, които според него бяха най-опасни. Гледаше на страха като на съюзник. След няколко месеца зад решетките повечето

затворници неволно се поддаваха на рутината и се предаваха. Сваляха гарда, започваха да поемат глупави рискове и приемаха безопасността за нещо дадено.

А точно така беше най-лесно да пострадаш — затова Денис се закле, че никога няма да забрави да се страхува.

Събуждаха ги в 7:00 ч. сутринта и отваряха вратите на всички килии. Хранеха се в голямо помещение, където всеки можеше да сяда на произволно място. Белите седяха от едната страна, чернокожите от другата, а индианците и латиноамериканците оставаха по средата, но клоняха по-скоро към чернокожите. Храната на закуска не беше лоша — яйца, препечени филии, бекон. Разговорите бяха оживени. Затворниците се радваха на контакта с други човешки същества.

Повечето работеха доброволно; бяха готови на всичко, за да не стоят постоянно в крилото, където бяха килиите. Денис беше бивш учител, затова го назначиха да преподава на други затворници по програмата за изравняване на образователното ниво. След закуска той отиваше в класната стая и преподаваше до обяд. Заплатата му беше 7,20 долара на месец.

Майка му и леля му започнаха да му изпращат по 50 долара месечно. Едва събираха тези пари, но не можеха да не го правят. Денис ги харчеше в будката — за тютюн, консерви с риба-тон, солени и сладки бисквити. Практически всички затворници пушеха, така че цигарите бяха най-силната валута. Кутия „Марлборо“ представляваше същото, което в света навън беше дебела пачка банкноти.

Денис бързо намери юридическата библиотека и с радост научи, че му е разрешено да чете там всеки ден от 1 до 4 ч. следобед, без да го прекъсват. Никога по-рано не беше пипвал книга по право, но беше твърдо решен да се справи с материята. Някои от „юристите“, които бяха прочели доста и се смятаха за специалисти, се сприятелиха с него и му обясниха как да борави с дебелите томове. Както всичко останало в затвора, съветите им не бяха безплатни. Плащаше им се в цигари.

Денис започна юридическото си обучение, като изчете стотици дела, гледани в Оклахома. Търсеше прилики и потенциални грешки в собствения си процес. Скоро щяха да започнат обжалванията и той искаше да знае поне колкото адвоката си. Откри всичко необходимо в библиотеката и си направи бележки по хиляди процеси, проведени в цялата страна.

Затворниците бяха прибирани в килиите между 4 и 5 ч. следобед; тогава ги преброяваха и подготвяха всекидневния доклад. Вечерята беше в 7:30 ч. От този момент до вечерното прибиране в килиите в 10:15 ч. затворниците можеха да обикалят, да спортуват, да играят карти, домино или баскетбол. Много от тях предпочитаха просто да висят навън, да седят на групички, да си говорят, да пушат и да убиват времето.

Денис се връщаше в юридическата библиотека.

Дъщеря му Елизабет беше на петнайсет и двамата поддържаха оживена кореспонденция. Тя живееше при баба си, в стабилен дом, където й обръщаха достатъчно внимание. Елизабет вярваше, че баща й е невинен, но Денис подозираше, че все пак храни и някакви съмнения. Пишеха си писма и говореха по телефона поне веднъж в седмицата. Денис обаче не й разрешаваше да му идва на свиждане. Не искаше дъщеря му дори да се доближава до затвора. Не искаше да го вижда в затворнически дрехи, зад огради от бодлива тел.

Майка му Уанда Фриц дойде в „Конър“ скоро след като Денис пристигна там. Свижданията бяха в неделя, от 10 сутринта до 4 ч. следобед, в зала с редици сгъваеми маси и столове. Беше като в зоопарка. Пускаха едновременно по двайсетина затворници, а семействата им ги чакаха в залата — съпруги, деца, майки и бащи. Имаше силни емоции. Децата често бяха шумни и невъзпитани. Затворниците не бяха с белезници и се разрешаваше физически контакт с близките им.

А престъпниците искаха точно това, въпреки че беше забранено да се целуват и опипват пред останалите. Номерът беше да накараш някой приятел да „заглавика“ най-близкия надзирател, за да осъществиш трескав сексуален контакт зад гърба му. Не беше необичайно да се видят двойки, които се шмугваха между два автомата за безалкохолни напитки и някак си успяваха да извършат полов акт. Съпруги, които до един момент кротко стояха на масите за свиждания, изведнъж изчезваха под тях — за един бърз минет.

За щастие, Денис успя да задържи вниманието на майка си по средата на този хаос. И все пак свиждането беше най-стресиращият момент от седмицата. Той я помоли настоятелно да не идва.

Скоро Рон се върна към старите си навици да обикаля килията и да крещи. Ако човек вече не беше луд, в Крилото със сигурност щеше да полудее съвсем скоро. Рон заставаше на вратата и с часове крещеше: „Невинен съм! Невинен съм!“ Накрая прегракваше. Гласът му обаче постепенно укрепна от всекидневното упражнение и той успяваше да крещи все по-дълго: „Не съм убил Деби Картър! Не съм убил Деби Картър!“

Беше запомнил целия запис от самопризнанието на Рики Джо Симънс, дума по дума, и го рецитираше с пълно гърло на надзирателите и останалите затворници. Можеше с часове да цитира протоколите от собствения си процес — цели страници от показанията, които го бяха осъдили на смърт. Останалите затворници искаха да го удушат, но същевременно се удивляваха на силната му памет.

Не и в два сутринта, разбира се.

Веднъж сестра му Рене получи странно писмо от друг затворник. Част от него гласеше:

> Скъпа Рене,
>
> Слава на Господа! Пише ти Джей Нийл, номер 141128. Пиша това писмо по молба и от името на брат ти Рон. Рон живее по диагонал срещу моята килия. Понякога преминава през много трудни моменти — всъщност почти всеки ден. Останах с впечатлението, че трябва да взема някакви лекарства, за да може поведението му да се стабилизира и да се промени. За нещастие обаче лекарствата тук са ограничени и не му действат в оптимална степен. Най-големият проблем на Рон е ниското му самочувствие. Според мен хората тук го смятат за слабо интелигентен. Най-тежките моменти са между 12 през нощта и 4 ч. сутринта.
>
> На равни интервали от време крещи различни неща с всичка сила. Това тревожи повечето затворници, които са му съседи. Отначало се опитаха да го вразумят, а после просто да го търпят. Но дори това вече е почти невъзможно

за мнозина. (Най-вероятно защото заради него не могат да спят нощем.)

Аз съм християнин и всеки ден се моля за Рон. Говоря с него и го изслушвам. Той много обича и двете ви с Анет. Аз съм му другар. Случвало се е да заставам като буфер между Рон и хората, изнервени от крясъците му, за да му говоря, докато се успокои.

Господ да благослови теб и семейството ти.

Искрено твой, Джей Нийл

Приятелството на Нийл с когото и да било в Крилото беше съмнително, а религиозните му убеждения често бяха обсъждани от останалите. „Другарите“ му се отнасяха твърде скептично към тях.

Преди да влезе в затвора, той и интимният му приятел мечтаеха да се преместят да живеят в Сан Франциско, където можеха да съжителстват, без да се крият. Но тъй като нямаха пари, решиха да оберат банка — дейност, в която нямаха опит. Избраха си една в градчето Джеронимо, но след като нахлуха в сградата и шумно обявиха намеренията си, настана хаос. Последва меле, Нийл и партньорът му намушкаха смъртоносно трима от банковите служители, застреляха един клиент и раниха други трима. По средата на кървавата баня Нийл остана без патрони. Осъзна го едва когато насочи револвера си в главата на едно малко дете и натисна спусъка, но не последва изстрел. Детето остана невредимо — поне физически. Двамата убийци избягаха с около 20 000 долара в брой и скоро пристигнаха в Сан Франциско, където се впуснаха да пазаруват — палта от норка, копринени шалове и други подобни. Пръскаха пари в гей баровете и си изкараха наистина чудесно в продължение на малко повече от двайсет и четири часа. После ги арестуваха и ги закараха обратно в Оклахома, където Нийл в крайна сметка беше екзекутиран.

Докато живееше в Крилото, Нийл имаше навика да цитира Светото писание и да изнася кратки проповеди, но почти никой не го слушаше.

* * *

Медицинските грижи не бяха на високо равнище в Крилото. Всички затворници казваха, че първо губиш здравето си, после и разума си. Рон беше прегледан от лекаря на затвора, който поне можеше да се възползва от старите му медицински картони, в които беше документирана историята на психическото му заболяване, както и продължителната му злоупотреба с наркотици и алкохол, което не беше особено изненадващо в крило „Ф“. Рон страдаше от маниакална депресия поне от десет години. Имаше признаци на шизофрения и разстройство на личността.

Отново му предписаха меларил, който малко го успокои.

Повечето от останалите затворници бяха убедени, че Рон просто се преструва на луд, като се надява по този начин някак си да се измъкне от отделението на смъртниците.

През две килии от Грег Уилхойт живееше затворник на име Сони Хейс. Никой не знаеше откога точно чака Сони, но със сигурност беше пристигнал в крилото на осъдените на смърт преди всички останали. Наближаваше седемдесет, беше в ужасно здравословно състояние и отказваше да се вижда и да говори с когото и да било. Покриваше вратата на килията си с вестници и одеяла, не палеше лампите, ядеше колкото да не умре от глад, никога не се къпеше, не се бръснеше и не се подстригваше, никой не му идваше на свиждане, а той отказваше да се среща с адвокатите си. Не изпращаше и не получаваше писма, не се обаждаше по телефона, не си купуваше нищо от будката, не даваше дрехите си за пране и нямаше нито телевизор, нито радио. Никога не излизаше от собствената си малка тъмница и минаваха цели дни, без отвътре да се чуе и звук.

Сони беше напълно невменяем и тъй като е забранено да се екзекутират хора в такова състояние, просто го бяха оставили да изгние както иска. Сега в Крилото имаше и още един луд, макар че Рон не изглеждаше толкова убедителен. Според останалите той само се преструваше.

Един път обаче Рон успя да привлече вниманието на всички. Някак си беше успял да запуши тоалетната си и килията му се наводни с пет сантиметра. Той се съблече чисто гол и започна да скача в

импровизирания басейн от горното легло в килията си, като крещеше несвързано. Надзирателите едва успяха да го хванат и да го упоят.

Въпреки че в Крилото нямаше климатична инсталация, имаше отопление и с настъпването на зимата затворниците зачакаха по древните тръби на парното да потекат потоци от топъл въздух. Но нищо подобно не се случи. В килиите настъпи студ. От вътрешната страна на прозорците нощем често се образуваше ледена коричка, а обитателите се обличаха с всичките си дрехи и стояха завити колкото се може по-дълго.

Единственият начин да успеят да заспят беше да облекат всичко — и двата чифта чорапи, боксерки, тениски, панталони, ризи и всичко останало, което можеше да се купи от будката. Допълнителните одеяла бяха лукс, който не се предлагаше от държавата. Храната, която пристигаше студена дори през лятото, през зимата почти не можеше да се дъвче.

Присъдите срещу Томи Уорд и Карл Фонтънот бяха отменени от по-висша инстанция, защото самопризнанията на всеки от тях бяха използвани срещу другия в съда, а гьй като и двамата не бяха свидетелствали на процесите си, бяха лишени от правото да се изправят лично срещу обвинителя си.

Ако ги бяха осъдили в отделни процеси, щяха да избягнат този конституционен проблем.

Разбира се, ако не бяха взели предвид самопризнанията им, изобщо нямаше да има присъди.

Така че ги изведоха от Крилото и ги върнаха обратно в Ейда. Томи беше съден повторно в град Шоуни, окръг Потауатоми. Бил Питърсън и Крис Рос отново бяха прокурори, съдията разреши на съдебните заседатели да се пусне записът от самопризнанието, те отново гласуваха, че Томи е виновен, и му дадоха нова смъртна присъда. По време на повторното дело майка му всеки ден идваше в съда с колата на Анет Хъдсън.

Повторният процес срещу Карл се проведе в Холдънвил, окръг Хюс. Той също беше признат за виновен и отново получи смъртна присъда.

Когато научи за отмяната на присъдите срещу тях, Рон обезумя от радост; когато разбра, че са ги осъдили повторно, изпадна в шок. Собственото му обжалване също пълзеше нагоре по каналите на съдебната система. Случаят му беше поет от държавна апелативна институция. Тъй като броят на делата за предумишлено убийство се беше увеличил, бяха назначили още адвокати. Марк Барет имаше прекалено много работа и трябваше да се разтовари от един-два случая. Освен това с тревога очакваше решението по делото на Грег Уилхойт. Суровото отношение на съда към обвиняемите беше широко известно, но Марк беше убеден, че Грег все пак ще получи шанс за втори процес.

Новият адвокат на Рон беше Бил Люкър, който енергично се зае да докаже, че процесът срещу Рон не е бил справедлив. Той разкритикува защитата на Барни Уорд и заяви, че Рон е получил „неадекватна юридическа защита“ — често срещано обвинение в обжалванията на присъди за предумишлено убийство. Най-големият грях на Барни беше, че не е повдигнал въпроса за психическото състояние на Рон и не е представил в съда медицинските му картони. Люкър проучваше грешките на Барни и списъкът ставаше все по-дълъг.

Освен това адвокатът атакуваше методите и тактиката на полицията и прокурорите, както и решенията на съдия Джоунс: това, че беше разрешил съдебните заседатели да чуят самопризнанието на Рон за някакъв негов сън; това, че беше подминал многобройните нарушения според „Брейди“, които беше допуснало обвинението; и изобщо това, че не беше осигурил на Рон конституционното му право на честен и справедлив съдебен процес.

Огромното мнозинство от клиентите на Бил Люкър очевидно бяха виновни. Работата му беше да се увери, че ще се възползват максимално от правото си да обжалват. Но случаят на Рон беше различен. Колкото повече проучвания правеше Люкър и колкото повече въпроси задаваше, толкова повече нарастваше увереността му, че може да победи в това обжалване.

Рон оказваше голямо съдействие на адвоката си. Имаше собствено мнение и беше готов да го сподели. Често му се обаждаше по телефона и му пишеше многословни писма. Коментарите и

наблюденията му най-често бяха от полза. В някои случаи си спомняше с изумителни подробности историята на заболяването си.

Често споменаваше за самопризнанието на Рики Джо Симънс и смяташе, че изключването му от съдебния процес срещу него самия представлява сериозно нарушение на закона. Написа на Люкър следното:

> Скъпи Бил,
>
> Както знаеш, според мен именно Рики Симънс е убил Деби. Ако не го е направил, защо да си го признава? Бил, аз живея в ада. Смятам, че е редно Симънс да плати за това, което е направил, а аз да бъда освободен. Те не искат да ти осигурят достъп до самопризнанието му, защото знаят, че с негова помощ веднага ще ми издействаш нов процес. Така че, за бога, продължавай да притискаш тези копелета да ти дадат самопризнанието му.
>
> С приятелски чувства, Рон

Тъй като имаше много свободно време, Рон водеше активна кореспонденция, особено със сестрите си. Те знаеха колко важни са писмата за него и винаги намираха време да му отговорят. Обикновено ставаше въпрос за пари. Рон не беше в състояние да яде затворническата храна и предпочиташе да си купува каквото може от будката. Веднъж писа на Рене следното:

> Рене,
>
> Знам, че Анет ми праща по малко пари. Но ми става все по-трудно. Тук е Карл Фонтънот, който си няма никого, за да му дава каквото и да е. Моля те, изпрати ми нещо допълнително, дори да са само 10 долара.
>
> С любов, Рони

Точно преди първата си Коледа в Крилото той отново писа на Рене, този път следното:

Рене,

Благодаря ти за парите. Ще бъдат от полза. Най-вече за струни за китарата и кафе. Тази година получих пет картички за Коледа, включително и твоята. Коледата е хубав празник.

Рени, тези 20 долара наистина пристигнаха навреме. Бях взел назаем от един приятел, за да си купя струни за китарата, и щях да му ги върна от онези 50, които Анет ми изпраща всеки месец. Но така нямаше да ми стигнат за следващия месец. Знам, че 50 долара месечно са си много пари, но аз ги поделям с един човек, чиято майка не може да си позволи да му изпраща никакви. Само веднъж получи 10 долара и това бяха първите му пари от септември насам, когато ме преместиха до него. Давам му кафе, цигари и прочие. Горкият човек. Днес е петък, значи утре всички ще отваряте подаръци. Надявам се да получите каквото искате. Децата наистина растат много бързо. Но ако не се стегна веднага, ще се разплача.

Кажи на всички, че ги обичам, Рони

Беше трудно да се повярва, че за Рони тази Коледа наистина е „хубав празник“. Животът на един осъден на смърт и без това беше достатъчно тежък, но откъсването от семейството му причини толкова болка и отчаяние, че Рон просто не издържа. Рано през пролетта на 1989 г. състоянието му започна да се влошава. Напрежението, скуката и потиснатият гняв от това, че го пратиха в ада за едно престъпление, което не беше извършил, го обзеха с такава сила, че Рон рухна. Започна да си реже вените, като се опитваше да се самоубие. Беше толкова потиснат, че жадуваше да умре. Раните, които си нанесе, бяха повърхностни, но все пак останаха белези. Това се случи няколко пъти поред и надзирателите започнаха да го наблюдават внимателно. Когато не сполучи с прерязването на вените, Рон успя да запали матрака и да си изгори крайниците. В последна сметка излекуваха изгаряниятa му, но почти постоянно го държаха под наблюдение.

На 12 юли 1989 г. той писа на Рене:

Скъпа Рене,

Страдам ужасно. Имам изгаряния втора и трета степен. Напрежението тук е огромно. Безизходицата е толкова мъчителна, Рене, че главата започва да ме боли и аз я удрям в бетона. Лягам на пода и започвам да си блъскам главата в него. Удрям се сам по лицето, докато не се насиня. Всички са натъпкани като сардели. Сигурен съм, че никога не съм преживявал такова мъчение. Магическото решение на проблема се казва „пари“. Тук никога няма нищо, което да може да се яде. Сякаш оцелявам на някакъв самотен остров. Хората са бедни, но понякога ми се налага да ги моля за една хапка, за да залъжа стомаха си. Отслабнал съм. Толкова много страдам.

Моля те, помогни ми, Рон

В един особено продължителен период на депресия Рон спря да общува с всички и се отдръпна изцяло в себе си, докато един ден надзирателите не го откриха на леглото му, свит като зародиш. Не реагираше на нищо.

А после, на 29 септември, пак си преряза вените. Рядко вземаше лекарствата си, постоянно говореше за самоубийство и властите най-сетне признаха, че той представлява заплаха за собствения си живот. Преместиха го в държавната болница във Винита. Когато го приеха там, той заяви:

— Страдам незаслужено.

След постъпването му в болницата първо го прегледа доктор Лизарага, който видя пред себе си трийсет и шест годишен мъж, злоупотребявал дълго с наркотици и алкохол, рошав и небръснат, с дълга посивяла коса и мустаци, със скъсани затворнически дрехи, със следи от изгаряне по краката и ръцете — белези, които не криеше от лекарите. Рон веднага си призна, че е извършил много лоши неща, но твърдо отричаше да е убил Деби Картър. Несправедливото отношение срещу него го измъчваше до такава степен, че беше изгубил всякаква надежда и искаше да умре.

През следващите три месеца Рон остана в болницата. Стабилизираха приема на лекарствата му. Прегледаха го различни

специалисти — невролог, психолог, няколко психиатри. Многократно беше отбелязано, че той е психически лабилен, има нисък праг на търпимост, липсва му самочувствие, понякога се откъсва от света и проявява тенденция да избухва без предупреждение. Промените в настроението му бяха забележително резки и остри.

Беше труден пациент и с времето стана агресивен към лекарите и другите болни. Тази агресия не можеше да бъде толерирана, така че го изписаха от болницата и го върнаха в отделението на осъдените на смърт. Доктор Лизарага му предписа литиев карбонат, наван и когентин — лекарство, използвано най-вече да лекува паркинсонова болест, но понякога и тремора и възбудимостта, причинявани от силни транквиланти.

Малко след като върнаха Рон в „Биг Мак“, един надзирател на име Савидж беше брутално нападнат от осъдения на смърт Майкъл Патрик Смит, когото всички смятаха за най-опасния убиец в затвора. Смит беше успял да закрепи самоделен нож на края на дръжката на една метла и я промуши през решетките, докато надзирателят му носеше храната. Острието влезе в гръдния кош и достигна сърцето, но надзирателят по чудо оживя.

Две години по-рано Смит беше намушкал друг затворник.

Нападението се случи не в отделението на осъдените на смърт, а в крило „Д“, където бяха прехвърлили Смит за наказание. Но властите в затвора решиха, че вече е крайно необходимо да се построи нова, модерна сграда. Нападението получи широк отзвук в медиите, който помогна за финансирането на новата постройка.

Започнаха плановете за изграждането на крило „Х“, което от самото начало беше проектирано да „увеличи сигурността и контрола, като същевременно осигури на затворниците и надзирателите безопасна, съвременна среда, в която да живеят и работят“. Предвиждаха се двеста килии, разположени по протежението на четири коридора на два етажа.

Още от самото начало проектите за новото крило „Х“ се обсъждаха с надзирателите. В напрегнатата атмосфера след нападението срещу Савидж усилията бяха насочени към създаване на „безконтактна“ среда. Трийсет и пет надзиратели от затвора дори се срещнаха лично с архитектите от Тълса, наети да проектират сградата.

И въпреки че от „Макалистър“ никога не беше успявал да избяга осъден на смърт, строителите взеха драматичното решение да разположат цялото крило под земята.

След две години в отделението на смъртниците психическото здраве на Рон сериозно се влошаваше. Шумът, който вдигаше постоянно — крясъци, писъци и ругатни във всички часове на денонощието, — ставаше все по-нетърпим. Поведението му беше все по-отчаяно. Избухваше за нищо и се хвърляше да троши каквото му попадне. Понякога пък започваше да плюе в коридора в продължение на цели часове. Веднъж дори се изплю върху един надзирател. И когато започна да хвърля изпражненията си през решетките, най-сетне решиха да го преместят.

— Пак мята лайна! — извика един надзирател и всички се скриха.

Когато спря, надзирателите скочиха върху Рон и го отведоха пак във Винита за нов преглед.

Рон прекара един месец в болницата, от юли до август 1990 г. Отново го прегледа доктор Лизарага, който му постави същата диагноза. След три седмици Рон започна да настоява да го върнат при осъдените на смърт. Тревожеше се за обжалването си и смяташе, че ще може да работи повече по него в „Макалистър“, където поне имаше юридическа библиотека. Дадоха му нови лекарства и състоянието му изглеждаше стабилизирано, така че се съгласиха да го върнат в затвора.

12

След тринайсет години безплодно очакване съдебните власти в щата Оклахома най-сетне успяха да приключат с обжалванията по една смъртна присъда и да насрочат изпълнение на екзекуцията. Честта да бъде първата жертва на системата се падна на Чарлс Трой Коулман — бял мъж, убил трима души, осъден на смърт преди единайсет години. Коулман беше тарторът на малка банда, която постоянно създаваше проблеми в Крилото, и много от съседите му не се разтревожиха особено от перспективата Чарли най-сетне да си получи инжекцията. Но повечето затворници осъзнаха, че след като убийствата вече започват, рано или късно ще се стигне и до тях самите.

Екзекуцията на Коулман се превърна в медийно събитие и журналистите се събраха пред „Биг Мак“. Имаше бдения със свещи, интервюта с близките на жертвите, протестиращи, пастори, случайни минувачи. Времето течеше, а вълнението нарастваше.

Грег Уилхойт и Коулман се бяха сприятелили, макар че яростно спореха по въпроса за смъртното наказание. Рон продължаваше да го поддържа, въпреки че понякога изпитваше съмнения в правотата си. Освен това не обичаше Коулман, който — не особено изненадващо — беше развил непоносимост към постоянния шум, вдиган от Рон.

В нощта на екзекуцията на Коулман в Крилото беше тихо и охраната беше засилена. Истинският цирк се разиграваше отвън, пред затвора, където журналистите брояха оставащите минути, сякаш идваше Нова година. Грег беше в килията си и гледаше прякото предаване по телевизията. Малко след полунощ официално съобщиха, че Чарлс Трой Коулман е мъртъв.

Някои от затворниците заръкопляскаха и заподсвиркваха; повечето стояха мълчаливо в килиите си. Неколцина се молеха.

Реакцията на Грег изненада всички. Той изведнъж се развълнува и се разгневи на онези, които приветстваха новината за екзекуцията. Приятелят му вече го нямаше. А светът изобщо не беше станал по-безопасно място. Екзекуцията нямаше да предотврати нито едно

бъдещо убийство; Грег познаваше твърде много убийци лично, така че имаше съвсем точна представа за мотивацията им. И изобщо не разбираше как роднините на жертвите могат да бъдат доволни от новината — екзекуцията не решаваше нищо. Грег беше от семейство на методисти и в последно време всеки ден изучаваше Светото писание. Нима Исус не ни учеше да прощаваме? Ако убийството беше грях, защо държавата да има право да го извършва? Коя власт има право да заповядва екзекуция? И преди беше чувал тези аргументи, дори многократно, но сега за пръв път ги поглеждаше от другата страна.

За Грег смъртта на Чарлс Коулман беше като драматично откровение. В този момент схващанията му се преобърнаха на 180 градуса и той никога повече не се върна към предишните си убеждения, които проповядваха „око за око“.

По-късно Грег си поговори с Рон, който призна, че споделя много от мислите му. Въпреки това още на следващия ден Рон отново се превърна в горещ поддръжник на смъртното наказание, който настояваше Рики Джо Симънс да бъде докаран насила и застрелян за назидание на останалите.

* * *

На 15 май 1991 г. апелативният съд на Оклахома окончателно постанови, че Рон Уилямсън е виновен, и потвърди смъртната му присъда. Според становището на председателстващия съдия Гари Лъмпкин в процеса срещу Рон наистина бяха допуснати няколко грешки, но „неопровержимите доказателства“ срещу обвиняемия имаха много по-голяма тежест от дребните неточности в процедурата, допуснати от Барни, полицията, Питърсън и съдия Джоунс. Съдът не си беше дал труда да опише точно кои доказателства смята за толкова неопровержими.

Бил Люкър се обади на Рон, за да му съобщи лошата новина, и той я прие сравнително спокойно. Все пак Рон беше проучил повечето документи по делото, беше разговарял с Бил многократно и не беше подготвен за оптимизъм.

На същия ден Денис Фриц научи същата новина от същия съд. И в неговия случай апелативните съдии бяха открили няколко процедурни грешки, но в полза на окончателното им решение явно бяха натежали „неопровержимите доказателства“ за вината на Денис.

Самият Денис не беше особено впечатлен от защитата, подготвена от адвоката му, така че не се изненада от решението на апелативния съд. След три години, прекарани в библиотеката на затвора, Денис беше убеден, че познава юридическата материя по-добре от адвоката си.

Остана разочарован, но не се отказа. Също като Рон той все още имаше възможност да обжалва, в други съдилища. Нямаше да се предаде. Но за разлика от Рон Денис вече беше сам в борбата си. Тъй като не беше осъден на смърт, нямаше право на адвокат, назначен от държавата да защитава социално слаби граждани.

* * *

И все пак апелативният съд невинаги потвърждаваше действията на обвинението. На 16 април 1991 г. Марк Барет научи с огромно удоволствие, че за Грег Уилхойт се назначава нов съдебен процес. Апелативният съд беше принуден да признае, че Джордж Бригс напълно се е провалил със защитата на Грег и че подсъдимият е бил лишен от конституционното си право на адекватно представяне пред съда.

Когато те съдят и има опасност да получиш смъртна присъда, трябва да наемеш или най-добрия адвокат в града, или най-лошия. Без да иска, Грег беше наел най-лошия и по този начин си беше осигурил нов процес.

Когато местеха някой от затворниците от Крилото, никога не му обясняваха защо го правят. Надзирателите просто пристигаха и нареждаха на затворника да се облече по най-бързия начин.

Грег обаче знаеше, че обжалването му е успяло, така че когато надзирателите се появиха на вратата на килията, той разбра, че големият ден е дошъл. Един от тях му каза:

— Събирай си нещата.

Нямаше никакво време. За няколко минути Грег събра всичките си вещи в един кашон и тръгна с надзирателите. Рон вече беше преместен в другия край на коридора, така че не успяха да се сбогуват. Докато Грег напускаше „Макалистър“, не спираше да мисли за приятеля си, когото изоставяше вътре.

След като пристигна в окръжния затвор в Осейдж, Марк Барет бързо му уреди заседание, на което да обсъдят пускането му под гаранция. Над главата му все още висеше обвинение в убийство, а датата на новото му дело не беше определена, така че Грег определено не беше свободен човек. Вместо обичайната фантастична сума, която никой не може да плати, съдията определи гаранция от 50 000 долара, която родителите и сестрите на Грег успяха да съберат съвсем скоро.

След пет години в затвора, четири от които беше прекарал в отделението за осъдени на смърт, Грег излезе на свобода. И никога повече не се върна в затвора.

Строителството на крило „Х“ беше започнало през 1990 г. Практически всичко в него беше изградено от бетон — подовете, стените, таваните, леглата на затворниците, етажерките по стените. За да се елиминира възможността да се правят самоделни ножове, в конструкцията изобщо не беше използван метал. Имаше предостатъчно решетки и малко стъкло, разбира се, но не и в килиите. Там всичко беше от бетон.

Когато крилото беше построено, го засипаха с пръст. Официалното обяснение гласеше, че по този начин повишават енергийната ефективност на сградата. Освен това обаче затваряха и естествения път на чистия въздух и слънчевата светлина.

Крило „Х“ беше отворено през ноември 1991 г. и управата на затвора организира празненство за откриването на новата си високотехнологична придобивка. Поканиха политици и знаменитости. Прерязаха лентата. Накараха затворническия оркестър да изсвири няколко парчета. Организираха обиколки за разглеждане. По същото време бъдещите обитатели на крилото бяха само на половин километър от туристите, в старата сграда на затвора. Гостите имаха възможност срещу определен наем да прекарат една нощ в килия по свой избор, като спят на чисто ново бетонно легло.

В новото крило първоначално бяха преместени известен брой по-малко рискови затворници, които бяха наблюдавани постоянно, за да се провери за евентуални пропуски в системата. Едва когато властите получиха нагледни доказателства, че крило „Х“ е здраво, функционира добре и не предлага възможности за бягство, в него преместиха истински лошите момчета от старото крило за осъдени на смърт.

Веднага заваляха оплаквания. В новите килии нямаше прозорци — значи никога нямаше да има дневна светлина или чист въздух. В килиите настаняваха по двама затворници, а вътре изобщо нямаше място за двама. Твърдите и неудобни бетонни легла бяха едва на петдесет сантиметра едно от друго. Тоалетната чиния, комбинирана с умивалник и отлята от монолитна неръждаема стомана, беше монтирана между леглата, така че всяко облекчаване беше събитие, в което участваха и двамата съкилийници. Освен това помещенията бяха проектирани по такъв начин, че да възпрепятстват разговорите между затворниците — най-често единственото, което им помагаше да оцелеят. Крило „Д“ беше направено така, че не само да нямат контакт с надзирателите, но и помежду си. Храната беше още по-ужасна, отколкото преди. Дворът, тази свещена земя в стария затвор, тук представляваше бетонна кутия, по-малка от игрище за тенис. Стените бяха високи шест метра, а отгоре имаше плътна решетка, която спираше слънчевата светлина. Беше невъзможно да се види нещо живо, дори трева.

Току-що отлетият бетон беше без изолационно покритие, без боя. От него постоянно се вдигаше фин прах, който се събираше в ъглите на килиите, полепваше по стените, падаше по пода, носеше се във въздуха и, разбира се, влизаше в дробовете на затворниците. След посещенията си в затвора адвокатите често кашляха и прегракваха.

Модерната система за вентилация беше от „затворен тип“, което означаваше, че никъде отвън не влиза въздух. Това се търпеше, стига да не спреше електричеството, което често се случваше, докато оправят инсталацията.

Лесли Делк, която също беше назначена да работи по случая на Рон Уилямсън, описа тези проблеми в писмо до свой колега, който беше завел дело срещу самия затвор:

Положението с храната е ужасно и почти всичките ми клиенти са отслабнали драстично. Един от тях свали 40 килограма за 10 месеца.

Съобщих за това на управата на затвора, но те ме увериха, че нищо му няма. Наскоро, докато бях в затворническата клиника, случайно установих, че носят храната от старата сграда на затвора, където е кухнята. След като пристигне в крило „Х“, по килиите я разнасят затворници на по-лек режим. Надзирателите са им казали, че могат да доизяждат каквото искат, така че всъщност порциите, които получават осъдените на смърт, са наполовина по-малки от тези на останалите затворници. Доколкото разбрах, няма почти никаква или съвсем липсва хигиенна инспекция на храната, докато се сипва на подносите за осъдените на смърт. Всичките ми клиенти се оплакват, че е винаги студена. Приготвена е толкова лошо, че на много хора им прилошава от нея, а количествата са толкова малки, че всички трябва да си купуват допълнително по нещо от будката на затвора, за да не умрат от глад. Разбира се, цените там се определят от управата на затвора. (И обикновено са много по-високи от цените на съответните храни в супермаркета.) Освен това много от клиентите ми нямат близки, които да им изпращат пари, така че не могат да си купят нещо допълнително.

За самите затворници крило „Х“ беше истински шок. След като в продължение на две години чуваха слухове, че се строи ново модерно отделение на стойност 11 милиона долара, те изпаднаха в ужас, когато ги преместиха в подземие, още по-тясно и неудобно от стария затвор.

Рон веднага намрази крило „Х“. За съкилийник му се падна Рик Роджъм, осъден на смърт през 1985 г. Рик действаше успокояващо на Рон. Беше будист, прекарваше часове в медитация и също обичаше да свири на китара. В тясната им килия беше невъзможно да се уединят. Затова се опитаха да провесят от тавана одеяло между двете легла, така че поне за малко да могат да остават насаме със себе си.

Роджъм се притесняваше за съкилийника си. Рон беше изгубил интерес към четенето. Не можеше да се съсредоточи достатъчно, така че да води смислен разговор. Понякога му даваха лекарства, но бяха далеч от необходимото лечение. Рон спеше с часове през деня, а после обикаляше по цяла нощ в миниатюрната килия, мърмореше някакви безсмислици или потъваше в халюцинации. След това пък заставаше до вратата и започваше да пищи. Тъй като бяха заедно по двайсет и три часа в денонощието, Рик виждаше как съкилийникът му полудява, но не можеше да направи нищо, за да му помогне.

След като го преместиха в крило „Х“, Рон отслабна с четирийсет килограма. Косата му посивя и той заприлича на призрак. Един ден Анет чакаше в помещението за свиждане и видя, че надзирателите водят някакъв кльощав старец с дълга, мръсна сива коса и брада. „Кой е този човек?“ — помисли си тя.

Беше брат й.

— Когато го доведоха — разказваше после тя, — когато доведоха този измършавял, ужасно отслабнал човек с дълга сива коса, когото дори нямаше да позная, ако го бях видяла на улицата, се прибрах вкъщи и веднага писах на директора на затвора, за да го помоля да направят на Рон тест за СПИН, толкова ужасно изглеждаше. За затворите се разказват такива неща, че веднага си помислих да не би да е болен от СПИН.

Директорът й отговори с писмо, в което я уверяваше, че Рони не е болен от СПИН. Тогава тя веднага изпрати ново писмо, в което се оплакваше от храната, от високите цени в будката и от факта, че печалбите от нея влизат във фонд, който надзирателите използват да си оборудват зала за фитнес.

* * *

През 1992 г. управата на затвора нае психиатър на име Кен Фостър, който скоро се срещна за пръв път с Рон Уилямсън. Психиатърът веднага установи, че Рон изглежда объркан, дезориентиран, губи връзка с действителността и е твърде слаб, посивял, изтощен и в лошо физическо състояние. За доктор Фостър беше очевидно, че нещо не е наред — точно както трябваше да бъде очевидно и за управата на затвора.

Психическото състояние на Рон беше още по-лошо от физическото. Избухванията му далеч надхвърляха обичайните за затвора и за надзирателите нямаше съмнение, че той губи връзка с реалността. Доктор Фостър стана свидетел на три такива периода, в които Рон неконтролируемо крещеше на вратата на килията си, и отбеляза три основни теми в привидно безсмислените викове: 1) че Рон е невинен; 2) че Рики Джо Симънс си е признал за убийството и

трябва да бъде съден; и 3) че Рон изпитва силна физическа болка, обикновено в гърдите, и се страхува, че може би скоро ще умре.

Въпреки очевидните и толкова крайни симптоми в медицинските картони, прегледани от доктор Фостър, нямаше данни Рон да е бил лекуван от доста дълго време насам. Когато толкова болен човек не получава лекарства, това обикновено дава резултат в изострянето на психотичните симптоми.

Доктор Фостър отбеляза: „Психотичните реакции и съпътстващата загуба на ориентация се задълбочават в условията на постоянния стрес, предизвикан от смъртната присъда и увереността, че пациентът ще умре. Специалистите посочват, че в относителната скала на стресиращите фактори пребиваването в затвора се категоризира като «катастрофално».“

Науката не даваше отговор на въпроса колко по-катастрофален става този стрес, когато човекът е невинен.

Доктор Фостър определи, че Рон има нужда от по-добри лекарства и по-добри условия на живот. Той винаги щял да си остане психично болен, но все пак било възможно да настъпи подобрение — дори за пациент, осъден на смърт. Скоро обаче доктор Фостър щеше да установи, че да се помага на осъдени на смърт болни изобщо не е сред първостепенните задачи на затвора.

Докторът разговаря с Джеймс Сафъл, регионален директор на затворите, и с Дан Рейнолдс, директор на „Макалистър“. И двамата бяха запознати със случая на Рон Уилямсън и неговите проблеми, но и двамата имаха по-важни неща, с които да се занимават.

Кен Фостър обаче се оказа доста упорит и независим. Той ненавиждаше бюрократичните спънки и наистина се опитваше да помага на пациентите си. Продължи да докладва на Сафъл и Рейнолдс, като всеки път ги информираше за всички подробности около сериозните психически и физически проблеми на Рон. Настояваше да се среща лично с Рейнолдс поне веднъж седмично, за да разглеждат състоянието на пациентите му, и на тези срещи винаги споменаваше Рон. Освен това всекидневно разговаряше с някой от заместниците на директора, изброявате всички промени в състоянието на затворниците и се надяваше тези доклади да стигат до висшето ръководство.

Иначе казано, доктор Фостър многократно обясни на управата на затвора, че Рон не получава необходимите му лекарства и че

психическото и физическото му състояние се влошават, защото не се лекува както трябва. Особено го ядосваше фактът, че отказват да преместят Рон в специализираното болнично отделение, изградено точно за такива случаи, което се намираше на метри от крило „Х“.

Затворниците със сериозни психически проблеми по правило бяха местени в специализираното отделение — единственото в „Макалистър“, което беше оборудвано за такъв вид лечение. Работата беше там, че управата на затвора поддържаше дългогодишна политика, според която осъдените на смърт нямаха право да бъдат приемани там. Официално посоченият мотив беше мъгляв, но мнозина от адвокатите на осъдените на смърт подозираха, че истинската причина е да не се забавя темпото на екзекуциите. Ако осъденият на смърт, който проявява сериозни признаци на психическо отклонение, бъдеше прегледан от специалисти, това можеше да доведе до установяване на недееспособност и да го спаси от последната разходка до помещението, в което извършваха екзекуциите.

Адвокатите неведнъж се бяха противопоставяли на тази политика, но без успех.

Кен Фостър го направи за пореден път. Той многократно обясни на Сафъл и Рейнолдс, че не може да лекува Рон Уилямсън както трябва, ако не го прехвърлят в специализираното отделение, където ще може да наблюдава състоянието му и да регулира вида и дозата на лекарствата, които получава пациентът. Обясненията на доктора често бяха остри и разгорещени, но Дан Рейнолдс твърдо отказваше да се вслуша в тях. Според него нямаше причина за промяна в лечението на Рон Уилямсън.

— Не се грижи толкова за осъдените на смърт — заяви Рейнолдс. — И без това са обречени.

Накрая настояванията на доктор Фостър станаха толкова досадни, че директорът на затвора просто му забрани да влиза на територията на затвора.

Когато срокът на забраната изтече, доктор Фостър поднови усилията си да премести Рон в специализираното отделение. В крайна сметка му трябваха четири години, за да го постигне.

След като директното обжалване приключи, делото на Рон влезе в следващата си фаза, в която той имаше право да представя

доказателства, по някаква причина пропуснати от съда в хода на процеса.

Съгласно практиката по това време, Бил Люкър прехвърли случая към Лесли Делк, която като обществен защитник отговаряше за обжалванията. Първата й задача беше да извоюва по-добро медицинско обслужване за клиента си. Тя беше виждала Рон още в старото крило за осъдени на смърт и беше разбрала, че е много болен човек. След като го прехвърлиха в крило „Х“, опасенията й за здравословното му състояние се задълбочиха.

Въпреки че Делк не беше психиатър или психолог, тя все пак беше преминала през серия от курсове по откриване и категоризиране на психическите заболявания. Част от работата й като адвокат на осъдени на смърт включваше да забелязва такива проблеми и да се опитва да осигури на клиентите си адекватно лечение. Обикновено се осланяше на преценката на специалисти психиатри, но в случая на Рон не беше възможно да се проведе истински преглед. Според политиката за липса на физически контакт, която се прилагаше в крило „Х“, никой не можеше да седи в една и съща стая със затворника, дори адвокатът му. Всеки психиатър, който се опиташе да прегледа Рон, щеше да бъде принуден да го направи през стъклена стена и да разговаря с него посредством телефонна слушалка.

Делк уреди специалистката доктор Пат Флеминг да направи психиатрична експертиза на Рон, както се изискваше от процедурата на тази фаза от обжалването. Доктор Флеминг направи три опита, но не можа да завърши оценката си. Пациентът й беше твърде превъзбуден, губеше връзка с реалността, не беше склонен да й съдейства и халюцинираше. Служителите на затвора увериха доктор Флеминг, че подобно поведение изобщо не е необичайно за него. Беше очевидно, че Рон е сериозно болен, не е в състояние да окаже съдействие на адвоката си и изобщо да функционира по някакъв смислен начин. Освен това доктор Флеминг беше сериозно ограничена в работата си от забраната да пребивава в едно и също помещение с пациента, където да му зададе необходимите въпроси, да го наблюдава и да проведе тестове.

Доктор Флеминг се срещна със затворническия лекар и подробно описа проблема. По-късно я увериха, че Рон е лекуван от медицински лица в самия затвор, но тя не забеляза никакво подобрение и

препоръча Рон да бъде прехвърлен в щатската болница за продължително лечение, за да може състоянието му да се стабилизира и той да бъде прегледан както трябва.

Препоръката й беше отхвърлена. В същото време Лесли Делк не пестеше усилията си в борбата с управата на затвора. Срещна се с администрацията, с лекарите и с директорите, за да подаде официално оплакване и да настоява за по-адекватно лечение. Дадоха й обещания, които не бяха спазени. Бяха направени малки усилия — например да променят лекарствата, които даваха на Рон, — но той така и не получи по-сериозно лечение. Раздразнението на Лесли Делк беше документирано в серия от писма до администрацията на затвора. Тя посещаваше Рон възможно най-често, но дори когато вече си мислеше, че положението му не може да се влоши повече, то ставаше още по-ужасно. Лесли започна да се тревожи, че той може да умре всеки момент.

Докато докторите се опитваха да лекуват Рон, служителите на затвора здраво се забавляваха за негова сметка. Някои от надзирателите си създадоха навика да си играят с новия интерком в крило „Х“. Във всяка килия беше инсталиран двупосочен високоговорител, свързан с контролната зала — още една високотехнологична играчка, предназначена да държи затворниците възможно най-далеч от надзирателите.

Но това изобщо не беше единственото й предназначение.

Понякога, късно нощем, в килията на Рон отекваше гробовен глас:

— Рон, говори Господ. Защо уби Деби Картър?

Настъпваше пауза, после надзирателите започваха да се кикотят, а Рон веднага заставаше до вратата на килията си и се разкрещяваше:

— Никого не съм убил! Аз съм невинен!

Дрезгавият му глас отекваше в стените и раздираше тишината. Рон крещеше по час и повече, като пречеше на другите затворници да спят, но искрено забавляваше надзирателите.

Когато Рон се успокоеше и настъпеше тишина, гласът отново прокънтяваше в килията му:

— Рон, говори Деби Картър. Защо ме уби?

Тогава мъчителните крясъци отново започваха и не спираха в продължение на часове.

— Рон, говори Чарли Картър. Защо уби дъщеря ми?

Останалите затворници умоляваха надзирателите да престанат, но забавлението им харесваше твърде много, за да го направят. Рик Роджъм смяташе, че за двама от особено садистичните надзиратели единственото удоволствие в живота беше да тормозят Рон. Мъчението продължи с месеци.

— Не им обръщай внимание — умоляваше го Рик. — Ако не им обръщаш внимание, ще престанат.

Но Рон не можеше да схване тази идея. Беше твърдо решен да докаже на всички около себе си, че е невинен, и за целта му се струваше най-подходящо постоянно да го крещи с всичка сила. Често, когато вече не беше в състояние да вика, защото беше твърде изтощен физически или ужасно прегракнал, заставаше съвсем близо до високоговорителя и с часове шепнеше несвързано, притиснал лице към него.

Най-сетне Лесли Делк също чу за тези игри и забавления и веднага изпрати писмо до директора на крило „Х“. То се получи на 12 октомври 1992 г. и в него освен всичко друго се споменаваше:

Трябва да заявя, че от различни източници научих, че Рон системно е измъчван по интеркома от няколко надзиратели, които, изглежда, смятат за много забавно да дразнят „откачалките“, за да видят как ще реагират. Постоянно чувам за този проблем. Последно чух за надзирател Мартин, който отишъл до вратата на килията на Рон и започнал да го дразни. (Най-често тези „закачки“ се въртят около Рики Джо Симънс и Дебра Сю Картър.) Доколкото разбрах, надзирател Рединг се намесил, за да накара Мартин да спре, но се наложило да му го повтори няколко пъти.

От различни източници няколко пъти чух името на надзирател Мартин като един от хората, които редовно измъчват Рон, така че настоявам да проучите този въпрос и да предприемете съответните мерки. Може би трябва да проведете някакво обучение с онези надзиратели, на които се налага да общуват с психически болните затворници.

Не всички бяха толкова жестоки. Късно една вечер една надзирателка спря до килията на Рон, за да си поговори с него. Той изглеждаше ужасно и се оплака, че умира от глад, защото не е ял нищо от няколко дни. Тя му повярва. Отиде някъде и след минути се върна с буркан с фъстъчено масло и стар хляб.

В писмото си до Рене, в което й разказваше за тази случка, Рон сподели, че много се е зарадвал на това „пиршество“ и е изял всичко до последната трохичка.

* * *

Ким Маркс беше следователка към Службата за правна защита на социално слаби в Оклахома и в крайна сметка прекара повече време в крило „Х“ с Рон от всеки друг. Когато й възложиха случая, тя прегледа протоколите от делото, експертизите и веществените доказателства. По-рано беше работила като разследващ репортер във вестник и вроденото й любопитство я подтикна поне да се усъмни във вината на Рон.

Тя състави списък от потенциални заподозрени — общо дванайсет, повечето с криминални досиета. На първо място беше Глен Гор, по очевидни причини. Той беше с Деби в нощта, когато тя беше убита. Двамата се познаваха от години; това обясняваше как е проникнал в апартамента й, без да се налага да влиза с взлом. Гор беше известен с насилието си срещу жени. И именно той беше посочил Рон за виновен.

Защо полицията му беше обърнала толкова малко внимание? Колкото по-дълбоко се ровеше в полицейските доклади и в протоколите от самия процес, Ким толкова повече се убеждаваше, че протестите на Рон са основателни.

Тя го посети много пъти и подобно на Лесли Делк стана свидетел как Рон се разпада пред очите й. Подхождаше към всяко посещение с любопитство, но и със страх. Никога не беше виждала затворник да остарява толкова бързо, колкото Рон. При всяко нейно посещение тъмнокафявата му коса ставаше все по-сива, а той още нямаше четирийсет. Беше изпит като призрак, най-вече заради липсата

на слънчева светлина. Дрехите му бяха мръсни и висяха по тялото му. Очите му бяха хлътнали и изпълнени с тревога.

Важна част от нейната работа беше да определи дали клиентът й има психически проблеми, а после да се опита да му осигури не само адекватно лечение, но и свидетели експерти. За нея, както и за всеки непредубеден лаик, беше очевидно, че Рон страда от тежко психическо заболяване. Още в началото обаче полезните ходове на Ким бяха ограничени от политиката на затвора осъдените на смърт да не бъдат прехвърляни в специализираното отделение. Подобно на доктор Фостър, Ким щеше да води тази битка в продължение на години.

Тя откри и изгледа видеозаписа на втория разпит с детектора на лъжата, проведен с Рон през 1983 г. Макар че по това време вече му бяха поставили диагноза „маниакална депресия, вероятно с елементи на шизофрения“, на записа Рон се държеше смислено, контролираше се и създаваше впечатление за нормален човек. Сега, девет години по-късно, в него нямаше нищо нормално. Имаше халюцинации, губеше връзка с реалността и беше напълно обзет от маниите си — Рики Джо Симънс, религията, лъжесвидетелите на процеса срещу него, липсата на пари, Деби Картър, закона, музиката, делото, което един ден щеше да заведе срещу държавата, бейзболната му кариера, несправедливостите, на които беше подложен.

Ким Маркс разговаря със служителите на затвора и разбра, че Рон е в състояние да крещи по цял ден. После и сама се убеди в това. Поради особеното разположение на помещенията в крило „Х“ по вентилационната шахта в дамската тоалетна за посетители долитаха шумовете точно от югозападната част, където беше килията на Рон. Веднъж, когато отиде до тоалетната, Ким остана потресена от крясъците на Рон.

Преживяването я разтърси и тя удвои съвместните си усилия с Лесли, за да принудят администрацията на затвора да осигури по-добро лечение за Рон. Опитаха се да издействат изключение от правилото за преместване в специализираното отделение. Опитаха се да издействат на Рон преглед в щатската болница.

Усилията им се оказаха напразни.

* * *

През юни 1992 г., като част от процеса на обжалването, Лесли Делк подаде молба в окръжния съд на Понтоток за установяване на психическото състояние на клиента й. Бил Питърсън подаде възражение и съдът отхвърли нейното искане.

Тя веднага обжалва в апелативния съд, но без какъвто и да било успех.

През юли тя подаде поредната молба за освобождавани на Рон Уилямсън, позовавайки се на богатия набор данни за психическото му състояние. Тя настояваше, че въпросът за неговата дееспособност е трябвало да бъде повдигнат в съда. След два месеца й отказаха и тя отново обжалва решението на съда на по-висша инстанция.

И, не особено изненадващо, отново загуби. Следващата й стъпка беше рутинното и безнадеждно обжалване пред Върховния съд на САЩ. Година по-късно върховната инстанция формално отхвърли апела й. Тя подаде още искания и молби, които обаче също бяха отхвърлени, и когато защитата изразходва всички определени от закона средства за обжалване, на 26 август 1994 г. беше опредена дата за екзекуцията на Рон Уилямсън: 27 септември 1994 г.

Дотогава беше живял като осъден на смърт в продължение на шест години и четири месеца.

Междувременно, след две години на свобода, Грег Уилхойт отново беше вкаран в съдебната зала по обвинение, че е убил жена си.

След като излезе от „Макалистър“, той се бе установил в Тълса и се бе опитал да се върне към нещо като нормален живот. Не му беше лесно. Изпитанието му го беше белязало емоционално и психически. Дъщерите му, вече на осем и на девет години, живееха при негови приятели от църквата, семейство учители, и животът им беше спокоен. Родителите и сестрите на Грег както винаги го подкрепяха.

Процесът срещу Грег беше привлякъл общественото внимание. Адвокатът му Джордж Бригс беше починал за облекчение на всички подсъдими, но не и преди да му отнемат правото да работи като юрист. Няколко известни адвокати по наказателни дела сами се свързаха с Грег и поискаха да го представляват. Адвокатите обичат камерите, както мравките обичат пикниците, и Грег с удоволствие установи, че изведнъж толкова хора се интересуват от неговото дело.

Не му беше трудно да избере. Неговият приятел Марк Барет му беше издействал излизането от затвора и сега Грег беше уверен, че именно той ще успее да му извоюва и свободата.

По време на първия процес най-съкрушителното доказателство срещу него бяха показанията на двамата специалисти по следи от ухапвания, призовани от обвинението. И двамата потвърдиха пред съдебните заседатели, че раната на гърдата на Кати Уилхойт е оставена именно от бившия й съпруг. Семейството на Уилхойт на свой ред нае водещия специалист по ухапвания доктор Томас Краус от Канзас. Доктор Краус остана изумен от несъответствията между захапката на Грег и действителната рана. Имаше драстични и според него очевидни разлики.

Тогава Марк Барет изпрати отпечатъка от раната на единайсет национално признати специалисти в тази област, много от които редовно се явяваха като свидетели на обвинението в различни дела. Списъкът включваше най-добрия консултант на ФБР по следи от ухапвания и експерта, който беше свидетелствал срещу Тед Бънди. Присъдата им беше единодушна — и дванайсетте специалисти по ухапвания преценихa, че Грег Уилхойт трябва да бъде изключен от списъка на заподозрените. Следите от раната дори не се доближаваха до неговата захапка.

На едно заседание един от специалистите идентифицира цели двайсет сериозни разлики между зъбите на Грег и оставената рана, като заяви, че дори само една от тях е достатъчна, за да го изключи от списъка на заподозрените.

Но прокурорът настоя все пак да се проведе нов процес, който бързо се превърна във фарс. Марк Барет успешно оспори твърденията на специалистите по ухапвания, призовани от обвинението, след което унищожи и техния експерт по ДНК.

След като обвинението приключи с изложението си, Марк Барет внесе искане доказателствата срещу клиента му да бъдат отхвърлени и да се произнесе присъда в полза на Грег Уилхойт. Съдията обяви почивка и всички отидоха да обядват. Когато се върнаха и съдебните заседатели се настаниха на местата си, съдията направи рядко срещан ход и прие искането на защитата. Процесът приключи.

— Мистър Уилхойт — заяви съдията, — вие сте вече свободен човек.

След бурно празнуване с близки и приятели още на следващата сутрин Грег Уилхойт отиде на летището и замина за Калифорния. Никога повече не се върна в Оклахома, освен да погостува на семейството си или за да се включи в някоя инициатива срещу смъртното наказание. Осем години след убийството на Кейти той най-сетне беше свободен.

Но докато бяха преследвали невинен човек, полицаите и прокурорите бяха оставили следата на истинския убиец да изстине. Той така и не беше заловен.

Новото помещение за изпълнение на смъртни присъди в крило „Х“ работеше на оптимална мощност. На 10 март 1992 г. Робин Лирой Паркс, чернокож, на четирийсет и три години, беше екзекутиран за убийството на служител на бензиностанция, извършено през 1973 г. Беше живял в Крилото в продължение на тринайсет години.

Само след три дни Олан Рандъл Робинсън, бял, на четирийсет и шест години, беше екзекутиран за убийството на мъж и жена. Беше проникнал с взлом в къщата им във фермата през 1980 г. и ги беше убил по особено мъчителен начин.

Третият, който щеше да бъде завързан за количката в крило „Х“ и щеше да получи възможността да каже няколко последни думи, щеше да бъде Рон Уилямсън.

На 30 август 1994 г. на вратата на килията на Рон застрашително застанаха петима намръщени надзиратели, които трябваше да го отведат. Сложиха му белезници и окови на краката, както и верига на кръста, която да ги свързва. Работата наистина беше сериозна.

Както обикновено, Рон беше изпит, мръсен, небръснат и в нестабилно психическо състояние, така че надзирателите се опитваха да стоят по-далеч от него. Един от тях беше Мартин.

Рон беше изведен от крило „Х“, качен във ван и превозен на късо разстояние — до административната сграда. Обграден от антуража си, той беше отведен в кабинета на директора — помещение с дълга маса за заседания, около която седяха хора, които бяха дошли да станат свидетели на нещо наистина драматично. Надзирателите не му свалиха белезниците и веригите и не се отделиха от него, когато той седна в единия край на масата. В другия край беше директорът на затвора,

който даде начало на срещата, като представи Рон на многобройните служители, до един доста унили.

Радваме се да се запознаем и прочие.

След това Рон получи „уведомление“, което директорът на затвора му прочете лично:

Вие сте осъден на смърт за предумишлено убийство. Присъдата ще бъде изпълнена в 00:01 часа във вторник, 27 септември 1994 година. Целта на тази среща е да ви информираме за правилата и процедурите през следващите трийсет дни и да обсъдим някои привилегии, на които имате право.

Рон се разстрои и заяви, че не е убивал никого. Сигурно беше правил лоши неща през живота си, но категорично не беше убивал.

Директорът продължи да чете, а Рон отново настоя, че не е убил Деби Картър.

Тогава директорът и началникът на крило „Х“ поговориха с него в продължение на няколко минути, за да го успокоят. Казаха му, че те нямат право да го съдят, а просто са длъжни да следват процедурата.

Но Рон имаше видеозапис, на който Рики Симънс си признаваше за престъплението, и искаше да го покаже на директора. Той отново отрече, че е убил Деби, и започна да обяснява несвързано как иска да излезе по телевизията на Ейда и лично да обяви, че е невинен.

Директорът продължи да чете:

Сутринта преди екзекуцията ще ви преместят в специална килия, където ще останете до екзекуцията. Докато сте в тази килия, ще бъдете под постоянното наблюдение на надзирателите.

Рон отново го прекъсна с крясъци, че не е убил Деби Картър.

Директорът не му обърна внимание и продължи да чете — страница след страница с правила относно посетителите, личните вещи и погребението. Накрая Рон спря да вика и притихна.

— Какво да направим с тялото? — попита директорът.

Рон беше твърде разстроен, объркан и неподготвен за такъв въпрос. Най-накрая успя да изрече, че иска да го изпратят на сестра му.

След като потвърди, че няма въпроси и е разбрал всичко, го върнаха в килията му. Започна обратното броене.

Рон забрави да се обади на Анет. Два дни по-късно тя разсеяно преглеждаше пощата си, когато попадна на плик с подател „Макалистър“. Вътре имаше писмо от един от заместник-директорите на затвора:

Мисис Хъдсън,

С прискърбие ви съобщавам, че брат ви Роналд Кийт Уилямсън (№ 134 846) ще бъде екзекутиран в щатския затвор на Оклахома в 00:01 часа във вторник, 27 септември 1994 г.

В деня преди датата на екзекуцията посещенията са ограничени само до свещеник, личен адвокат и две други лица, одобрени от директора на затвора. Колкото и да е трудно, трябва да се планира и погребението, отговорност за което носи семейството на осъдения. Ако семейството не поеме тази отговорност, държавата ще се погрижи за него. Моля, уведомете ни за решението си по този въпрос.

Искрено ваш, Кен Клинджър

Анет се обади на Рене, за да й съобщи ужасната новина. И двете бяха твърде разстроени, и двете положиха всички усилия да се убедят една друга, че това просто не може да е вярно. После обаче започнаха да говорят по-практично и решиха, че няма да връщат тялото на брат си в Ейда. Нямаше да позволят да стигне до погребалното бюро на Крисуел, където да го зяпа целият град. Щяха да организират затворена погребална служба в „Макалистър“, на която щеше да се влиза само с покана. Щяха да присъстват само няколко близки приятели и членове на семейството.

От затвора ги уведомиха, че имат разрешение да присъстват на екзекуцията. Рене каза, че не е в състояние да го направи. Анет беше твърдо решена да присъства на самия край.

Новината бързо се разпространи в Ейда. Пеги Стилуел научи изненадващата новина, че за екзекуцията на Рон Уирямсън вече е определена дата, от местния телевизионен канал. Въпреки че новината

беше добра, тя се ядоса, че никой не й е казал лично. Бяха й обещали, че ще й разрешат да присъства на екзекуцията, и тя за нищо на света не искаше да я пропусне. Помисли си, че може би някой все пак ще й се обади след няколко дни.

Анет се затвори в себе си и се опита да се убеди, че всичко това просто не се случва наистина. Посещенията й в затвора станаха все по-редки и по-кратки. Рони вече не беше на себе си, така че или й крещеше, или се преструваше, че я няма. Няколко пъти се случи тя да си тръгне пет минути след пристигането си.

13

След като съдилищата в щата Оклахома приключиха с процеса срещу Рон и беше определена дата за екзекуцията му, неговите адвокати веднага се обърнаха към федералния съд за следващата фаза от обжалването. Процедурата е известна като „habeas corpus“ — „Да имаш тялото си“ на латински. Искането за процедурата по habeas corpus означава затворникът да бъде доведен пред съда за установяване на законността на задържането му.

Случаят на Рон беше възложен на Джанет Чесли от Службата за правна защита на социално слабите граждани в Норман. Джанет имаше богат опит в такива дела и беше свикнала с истеричното темпо на подаване на искове в последната възможна минута, докато се състезаваше със стрелките на часовника, отброяващи часовете до екзекуцията. Тя се срещна с Рон, обясни му процедурата и го увери, че ще му издейства отлагане на изпълнението на присъдата. В работата й подобни разговори бяха нещо обичайно и клиентите й, макар и доста неспокойни по очевидни причини, винаги й се доверяваха. Беше сериозна работа да ти определят дата за екзекуцията, но все пак не убиваха никого, преди да мине обжалването по habeas corpus. Но Рон беше вече различен. Официалното обявяване на датата на смъртта му окончателно го беше тласнало към лудостта. Той броеше оставащите му дни и не можеше да повярва на обещанията на Джанет. Часовникът не беше спрял. Камерата на смъртта го очакваше.

Мина седмица, после и още една. Рон се молеше и четеше Библията. Спеше много и спря да крещи. Даваха му щедри дози от лекарствата. Крилото беше притихнало в очакване. Останалите затворници не пропускаха нищо и се чудеха дали наистина ще екзекутират толкова очевидно невменяем човек като Рон Уилямсън.

Минаха три седмици.

Федералният областен съд за щата Оклахома се намира в Мъскоуги. През 1994 г. там работеха двама съдии, като и двамата не

обичаха обжалвания по habeas corpus и изобщо дела, свързани със затворници. На първо място, бяха прекалено много. Всички затворници имаха проблеми и оплаквания; много от тях твърдяха, че са невинни и че са подложени на тормоз. Освен това осъдените на смърт имаха истински адвокати, някои от тях — от големи фирми, които работеха pro bono. Исковете им бяха силни и хитро измислени и човек трябваше да се отнася сериозно към тях. Обикновените затворници най-често се представляваха сами и разчитаха на съвети от опитните самоуки юристи от затворническите библиотеки, които продаваха експертния си опит срещу цигари. Когато нямаше обжалвания по habeas corpus, постъпваха оплаквания за лошатаа храна, студената вода в банята, злите надзиратели, стегнатите белезници, липсата на слънчева светлина. Списъкът беше дълъг.

Повечето такива искове нямаха основания и биваха отхвърляни веднага. После ги препращаха в Десети федерален апелативен съд в Денвър, столицата на огромната съдебна област, в която влизаше и щатът Оклахома.

Обжалването по habeas corpus, подадено от Джанет Чесли, беше възложено на случаен принцип на съдия Франк Сий — назначен още по времето на президента Джими Картър през 1979 г. Съдия Сий беше родом от Семиноул и преди да стане федерален съдия, беше работил единайсет години като обикновен съдия в Двайсет и втора област, която включваше и окръг Понтоток. Познаваше съда там, адвокатите и града.

През 1971 г. съдия Сий беше отишъл с колата си до градчето Ашър и беше произнесъл реч пред абитуриентите от тамошната гимназия. Един от седемнайсетте момчета и момичета там беше Рон Уилямсън.

След петнайсет години работа като съдия на Франк Сий му беше писнало от обжалванията по habeas corpus, които постъпваха в кабинета му. Петицията от Уилямсън пристигна през септември 1994 г. — само няколко дни преди датата, определена за екзекуцията. Съдията подозираше — дори беше сигурен, — че адвокатите на осъдените на смърт често нарочно чакат до последния възможен момент, преди да подадат петицията си, така че той и останалите федерални съдии да се окажат принудени да постановят отлагане на изпълнението на присъдата, докато се подготвят нужните документи. Франк Сий често

се питаше какво ли преживяват затворниците, които броят оставащите им часове в отделението на осъдените на смърт, докато адвокатите им си играят на нерви с някой федерален съдия.

И въпреки че това беше стар адвокатски номер и съдия Сий разбираше защо го правят, целият процес изобщо не му харесваше. Няколко пъти беше постановявал отлагания на екзекуции, но никога не беше нареждал започване на ново дело.

Както обикновено петицията на Уилямсън първо беше прочетена от Джим Пейн, магистрат във федералния съд. Пейн беше известен с консервативните си убеждения и факта, че също не обича да се занимава с подобни обжалвания. Но беше и дълбоко уважаван заради вродената си честност. От много години негово задължение беше да проверява всяко обжалване, за да търси законни основания. Макар и да бяха редки, такива винаги съществуваха. И те правеха работата му интересна.

Но тя беше и от съдбоносно значение. Ако Джим Пейн пропуснеше нещо, погребано в дебелите папки с протоколите от процеса, един невинен човек можеше да бъде екзекутиран.

Петицията на Джанет Чесли беше толкова добре написана, че прикова вниманието му още с първия си абзац, и когато я прочете до края, Джим Пейн вече също изпитваше някои съмнения по отношение на справедливостта на процеса срещу Рон. Аргументите на Чесли се съсредоточаваха върху неадекватната защита на подсъдимия, неговата дееспособност и несигурността на веществените доказателства, основани на анализа на косми.

Джим Пейн прочете петицията у дома си, вечерта след работа, и когато на следващата сутрин се върна в офиса, се срещна със съдия Сий и препоръча отлагане на екзекуцията. Съдия Сий много уважаваше своя колега и след продължително обсъждане на петицията на Уилямсън се съгласи да отмени определената дата.

След като в продължение на двайсет и три дни не беше откъсвал поглед от часовника и се беше молил горещо, Рон беше уведомен, че екзекуцията му се отлага за неопределено време. Беше стигнал на пет дни разстояние от смъртоносната инжекция.

Джим Пейн предаде петицията на асистентката си Гейл Суърд, която я прочете и се съгласи, че случаят изисква по-внимателно

проучване. Така петицията се озова на бюрото на най-младата служителка в офиса, юристката Вики Хилдебранд, която като най-зелена вършеше цялата работа по случаите с осъдени на смърт. Преди да завърши юридическия факултет, Вики беше социална работничка, така че бързо и без уговорки беше поела ролята на дежурна защитничка на правата на осъдените в по-скоро консервативно настроения кабинет на съдия Сий.

Уилямсън беше първият й случай на осъден на смърт, който обжалва по habeas corpus, и тя остана смаяна още от първия абзац на петицията:

Това странно дело се основава на един сън, който за Роналд Кийт Уилямсън се е превърнал в кошмар. Арестували са го почти 5 години след престъплението, когато свидетелката, способна да потвърди алибито на мистър Уилямсън, вече не е била между живите, и обвинението е изградено почти изцяло върху „самопризнанието“ на осъдения за нещо, случило се насън, на човек със сериозни психически проблеми — Рон Уилямсън.

Вики продължи да чете и скоро бе потресена от недостатъчните доказателства, представени от обвинението по време на процеса, както и от необяснимите ходове на защитата. Когато прочете всичко докрай, вече сериозно се съмняваше във вината на Рон.

И веднага се запита дали има достатъчно здрави нерви за тази професия. Дали всички петиции щяха да бъдат също толкова убедителни? Дали щеше да вярва на всички осъдени на смърт, че са невинни? Тя сподели притесненията си с Джим Пейн, който измисли следния план: щяха да се обърнат към Гейл Суърд, която беше с по-консервативни убеждения, и да поискат и нейното мнение. Вики прекара целия петък в копиране на дебелите папки с протоколите от процеса в три екземпляра, по един за всеки от участниците в конспирацията. Магистратът и двете му помощнички прочетоха всяка дума от процеса срещу Рон през уикенда и когато се събраха отново в понеделник сутринта, присъдата им беше единодушна. Макар че бяха с десни, леви и центристки политически убеждения, и тримата се съгласиха, че процесът не е бил справедлив. Тримата не само бяха

убедени, че процесът е бил в противоречие с Конституцията; те вярваха, че Рон като нищо ще се окаже невинен.

Заинтригува ги споменаването на книгата „Сънищата на Ейда“. В петицията на Джанет Чесли също се отделяше важно място на признанието на Рон за съня му. Оказа се, че Рон е прочел книгата скоро след арестуването си и екземпляр от нея е бил в килията му по времето, когато беше разказал съня си на Джон Крисчън. Книгата беше излязла преди седем години и вече не се намираше в книжарниците, но Вики я откри при антикварите и в библиотеките. Тримата бързо я прочетоха и съмненията им към властите в Ейда сериозно се задълбочиха.

Тъй като се знаеше, че съдия Сий е доста рязък по отношение на обжалванията в последния момент, решиха първо към него да се обърне Джим Пейн, за да разчупи леда към случая на Уилямсън. Съдия Сий го изслуша внимателно, после Вики и Гейл също се присъединиха към тях. И тримата бяха твърдо убедени, че трябва да се насрочи нов процес, и след като ги изслуша, съдията се съгласи лично да проучи петицията.

Той познаваше Бил Питърсън, Барни Уорд и цялата банда в Ейда. Харесваше Барни, но не обичаше Питърсън. Честно казано, изобщо не беше изненадан от небрежно проведения процес и неубедителните доказателства. В Ейда ставаха странни неща и до съдия Сий от години долитаха слухове за лошата репутация на местните ченгета. Особено го притесни фактът, че съдия Роналд Джоунс не беше успял да контролира процеса. Лошата полицейска работа и предубедените прокурори не бяха рядко срещано явление, но именно съдията трябваше да осигури справедлив процес.

Франк Сий не се изненада и от това, че апелативният съд не беше видял нищо нередно в делото.

И когато се убеди, че справедливостта не е възтържествувала наистина, той и неговият екип се впуснаха в подробно проучване на целия случай.

Денис Фриц беше изгубил връзка с Рон. Беше написал едно писмо на стария си приятел, но то бе останало без отговор.

Ким Маркс и Лесли Делк отидоха до „Конър“, за да разпитат Денис във връзка с тяхното разследване. Донесоха му видеозаписа със

самопризнанието на Рики Джо Симънс и му го пуснаха. Както и Рон, Денис също се ядоса, че някой друг си е признал за убийството, в което бяха обвинени те двамата, но тази информация не е била представена в съда. Двамата с Ким Маркс започнаха кореспонденция и тя редовно го осведомяваше за новостите по случая на Рон.

Като редовен посетител на затворническата библиотека, Денис беше в течение на всички съдебни клюки и прецеденти от цялата страна. Той и останалите самоуки адвокати от затвора не пропускаха нищо в бранша. В началото на 1990-те за пръв път се заговори за ДНК тестове и Денис прочете всичко, което успя да намери по въпроса.

През 1993 г. беше излъчено едно телевизионно предаване, в което четирима мъже разказваха как са били оправдани с помощта на ДНК тест. Предаването стана популярно в цялата страна, особено в затворите, и послужи като катализатор за всеобщото движение в защита на невинните.

Една от групите, които вече бяха привлекли внимание към себе си, беше „Проект Невинност“, Бе основана през 1992 г. от двама адвокати от Ню Йорк, Питър Нойфелд и Бари Шек. В юридическия университет „Бенджамин Кардозо“ бе създадено дружество с идеална цел, в което студенти по право проучваха случаите под ръководството на опитни юристи. Нойфелд беше работил като pro bono адвокат в Бруклин в продължение на години. Шек беше специалист по ДНК и по-късно се прочу като един от адвокатите в екипа на О Джей Симпсън.

Денис внимателно проследи процеса срещу Симпсън и когато делото завърши, той се замисли как да се свърже с Бари Шек.

След като получи многобройни оплаквания за крило „Х“, през 1994 г. организацията „Амнести Интърнашънъл“ проведе щателно проучване на затвора. Откриха многобройни нарушения на международните стандарти, включително по спогодби, подписани от САЩ, както и на минималните стандарти, установени от ООН. Нарушенията касаеха килиите, които бяха твърде малки, неадекватно обзаведени, неосветени, без прозорци, вентилация и достъп до естествена светлина. Дворът на затвора имаше прекалено много заграждения и беше твърде малък. Много от затворниците пропускаха всекидневния час за разходка, за да останат сами в килията си поне за

малко. С изключение на гимназиален курс, в затвора не се предлагаха образователни програми, а на затворниците не се позволяваше да работят. Религиозните служби бяха ограничени. Изолацията на затворниците беше твърде сурова. Храната трябваше да стане обект на отделно проучване.

В заключение „Амнести Интърнашънъл“ описа условията в крило „Х“ като жестоки, нехуманни и унизителни, в нарушение на всякакви международни стандарти. Според доклада на организацията „продължителният живот при тези условия крие риск от влошаване на физическото и психическото здраве на затворниците“.

Докладът беше обнародван, но нямаше юридическа тежест. Използваха го най-вече адвокатите на някои от затворниците, които бяха завели дела срещу администрацията на „Макалистър“.

След тригодишно прекъсване машината за изпълнение на смъртни наказания се раздвижи отново. На 20 март 1995 г. Томас Грасо, бял, на трийсет и две, беше екзекутиран само две години след пристигането му в Крилото. Въпреки че не беше лесно, Грасо беше успял да прекрати обжалванията си, защото искаше мъките му да приключат по-бързо.

След него дойде ред на Роджър Дейл Стафърд, прочутия „Ресторантски убиец“, който се сдоби с по-забележителна екзекуция. Масовите убийства в големите градове привличат повече журналистическо внимание, така че Стафърд си отиде с шум и трясък. Беше прекарал петнайсет години в Крилото и неговият случай често се използваше от полицаи, прокурори и най-вече политици като илюстрация на несъвършенствата в системата за автоматично обжалване на смъртните присъди.

На 11 август 1995 г. се проведе една твърде странна екзекуция. Робърт Бричийн, бял, на четирийсет години, едва успя да стигне до камерата на смъртта. Предишния ден бе погълнал цяла шепа болкоуспокоителни, които по някакъв начин беше успял да внесе в затвора. Самоубийството му трябваше да бъде последен опит да каже на държавата да върви по дяволите, но държавата все пак победи. Бричийн беше открит в безсъзнание от надзирателите. Веднага го откараха в болницата. Направиха му стомашна промивка и успяха да го

стабилизират, за да го върнат в крило „Х“ и да го убият, както се полага.

Съдия Сий накара екипа си да проучи методично всички аспекти от процеса срещу Уилямсън. Хората му изчетоха протоколите от делото, включително от предварителните заседания и всички останали срещи в съда. Каталогизираха дебелите медицински картони на Рон. Проучиха полицейските доклади и показанията на експертите от щатската лаборатория.

Работата беше разпределена между Вики Хилдебранд, Джим Пейн и Гейл Суърд. Превърна се в групов проект и никога не липсваха идеи и желание за работа. Процесът беше гнил, справедливостта очевидно беше нарушена и те искаха да поправят тази грешка.

Съдия Сий никога не се беше доверявал на анализа на косми. Веднъж беше председателствал едно федерално дело, в което най-важният свидетел на обвинението трябваше да бъде специалистът по анализ на косми, който работеше за ФБР. Квалификацията му беше несъмнена и беше давал показания много пъти в различни дела, но съдия Сий не се впечатли от него. Не разреши на обвинението да го използва като свидетел и го отпрати.

Вики Хилдебранд се нае да проучи въпроса с анализа на косми. В продължение на месеци чете всякакви проучвания по въпроса и постепенно се убеди, че това изобщо не е точна наука. Дотолкова не можеше да се вярва на резултатите, че не биваше изобщо да се използват в съдебни процеси — същото заключение, до което отдавна беше достигнал и съдия Сий.

На свой ред Гейл Суърд се съсредоточи върху Барни Уорд и грешките, които той беше допуснал в съда. Джим Пейн се занимаваше с проблемите, свързани с решението „Брейди“. Цели месеци екипът не погледна почти нищо друго, като оставяше Уилямсън настрана само колкото да реши някой спешен проблем. Нямаха краен срок, но съдия Сий беше строг началник, който не търпеше мързеливци в екипа си. Работеха до късно вечерта и през уикенда. Четяха и взаимно проверяваха данните си. И докато проучваха нови и нови страни на проблема, откриваха нови и нови грешки в проведения процес, а въодушевлението им нарастваше.

Джим Пейн всеки ден докладваше на съдията, който не пестеше коментарите и съветите си. Четеше черновите на екипа, редактираше ги и ги връщаше за допълнително доуточняване.

Но докато ставаше все по-очевидно, че ще се наложи да постанови нов съдебен процес, съдия Сий започна да се тревожи. Барни беше стар боен другар, отдавна прехвърлил най-добрите си години, който горчиво щеше да се обиди от критиката срещу него. А и как щяха да реагират хората в Ейда, когато разберат, че техният бивш съдия е взел страната на прочутия убиец Рон Уилямсън?

Освен това екипът знаеше, че работата им ще бъде разглеждана под лупа на следващото равнище, в Десети федерален апелативен съд в Денвър. Ами ако ги отхвърлеха? Бяха ли достатъчно убедени в каузата си? Имаха ли достатъчно силни аргументи, с които да убедят федералния съд?

Екипът работи под ръководството на съдия Сий почти цяла година. Най-после, на 19 септември 1995 г., една година след отлагането на екзекуцията, Франк Сий издаде съдебна заповед за установяване законността на задържането и насрочи ново дело.

Становището, което придружаваше и аргументираше това решение, заемаше почти сто страници и беше шедьовър на юридическия анализ. С ясни, но научно издържани фрази съдия Сий отхвърляше работата на Барни Уорд, Бил Питърсън, полицейското управление в Ейда и ЩБРО и макар че сдържаше критиката си срещу небрежната работа на съдия Джоунс, не оставяше съмнения какво мисли и по този въпрос.

Рон заслужаваше нов процес по редица причини, на първо място сред които беше неадекватната адвокатска защита. Грешките на Барни бяха многобройни и фатални. Включваха това, че не беше повдигнал въпроса за дееспособността на клиента си; не беше проучил и представил доказателства срещу Глен Гор; не беше изтъкнал факта, че Тери Холанд, една от основните свидетелки на обвинението, е свидетелствала и в процеса срещу Карл Фонтънот и Томи Уорд; не беше довел до знанието на съдебните заседатели факта, че Рики Джо Симънс е направил самопризнание за убийството, което е записано на видеокасета, от която Барни имаше копие; не беше оспорил самопризнаншята, направени от Рон още преди началото на процеса

срещу него; не беше призовал свидетели, които да представят смекчаващи вината обстоятелства при определяне наказанието на Рон.

Бил Питърсън и полицаите бяха обвинени, че са укрили видеозаписа от втория разпит на Рон с детектора на лъжата, проведен през 1983 г.; че са използвали самопризнания, получени със съмнителни средства, включително разказа за съня на Рон; че са призовали на свидетелското място и са поставили под клетва известни доносници от затвора; че са представили обвинение без почти никакви веществени доказателства; че са укрили доказателства, които са можели да послужат за установяване на невинността на обвиняемия.

Съдия Сий разглеждаше подробно анализа на косми и постановяваше доста драматично, че тъй като този анализ е твърде несигурен, не бива да се използва в нито един съд в страната. Критикуваше и специалистите от щатската лаборатория за непрофесионалния начин, по който се бяха отнесли с пробите по време на разследването срещу Фриц и Уилямсън.

Бил Питърсън, съдия Джоунс и съдия Джон Дейвид Милър бяха обвинени, че не са прекратили процедурата, за да установят със сигурност въпроса за дееспособността на Рон.

Съдия Джоунс беше допуснал и нарушението да проведе заседание, свързано с решението „Брейди“ след края на процеса! Дори само фактът, че не беше уважил искането на Барни да представи специалист криминолог, който да оспори показанията на щатските експерти, беше достатъчен да бъде отменена всяка присъда.

С хирургическа прецизност съдия Сий излагаше на показ всички грешки в проведения процес и разкриваше каква подигравка със справедливостта е присъдата срещу Рон. За разлика от апелативния съд в Оклахома, който два пъти беше разглеждал случая, съдия Сий смяташе присъдата за несправедлива и се съмняваше във всичко.

В края на становището си той беше добавил нещо необичайно за този жанр — епилог. Беше написал следното:

Докато обмислях решението си по този случай, казах на един приятел, който не е юрист, че според мен фактите и законът ми повеляват да осигуря право на нов съдебен процес на един човек, който е обвинен и осъден на смърт.

— Убиец ли е този човек? — попита моят приятел.

Отговорих му просто:

— Няма как да знаем със сигурност, докато не се проведе справедлив съдебен процес.

Господ да ни е на помощ, ако в тази велика страна започнем да обръщаме глави настрана, докато екзекутират хора, които не са получили справедлив процес.

В този случай едва успяхме да предотвратим това.

В знак на добра воля съдия Сий изпрати копие от становището си на Барни Уорд с бележка, че съжалява, но не е имал друг избор. Барни никога повече нямаше да му проговори.

Макар че Вики Хилдебранд, Гейл Суърд и Джим Пейн бяха горди от работата си, все пак изпитваха известни опасения, защото трябваше да я представят пред обществото. В Оклахома не ставаш много популярен, когато осигуриш право на нов процес на човек, осъден на смърт. Бяха посветили една година от живота си на делото на Рон и въпреки че бяха сигурни в себе си, не искаха никой да подлага на критика съдия Сий и неговите помощници.

Заглавието на първа страница във вечерния вестник на Ейда от 27 септември 1995 г. гласеше: „Прокуратурата ще се бори срещу насрочването на нов процес“. От едната страна имаше гимназиална снимка на Рон Уилямсън, а от другата — на Бил Питърсън. Статията започваше така:

Разгневеният Бил Питърсън заяви, че „няма нищо против“ да се яви дори пред Върховния съд на САЩ, ако се наложи, за да отхвърли неотдавнашното решение на един федерален съдия да се насрочи нов съдебен процес срещу Роналд Кийт Уилямсън, осъден за убийство в окръжния съд на Понтоток.

За щастие, поне на Питърсън нямаше да му се наложи да ходи лично до Вашингтон, за да се разправя. Той заявяваше, че лично щатският прокурор го е уверил, че ще се заеме „незабавно“ обжалване пред Десети федерален апелативен съд в Денвър. Следваше цитат:

Аз съм зашеметен, потресен, ядосан, объркан и още много други подобни неща. След като този случай е преминал през толкова много обжалвания и е станал обект на такова съсредоточено внимание, без никой да се усъмни в присъдата, изведнъж да се появи такова съдийско мнение — в това просто няма никакъв смисъл.

Питърсън беше пропуснал да каже, а репортерът беше пропуснал да посочи, че всички смъртни присъди минават по определения ред и рано или късно стигат до федералния съд, където съдиите са задължени да изкажат някакво мнение, каквото и да е то.

Но Питърсън беше набрал скорост. Продължаваше така:

Това дело е разглеждано от Върховния съд на САЩ два пъти. И в двата случая съдът потвърди присъдата и отхвърли искането за повторен процес.

Не беше точно така. Върховният съд на САЩ никога не беше разглеждал в подробности делото на Рон; стандартното отхвърляне на иска за повторен процес и връщането му в Оклахома в никакъв случай не означаваше, че Върховният съд е потвърдил присъдата.

Питърсън беше запазил най-опашатата си лъжа за накрая. В бележка под линия към становището си Франк Сий беше споменал книгата на Робърт Майър „Сънищата на Ейда“ и беше изброил присъдите, основани на самопризнания за сънища, които бяха произнесени в една и съща съдебна зала. Питърсън се беше разтревожил от споменаването на книгата и беше заявил, очевидно съвсем искрено:

Просто не е вярно, че някой от тези тримата — Уилямсън, Фонтънот или Уорд — е бил осъден на базата на самопризнания за сънувани деяния.

Щатът Оклахома обжалва решението на съдия Сий пред Десети федерален апелативен съд в Денвър. Въпреки че Рон беше доволен от развитието на събитията и перспективата за нов процес, той продължаваше да живее в затвора и да оцелява ден за ден в очакване на съдбата си.

И все пак вече не се бореше сам. Ким Маркс и Джанет Чесли, както и доктор Фостър, неговият лекар, продължаваха да се борят да му осигурят правилно лечение. В продължение на почти четири години администрацията на затвора беше упорствала в отказа си да го прехвърлят в специализираното отделение, където имаха на разположение по-качествени лекарства и по-добро медицинско обслужване. Отделението беше само на един хвърлей място от крило „Х“, но правилата забраняваха в него да се настаняват осъдени на смърт.

В един доклад Ким Маркс описа клиента си по следния начин:

Уплаших се — не от него, а за него. Настоях да потърсим съдействие от някаква по-висша инстанция в системата на затворите, защото косата му беше стигнала до раменете, а по нея имаше жълти кичури, където очевидно се беше дърпал — пожълтяването от никотина вече не е само по върховете на пръстите му, а по целите му ръце и длани. Зъбите му буквално гниеха в устата. Според мен се е опитал да ги извади. Кожата му беше сива, защото очевидно не се беше къпал от седмици; беше кожа и кости; дрехите му бяха мръсни; ризата му изглеждаше, сякаш от месеци не бе прана. Рон не спираше да кръстосва килията си, говореше несвързано и всеки път, когато се опитваше да каже нещо, от устата му хвърчеше слюнка. В думите му нямаше никакъв смисъл и аз наистина се уплаших, че ще го загубим, че ще умре в затвора от здравословни проблеми, които произтичат от психическите му проблеми.

Джанет Чесли, Ким Маркс и Кен Фостър продължаваха да звънят на директорите на затвора „Макалистър“, които се сменяха постоянно, както и на заместниците им. Съюзън Ото, началничката на Джанет, успя да задейства някакви връзки в администрацията на затворите. Най-сетне през февруари 1996 г. Джеймс Сафъл, който вече заемаше висок пост в системата на затворите, се съгласи да се срещне с Ким и Джанет. Още в началото на срещата Сафъл обяви, че е оторизирал Рон Уорд, сегашния директор на затвора „Макалистър“, да направи изключение за Рон Уилямсън и незабавно да го премести в специализираното отделение.

Разпореждането на Рон Уорд до началника на специализираното отделение признаваше, че то е официално забранено за осъдени на смърт. Част от него гласеше:

Разрешавам да се направи изключение от правилата на специализираното отделение в щатския затвор на Оклахома, а именно:

Вече всички затворници да имат достъп до него, освен ако не им е определена дата за екзекуция.

Каква ли беше причината за тази промяна?

Две седмици по-рано един психолог от затвора беше изпратил до заместник-директора поверителен доклад, който касаеше Рон Уилямсън. Освен другите си коментари психологът изброяваше поне няколко основателни причини Рон да бъде преместен в специализираното отделение:

Специалистите от моя екип са единодушни, че Рон Уилямсън страда от психично разстройство и вероятно ще има голяма полза от смяна на лекарствата. Освен това отбелязахме, че самият той не иска дори да се замисля или да обсъжда такава смяна.

Както знаете, в специализираното отделение имаме възможност да даваме на пациентите лекарствата, които ние изберем.

Иначе казано, в крило „Х“ им беше писнало от Рон и искаха да се отърват от него. Докладът продължаваше по следния начин:

Няма почти никакво съмнение, че състоянието на мистър Уилямсън се влошава от седмица на седмица. Аз самият съм го отбелязвал, а служителите в крило „Х“ постоянно повдигат този въпрос. По-рано днес Майк Мълинс описа това влошаване и отрицателния ефект, който психопатичните изблици на затворника оказват върху атмосферата в цялото крило.

Но най-добрата причина за преместването на Рон всъщност беше да се ускори екзекуцията му. Докладът завършваше по следния начин:

По мое мнение при сегашното състояние на мистър Уилямсън психозата му вече е достигнала до равнище, на което вероятно ще бъде диагностициран като невменяем и следователно неподлежащ на екзекуция. Едно лечение в специализираното отделение може да го възстанови дотолкова, че да е в състояние да понесе наказанието си.

И така, Рон беше прехвърлен в специализираното отделение, където го настаниха в по-хубава килия с прозорец. Доктор Фостър смени лекарствата му и започна да следи как му ги дават. И макар че Рон изобщо не можеше да се нарече „здрав“, притихна и престана да изпитва непрекъснати болки.

Но състоянието му беше изключително крехко, а маниите му едва биваха удържани под контрол. Лекарите отбелязаха известен прогрес, но после изведнъж, на 25 април, три месеца след като го приеха в отделението, Рон пак беше преместен в крило „Х“ за две седмици. Никой лекар не беше разрешил това преместване; доктор Фостър не знаеше за него. Никой не даде обяснение за случая. Когато след двете седмици престой в крило „Х“ върнаха Рон в специализираното отделение, състоянието му се беше влошило значително. Доктор Фостър изпрати служебна бележка до директора на затвора, в която обясняваше каква вреда е нанесло внезапното местене на неговия пациент.

По едно стечение на обстоятелствата внезапното прехвърляне на Рон точно на 25 април съвпадаше с деня, предшестващ поредната екзекуция. На 26 април Бенджамин Бруър беше умъртвен, защото през 1978 г. беше намушкал съквартиранта си в Тълса. Бруър чакаше изпълнението на смъртната си присъда повече от дванайсет години.

Въпреки че беше прехвърлен в специализираното отделение, Рон си оставаше осъден на смърт. Не можеха да му позволяват да пропусне драмата с поредното убийство в отделението на смъртниците.

Джанет Чесли подозираше, че внезапното местене има нещо общо с юридическите маневри около делото. Щатът Оклахома бе обжалвал решението на съдия Сий пред Десети федерален съд в Денвър и беше насрочена дата за първо заседание. За да й попречат да твърди, че клиентът й е недееспособен до такава степен, че е преместен в специализираното отделение, властите бяха наредили Рон временно да бъде върнат в крило „Д“. Когато чу за преместването,

Джанет побесня. Веднага нападна администрацията на затвора и щатските прокурори, които се занимаваха с обжалванията. Най-сетне й се наложи да обещае, че няма да споменава настаняването на Рон в специализираното отделение по време на встъпителната си реч на заседанието.

Върнаха Рон там, но вредата вече беше сторена.

Денис Фриц чу добрата новина, че Рон е спечелил на по-висша инстанция и ще има нов процес. Самият Денис нямаше този късмет. Тъй като не бе получил смъртна присъда, той нямаше служебно назначен адвокат и беше принуден сам да подаде петицията си по habeas corpus. Беше изгубил обжалването на ниво областен съд през 1995 г. и в момента обжалваше пред Десети федерален апелативен съд.

За Денис новината за повторния процес срещу Рон беше и радостна, и обидна. Беше му тъжно, че въпреки че беше осъден с помощта на същите свидетели и същите факти, неговото собствено обжалване беше отхвърлено.

Същевременно обаче се радваше, че Рон ще има втори шанс в съда.

През март 1996 г. той най-сетне писа за помощ на „Проект Невинност“. Един студент доброволец отговори на писмото и му изпрати въпросник, който да попълни. През юни студентът поиска копия от лабораторните изследвания на Денис — от пробите от космите, кръвта и слюнката му. Денис пазеше всичко в килията си и бързо изпрати копията в Ню Йорк. През август изпрати исканията си за обжалване, а през ноември — всичките протоколи от процеса срещу него. По-късно през същия месец получи чудесната новина, че „Проект Невинност“ официално се заема с неговия случай.

Заваляха писма в двете посоки, минаваха седмици и месеци. Десети федерален апелативен съд отхвърли жалбата му, а когато и Върховният съд отказа да гледа делото му през май 1997 г., Денис потъна в депресия. С обжалванията му беше свършено. Всички ония мъдри съдии с черни тоги, които прелистваха дебелите черни книги със закони, не бяха видели нищо нередно в процеса срещу него. Нито един от тях не беше забелязал очевидното — че един невинен човек е осъден погрешно.

Перспективата да прекара остатъка от живота си в затвора, която дотогава беше отхвърлял, изведнъж стана съвсем реална.

През същия месец той изпрати още четири писма до „Проект Невинност“.

През 1979 г. в малкото градче Окарчи на север от Оклахома Сити двама мъже, Стивън Хеч и Глен Айк, проникнаха с взлом в дома на преподобния Ричард Дъглас. Дъглас и съпругата му бяха убити с огнестрелно оръжие. Двете им малки деца също бяха простреляни, но някак си оцеляха. Убиецът беше Глен Ейк, който беше осъден на смърт, но след това получи право на нов процес, защото съдията му беше отказал правото да бъде прегледан от психиатър. Делото по обжалването му „Ейк срещу щата Оклахома“ се превърна в прецедент. На втория си процес той получи доживотна присъда, която и в момента излежава.

Участието на Стивън Хеч в убийствата съвсем не беше сигурно и беше предмет на яростни спорове, но въпреки това и той беше осъден на смърт. На 9 август 1996 г. Хеч беше завързан за количката и вкаран в помещението за изпълнение на смъртни присъди в крило „Х“. В стаята на свидетелите бяха двете деца на семейство Дъглас, вече пораснали.

Глен Ейк, безспорният физически извършител на убийството, получи доживотна присъда. Стивън Хеч, който не беше убивал никого, беше екзекутиран.

През 1994 г. един двайсетгодишен индианец на име Скот Доун Карпентър обра магазин в Лейк Юфаола и уби собственика. След само две години в отделението на смъртниците той успя да прекрати обжалванията си и беше екзекутиран.

На 10 април 1997 г. Десети федерален апелативен съд в Денвър потвърди решението на съдия Сий. Съдът не прие забраната анализът на косми да се употребява в съдебни дела, но се съгласи, че Рон Уилямсън е осъден несправедливо.

Новият съдебен процес беше прехвърлен на Службата за правна защита на социално слаби граждани, където новият директор на отдела за дела по обвинение в предумишлено убийство беше Марк Барет. Въпреки че имаше осем подчинени, поради сложността на случая и предишния си опит в работата с Рон и той се зае лично с делото.

Първоначалните материали, които му изпратиха, запълваха шестнайсет големи кашона.

През май 1997 г. Марк и Джанет Чесли отидоха до „Макалистър“, за да се срещнат с клиента си. Ролята на Джанет беше повторно да запознае Марк и Рон. Бяха се виждали за последен път през 1988 г., веднага след като Рон бе пристигнал в Крилото и Марк се бе заел с първото му обжалване.

Въпреки че познаваше Джанет, Ким Маркс и повечето от колегите адвокати и беше чувал много слухове и разкази за ужасните приключения на Рон сред осъдените на смърт, Марк остана потресен от сегашното му състояние.

През 1988 г. Рон беше на трийсет и пет, тежеше 110 килограма, имаше атлетично тяло, самоуверена походка, тъмна коса и бебешко лице. Девет години по-късно беше само на четирийсет и три, но можеше да мине за шейсет и пет годишен. Дори след цяла година в специализираното отделение продължаваше да е болезнено кльощав, блед като призрак и очевидно много, много болен.

Но все пак беше в състояние да говори дълго за делото си. Понякога се впускаше в монолози, които нямаха никакъв смисъл, но през повечето време осъзнаваше какво се случва и накъде отива процесът. Марк му обясни, че ДНК тестовете ще сравнят кръвта, космите и слюнката на Рон с пробите от космите и спермата, открити на местопрестъплението, и заключението от този анализ ще бъде окончателно и гарантирано. ДНК не лъже.

Рон изобщо не се поколеба; дори нямаше търпение да даде пробите.

— Аз съм невинен — повтаряше той. — И нямам какво да крия.

Марк Барет и Бил Питърсън стигнаха до споразумението, че Рон трябва да бъде прегледан, за да се определи дали е дееспособен. Освен това се съгласиха и за ДНК тест. Самият Питърсън поддържаше това предложение, защото беше убеден, че по този начин най-сетне ще закове Рон.

Но тестовете трябваше да почакат, защото оскъдният бюджет на Марк Барет не ги позволяваше. Очакваше се цената им да бъде около 5000 долара. За събирането на тези пари щяха да отидат няколко месеца. В крайна сметка се оказа, че сумата е още по-голяма.

Вместо това Марк се зае с психиатричната експертиза. Заедно с доста ограничения си екип той събра всички медицински картони на Рон. Намериха психолог, който ги прегледа, срещна се с Рон и се съгласи да пътува до Ейда, за да свидетелства.

След две пътувания до апелативния съд на щата Оклахома, една година престой в кабинета на съдия Сий, две години забавяне в Десети федерален апелативен съд в Денвър, две безполезни, но задължителни посещения във Върховния съд на САЩ във Вашингтон и безброй процедурни премествания между всички изброени инстанции делото на щата Оклахома срещу Роналд Кийт Уилямсън най-сетне се върна у дома.

Щеше да се гледа в Ейда десет години след като четирима полицаи бяха обградили Рон — гол до кръста, небръснат и бутащ някаква косачка с липсващо колело — и го бяха арестували за убийство.

14

Семейството на Том Ландрит живееше в окръг Понтоток от три поколения. Той завърши местната гимназия и игра във футболния отбор на два щатски шампионата. Завърши колеж и юридическия факултет в щатския университет на Оклахома и когато стана адвокат, се върна в родния си град и стана партньор в една малка кантора. През 1994 г. се яви на изборите за съдия в окръжния съд и с лекота победи Джей С. Мейхю, който на свой ред беше изместил Роналд Джоунс от същия пост през 1990 г.

Съдия Ландрит беше добре запознат с Рон Уилямсън и случая с убийството на Деби Картър и когато Десети федерален съд потвърди решението на съдия Сий, Ландрит веднага разбра, че това дело ще се върне в Ейда, в неговия съд. Както често се случва в малките градове, той беше защитавал Рон по обвинение в шофиране в нетрезво състояние в началото на 80-те; двамата за кратко бяха играли в един и същ отбор по софтбол; Ландрит играеше футбол с Джони Картър, чичото на Деби; и двамата с Бил Питърсън бяха стари приятели. По време на процеса срещу Рон през 1988 г. Ландрит няколко пъти беше влизал в съдебната зала от любопитство. Разбира се, познаваше добре и Барни.

Все пак живееше в Ейда, където всички се познаваха.

Ландрит беше популярен съдия. Имаше чувство за хумор, проявяваше човещина и разбиране, но беше строг и прецизен в съдебната зала. Въпреки че не беше убеден, че Рон е виновен, не беше и убеден, че е невинен. Както и повечето жители на Ейда, той също смяташе, че на това момче му хлопат една-две дъски. Но нямаше търпение отново да се срещне с него и да се увери лично, че новият процес ще се проведе честно и справедливо.

Убийството, извършено преди петнайсет години, оставаше неразкрито. Съдия Ландрит изпитваше голямо съчувствие към семейство Картър заради мъките, на които бяха подложени. Беше дошло времето въпросът да се реши окончателно.

В неделя, на 13 юли 1997 г., Рон Уилямсън напусна „Макалистър“ завинаги. Двама шерифи от окръг Понтоток го откараха до болницата във Винита. Началникът им шериф Джеф Елейс заяви пред един репортер от вестника, че затворникът се е държал прилично.

— Не ми докладваха за никакви проблеми — каза Глейс. — Но когато си с белезници, вериги на краката и усмирителна риза, и без това нямаш възможност да правиш много бели.

Рон за четвърти път влизаше в щатската болница. Включиха го в „предсъдебната програма“, в която преглеждаха и лекуваха обвиняемите, за да ги изправят пред съда.

Съдия Ландрит беше насрочил първото заседание за 28 юли, но после го отложи, докато изчакат експертизата на лекарите за състоянието на Рон. Въпреки че Бил Питърсън не възрази срещу отлагането, той не остави никакво съмнение какво мисли по въпроса за състоянието на Рон. В едно писмо до Марк Барет заяви следното: „По мое лично мнение той може да бъде съден според законите на щата Оклахома, а предишните му избухвания в съда бяха причинени просто от факта, че го съдят.“ Както и следното: „В затвора той се оправяше съвсем добре.“

Бил Питърсън поддържаше идеята за ДНК тест. Никога не бе изпитвал каквито и да било съмнения, че Уилямсън наистина е убиецът на Картър, а сега това можеше да се докаже научно. Двамата с Марк Барет си разменяха писма, в които се заяждаха за подробностите — в коя лаборатория да се направят тестовете, кой за какво ще плати, кога да се започне и прочие, — но и двамата бяха „за“ извършване на тестове.

Състоянието на Рон се стабилизира. Всяко място, дори психиатричната клиника, беше по-добро за него от „Макалистър“. В щатската болница имаше няколко отделения и той беше настанен в най-строго охраняваното от тях, където на прозорците имаше решетки, а отвън се виждаше само бодлива тел. Стаите бяха малки, запуснати и не особено приветливи, а охраняваното отделение беше претъпкано с пациенти. Рон извади късмет, че изобщо имаше стая; много от затворниците спяха на легла по коридорите.

Доктор Къртис Грънди, който веднага го прегледа, заключи, че Рон е неспособен да се яви в съда. Рон наистина осъзнаваше какви са

обвиненията срещу него, но не беше в състояние да окаже помощ на адвокатите си. Доктор Грънди писа на съдия Ландрит, за да го уведоми, че след подходящо лечение Рон може би ще бъде в състояние да се изправи пред съда.

След два месеца доктор Грънди го прегледа отново. В подробния си доклад от четири страници до съдия Ландрит доктор Грънди определи, че Рон е: 1) в състояние да разбере в какво го обвиняват; 2) в състояние да се консултира с адвоката си и да му помогне рационално в изграждането на защитата; но 3) психически болен, така че се нуждае от допълнително лечение. „Пациентът трябва да продължи да получава психиатрично лечение по време на процеса, за да е в състояние, което позволява да бъде съден.“

В допълнение към това доктор Грънди определи, че Рон е безопасен, като заяви: „Според мен мистър Уилямсън няма да представлява пряка и сериозна заплаха за себе си или за околните, ако бъде освободен. В момента той твърди, че не изпитва желание за самоубийство или убийство. По време на престоя си в тази болница пациентът не е показал агресивно поведение нито към себе си, нито към околните. При все това тази оценка на риска се базира на поведението му в структурирана, безопасна околна среда и може да се окаже невалидна при други обстоятелства.“

Съдия Ландрит насрочи заседанието за определяне на психическото състояние на подсъдимия за 10 декември и Рон беше върнат в Ейда. Преместиха го в окръжния затвор на Понтоток, където той поздрави стария си приятел Джон Крисчън и се настани в старата си килия. Анет веднага отиде да го види, занесе му храна и го завари в добро настроение, изпълнен с надежда и радост, че си е „вкъщи“. Рон беше развълнуван от перспективата за нов процес и възможността да докаже невинността си. Не спираше да говори за Рики Джо Симънс, макар че Анет постоянно го караше да смени темата. Той просто не можеше.

В деня преди заседанието Рон прекара четири часа с доктор Сали Чърч — психоложка, наета от Марк Барет, за да свидетелства дали Рон е в състояние да бъде съден. Доктор Чърч вече се беше срещала с него два пъти и беше проучила дългата история на заболяванията му.

Според нея Рон не бе способен да свидетелства и не биваше да влиза в съда.

Рон обаче беше твърдо решен да покаже, че е готов за нов процес. От девет години мечтаеше за възможността отново да се изправи срещу Бил Питърсън, Денис Смит, Гари Роджърс и всички останали лъжци и доносници. Не беше убил никого и отчаяно искаше най-сетне да го докаже. Марк Барет му беше симпатичен, но Рон се ядосваше, че дори собственият му адвокат се опитва да го изкара луд.

Рон просто искаше нов процес.

Съдия Ландрит избра една по-малка зала в дъното на коридора и по-далеч от голямата зала, където Рон беше осъден предишния път. На сутринта на 10 декември всички места в нея бяха заети. Анет беше там, както и няколко репортери. Джанет Чесли и Ким Маркс чакаха отвън, за да дадат показания. Барни Уорд отсъстваше.

Последния път, когато Рон беше докаран с белезници от затвора, той получи смъртна присъда. Тогава беше на трийсет и пет — все още млад, с тъмна коса, спортна фигура и хубав костюм. Девет години по-късно той измина същия маршрут, но този път като старец с побеляла коса и несигурна походка, слаб като призрак и облечен в затворнически дрехи. Когато влезе в залата, Том Ландрит остана шокиран от вида му. На свой ред Рон много се зарадва да види „Томи“ горе, на съдийското място, издокаран с черна тога.

Когато Рон кимна за поздрав и се усмихна, съдията забеляза, че повечето му зъби липсват. Косата му беше на жълти кичури, оставени от никотина по ръцете му.

За да оспори искането на защитата, от страна на обвинението се яви Бил Питърсън. Самото провеждане на заседанието го дразнеше и той проявяваше очевидно презрение към участниците. Помощник на Марк Барет беше Сара Бонел, адвокатка от Пърсел, която щеше да му „осигурява гърба“ в новия процес срещу Рон. Сара беше опитен адвокат по наказателно право и Марк сериозно се осланяше на помощта й.

Не им отне много време да докажат тезата си. Рон беше първият свидетел и още през първите няколко секунди успя да озадачи всички присъстващи с репликите си. Марк го попита как се казва, а после двамата проведоха следния разговор.

Марк:

— Мистър Уилямсън, според вас има друг човек, който е извършил това престъпление, нали така?

Рон:

— Да, точно така. Той се казва Рики Джо Симънс и на 24 септември 1987 година е направил самопризнание в полицейското управление в Ейда. Знае се, че тогава е живял на Западна трета улица номер 323. Получих потвърждение, че на този адрес живеят и други граждани със същата фамилия — Кода и Деби Симънс.

Марк:

— И вие се опитахте да разпространите тази информация за Рики Симънс?

Рон:

— Казах на много хора за Симънс. Писах на Джо Гифърд и на Том и Джери Крисуел в погребалното бюро, тъй като знаех, че ако купуват паметник тук, в Ейда, ще трябва да се обърнат към Джо Гифърд, защото само той прави погребални паметници. А от цветарския магазин „Незабравка“ щяха да осигурят венците. Писах им на всичките. Писах и на компания „Соло“, където преди е работил. Писах и на стъкларския завод — и там е работил преди, и до бившите работодатели на починалата.

Марк:

— Да поспрем за малко. Защо според вас беше важно да се свържете с производителя на паметници?

Рон:

— Защото познавам Джо Гифърд. Когато бях малък, косях ливадата му заедно с онова хлапе Бърт Роуз, което живееше в съседната къща. Освен това знаех, че ако мистър Картър и мисис Стилуел ще купуват паметник оттук, от Ейда, ще го купят от Джо Гифърд, защото никой друг в града не прави погребални паметници. Израснал съм до неговата работилница.

Марк:

— А защо писахте на цветарски магазин „Незабравка“?

Рон:

— Защото знаех, че ако купуват цветята тук, в Ейда, при положение че мисис Стилуел е от Стоунуол, и ако купуват цветята тук, в Ейда, може би ще ги вземат от „Незабравка“.

Марк:

— А погребалното бюро?

Рон:

— Погребалното бюро, погребалното бюро, погребалното бюро на Крисуел според доклада на Бил Люкър е фирмата, която е отговаряла за погребението на починалата.

Марк:

— И за вас беше важно да ги уведомите, че Рики…

Рон:

— Да, че той е крайно опасен човек, така че потърсих съдействието им, за да го арестуват.

Марк:

— Тъй като именно те са отговаряли за погребението на мис Картър?

Рон:

— Точно така.

Марк:

— А писахте ли и на мениджъра на бейзболния отбор „Флорида Марлинс“?

Рон:

— Писах на треньора на „Оукланд Атлетикс“, който по-късно стана, точно така, мениджър на „Флорида Марлинс“.

Марк:

— И го помолихте да запази в тайна някаква информация, която неофициално беше споделил с вас?

Рон:

— Не, просто му разказах цялата история за бутилката от кетчуп „Дел Монте“, за която Симънс каза, че Денис Смит, докато държеше бутилка кетчуп „Дел Монте“ в дясната си ръка на свидетелското място, Рики Джо Симънс каза, че е изнасилил починалата с бутилка кетчуп, та аз писах на Рене и му казах, че това са най-ужасните показания, които съм чувал през целия си четирийсет и четири годишен живот.

Марк:

— Но вие знаете, че мениджърът на „Флорида Марлинс“ е казал и на други хора за това, нали така?

Рон:

— Вероятно го е направил, защото Рене Лакман ми е добър приятел.

Марк:

— Значи сте чули нещо, което ви е накарало да повярвате в това?

Рон:

— О, да, защото преди слушах по радиото репортажите от футболните мачове в понеделник вечер и от Световната купа, както и по телевизията, и в медиите, и по този начин бутилката от кетчуп „Дел Монте“ стана прословута.

Марк:

— Значи ги чухте да си говорят…

Рон:

— О, да, определено.

Марк:

— В понеделник вечерта…

Рон:

— Определено.

Марк:

— И по време на Световната купа…

Рон:

— Това, което преживявам в момента, е по-ужасно от най-ужасното нещо на ужасните неща, но все пак аз трябва да накарам Симънс да признае пред закона, че той в действителност е изнасилил по особено жесток начин и насилствено е проникнал и е убил Дебра Сю Картър в дома й на Осма улица, номер 1022 и половина, на осми декември 1982 година.

Марк:

— Чухте ли името на Дебра Картър да се споменава по време на…

Рон:

— Да, чух го.

Марк:

— Това също ли се случи по време на спортните репортажи в понеделник вечерта?

Рон:

— Постоянно чувам името на Дебра Картър по всяко време.

Марк:

— Вие нямате телевизор в килията си, нали така?

Рон:

— Чувам телевизорите на другите хора. Чувал съм ги в болницата във Винита. В Крилото имах телевизор. Определено чувам, че ме свързват с това ужасно престъпление и правя адски усилия да изчистя името си от тази гадна мръсотия.

Марк замълча, така че всички да могат да си поемат дъх. Зрителите в съдебната зала си размениха многозначителни погледи. Други стояха намръщени и не поглеждаха никого в очите. Съдия Ландрит си записваше нещо. Адвокатите също драскаха в бележниците си, макар че точно в този момент не беше много лесно да запишеш нещо смислено.

От гледна точка на един адвокат беше крайно трудно да се разпитва свидетел с ограничена дееспособност, защото никой, включително и самият свидетел, нямаше никаква представа какви отговори ще се излеят от устата му. Марк реши просто да го остави да говори.

За да подкрепя семейство Картър, беше дошла и Кристи Шепърд, племенничката на Деби, която беше израснала недалеч от дома на семейство Уилямсън. Тя беше дипломиран психолог и дълги години се беше занимавала с остри психически заболявания при възрастни хора. След като слуша Рон в продължение на няколко минути, Кристи бързо си състави мнение. По-късно същия ден каза на майка си и на Пеги Стилуел, че Рон Уилямсън е един много болен човек.

Доктор Къртис Грънди, основният свидетел на Бил Питърсън, също беше там и слушаше внимателно, но по съвсем други причини.

Разпитът продължи, макар че въпросите всъщност не бяха необходими. Рон или не им обръщаше внимание, или отговаряше накратко, преди да се върне на Рики Джо Симънс или да се отплесне в нещо съвсем безсмислено, докато следващият въпрос не го прекъснеше. След десет минути Марк прекрати разпита, защото беше чул достатъчно. Анет зае мястото на брат си и свидетелства за нестабилното му поведение и манията му по отношение на Рики Джо Симънс.

Джанет Чесли разказа с подробности как беше представлявала Рон и какви усилия й беше коствало да го премести в специализираното отделение в „Макалистър“. Тя също описа

безкрайното му бръщолевене за Рики Джо Симънс и потвърди, че Рон не е в състояние да помогне на адвокатите си, защото не може да говори за нищо друго. Според нея състоянието на Рон се подобряваше, така че някой ден можеше да стане възможно той да се изправи пред съда. Но според нея този ден все още беше далеч.

Ким Маркс, общо взето, говори за същото. Тя не беше виждала Рон от няколко месеца и остана доволна от по-добрия му външен вид. Описа го в живи краски като обитател на крило „Х“ и сподели опасенията си, че той просто ще умре там. Според нея той се възстановяваше добре, ио все още не беше в състояние да говори за нищо друго, освен за Рики Джо Симънс. Значи не беше готов за съда.

Последният свидетел на Рон беше доктор Сали Чърч. Колкото и невероятно да звучи, тя беше първият медик специалист, който свидетелстваше за психическото здраве на Рон в дългата и цветиста история на приключенията му в съдебните зали.

Според нея той страдаше от маниакална депресия и шизофрения — две от най-трудните за лечение заболявания, защото пациентът невинаги осъзнава какво точно му причиняват лекарствата. Рон често спираше да ги взема, което също беше характерно за тези психически разстройства. Доктор Чърч описа ефектите, лечението и потенциалните причини за маниакалната депресия и шизофренията.

Докато беше преглеждала Рон предишния ден в затвора, той я беше попитал дали не чува телевизор някъде в далечината. Тя бе отговорила, че не е сигурна. Рон обаче определено чувал телевизор и според него в предаването говорели за Деби Картър и бутилката от кетчуп. Ето каква била причината: той писал на Рене Лакман, бивш играч и треньор на „Оукланд“, и му разказал за Рики Симънс, Деби Картър и бутилката от кетчуп. Рон вярваше, че по някаква причина Рене Лакман е споменал за случилото се на няколко спортни коментатори, които бяха започнали да говорят за него в ефир. Историята се разпространила — във футболните репортажи в понеделник вечер, в отразяването на Световната купа и прочие, — докато не станала основна тема на всички предавания по телевизията.

— Не ги ли чувате? — беше извикал Рон на доктор Чърч. — Не чувате ли как крещят: „Кетчуп! Кетчуп! Кетчуп!“

Доктор Чърч завърши свидетелските си показания с мнението, че Рон не е в състояние да окаже съдействие на адвоката си и да се

подготви за процеса.

По време на обедната почивка доктор Гръндi попита Марк Барет дали може да се види насаме с Рон. Марк вярваше на доктор Гръндi и нямаше нищо против. Психиатърът и пациентът се срещнаха в помещението за свиждания в затвора.

Когато след обедната почивка заседанието започна, Бил Питърсън се изправи и кисело обяви:

— Господин съдия, по време на почивката разговарях с нашия свидетел [Гръндi] и смятам, че обвинението ще се съгласи, че… макар че психическото му състояние може да се промени, точно в този момент Рон Уилямсън не може да бъде съден.

След като бе видял Рон в съдебната зала и си бе поговорил петнайсет минути с него в обедната почивка, доктор Гръндi се беше обърнал на сто и осемдесет градуса и беше променил мнението си. Рон просто не беше готов да се изправи пред съда.

Съдия Ландрит обяви Рон за неспособен да свидетелства и му нареди след трийсет дни да се яви за нов преглед. Докато заседанието приключваше, Рон се обади:

— Може ли един въпрос?

Съдия Ландрит:

— Да, господине.

Рон:

— Томи, аз те познавам и познавах и баща ти Пол и ти казвам съвсем честно, че не знам как тази работа с Дюк Греъм и този Джим Смит изобщо имат нещо общо с Рики Джо Симънс. Просто не знам. И ако проблемът е само в моето състояние, нека пак да се явя тук след трийсет дни и да арестуваме Симънс, да го сложим на свидетелското място, да покажем видеозаписа и да се опитаме да го накараме да си признае какво точно е направил.

Съдия Ландрит:

— Разбирам.

Ако „Томи“ наистина разбираше, със сигурност беше единственият в залата.

Противно на желанието му Рон беше върнат в щатската болница за наблюдение и лечение. Той предпочиташе да остане в Ейда, за да ускори процеса си, и се дразнеше на адвокатите си, че искат да го върнат във Винита. От пюя страна Марк Барет отчаяно искаше да го

извади от окръжния затвор на Понтоток, преди на сцената да излезе ново поколение доносници.

Точно по същото време един зъболекар от болницата във Винита откри някаква подутина на небцето на Рон, направи биопсия и откри ракови клетки. Туморът беше капсулиран и лесно го махнаха. Операцията беше успешна, но лекарят каза на Рон, че ако не е бил лекуван, например ако беше останал в окръжнця затвор или в „Макалистър“, туморът е щял да се разрасне към мозъка му.

Рон се обади на Марк и му благодари, че го е върнал в болницата.

— Ти ми спаси живота — каза той и двамата отново станаха приятели.

През 1995 г. властите в Оклахома взеха кръвни проби на всички затворници в щата, започнаха да ги анализират и да въвеждат резултатите в базата данни за ДНК, която изграждаха.

Доказателствата от разследването на убийството на Картър все още си стояха заключени в лабораторията в Оклахома Сити. Пробите от кръв, пръстовите отпечатъци, сперматозоидите и космите, заедно с многобройните проби от кръв, косми и слюнка, взети от свидетелите и заподозрените, се съхраняваха грижливо.

Фактът, че обвинението разполага с всички доказателства, не спираше да тревожи Денис Фриц. Той не вярваше на Бил Питърсън и на полицията в Ейда и със сигурност нямаше доверие на приятелите им в ЩБРО. По дяволите, в крайна сметка и самият Гари Роджърс беше агент на Бюрото.

Фриц чакаше. През цялата 1998 г. той продължи да води кореспонденция с „Проект Невинност“, опита се да бъде търпелив и чакаше. Десет години в затвора го бяха научили на търпение и упорство. Вече беше страдал от безпочвени надежди.

Помогна му едно писмо от Рон. Беше дълго седем страници, абсолютно несвързано и написано на официални бланки от щатската болница. Денис доста се посмя, докато го четеше. Старият му приятел не се отказваше лесно. Рики Джо Симънс все още беше на свобода и Рон беше твърдо решен да го пипне, дявол да го вземе.

За да съхрани собствения си здрав разум, Денис седеше в юридическата библиотека и проучваше различни случаи. Веднъж

направи едно странно откритие — обжалването му по habeas corpus беше влязло в съда, който отговаряше за западната част на щата Оклахома. Окръг Понтоток се намираше в източната. Той се допита до другите самоуки адвокати и с общи усилия достигнаха до заключението, че юрисдикцията на въпросния съд не се простира върху неговия случай. Той пак написа петицията си и пак я изпрати, но този път до съответния съд. Не беше кой знае какъв юридически ход, но все пак го обнадежди за малко.

През януари 1999 г. Денис разговаря по телефона с Бари Шек. Шек воюваше на много фронтове едновременно; „Проект Невинност“ беше задръстен от обжалвания на несправедливи процеси в цялата страна. Денис изрази притесненията си, че обвинението държи при себе си всички веществени доказателства, но Шек му обясни, че това е нормално.

— Успокой се — каза му той, — нищо няма да им стане на пробите. — Шек знаеше как да предпази доказателствата от възможни посегателства.

Интересът на Шек към случая на Денис беше лесно обясним: полицията просто не беше разследвала последния човек, забелязан с жертвата. Това беше огромна грешка — напълно достатъчна той да се заеме със случая.

На 26 и 27 януари 1999 г. пробите от сперма от местопрестъплението — по разкъсаните бикини, чаршафите и вагината на жертвата — бяха сравнени с ДНК профилите ни Рон Уилямсън и Денис Фриц в компания, наречена „Лабораторна корпорация на Америка“ или накратко „Лабкорп“, която се намираше близо до Роли, Северна Каролина. Специалистът по ДНК Брайън Уоксхол беше нает от адвокатите на Рон и Денис, за да наблюдава изследването.

Два дни по-късно съдия Ландрит обяви новината, за която Марк Барет и останалите отдавна мечтаеха. Резултатите от ДНК тестовете бяха анализирани в „Лабкорп“. Беше изключено сперматозоидите, открити на местопрестъплението, да са от Рон Уилямсън и Денис Фриц.

Анет поддържаше връзка с Марк Барет и знаеше, че тестовете вече се провеждат някъде. Беше си вкъщи, когато телефонът звънна.

Първите думи на Марк бяха:

— Анет, Рон е невинен.

Коленете й омекнаха и тя едва не припадна.

— Сигурен ли си, Марк?

— Рон е невинен — повтори той. — Току-що получихме речултатите от лабораторията.

Анет се разплака толкова силно, че не можеше да говори, и му обеща да се обади по-късно. После седна и дълго време само плачеше и се молеше. Не спираше да благодари на Господ за добрината му. Вярата я беше крепила през целия този кошмар и сега Господ беше отговорил на молитвите й. Тя изтананика няколко химна, поплака си още малко и се зае да се обажда по телефона на всички близки и приятели. Реакцията на Рене беше почти същата като нейната.

На следващия ден те отидоха с кола до Винита, която беше на четири часа път от Ейда. Там ги чакаха Марк Барет и Сара Бонел. Подготвяше се малко празненство. Докато чакаха Рон в помещението за свиждания, доктор Къртис Грънди случайно мина оттам и те го поканиха да чуе добрата новина. Рон му беше пациент и двамата се бяха сближили. След осемнайсет месеца във Винита състоянието на Рон се беше стабилизирало, той бавно се оправяше и трупаше килограми.

— Имаме страхотна новина — каза Марк на клиента си. — Пристигнаха резултатите от лабораторията. ДНК тестът доказва, че ти и Денис сте невинни.

Рон беше завладян от толкова силни чувства, че успя единствено да протегне ръце към сестрите си. Те се прегърнаха, заплакаха и инстинктивно запяха „Ще отлетя“ — един от химните, които бяха научили заедно като деца.

Марк Барет незабавно подаде искане да се оттеглят всички обвинения и Рон да бъде пуснат на свобода. Съдия Ландрит нямаше търпение да се заеме с този въпрос. Бил Питърсън възрази и настоя за повторен анализ на космите. Беше насрочено заседание за 3 февруари.

Възражението на Бил Питърсън нямаше как да мине мирно и тихо. Преди заседанието той разговаря с репортер на местния вестник и заяви: „ДНК тестовете на космите, които не бяха възможни през 1982

г., сега ще докажат, че двамата наистина са виновни за убийството на Картър.“

Това изявление разтърси Марк Барет и Бари Шек. След като Бил Питърсън имаше куража да направи такова публично изявление в последния момент, дали не беше възможно той да знае нещо, което те не знаят? Дали нямаше достъп до космите, открити на местопрестъплението? Дали не бе разменил пробите?

В голямата съдебна зала на 3 февруари нямаше нито едно свободно място. Ан Кели от вечерния вестник на Ейда живо се интересуваше от случая и пишеше подробни репортажи. Те излизаха на първа страница и се четяха от всички и когато съдия Ландрит се настани на мястото си, залата беше пълна с полицаи, служители на съда, близки на жертвите и обвиняемите и местни адвокати.

Барни също беше там и макар че не виждаше нищо, чуваше най-добре от всички. Беше дебелокож по природа и се беше научил да живее с критиката, която съдия Сий му беше отправил през 1995 г. Никога нямаше да се съгласи с нея, но не можеше да я промени, нали така? Барни също винаги беше вярвал, че клиентът му е натопен от полицията и Питърсън, и с огромно удоволствие наблюдаваше как жалкото им обвинение се разплита под светлината на прожекторите.

Адвокатите спориха в продължение на четирийсет и пет минути и накрая съдия Ландрит мъдро отсъди, че се налага ДНК тестовете на косми да приключат, преди да вземе окончателното си решение.

— Но действайте по-бързо — каза той на адвокатите.

Трябва да се признае, че Бил Питърсън официално обеща пред съда да се съгласи да оттегли обвиненията, ако ДНК тестовете на космите, открити на местопрестъплението, изключат Уилямсън и Фриц от кръга на заподозрените.

* * *

На 10 февруари 1999 г. Марк Барет и Сара Бонел отидоха до затвора „Лексингтън“, за да се срещнат с Глен Гор и да поговорят с него. Въпреки че повторният процес срещу Рон все още не беше насрочен, те вече се подготвяха.

Гор ги изненада, като им каза, че е очаквал това посещение. Той също четеше вестници и се информираше за последните събития. Беше прочел решението на съдия Сий още през 1995 г. и знаеше, че се готви нов процес. Трима си поговориха за тази възможност, после темата се измести към Бил Питърсън — човек, когото Гор искрено мразеше, защото го беше вкарал в затвора за четирийсет години.

Барет попита Гор защо е свидетелствал срещу Уилямсън и Фриц.

— За всичко е виновен Питърсън — отговори Гор.

Бил го заплашил, че ще го подгони, ако Гор не му помогне да обвини Уилямсън и Фриц.

— Готов ли си да потвърдиш това пред детектора на лъжата? — попита го Марк.

Гор каза, че няма проблем с детектора на лъжата, и дори добави, че сам е предложил да се яви на такъв разпит в полицията, но това така и не станало.

Адвокатите попитаха Гор дали ще им даде слюнка за ДНК анализ, но той отговори, че няма нужда. Вече разполагаха с неговата ДНК — всички затворници бяха длъжни да дадат проби. Докато си говореха за ДНК, Марк Барет разказа на Гор, че Фриц и Уилямсън са били изследвани. Гор вече знаеше за това.

— Възможно ли е да открият твоята ДНК по нея? — попита Барет.

Гор отговори, че не е изключено, защото през онази вечер пет пъти беше танцувал с нея.

— С танци не става — отвърна Марк и му обясни къде има ДНК: в кръв, слюнка, косми, пот, сперма. — Сперматозоидите също носят ДНК.

Изражението на Гор веднага се промени и той видимо се разтревожи от тази информация. Помоли за прекъсване и отиде да намери „юриста“ си. Върна се с Ройбен, самоук адвокат от затвора. Докато го нямаше, Сара Бонел помоли един от надзирателите за клечка за уши с памучета в двата края.

— Глен, ще ни дадеш ли проба от слюнката си? — попита го Сара, когато служителят се върна, и му подаде клечката.

Гор я грабна от ръката й, счупи я на две, почисти и двете си уши и прибра половинките в джоба на ризата си.

— Прави ли секс с нея? — попита го Марк.

Гор не пожела да отговори.

— Твърдиш, че никога не си правил секс с нея, така ли? — попита го отново Марк.

— Не твърдя такова нещо — отвърна Гор.

— Ако си правил, сперматозоидите ще носят твоята ДНК.

— Не съм го направил аз — отрече Гор. — Не мога да ви помогна.

Двамата с Ройбен се изправиха и с това разговорът приключи. Докато си тръгваха, Марк Барет попита Гор дали може да се видят отново.

— Естествено — отвърна Гор. — Но по-добре на работното ми място.

Работно място ли? Марк си мислеше, че Гор е зад решетките за четирийсет години.

Гор обясни, че през деня работи в Пърсел, родния град на Сара Бонел, в Агенцията по пътищата. Ако го хванели там, можели да си поговорят по-подробно.

Марк и Сара се съгласиха. И двамата останаха шокирани, че той работи извън затвора.

Същия следобед Марк се обади на Мери Лонг, която вече беше станала началник на отдела за ДНК анализ към ЩБРО, и предложи да намерят ДНК пробата на Гор в базата данни и да я сравнят с пробите от сперма от местопрестъплението. Тя се съгласи.

Денис Фриц беше затворен в килията си за преброяването в 16:15 ч., когато чу познатия глас на един от самоуките адвокати надолу по коридора. Гласът извика:

— Ей, Фриц, свободен си!

После добави още нещо за някаква ДНК.

Денис не можеше да излезе от килията си, а гласът не се чу повече. Съкилийникът на Денис също го беше чул и двамата цяла вечер си говориха какво ли означава това.

Беше прекалено късно да се обади в Ню Йорк. Денис се въртя цяла нощ, почти не спа и безуспешно се опитваше да потисне вълнението си. Когато на следващата сутрин най-сетне се свърза с „Проект Невинност“, оттам потвърдиха новината. ДНК тестовете бяха

показали, че Денис и Рон не може да са оставили сперматозоидите, открити на местопрестъплението.

Денис изпадна в еуфория. Почти дванайсет години, след като го бяха арестували, истината най-сетне беше излязла наяве. Доказателствата бяха железни и неоспорими. Щяха да го оправдаят и да го пуснат на свобода. Той се обади на майка си, която беше обзета от невероятна радост. Обади се и на дъщеря си Елизабет, която вече беше на двайсет и пет, за да я зарадва с добрата новина. Двамата не се бяха виждали от дванайсет години. Колко щеше да бъде хубаво да се съберат отново.

За да опази пробите от косми, открити на местопрестъплението, както и пробите от Фриц и Уилямсън, Марк Барет уреди един специалист да ги изследва и да ги фотографира с инфрачервена камера.

По-малко от три седмици след заседанието по искането за отмяна на присъдата в „Лабкорп“ приключиха с първата фаза от анализа и изпратиха неокончателен доклад. Марк Барет и Сара Бонел заминаха за Ейда, за да се срещнат със съдията в кабинета му. Том Ландрит нямаше търпение да получи отговорите, които можеше да даде само ДНК анализът.

Поради сложността му различните проби се изследваха в различни лаборатории. Това се налагаше и поради взаимното недоверие, което изпитваха едни към други обвинението и защитата. В крайна сметка в процеса бяха включени цели пет лаборатории.

Адвокатите обясниха положението на съдия Ландрит и той отново настоя да приключат възможно най-бързо.

След срещата Марк и Сара слязоха на долния етаж, където беше кабинетът на Бил Питърсън. В кореспонденцията помежду им и на заседанията в съда той се държеше все по-враждебно. Може би щяха да разтопят леда с една приятелска визита.

Вместо това им се наложи да изслушат ожесточена тирада. Питърсън все така беше убеден, че Рон Уилямсън е изнасилил и убил Деби Картър, и според него доказателствата не се бяха променили. Забравете за специалистите от лабораторията. Уилямсън беше доказан злодей, който беше изнасилвал жени в Тълса, беше висял по баровете, беше обикалял по улиците с китарата си и беше живял близо до дома на жертвата. Питърсън горещо вярваше, че Гари Алън, съседът на

Деби Картър, беше видял именно Рон Уилямсън и Денис Фриц на двора си в нощта на убиийството, докато със смях и ругатни са миели от себе си кръвта на жертвата с градински маркуч. Нямаше кой друг да е виновен! Питърсън продължи да говори още дълго, като се опитваше да убеди по-скоро себе си, отколкото Марк и Сара.

Двамата останаха потресени. Този човек просто не беше в състояние да признае грешката си или да прецени реално ситуацията.

За Денис Фриц месец март се стори дълъг като цяла година. Еуфорията го напусна и той започна да се бори да преживее всеки ден. Разви мания, че Питърсън или някой в лабораторията ще размени пробите от косми. След като въпросът за сперматозоидите беше изяснен, обвинението щеше да положи отчаяни усилия да спаси единственото доказателство, което им беше останало. Ако двамата с Рон бъдеха изключени от кръга на заподозрените благодарение на ДНК анализа, щяха да излязат на свобода, а фалшивото обвинение на прокуратурата щеше да лъсне наяве. Ставаше дума за репутацията им.

Разбира се, Денис не можеше да промени нищо във външния свят и това го подлагаше на непрекъснат стрес, Той се страхуваше да не получи сърдечен удар и отиде в затворническата клиника, за да се оплаче от сърцебиене. Лекарствата, които му дадоха, почти не му помогнаха.

Дните се точеха и накрая стана април.

За Рон вълнението също избледня бързо. Крайната еуфория се срина в пореден период на остра депресия и безпокойство и отново го обзеха мисли за самоубийство. Често се обаждаше на Марк Барет, който се опитваше да го успокои. Адвокатът приемаше всичките му обаждания, а когато не беше в кабинета си, винаги оставяше някой друг на телефона.

Рон, както и Денис, се притесняваше, че от обвинението ще фалшифицират резултатите от лабораторията. И двамата бяха в затвора заради показанията на експертите, призовани от обвинението — същите специалисти, които все още имаха достъп до веществените доказателства. Не беше трудно да си представят сценарий, при който те подменят космите, за да предпазят собствените си хора и да прикрият извършената несправедливост. Рон не криеше в тайна

намерението си да съди всичко живо веднага щом излезе на свобода. Хората на високи постове сигурно се притесняваха.

Рон се обаждаше толкова често, колкото му позволяваха — обикновено по веднъж на ден. Беше изпаднал в параноя и постоянно измисляше всякакви кошмарни сценарии.

В един момент Марк Барет направи нещо, което никога не беше правил преди и вероятно никога нямаше да направи отново. Той гарантира на Рон, че ще го измъкне от затвора. Ако се проваляха с ДНК тестовете, щяха да започнат нов процес и Марк му обеща, че ще го оправдаят.

Рон се успокои за няколко дни — беше чул сериозното обещание на един опитен адвокат.

На 11 април, неделя, местният вестник в Ейда излезе със заглавие на първа страница, което гласеше: „Космите не съвпадат“. Ан Кели съобщаваше, че в „Лабкорп“ са изследвали четиринайсет от седемнайсетте косъма, открити на местопрестъплението, и те „по никакъв начин не съвпадат с ДНК структурата на Фриц или Уилямсън“. Бил Питърсън заяви:

Към този момент не знаем на кого са тези косми. Не сме ги сравнявали с пробите на никой друг заподозрян, освен на Фриц и на Уилямсън. Когато започнахме целия процес с изследването на ДНК, изобщо не се съмнявах, че тези двама мъже са виновни. Исках тестовете да се проведат, за да докажа вината на двамата. Когато получихме първите резултатите от тестовете на сперматозоидите, зяпнах от учудване.

Окончателният доклад трябваше да се получи от лабораторията следващата сряда, 14 април. Съдия Ландрит насрочи заседание за 15 април. Тръгнаха слухове, че може би двамата ще бъдат освободени още същия ден. И Фриц, и Уилямсън щяха да бъдат в съда на петнайсети.

И Бари Шек пристигаше в града! Славата на Шек постоянно нарастваше, докато неговият „Проект Невинност“ използваше нови и нови ДНК тестове и освобождаваше нови и нови несправедливо осъдени затворници. Когато тръгнаха слуховете, че идва в Ейда, за да го направи за пореден път, настана истински медиен цирк. Всякакви

новинарски агенции не спираха да се обаждат на Марк Барет, съдия Ландрит, Бил Питърсън, „Проект Невинност“, близките на Картър и всички останали играчи. Вълнението нарастваше.

Дали Рон Уилямсън и Денис Фриц наистина щяха да бъдат обявени за свободни хора в четвъртък?

Денис Фриц не беше чул за резултатите от анализа на космите. Във вторник, на 13 април, той седеше в килията си. Отнякъде се появи един надзирател и излая:

— Събирай си боклуците. Тръгваш си.

Денис знаеше, че се връща в Ейда — може би дори за да го освободят. Той бързо си опакова багажа, сбогува се с неколцина приятели и последва надзирателя. Пред колата, която трябваше да го закара до Ейда, го чакаше старият му познат Джон Крисчън от окръжния затвор в Понтоток.

След дванайсет години в ареста и затвора Денис се беше научил да цени личното си пространство и свободата и да се наслаждава на малките неща — хоризонт, гора, цветя. Пролетта беше навсякъде и докато пътуваше към Ейда, той се усмихваше, загледан през прозореца във фермите, хълмовете и полята.

Мислите му кръжаха безцелно. Все още не знаеше за последните резултати от лабораторията, така че не беше сигурен защо го връщат в Ейда. Имаше шанс да го освободят, но имаше и шанс някакъв провал в последния момент да забави нещата. Още преди дванайсет години едва не го бяха освободили на предварителното заседание, косато съдия Милър беше открил колко несигурни са доказателствата на обвинението. Тогава ченгетата и Питърсън бяха извадили Джеймс Харджо и Денис беше влязъл в съда, а после и в затвора.

Той си помисли за Елизабет. Колко прекрасно ще е да я види и прегърне. Нямаше търпение да се махне от Оклахома.

После отново го обзе страх. Беше на една крачка от свободата, но все още беше с белезници и отиваше към затвора.

Чакаха го Ан Кели и един фотограф. Той се усмихна на входа. Нямаше търпение да се обърне към репортерката.

— Делото изобщо не биваше да влиза в съда — заяви той. — Доказателствата срещу мен бяха недостатъчни и ако полицаите бяха

разследвали както трябва всички заподозрени, това никога нямаше да се случи.

После обясни и несъвършенствата на системата за защита на социално слаби подсъдими.

— Когато нямаш пари да се защитаваш сам, зависиш единствено от съдебната система. А след като веднъж влезеш в системата, става почти невъзможно да се измъкнеш, дори да си невинен.

Денис прекара нощта мълчаливо в старата си килия, мечтаейки за свободата.

На следващия ден, 14 април, спокойствието в затвора неочаквано беше нарушено, защото докараха Рон Уилямсън от Винита — окован в белезници и широко ухилен към обективите. Говореше се, че ще ги освободят още на следващия ден. Двамата бяха привлекли вниманието на цялата национална преса.

Рон и Денис не се бяха виждали от единайсет години. И двамата си бяха писали само по веднъж, но когато се събраха, се прегърнаха, засмяха се и се опитаха да си обяснят къде са попаднали и какво изобщо се случва с тях. Пристигнаха и адвокатите им. Разговаряха с тях повече от час. Екип на предаването на Ен Би Си „Дейтлайн“ също беше там и снимаше всичко. Заедно с Бари Шек беше пристигнал Джим Дуайър, репортер от „Ню Йорк Дейли Нюз“.

Всички бяха събрани в малката стая за разпити в източния край на затвора, с изглед към съдебната сграда. В един момент Рон се протегна, легна на пода, погледна през стъклото на вратата и отпусна глава върху ръцете си. След малко някой го попита:

— Ей, Рон, какво правиш?

— Чакам Питърсън — отговори той.

Ливадата пред съдебната зала гъмжеше от репортери и камери. Една от тях улови Бил Питърсън, който се съгласи да даде интервю. Рон забеляза прокурора пред съда и се провикна:

— Ей, разбойник дебел! Победихме те, Питърсън!

Майката и дъщерята на Денис го изненадаха с посещението си в затвора. Въпреки че двамата с Елизабет си пишеха редовно и тя му беше изпращала много снимки, той пак се развълнува неимоверно. Елизабет беше красива, елегантна млада жена на двайсет и пет години и той се разплака неудържимо, когато я прегърна.

В съда този следобед се проляха много радостни сълзи.

Рон и Денис бяха настанени в отделни килии да не би случайно да започнат да убиват отново.

Шериф Глейс обясни:

— Ще ги държа разделени. Просто не ми се струва правилно да затворя двама осъдени за убийство в една и съща килия. Докато съдията не каже друго, те са си точно такива.

Килиите им бяха една до друга, така че можеха да разговарят. Съкилийникът на Денис имаше телевизорче и чу по новините, че ще ги пуснат още на следващия ден. Денис предаде това на Рон.

Не беше никаква изненада, че Тери Холанд пак е в затвора — поредният престой зад решетките от дългата й кариера на дребен престъпник. Рон поговори с нея, но не си казаха нищо чак толкова неприятно. С напредването на вечерта той се върна към старите си навици. Започна да крещи за свободата си и за несправедливостта срещу него, да подвиква мръсотии на затворничките и да си говори на висок глас с Господ.

15

Новината за оправдаването на Рон Уилямсън и Денис Фриц привлече вниманието на цялата страна към Ейда. Още призори на 15 април съдебната зала беше обсадена от микробуси на новинарски емисии, подвижни телевизионни станции, фотографи, оператори и репортери. Хората от града също се събраха наоколо в любопитно очакване. За местата в съдебната зала имаше толкова много кандидати, че съдия Ландрит се видя принуден да разиграе истинска лотария за репортерите.

Пред затвора чакаха множество камери и когато двамата подсъдими излязоха оттам, репортерите веднага ги обградиха. Рон беше облечен със сако и вратовръзка, бяла риза и спортни панталони, които Анет му беше купила в последния момент. Обувките му бяха тесни и му убиваха. Майката на Денис също му беше купила нов костюм, но той беше предпочел обикновените стари дрехи, с които му позволяваха да ходи през последните години в затвора. Те бързо се отправиха към съда — с белезници, но усмихнати и дружелюбни към репортерите.

Анет и Рене пристигнаха рано и заеха обичайните си места — на първия ред, зад масата на защитата. Държаха се за ръце, молеха се, плачеха и дори успяха да се засмеят няколко пъти. Беше рано да празнуват. С тях бяха децата им, роднини и приятели. Уанда и Елизабет Фриц седяха наблизо, като също се държаха за ръце и не спираха да си шепнат развълнувано.

Съдебната зала се напълни. От другата страна на пътеката седяха близките на Картър — пристигнали за поредната доза мъчение, докато прокуратурата продължаваше да прави тромави и явно неуспешни опити да разкрие извършителя на убийството на дъщеря им и да го накаже. От смъртта на Деби бяха минали цели седемнайсет години, а първите двама души, осъдени за престъплението, щяха да излязат на свобода.

Местата в залата скоро се заеха и хората започнаха да се подреждат прави покрай стените. Съдия Ландрит беше допуснал камери, но накара фотографите и репортерите да се натъпчат в ложата на съдебните заседатели. Донесоха им сгъваеми столове. Навсякъде имаше полицаи и шерифи. Бяха въведени строги мерки за сигурност. Имаше няколко анонимни телефонни обаждания със заплахи срещу Рон и Денис. Залата беше претъпкана и във въздуха витаеше напрежение.

Бяха дошли много служители на реда, но Денис Смит Гари Роджърс не се виждаха никъде.

Пристигнаха и адвокатите — Марк, Сара и Бари Шек за обвиняемите; Бил Питърсън, Нанси Шу и Крис Рос за обвинението. Размениха си усмивки и ръкостискания. Обвинението „подкрепяше“ искането за оттегляне на обвиненията, за да пуснат момчетата на свобода. Подемаха общо усилие да поправят допуснатата грешка — рядко срещан пример, в който всички работят заедно в съдбовния час да възстановят справедливостта. Като едно голямо, щастливо семейство. Всички заслужаваха поздравления и трябваше да се гордеят със системата, която действаше толкова прекрасно.

Доведоха Рон и Денис и за последен път им свалиха белезниците. Те седнаха зад адвокатите, на няколко крачки от близките си. Рон гледаше право пред себе си и не забелязваше почти нищо. Денис се обърна към тълпата и видя много мрачни, строги лица. Повечето присъстващи не изглеждаха особено радостни от перспективата за освобождаването им.

Съдия Ландрит зае мястото си, поздрави всички и веднага премина по същество. Помоли Питърсън да призове първия си свидетел. Мери Лонг, която вече беше шеф на ДНК отдела в щатската лаборатория, зае свидетелското място и започна да разказва за проведените тестове. Изброи различните лаборатории, в които бяха анализирани космите и сперматозоидите от местопрестъплението и пробите от заподозрените.

Рон и Денис започнаха да се потят. Мислеха си, че заседанието ще продължи само няколко минути, колкото да се оттеглят обвиненията и да ги пуснат да си ходят. Но времето напредваше и те се разтревожиха. Рон започна да се върти и да мърмори. Какво ставаше тук? Сара Бонел му написа бележка, че всичко е наред.

Денис беше на ръба на нервната криза. Накъде отиваха свидетелските показания? Дали нямаше да има нови изненади? Досега всяко негово влизане в съдебната зала се беше превръщало в кошмар. Всеки път го обземаха мъчителни спомени за лъжесвидетели, съдебни заседатели с каменни лица и Питърсън, който настоява за смъртно наказание. За втори път Денис допусна грешката да се озърне и отново не видя много поддръжници в залата.

В този момент Мери Лонг премина към най-важното. Бяха анализирани седемнайсет косъма, открити на местопрестъплението — тринайсет пубисни и четири от главата. Десет от тях бяха открити по леглото или чаршафите. Два бяха от разкъсаните бикини, три от кърпата в устата на жертвата и два от пода под тялото й.

Само в четири случая бяха успели да възстановят ДНК профил от космите. Два бяха на Деби, нямаше нито един от Рон или Денис. Нито един.

След това Лонг свидетелства, че пробите от сперма, взети от чаршафите, скъсаните бикини и жертвата са били проверени по-рано и, разбира се, те също изключваха Рон и Денис.

С това свидетелските й показания завършиха.

През 1988 г. Мелвин Хет свидетелства, че от седемнайсетте косъма, тринайсет имат сходна структура под микроскопа с космите на Денис, а четири — с тези на Рон. Дори се говореше за „съвпадение“. В последния си трети доклад, подаден след началото на процеса срещу Денис, Хет беше изключил възможността някой от космите да е от Глен Гор. Показанията му като експерт бяха единственото достоверно доказателство, представено от обвинението срещу Рон и Денис и изиграло твърде важна роля за осъждането им.

ДНК тестовете разкриха, че един косъм, открит под тялото, и друг в чаршафите са оставени от Глен Гор. Бяха анализирани и сперматозоидите, взети от вагината на жертвата по време на аутопсията. Източникът им също беше Глен Гор.

Съдия Ландрит знаеше тези факти, но не ги беше разкрил преди началото на заседанието. С негово разрешение Бил Питърсън ги съобщи на шокираната публика в залата.

Питърсън заяви:

— Господин съдия, наказателното правораздаване преживява много труден момент. Убийството бе извършено през 1982 година и заподозрените бяха осъдени през 1988 година. Тогава пред съдебните заседатели бяха представени доказателства, които смятахме за неоспорими, и беше произнесена присъда срещу Денис Фриц и Рон Уилямсън.

Без да припомни какви точно са били тези доказателства, Питърсън продължи с признанието, че резултатите от ДНК тестовете противоречат на голяма част от нещата, в които е бил убеден тогава. С веществените доказателства, с които разполагаше сега, той не можеше да обвини двамата подсъдими. Затова помоли искането за оттегляне на обвинението да бъде удовлетворено и си седна.

Питърсън не спомена нищо за утеха, съжаление, признаване на грешката или извинение.

Рон и Денис очакваха поне да им се извинят. Дванайсет години от живота им бяха откраднати поради некадърност, човешки грешки и арогантност. Несправедливостта, извършена срещу тях, можеше лесно да бъде избягната, и държавата им дължеше поне едно извинение.

Но то никога нямаше да дойде; отвори се рана, която никога нямаше да зарасне.

Съдия Ландрит направи няколко общи коментара за несправедливостта на случилото се и помоли Рон и Денис да се изправят. После обяви, че всички обвинения срещу тях се оттеглят. Бяха свободни. Можеха да си вървят. Някои от зрителите аплодираха бурно; повечето не бяха в настроение да празнуват. Анет и Рене прегърнаха децата и близките си и пак се разплакаха.

Рон скочи от масата на защитата, изтича покрай мястото на съдебните заседатели, изхвърча от една странична врата и се озова на стълбището пред съдебната зала, където спря и пое дълбоко чистия въздух. После запали цигара — първата от милионите, които щеше да изпуши като свободен човек — и триумфално я размаха към един фотограф. Снимката излезе в десетки различни вестници.

След няколко минути Рон се върна. Заобиколени от семействата и адвокатите си, той и Денис позираха пред обективите. После трябваше да отговарят на въпросите на цяла тълпа репортери. Марк Барет се беше обадил на Грег Уилхойт и го беше помолил да дойде в

Оклахома за големия ден. Когато Рон го видя, двамата се прегърнаха като братя.

— Как се чувствате, мистър Уилямсън? — попита един репортер.

— За кое? — озъби се Рон. — Честно казано, много ме болят краката. Тези обувки ужасно ми убиват.

Въпросите продължиха почти цял час, въпреки че за по-късно беше планирана пресконференция.

Пеги Стилуел беше изведена от съдебната зала от дъщерите и сестрите си. Беше изпаднала в шок; семейството й не беше предупредено за новината за Глен Гор. Пак се бяха върнали на местопрестъплението и щяха да чакат нов процес, за да бъде раздадено правосъдие. Освен това бяха объркани; повечето от тях все още вярваха, че Фриц и Уилямсън са виновни. Какъв беше сега този Глен Гор?

Най-сетне Рон и Денис излязоха навън, а всяка крачка беше документирана за поколенията. Тълпата ги последва през входа и по стълбите. Двамата спряха за миг на изхода — вече като свободни хора — и постояха на студа под слънчевите лъчи.

Бяха свободни и обвиненията срещу тях бяха оттеглени, но никой не им предложи извинение, обяснение или дори един цент обезщетение — нищичко. Никаква помощ отникъде.

Беше време за обяд. Любимото място на Рон беше „Бобс Барбекю“, на север от града. Анет се обади и запази няколко маси; щяха да им трябват повече места, защото антуражът им нарастваше с всяка минута.

Въпреки че му бяха останали само няколко зъба и макар че при други обстоятелства щеше да му бъде трудно да се нахрани пред толкова много обективи, Рон погълна цяла чиния свински ребра и поиска още. Никога не си беше падал по яденето, но си падаше по вниманието. Беше внимателен с всички, благодари на непознатите, които дойдоха да го поздравят, прегърна онези, които поискаха да го прегърнат, и си поговори с всеки репортер, който имаше въпроси към него.

Двамата с Денис не спираха да се усмихват, дори с пълна уста.

Предишния ден Джим Дуайър, репортер от „Ню Йорк Дейли Нюз“, заедно с Александра Пелози от предаването „Дейтлайн“ на Ен Би Си отидоха до Пърсел, за да открият Глен Гор и да му зададат няколко въпроса. Гор знаеше, че нещата в Ейда напредват и той бързо се превръща в основен заподозрян на обвинението. Колкото и да е учудващо, надзирателите в неговия затвор не знаеха нищо.

Гор чу, че го търсят някакви непознати, и предположи, че са адвокати или служители на органите на реда. По правило отбягваше такива хора. Около обяд той напусна работното си място — чистеше канавки в Пърсел — и избяга. Вървя няколко километра през някаква гора, после случайно излезе на магистралата и тръгна на стоп към Ейда.

Когато Рон и Денис чуха за бягството на Гор, те избухнаха в смях. Значи наистина беше виновен.

След продължителен обяд Фриц, Уилямсън и компания отидоха в ловната хижа в Уинтърсмит Парк в Ейда, където щеше да се проведе пресконференцията. Рон и Денис седнаха заедно с адвокатите си зад една дълга маса и се обърнаха към камерите. Шек разказа за „Проект Невинност“ и мисията му да освобождава хора, които са осъдени несправедливо. Репортерите попитаха Марк Барет как е възможно изобщо да се допусне такава грешка и той с подробности разказа за пропуските на обвинението — петгодишното закъснение, немарливата и съмнителна полицейска работа, доносниците и псевдонаучните заключения. И все пак повечето въпроси бяха отправени към двамата бивши затворници. Денис каза, че възнамерява да напусне Оклахома, да се върне в Канзас Сити и да прекарва възможно най-много време с дъщеря си Елизабет, докато реши какво да прави с живота си. Рон нямаше други планове, освен да се махне от Ейда.

Към тях се присъединиха Грег Уилхойт и Тим Дърам — друг несправедливо осъден затворник от Тълса, който впоследствие бе оправдан. Тим беше прекарал четири години зад решетките, излежавайки присъда за изнасилване, което не беше извършил, преди „Проект Невинност“ да го освободи с помощта на ДНК тестове.

В същото време Джим Пейн, Вики Хилдебранд и Гоил Суърд от федералния съд в Мъскоуги мълчаливо ликуваха. Не празнуваха — все пак работата им по случая „Уилямсън“ беше приключила преди четири

години, а те бяха затънали до гуша в други процеси, — но спряха за момент, за да се поздравят. Дълго преди ДНК теста да заличи всички съмнения, те бяха открили истината по стария начин — с мислене и упорита работа — и така бяха спасили живота на един невинен човек.

Съдия Сий също не се отдаде на самодоволство. Беше приятно да получи потвърждение на правотата си, но вече беше зает с други дела. Просто си беше свършил работата, и толкова. И въпреки че всички други съдии по веригата се бяха провалили с Рон Уилямсън, Франк Сий познаваше системата и разбираше несъвършенствата й. Истината често се откриваше трудно, но той искаше да я намери и знаеше къде да я търси.

Марк Барет беше помолил Анет да намери място за пресконференцията и за нещо като малко празненство, за да приветстват Рон и Денис с „добре дошли“. Тя веднага се сети за подходяща зала в нейната църква, където беше отраснал Рони. Тя свиреше на пиано и орган там от четирийсет години.

Анет позвъни на пастора си, за да поиска разрешение да използва залата за празненства и да уреди подробностите. Той се поколеба малко и накрая отвърна, че ще трябва да се допита до настоятелите. Анет усети, че ще има проблеми, и лично отиде до църквата. Пасторът обясни, че се е обадил на всички и по тяхно мнение, както и според него църквата не е подходяща за такова събитие. Анет остана поразена и попита за причината.

Може да има изблици на насилие, обясни той. Вече се говорело за заплахи срещу Рон и Денис и нещата лесно можели да излязат извън контрол. Повечето хора в града не приветствали новината за освобождаването на осъдените. В семейство Картър имало няколко сурови мъже и… просто можело да се стигне до проблеми.

— Но тази църква се моли за Рони от дванайсет години — напомни му тя.

— Да, наистина, и това ще продължи. Но много хора продължават да смятат, че той е виновен. Въпросът е твърде спорен. Това може да навреди на църквата. Отговорът е „не“.

Анет се разплака. Пасторът се опита да я утеши, но тя го отблъсна и побягна навън.

После се обади на Рене. Само след няколко минути Гари Симънс пое към Ейда, която беше на три часа път с кола от къщата им близо до Далас. Гари отиде право в църквата и се срещна с пастора, но той не промени решението си. Спориха дълго, без да стигнат до решение. Църквата не отстъпваше; просто имаше твърде голям риск.

— Рон ще дойде в неделя сутринта — каза Гари. — Ще го поздравиш ли?

— Не — отвърна пасторът.

* * *

И така, празненството продължи в къщата на Анет, където сервираха вечеря и дойдоха много приятели. След като измиха чиниите, всички се събраха в хола и запяха вкупом религиозни химни, както се правеше едно време. Бари Шек, евреин от Ню Йорк, за пръв път чуваше такава музика, но храбро се опита да се присъедини към пеенето. Марк Барет също беше там; моментът беше важен за него, той беше изпълнен с гордост и не искаше да си тръгва. Сара Бонел, Джанет Чесли, Ким Маркс — всички пяха в хор. Там бяха и Грег Уилхойт, и сестра му Нанси. Семейство Фриц — Денис, Елизабет и Уанда — също седнаха при останалите, за да попеят.

— Онази вечер всички дойдоха на празненството в къщата на Анет — разказваше после Рене. — Имаше много ядене, много песни и смях. Анет свири на пиано, Рони свири на китара, а всички останали пеехме. Всички пляскаха с ръце и се забавляваха. В десет часа вечерта настъпи тишина, защото пуснахме новините по телевизията. Всички се събрахме в хола, рамо до рамо, и зачакахме да чуем новината, за която жадувахме от толкова много години — как ще кажат на целия град, че малкото ми братче Роналд Кийт Уилямсън не само е на свобода, но е невинен! И въпреки че бяхме толкова радостни и изпитвахме такова облекчение, по очите на Рони се виждаше, че е изтормозен от толкова години мъчения и болести в затвора.

След новините по телевизията празненството продължи. Когато приключи, Марк Барет, Бари Шек и някои от гостите си тръгнаха. Следващият ден щеше да бъде дълъг.

По-късно вечерта обаче телефонът звънна и Анет вдигна. Беше непознат глас, който обяви, че Ку-Клукс-Клан е пристигнал в града и търси Рони. Този ден беше плъзнал слухът, че някой от семейство Картър е обявил цена за главите на Рон и Денис, а Ку-Клукс-Клан вече беше в бизнеса с поръчкови убийства. Кланът продължаваше да действа от време на време в югоизточната част на щата Оклахома, но от цели десетилетия не ги бяха подозирали в убийство. Обикновено не посягаха на бели хора, но наоколо просто нямаше друга организирана групировка, която да е в състояние да се справи с тази задача.

Въпреки всичко обаждането беше смразяващо и Анет шепнешком го повтори на Рене и Гари. Решиха да приемат заплахата на сериозно, но да се опитат да я скрият от Рони.

— Най-щастливата вечер през живота ни бързо се превърна в най-страшната — спомняше си после Рене. — Решихме да се обадим в полицията в Ейда. Оттам казаха, че няма да ни изпратят никого и не могат да ни помогнат, освен ако наистина не се случи нещо. Как можехме да сме такива наивници, че да се надяваме на помощ от тях? Паникьосахме се, обиколихме цялата къща, пуснахме щорите, заключихме прозорците и вратите. Стана ясно, че никой няма да може да заспи, защото нервите ни бяха опънати до крайност. Зет ми се тревожеше за жена си и бебето, които неволно бяха попаднали в такава опасност. Събрахме се, започнахме да се молим и помолихме Господ да ни успокои и да изпрати ангели, които да обградят къщата ни и да ни пазят. И всички преживяхме нощта. Господ отново чу молитвите ни. Сега, като се връщам назад, ми се струва едва ли не смешно, че първата ни мисъл е била да се обадим в полицията в Ейда.

Ан Кели от вечерния вестник в Ейда цял ден отразяваше събитията. Вечерта й се обади Крис Рос, заместникът на окръжния прокурор, и протестира, че вестникът очерня прокуратурата и полицията.

Никой не споменавал тяхната версия на събитията.

* * *

Рано на следващата сутрин — първият им цял ден като свободни хора — Рон, Денис и адвокатите им Марк Барет и Бари Шек отидоха до хотел „Холидей Ин“, където ги чакаше екип на Ен Би Си. Участваха на живо в предаването „Днес“ с водещ Мат Лодър.

Историята набираше скорост и повечето репортери останаха в Ейда, за да издирят всички дори бегло замесени в случая и да ги интервюират. Бягството на Гор беше чудесно допълнение към основната тема.

Двамата оправдани, близките и адвокатите им заминаха за Норман. В офиса на Службата за правна защита на социално слаби граждани ги очакваше още едно празненство. Рон благодари на хората, които бяха работили толкова упорито, за да го защитят и в крайна сметка да го освободят. След това заминаха за Оклахома Сити, където трябваше да участват в още две телевизионни предавания.

Адвокатите Шек и Барет се опитваха да уредят среща с губернатора и законодателните органи, за да лобират в полза на промяна на законите, която да улесни използването на ДНК тестове и да осигури някакво обезщетение на несправедливо осъдените хора. Групата пристигна в столицата на щата, за да стисне ръцете на няколко души, да извие ръцете на други и да участва в поредната пресконференция. Моментът беше удачно избран, защото всички национални медии ги следваха по петите. Губернаторът беше твърде зает да дойде лично, но изпрати един от доверените си помощници — пълен с идеи младеж, на когото му хрумна да организира среща на Рон и Денис с членовете на апелативния съд на щата Оклахома. Не беше ясно какво точно се очаква от тази среща — освен двете страни да изразят ненавист една към друга. Но беше петък следобед и съдиите също се оказаха твърде заети. Само една съдийка се показа от кабинета си, за да ги поздрави. Беше безвредна, защото не беше работила в апелативния съд, когато бяха отхвърлили искането за обжалване на Фриц и Уилямсън.

Бари Шек се върна в Ню Йорк. Марк остана в родния си град Норман, а Сара се прибра в Пърсел. Настъпи кратко затишие, защото всички имаха нужда от почивка. Денис и майка му останаха в Оклахома Сити, в дома на Елизабет.

Докато Анет го караше към Ейда, Рон реши за разнообразие да се повози на предната седалка. Без белезници. Без затворнически раета.

Без въоръжени шерифи в колата. Очите му жадно поглъщаха гледката, фермите, петролните сонди и заобленитe хълмове на Югоизточна Оклахома.

Нямаше търпение да се махне оттук.

— Все едно трябваше пак да се запознаваме, толкова дълго беше липсвал от живота ни — разказваше след това Рене. — Денят след освобождаването му беше чудесен. Помолихме го да има търпение, защото искахме да узнаем толкова много неща. Любопитствахме как живеят осъдените на смърт. Той беше много мил и няколко часа отговаря на въпросите ни, без да му омръзне. Аз попитах: „От какво са тези белези по ръцете ти?“ А той отговори: „Бях толкова депресиран, че седях и сам се режех.“ Питахме го за килията, за храната и прочие. След куп въпроси той най-сетне ни погледна и каза: „Предпочитам повече да не мисля за това. Хайде да говорим за нещо друго.“ И ние се съгласихме. Той седеше на двора, пееше и свиреше на китарата си. Понякога го чувахме в къщата и едва не се разплаквахме, защото бяхме отвикнали да е с нас и изведнъж осъзнахме какво е преживял. Той отиваше до хладилника, отваряше вратата и просто гледаше вътре, докато реши какво да си вземе. Беше като зашеметен от количеството храна и че може да яде каквото си иска. Стоеше до прозореца в кухнята и се чудеше какви хубави коли караме. Дори не бе чувал за някои марки. Един ден, докато обикаляхме с колата, обясни колко е различно да виждаш не затворници, а обикновени хора, които си вървят по улицата и всеки си гледа работата.

Рон нямаше търпение да се върне в църквата. Анет не му беше разказала за инцидента с пастора и никога нямаше да го направи. Марк Барет и Сара Бонел бяха поканени, защото Рон искаше да бъдат до него в този ден. Семейство Уилямсън пристигна в църквата в неделя сутринта и се настани на първия ред. Както винаги Анет седна на органа и когато започна да свири първия бурен химн, Рон скочи на крака, започна да пляска, да пее и да се смее.

Преливаше от радост и щастие.

В обръщението си пасторът не спомена за завръщането на Рон, но в сутрешната молитва все пак каза, че Бог обича всички, дори Рони.

Анет и Рене закипяха от гняв.

Петдесятната служба не е за плахите и кротките и докато музиката се усилваше, хорът започваше да подскача на мястото си и паството да се разгорещява, неколцина от присъстващите отидоха до Рон, за да го прегърнат и да го приветстват с добре дошъл. Твърде малко обаче. Останалите добри християни гледаха сурово убиеца, който се бе появил сред тях.

След тази неделя Анет никога повече не се върна в църквата.

В неделното издание на местния вестник на първа страница излезе статия със заглавие „Прокурор защитава работата си във важно дело“. Имаше достолепна снимка на Бил Питърсън в съдебната зала, на подиума, произнасящ разгорещена реч.

По очевидни причини той не беше особено щастлив след оттеглянето на обвиненията и се чувстваше длъжен да сподели чувствата си с гражданите на Ейда. Никой не беше споменал за неговата роля в оправдаването на Рон и Денис и дългата статия, отново подписана от Ан Кели, документираше гневния изблик на един победен прокурор, който по-скоро трябваше да избягва репортерите. Статията започваше по следния начин:

Прокурорът Бил Питърсън твърди, че адвокатите на Денис Фриц и Рон Уилямсън неправилно си присвояват всички заслуги за ДНК тестовете, които освободиха клиентите им от затвора.

И тъй като Ан Кели му беше оставила достатъчно място, за да се изложи както трябва, Питърсън с подробности припомняше историята на ДНК тестовете в разследването на убийството на Картър. Не беше пропуснал нито една възможност да се заяде на дребно с Марк Барет и Бари Шек, като в същото време не спираше да се потупва по рамото. Всъщност идеята за ДНК тестовете била негова!

Питърсън успяваше да заобиколи очевидното. Нито веднъж не признаваше, че всъщност е поискал ДНК тестове, за да закове последните пирони в ковчезите на Рон и Денис. Беше толкова сигурен във вината им, че нямаше нищо против да ги проверяват колкото искат. Но сега, когато резултатите бяха наклонили везните в другата посока, той настояваше да му се признае колко справедлив е бил.

Освен че се заяждаше със защитата в продължение на цели абзаци, Питърсън подхвърляше и неясни, злокобни намеци за други заподозрени и още веществени доказателства. Статията продължаваше:

Питърсън заяви, че ако бъдат открити нови улики, които да свържат Фриц и Уилямсън с убийството на Картър, законът не забранява те да бъдат съдени отново.

Прокурорът съобщи още, че разследването на убийството на Картър продължава и Глен Гор не е единственият заподозрян.

Статията завършваше с две отвратителни изказвания на Питърсън. Първото гласеше:

Не сгреших през 1988 г., когато ги обвиних. А сега, когато разполагам с нови доказателства, направих единственото юридически, морално и етично правилно нещо — да оттегля обвиненията.

Разбира се, Питърсън не споменаваше, че моралното и етично съгласие с искането за оттегляне на обвиненията идва почти пет години, след като Рон едва не беше екзекутиран, и четири години, след като Питърсън публично бе атакувал съдия Сий, защото беше постановил нов процес. Заставайки на високо моралната си позиция в последния възможен момент, Питърсън неумело се опитваше да убеди широката публика, че дванайсетте години, които Рон и Денис бяха прекарали зад решетките като невинни хора, не бива да се броят.

Но най-отвратителната част от историята беше следващият му цитат. Той беше отпечатан с големи букви в средата на първа страница. Питърсън беше казал:

Никога не съм употфебявал думата „невинни“ по отношение на Уилямсън и Фриц. Невинността им не е доказана. Просто не мога да ги изправя пред съда с доказателствата, с които разполагам в момента.

След едва четири дни на свобода Рон и Денис все още бяха в нестабилно емоционално състояние и статията ги изпълни с ужас. Защо Питърсън искаше да ги съди пак? Веднъж беше успял да ги

изпрати в затвора без никакви доказателства и те изобщо не се съмняваха, че ще го направи отново, ако поиска.

Нямаше значение дали има нови, стари или никакви доказателства. Току-що бяха излезли след дванайсет години зад решетките, без да са убили никого. В окръг Понтоток доказателствата не бяха решаващ фактор.

Статията вбеси Марк Барет и Бари Шек и двамата нахвърляха чернови на опровержения, които искаха да изпратят във вестника. Но и двамата мъдро решиха да изчакат и след няколко дни установиха, че почти никой не е обърнал внимание на писанията на Питърсън.

В неделя следобед Рон, Денис и приятелите им отидоха до Норман по молба на Марк Барет. По една щастлива случайност точно на този ден „Амнести Интърнашънъл“ провеждаше годишния си рок концерт на открито, с приходите от който финансираше дейността си. Пред една лятна сцена се беше събрала прилична тълпа. Времето беше топло и слънчево.

Между отделните парчета Марк Барет държа реч, после представи Рон, Денис, Грег и Тим Дърам. Всеки от тях говори по няколко минути, за да сподели преживяванията си. Въпреки че бяха притеснени и не бяха свикнали да се обръщат към многобройна публика, бившите затворници успяха да се стегнат и да говорят от сърце. Публиката ги прие много добре.

Бяха четирима обикновени бели мъже от добри семейства, сдъвкани и смазани от системата и хвърлени зад решетките за общо трийсет и три години. Посланието им беше ясно: докато системата не бъде променена, това може да се случи на всекиго.

След обръщенията си те останаха до сцената, за да послушат музиката, да хапнат сладолед, да се порадват на слънцето и свободата. Отнякъде се появи Брус Либа, за да прегърне стария си приятел. Брус не беше ходил на делото срещу Рони, нито му беше писал в затвора. Чувстваше се виновен за това и искрено се извини на най-добрия си приятел от гимназията. Рон бързо му прости.

Беше готов да прости на всекиго. Опияняващото ухание на свободата заличаваше всички стари болки и фантазии за отмъщение. Въпреки че в продължение на дванайсет години беше мечтал как ще

осъди виновните, вече беше забравил за това. Не искаше отново да се връща към старите кошмари.

Медиите ненаситно поглъщаха всяка тяхна дума. Рон особено винаги беше в светлината на прожекторите. Тъй като беше бял мъж, от град на бели хора и беше малтретиран от бели полицаи, обвинен от бял прокурор и осъден от бели съдебни заседатели, той се превърна в търсен обект за интервюта и репортажи. Такива неща се случвала често с бедните и хората от малцинствата, но не и с героите от малкия град.

Обещаващата му бейзболна кариера, грозното пропадане в бездната на лудостта, отделението на смъртниците, разминаването на косъм с екзекуцията, некадърните ченгета, които не виждаха очевидния убиец — историята беше богата на сюжети.

Марк Барет получаваше молби за интервюта от цял свят.

След като се кри шест дни в гората, Глен Гор се предаде. Свърза се с един адвокат от Ейда, който се обади в затвора и уреди всичко необходимо. Докато се готвеше да се предаде, Глен Гор специално посочи, че не иска с неговия случай да се занимават прокурорите в Ейда.

Нямаше за какво да се тревожи. Некадърниците от прокуратурата в Ейда също не горяха от желание да докарат Гор в града за нов процес. Трябваше им време, за да излекуват нараненото си самочувствие. Питърсън и полицаите се криеха зад официалната си позиция, че разследването е започнало отново, че отбелязват нови и нови успехи и нямат търпение да заловят убиеца или убийците. Гор беше само една пешка в тази игра.

Прокурорът и полицията никога нямаше да си признаят, че са сбъркали. Бяха се вкопчили като удавници за сламка в безнадеждното убеждение, че са прави. Може би един ден някой друг наркоман щеше да влезе със залитане в полицейското управление и да направи самопризнания или пък да посочи Рон и Денис. Може би щеше да се намери някой друг опитен доносник. Може би ченгетата щяха да успеят да изтръгнат друго самопризнание за нещо, което някой свидетел или заподозрян е сънувал.

Все пак живееха в Ейда. Добрият полицай можеше да открие какви ли не доказателства.

Рон и Денис съвсем не бяха изключени от сметките им.

16

Всекидневните ритуали на стадиона на „Янкис“ малко се променят, когато отборът е извън града. В отсъствието на публика и камери, когато не се очаква игрището да е в идеално състояние за мача, старата машина се задвижва по-бавно, така че общите работници с бежови шорти и сиви тениски излизат на игрището едва в късната сутрин. Грантли, главният косач, работи бавно и спокойно с голяма, подобна на паяк машина „Торо“, докато Томи, специалистът по настилката, изравнява и утъпква полето на батъра. Дан бута една по-малка косачка през гъстата ниска трева покрай линията на първа база. Около външния край на полето няколко пръскачки се задействат на равни интервали. Един екскурзовод е спрял с групичка туристи зад трета база и сочи нещо в далечината, зад електронното табло на стадиона.

Петдесет и седемте хиляди места са празни. Шумовете меко отекват в пустотата — приглушеното ръмжене на двигателя на косачката, смехът на някой от работниците, далечното съскане от водния маркуч, с който мият седалките в ложите, ревът на влака, който минава покрай стадиона, ударите на чук някъде край ложата за журналистите. За хората, които поддържат стадиона, превърнал се в легенда още от времето на Бейб Рут, подобни дни са особено сладки, защото представляват своеобразна почивка между миналото величие на „Янкис“ и очакваните нови успехи.

Рон Уилямсън пристигна с двайсет и пет годишно закъснение. Надигна се от пейката на играчите и стъпи на кафявата сгурия, с която беше обградено игрището. Спря, за да усети гигантските размери на стадиона и да попие атмосферата на най-голямото светилище на бейзбола. Беше лазурен пролетен ден. Въздухът беше прозрачен, слънцето беше високо в небето, а тревата беше толкова равна и зелена, че приличаше на скъп килим. Слънчевите лъчи топлеха бледата кожа на Рон. Уханието на току-що окосена трева му напомняше за други игрища, други мачове, стари мечти.

Носеше бейзболна шапка на „Янкис“, сувенир от магазина на стадиона. И тъй като в момента беше звезда и беше пристигнал в Ню Йорк за интервю с Даян Сойър в „Добро утро, Америка“, беше облечен с новия си тъмносин блейзър, който Анет набързо му беше купила за съда преди две седмици, с единствената си вратовръзка и спортни панталони. Само обувките му не бяха същите. Не се интересуваше от дрехи. Макар че в миналото работеше в магазин за мъжка конфекция и винаги имаше мнение за облеклото на останалите, това вече нямаше значение за него. След дванайсет години със затворнически дрехи едва ли можеше да е по-различно.

Изпод бейзболната шапка се подаваше късо подстригана светлосива коса, гъста и разрешена. Рон беше на четирийсет и шест години, но изглеждаше много по-възрастен. Той оправи шапката си и стъпи на тревата. Беше висок 1,85 метра и въпреки че тялото му носеше следите от двайсет години арести и затвори, все още си личеше, че някога е бил голям спортист. Прекоси игрището, спря на възвишението на питчера и вдигна очи към безкрайните редове от яркосини седалки. Леко стъпи на гумата и поклати глава. Точно от това място беше хвърлял Дон Ларсън. Уайти Форд, един от неговите идоли, също беше влязъл в бейзболната история тук. Рон погледна през лявото си рамо, към десния филд, където оградата изглеждаше по-близо. Роджър Марис толкова често я беше прехвърлял. И през центъра на игрището, отвъд оградата, зад която бяха паметниците на най-великите играчи.

И Мики беше там.

Марк Барет също беше на игрището, издокаран с бейзболна шапка, и се питаше за какво мисли неговият клиент. Бяха пуснали един човек от затвора, където беше прекарал дванайсет години за нищо, и никой не му се беше извинил, защото никой нямаше доблестта да признае, че е сгрешил. Никой не се беше сбогувал с него — бяха му казали просто да се маха по най-бързия начин, без да вдига шум. Нямаше обезщетение, посещение при психолог или дори писмо от губернатора или някой друг представител на властта. Две седмици по-късно Рон вече беше в центъра на истинска медийна буря, всички искаха да се докоснат до него в името на зрителите и читателите си.

Беше забележително, че Рон не търси отмъщение. Двамата с Денис просто се радваха на свободата си. Желанието за отмъщение

щеше да се върне много по-късно, когато от интереса на медиите вече нямаше да има и следа.

Бари Шек стоеше близо до скамейката, наблюдаваше Рон и бъбреше с останалите. Самият той беше голям почитател на „Янкис“ и лично се беше обадил на няколко места, за да уговори това посещение. Рон, Марк Барет и другите му бяха на гости в Ню Йорк за няколко дни.

Журналистите направиха снимки, една камера засне Рон на игрището и обиколката продължи покрай линията на първа база, докато екскурзоводът им разказваше за известните бейзболисти, които бяха играли там. Рон знаеше много от статистиките и легендите. Екскурзоводът обясни, че нито една топка не е прехвърляла оградата на стадиона, макар че Мики Мантъл за малко не бил успял. Той им посочи високо към фасадата вдясно на игрището, на повече от 150 метра от хоума.

— Да, но онзи негов удар във Вашингтон е бил още по-далеч — обади се Рон. — Там е ударил на 170 метра. Питчер е бил Чък Стобс.

Екскурзоводът остана впечатлен от знанията му.

На няколко крачки след Рон както винаги вървеше Анет. Тя се грижеше за организацията, притесняваше се за подробностите, вземаше трудните решения и разчистваше след него. Не беше почитателка на бейзбола и в момента основната й грижа беше брат й да не се напива. Рон й беше сърдит, защото не му беше позволила да пие предишната вечер.

С тях бяха и Денис, Грег Уилхойт и Тим Дърам. И четиримата бивши затворници бяха участвали в предаването „Добро утро, Америка“. Ей Би Си покриваше разноските по пътуването. Следваше ги и Джим Дуайър от „Ню Йорк Дейли Нюз“.

Спряха в далечния край на игрището. В Монумънт Парк се виждаха бюстовете на Рот и Гериг, Мантъл и Димаджо, както и многобройни бронзови плочи с имената на други големи играчи. Екскурзоводът им обясни, че преди ремонта на стадиона това парче свещена земя всъщност влизало в границите на игрището. Отвориха им една врата, те преминаха през оградата и се озоваха на двор, застлан с тухли, където за миг забравиха, че се намират на бейзболен стадион.

Рон пристъпи до бюста на Мики Мантъл и прочете кратката му биография. Все още знаеше наизуст постиженията му; беше ги

запомнил още като дете.

Последното участие на Рон като играч на „Янкис“ беше през 1977 г. във Форт Лодърдейл, във Втора лига — общо взето, толкова далеч от тези легенди, колкото изобщо можеше да стигне един бейзболен играч. Анет пазеше негови стари снимки с екип на „Янкис“. Всъщност екипът си беше истински — беше го носил някой играч на отбора, излизал точно на този стадион. Големият клуб просто даваше старите екипи на отборите от Втора лига. Всички клинове имаха кръпки на коленете и отзад. Всички колани бяха скъсявани, удължавани или просто нашарени с флумастер от неизвестни треньори. Всички фланелки бяха изцапани от трева и пот.

През 1997 г. Рон беше участвал в четиринайсет мача с отбора на „Форт Лодърдейл Янкис“. Беше играл питчер в трийсет и три ининга, беше спечелил два мача, беше загубил четири и се беше изложил предостатъчно, така че да прекратят договора му, след като сезонът най-сетне свърши.

Обиколката продължи. Рон спря за миг, за да се озъби на плочата на Реджи Джаксън. Екскурзоводът обясняваше как стадионът бил по-голям по времето на Рут, но после го намалили по времето на Марис и Мантъл. Операторът на телевизионната камера ги следваше и заснемаше материал, който никога нямаше да излезе от монтажната зала.

Анет си помисли, че цялото това внимание е доста забавно. Когато беше малък, Рон жадуваше за светлината на прожекторите и настояваше за внимание. Ето че сега, четирийсет години по-късно, наистина имаше телевизионни камери, които го следяха на всяка крачка.

„Радвай се на мига“ — напомняше си тя. Все пак само преди един месец брат й беше зад решетките на психиатрична клиника и никой не беше сигурен, че изобщо ще излезе жив оттам.

Групичката бавно се върна до скамейката на играчите и спря. Рон се опита да попие за последен път магията на стадиона, после се обърна към Марк Барет и каза:

— Май разбрах колко добре са си живели тук.

Марк кимна, но не успя да измисли какво да отговори.

— Винаги съм искал само да играя бейзбол — продължи Рон. — Това беше единственото хубаво нещо в живота ми.

Той спря и се огледа, после сви рамене.

— Всичко минава. Забравих го. Всъщност в момента най-много искам една студена бира.

Пиенето започна в Ню Йорк.

След стадиона на „Янкис“ почетната обиколка продължи с посещение в „Дисни Уърлд“, където цялата група остана три дни, платени от една немска телевизионна компания. Рон и Денис трябваше само да разкажат историята си, а германците — с типичното за всички европейци гнусливо любопитство към смъртното наказание — записваха всичко с камерите си.

Любимото място на Рон в „Дисни“ се оказа Епкот, немското селище, където намери наливна баварска бира и изпи огромни количества.

След това отидоха със самолет до Лос Анджелис, за да участват на живо в токшоуто „Лийза“. Малко преди ефир Рон се измъкна и тайно пресуши бутилка водка. Повечето му зъби липсваха, така че и без това фъфлеше и никой не забеляза.

Дните минаваха, историята на несправедливо осъдените спря да бъде толкова актуална и Рон, Анет, Марк, Денис, Елизабет и Сара Бонел поеха към къщи.

Ейда беше последното място на света, където Рон искаше да отиде в този момент.

Рон се настани в дома на Анет и се зае с трудния процес на адаптиране. Репортерите постепенно се разотидоха.

Анет го наблюдаваше неотлъчно и Рон съвестно вземаше лекарствата си, така че състоянието му беше стабилно. Спеше много, свиреше на китара и мечтаеше да се прочуе като певец. Анет не позволяваше в къщата й да се пие алкохол, а Рон рядко излизаше.

Страхът да не го арестуват и върнат в затвора не го напускаше, така че Рон инстинктивно се озърташе и подскачаше при всеки непознат шум. Знаеше, че в полицията не са забравили за него. Те все още вярваха, че по някакъв начин е свързан с убийството. Както и повечето хора в Ейда.

Рон искаше да напусне града, но нямаше пари. Не беше в състояние да се задържи на работа и дори не говореше за това. Не

притежаваше шофьорска книжка почти от двайсет години и не прояви никакво желание да изкара наново курса и да се яви на изпит.

Анет водеше война със социалните служби, защото се опитваше да събере помощите му за инвалидност със задна дата. Чековете бяха спрели да пристигат, когато го прибраха в затвора. Най-сетне тя успя да се пребори, така че бяха изплатени наведнъж 60 000 долара. Освен това възстановиха и помощите на Рон в размер на 600 долара месечно, които щяха да му се изплащат, докато се излекува. Вероятността за последното беше твърде малка.

Рон веднага се почувства като милионер и пожела да живее сам. Отчаяно жадуваше да се махне от Ейда и изобщо от щата Оклахома. Единственият син на Анет Майкъл живееше в Спрингфийлд, щата Мисури, и бе решено Рон да се премести там. Похарчиха 20 000 долара за чисто нова, напълно обзаведена каравана с две спални и той се настани в нея.

Въпреки че беше горда от себе си, Анет се тревожеше как Рон ще живее сам. Когато най-сетне го остави, той седеше на новото си кресло и гледаше новия си телевизор, напълно щастлив. След три седмици Анет дойде да провери как я кара брат й. Той седеше на същото място, а около него се беше натрупало обезсърчаващо количество празни кутии от бира.

Когато не спеше, не пиеше, не говореше по телефона и не свиреше на китара, Рон висеше в близкия супермаркет, откъдето си купуваше бира и цигари. Но след някакъв глупав скандал го помолиха да убива времето си на друго място.

Малко зашеметен от самостоятелността си, Рон разви манията да си върне дълговете на всички, от които беше вземал назаем през годините. Да спестява му се струваше абсурдно, така че вместо това започна да раздава. Лесно се трогваше от кампании за набиране на средства по телевизията — за гладуващи деца, изоставени от паството си евангелисти и прочие — и изпращаше пари и на тях.

Телефонните му сметки бяха гигантски. Обаждаше се на Анет и Рене, на Марк Барет, Сара Бонел, Грег Уилхойт, на Службата за правна защита на социално слаби граждани и на съдия Ландрит, на Брус Либа и дори на някои служители от администрацията на затвора. Обикновено беше весел и доволен от живота на свобода, но в края на всеки разговор се връщаше към темата за Рики Джо Симънс. ДНК

следата, оставена от Глен Гор, не беше успяла да го убеди. Рон настояваше Симънс незабавно да бъде арестуван за „изнасилване по особено мъчителен и жесток начин и убийство на Дебра Сю Картър в дома й на Осма улица, номер 1022 1/2, на 8 декември 1982 г.!“ При всеки разговор поне по два пъти рецитираше това подробно искане.

По ирония на съдбата Рон започна да се обажда и на Пеги Стилуел. Между двамата се създаде истинско телефонно приятелство. Той я увери, че дори не познава Деби, и Пеги му повярва. Осемнайсет години, след като беше изгубила дъщеря си, тя все още не беше готова да обърне гръб на миналото. Пеги призна на Рон, че от години се измъчвала от подозрението, че убийството на дъщеря й изобщо не е разкрито.

По правило Рон отбягваше баровете и жените със свободно поведение, макар че веднъж се опари. Както си вървеше по улицата, до него спря кола с две дами и той се качи. Тръгнаха да обикалят по баровете, нощта се оказа доста дълга и накрая тримата се озоваха в неговата каравана. Едната от гостенките му явно бе открила пачките банкноти под леглото му и когато по-късно откри, че му липсват 1000 долара, Рон окончателно се отказа да се занимава с жени.

Майкъл Хъдсън беше единственият му познат в Спрингфийлд и Рон убеди племенника си да си купи китара, а после го научи на няколко акорда. Майкъл често го навестяваше и докладваше на майка си. Пиенето на Рон се задълбочаваше.

Алкохолът му действаше зле в комбинация с лекарствата и той разви силна параноя. Обземаше го тревога всеки път, когато видеше полицейска кола. Внимаваше дори да не пресича неправилно, защото беше убеден, че ченгетата го следят неотлъчно. Според него Питърсън и полицаите от Ейда му готвеха нещо ново. Той залепи вестници на прозорците си, сложи катинари на вратите и за по-сигурно ги облепи със скоч от вътрешната страна. До леглото си държеше сатър.

Марк Барет два пъти му ходи на гости и остана да пренощува. Разтревожи се от състоянието на Рон, параноята му и пиенето, но особено се стресна от сатъра.

Рон явно беше самотен и уплашен до смърт.

Денис Фриц също внимаваше да не пресича неправилно. Той се върна в Канзас Сити и се настани в малката къща на майка си на

Листър Авеню. Спомни си, че последния път тя беше обградена от специалните части.

Минаха месеци от освобождаването им, а срещу Глен Гор все още не бяха повдигнати обвинения. Разследването пълзеше в някаква посока и според Денис двамата с Рон все още бяха заподозрени. Той също подскачаше, когато видеше полицейска кола. Оглеждаше се през рамо всеки път, когато излизаше от къщи. Стряскаше се, когато телефонът звънне.

Веднъж отиде до Спрингфийлд, за да навести Рони, и се уплаши колко много пие приятелят му. Опитаха се да се позабавляват два-три дни и да си поговорят, но Рони се наливаше прекалено. Пиянството му не беше лошо или емоционално — просто ставаше шумен и неприятен. Спеше до обяд, събуждаше се, отиваше до тоалетната, отваряше си бира за закуска и обяд и започваше да свири на китара.

Един следобед обикаляха с колата, пиеха бира и се наслаждаваха на свободата. Рон свиреше на китара. Денис караше много внимателно. Не познаваше добре Спрингфийлд и не искаше да си има никакви проблеми с полицията. Рон реши, че трябва да спрат пред някакъв нощен клуб, където искаше да си уговори участие на същата вечер. Според Денис това не беше добра идея, още повече, че Рон не познаваше нито собственика, нито охраната на клуба. Разрази се ожесточен спор, после те се отправиха обратно към караваната.

Рон постоянно си мечтаеше за сцената. Искаше да получава високи хонорари за концертите си, да продава албуми в големи тиражи и да стане прочут. Денис не искаше да го разочарова, но с дрезгавия си глас, повредени гласни струни и твърде скромен музикален талант Рон никога нямаше да постигне тази своя мечта. Но определено трябваше да намали пиенето. Предложи му от време на време да минава на безалкохолна бира, вместо да се налива с „Бъдуайзър“, и изобщо да се откаже от твърдия алкохол. Освен това Рон беше започнал да дебелее и Денис го убеждаваше да започне да спортува и да спре цигарите.

Рон го изслуша, но продължи да пие, най-вече бира. След три дни Денис се прибра в Канзас Сити. Няколко седмици по-късно се върна с Марк Барет, който имаше работа в града. Откараха Рон до едно кафене, където той се качи на миниатюрната сцена с китарата си и изпълни няколко парчета на Боб Дилън по желание на слушателите. И въпреки че хората в кафенето не бяха много и се интересуваха повече

от храната в чиниите си, Рон беше щастлив, защото свиреше пред публика.

За да не бездейства и да припечелва по нещо, Денис работеше на смени в една закусвалня, където получаваше минимална работна заплата. След като се беше ровил в законите през последните дванайсет години, му беше трудно да скъса с този навик. Бари Шек го насърчи да помисли дали да не запише право и дори му обеща да помогне за таксата. Наблизо беше университетът на Мисури — Канзас Сити, в който имаше юридически факултет и възможност за дистанционно обучение. Денис започна да учи ча приемния изпит, но почти веднага след това получи криза.

Страдаше от някаква форма на посттравматичен стрес и понякога напрежението го съсипваше. Ужасът от затвора никога не го напускаше напълно — сънуваше кошмари и изпадаше в пристъпи на паника, че отново ще го арестуват. Разследването на убийството продължаваше, полицаите от Ейда все така бяха извън контрол и винаги оставаше възможността някой да почука на вратата му посред нощ или дори отново да нахлуят специалните части. Най-сетне Денис потърси професионална медицинска помощ и бавно започна да събира парчетата от живота си. Бари Шек говореше за завеждане на дело — за огромен иск срещу хората, които бяха станали причина за извършената несправедливост — и Денис се замисли сериозно за тази възможност.

На хоризонта се задаваше нова битка и той започна да се готви за нея.

Животът на Рон се развиваше в обратната посока. Държеше се странно и съседите му го забелязваха. Започна да носи сатъра със себе си навсякъде из паркинга за каравани, като твърдеше, че Питърсън и ченгетата от Ейда продължават да го преследват. Искаше да се защитава, за да не го върнат в затвора.

Анет получи предупреждение, че Рони трябва да се изнесе от паркинга. След като той спря да й вдига телефона, тя се сдоби със съдебно нареждане да бъде подложен на психиатричен преглед.

Рони беше в караваната си, зад облепените и запечатани врати и прозорци, пиеше бира и гледаше телевизия, когато изведнъж чу отвън рев на мегафон:

— Излез с вдигнати ръце!

Рон надникна навън, видя ченгетата и си помисли, че с него е свършено. За втори път. Щяха да го върнат в Крилото.

Полицаите се страхуваха от Рон не по-малко, отколкото той от тях, но в крайна сметка се разбраха. Нямаше да го връщат в отделението на осъдените на смърт, а в психиатричната клиника, където само щяха да го прегледат.

Продадоха караваната, която беше само на една година, но вече беше истинска развалина. Когато го изписаха от болницата, Анет се зае да му потърси място, където да се настани. Единственото свободно легло, което намери, беше в един старчески дом край Спрингфийлд. Тя отиде до болницата, качи Рон в колата и го откара в дома.

Отначало дневният режим и редовните грижи му се отразиха благоприятно. Вземаше лекарствата си навреме, а алкохолът беше забранен. Рон се почувства по-добре, но скоро му доскуча да живее сред стари болни хора в инвалидни колички. Започна да се оплаква и скоро вече никой не можеше да го понася, така че Анет му намери друго място в един дом в Маршфийлд, щата Мисури. Там също беше пълно със стари хора, изгубили всякаква надежда. Рон беше само на четирийсет и седем. Какво правеше в старчески дом, по дяволите? Той не спираше да задава този въпрос и в крайна сметка Анет се реши да го докара обратно в Оклахома.

Рон не искаше да се връща в Ейда — не че някой друг искаше. Анет му намери стая в „Харбър Хаус“ — стар мотел в Оклахома Сити, превърнат във временно убежище за хора, намиращи се в тежък период от живота си. Там също не се разрешаваше алкохол, така че Рон няколко месеца не близна нищичко.

Марк Барет го посети няколко пъти в „Харбър Хаус“ и разбра, че Рон няма да остане дълго в дома. Никой не би могъл да остане дълго там. Повечето от другите обитатели бяха като зомбита, още по-травмирани и от Рон.

Минаха месеци, а Глен Гор все още не беше обвинен в убийство. Новото разследване се оказваше също толкова плодотворно, колкото и предишното, проведено осемнайсет години по-рано.

Полицията на Ейда, следователите и щатската лаборатория разполагаха с неопровержими резултати от ДНК тестовете, че

източникът на сперматозоидите и космите на местопрестъплението е Глен Гор, но по някаква причина това не им беше достатъчно да разрешат случая. Трябваха им още доказателства.

Рон и Денис не бяха изключени от кръга на заподозрените. И въпреки че бяха на свобода и й се наслаждаваха, над главите им продължаваше да виси тъмен облак. Говореха помежду си и с адвокатите си всяка седмица, понякога дори всеки ден. И след като бяха живели в страх почти цяла година, решиха да отвърнат на удара.

Ако Бил Питърсън, полицейското управление в Ейда и щатът Оклахома се бяха извинили за извършената от тях несправедливост и бяха снели всички подозрения от Рон Уилямсън и Денис Фриц, щяха да са изпълнили дълга си да сложат край на една тъжна и позорна история.

Вместо това те сами се вкараха в съда, този път като обвиняеми.

През април 2000 г. Денис Фриц и Рон Уилямсън заведоха съвместно дело срещу половината щат Оклахома. Ответниците по делото бяха град Ейда, окръг Понтоток, Бил Питърсън, Денис Смит, Джон Крисчън, Майк Тени, Глен Гор, Тери Холанд, Джеймс Харджо, щатът Оклахома, ЩБРО, служителите от ЩБРО Гари Роджърс, Ръсти Федърстоун, Мелвин Хет, Джери Питърс и Лари Мълинс и служителите от затвдорническата администрация Гари Мейнард, Дан Рейнолдс, Джеймс Сафъл и Лари Фийлдс.

Във федералния съд беше подаден граждански иск за нарушения по Четвъртата, Петата, Шестата, Осмата и Четиринайсетата поправка на Конституцията. По ирония на съдбата делото отиде при съдия Франк Сий, но по-късно той се отказа от него.

В иска се твърдеше, че обвиняемите: 1) не са осигурили на ищците справедлив процес, тъй като са фалшифицирали инкриминиращи доказателства и са укрили оневиняващи доказателства; 2) влезли са в конспирация, за да организират несправедлив арест и процес срещу ищците; 3) мамили са под клетва; 4) умишлено са причинили емоционална вреда; 5) проявили са престъпна небрежност в процеса; и 6) предизвикали са и са провели несправедливо разследване.

В иска срещу системата на затворите твърдеше, че Рон е бил обект на системен тормоз в отделението за осъдени на смърт и че

властите не са обърнали внимание на психическите му проблеми, въпреки че многократно са били информирани за тях.

Искът беше на стойност 100 милиона долара.

Местният всекидневник на Ейда цитираше следното изказване на Бил Питърсън по този въпрос: „Според мен това е лекомислен иск, чиято единствена цел е да предизвика обществено внимание. Не се притеснявам.“

Освен това той потвърждаваше, че разследването на убийството „продължава“.

Делото бе заведено от кантората на Бари Шек и от Черил Пайлът, адвокат от Канзас Сити. По-късно към тях щеше да се присъедини и Марк Барет. Той бе напуснал службата за правна защита на социално слаби граждани и бе отворил частна кантора.

Гражданските дела за неправилни присъди се печелят изключително трудно и повечето ищци изобщо не биват допускани в съда. Фактът, че си бил несправедливо осъден, изобщо не ти дава правото да съдиш отговорните за това.

Потенциалният ищец първо трябва да докаже, че гражданските му права са били нарушени, че е налице нарушение на Конституцията и че това е довело до несправедлива присъда. А след това идва най-трудната част: практически всички по веригата, замесени в несправедливо проведения процес, имат съдебен имунитет. Всеки съдия има имунитет срещу обвинението за несправедливо проведен процес, независимо колко зле се е справил. Всеки прокурор има имунитет, докато си върши работата — тоест докато предявява обвинения. Прокурорът може да носи отговорност единствено ако наруши обективността на разследването. Колкото до полицаите, те също имат имунитет, освен ако не може да се докаже, че действията им са толкова неправомерни, че всеки представител на органите на реда би трябвало да знае, че нарушава Конституцията.

Освен това такива дела са съсипващо скъпи, защото адвокатите на ищците трябва предварително да покриват десетки, дори стотици или хиляди долари съдебни разноски. И почти винаги е твърде рисковано, че ще влязат в съда, защото шансът да се получи обезщетение е минимален.

Повечето несправедливо осъдени хора като Грег Уилхойт никога не получават и един цент.

Следващият адрес на Рон, от юли 2001 г., беше Преходният лагер в Норман, добре функциониращо заведение, което осигуряваше на живеещите в него дневен режим, професионални съвети и обучение. Целта му беше да възстанови пациентите, настанени в него, докато са в състояние да заживеят самостоятелно под наблюдението на специалист. Крайната цел беше те да се върнат в обществото като уважавани просперирващи граждани.

Първата фаза обхващаше дванайсетмесечна програма, в която хората живееха в общежития със съквартиранти и множество разпоредби. Едно от първите упражнения беше да ги научат как да използват градския транспорт, за да се придвижват. Освен това старателно ги обучаваха да готвят, да чистят и да се къпят. Рон се научи да прави бъркани яйца и сандвичи с фъстъчено масло.

Той предпочиташе да си стои в стаята и излизаше навън само да пуши. След четири месеца в дома все още не беше схванал как функционира градският транспорт.

Любимата на Рон от времето, когато бяха деца, се казваше Деби Кийт. Баща й беше свещеник, който държеше дъщеря му също да се омъжи за свещеник, а Рон по никакъв начин не отговаряше на това изискване. Брат й, Мики Кийт, продължи кариерата на баща си и стана пастор в Храма на евангелистите — новата църква на Анет в Ейда. По молба на Рон и настояване на Анет пастор Кийт отиде до Норман, за да го посети.

Рон сериозно възнамеряваше да се върне в лоното на църквата и да промени живота си. В дъното на намеренията му беше искрената му вяра в Господ и Исус Христос. Той никога нямаше да забрави цитатите от Светото писание, които беше наизустил като дете, нито химните, които толкова обичаше. Въпреки грешките и недостатъците си изпитваше отчаяно желание да се върне към своите корени. Носеше в себе си мъчително чувство за вина заради начина, по който беше живял, но вярваше в обещанието на Исус за божествена, вечна и пълна прошка.

Пастор Кийт разговаря с Рон и се помоли заедно с него, а после обсъдиха и някои практични въпроси. Ако Рон наистина искаше да се

върне в лоното на църквата, трябваше да попълни заявление, че е роден отново в Христа, че ще подкрепя църквата с дарения и присъствието си и че никога няма да петни името й. Рон веднага попълни и предаде заявлението. Пасторът го отнесе в църковния съвет, където го обсъдиха и го приеха.

В продължение на няколко месеца Рон беше доволен от живота. Беше обърнал гръб на алкохола и бе твърдо решен да се излекува с Божията помощ. Влезе в организацията на анонимните алкохолици и почти никога не пропускаше срещите им. Лекарствата му бяха правилно дозирани, той ги вземаше редовно и близките и приятелите му се радваха на неговата компания. Беше шумен, но забавен, винаги готов да отвърне остроумно или да разкаже интересна история. Обичаше да стряска непознатите, като започваше разказите си по следния начин: „Докато живеех в отделението на осъдените на смърт…“ Близките му поддържаха непрекъсната връзка с него и често се изумяваха от способността му да си спомня и най-малките подробности за събития от времето, когато буквално не беше с всичкия си.

Преходният лагер се намираше недалеч от центъра на Норман, близо до офиса на Марк Барет, и Рон често се разхождаше дотам. Адвокатът и клиентът му пиеха кафе, говореха си за музика и обсъждаха хода на делото. Не беше особено изненадващо, че въпросите на Рон се въртяха най-вече около възможната дата за излизане на съдебното решение и колко пари ще получи самият той. Марк покани Рон да отиде в неговата църква, посещавана от „Учениците на Христа“. Веднъж Рон отиде на неделно училище заедно със съпругата на Марк и остана очарован от откритото, либерално обсъждане на Библията и Христовото учение. Там всичко можеше да се подлага на съмнение — за разлика от петдесятните църкви, където Словото се приемаше буквално, а на съмнението се гледаше с лошо око.

Рон посвещаваше повечето си свободно време на музиката, като се упражняваше да имитира възможно най-точно някоя песен на Боб Дилън или Ерик Клептън. И понякога го вземаха на работа. Уреди си участия в няколко кафенета в Норман и Оклахома Сити, където свиреше по желание на рехавата публика. Нямаше сценична треска.

Диапазонът на гласа му беше доста малък, но на него не му пукаше. Беше готов да се пробва с всяка песен.

Веднъж Коалицията за отмяна на смъртното наказание в Оклахома го покани да изнесе реч и да попее на едно събиране в „Пожарната“, популярно заведение недалеч от офиса на организацията. Когато се изправи пред двеста души — доста по-голяма публика, отколкото беше свикнал, — Рон се объркa и застана твърде далеч от микрофона. Едва го чуваха, но го приеха добре. След изпълнението си се запозна с доктор Сюзан Шарп, преподавател по криминалистика в университета на Оклахома, която работеше активно за отмяна на смъртното наказание. Тя го покани да дойде на лекциите й и Рон с удоволствие прие.

Двамата станаха приятели, макар че Рон скоро започна да смята доктор Шарп за свое гадже. Самата тя полагаше усилия да задържи отношенията им на приятелско, професионално ниво. Пред себе си виждаше дълбоко травмиран и наранен човек и беше твърдо решена да му помогне. Любовта нямаше никакво място между тях, а Рон не беше агресивен.

Той успешно издържа първата фаза от живота в Преходния лагер и премина към следващата — да живее в собствен апартамент. Анет и Рене горещо се молеха да се справи самостоятелно. Опитваха се да прогонят мислите ча бъдеще, прекарано в домове за стари хора и психиатрични клиники. Ако Рон успееше да премине през втората фаза, можеше дори да си потърси работа.

Рон се справи сам в продължение на около месец, после бавно рухна. Освободен от дневния режим и наблюдението, той започна да пропуска лекарствата си и да копнее за бира. Любимото му място стана един бар на име „Дели“ — заведение, в което се събираха алкохолици и хлапета пънкари.

Рон стана редовен клиент на „Дели“ и както винаги пиянството му беше тежко.

На 29 октомври 2001 г. Рон даде първите си показания под клетва за делото, което беше завел. Стенографският кабинет в съда на Оклахома Сити беше претъпкан с адвокати, които горяха от нетърпение да разпитат местната знаменитост.

След няколко предварителни въпроса първият адвокат на защитата се обърна към Рон:

— Приемате ли някакви лекарства?

— Да.

— Лекарства, които са ви предписани от лекар?

— Да, от психиатър.

— Знаете ли какви лекарства сте приели днес?

— Да, знам какво пия.

— Какво?

— Депакот, по 250 милиграма четири пъти на ден; зипрекса, вечер, по веднъж на ден; и уелбутрин по веднъж на ден.

— Знаете ли за какво са тези лекарства?

— Ами, депакот е срещу резки промени в настроението, уелбутрин е срещу депресия, а зипрекса е срещу гласове и халюцинации.

— Добре. Едно от нещата, които ни интересуват най-много, е дали тези лекарства могат да окажат някакво влияние върху паметта ви. Има ли такава вероятност?

— Не знам. Все още не сте казали нищо, което да запомня.

Въпросите продължиха няколко часа, след тях Рон се чувстваше изтощен до смърт.

В качеството си на ответник Бил Питърсън подаде молба за бързо дисциплинарно производство — рутинна юридическа маневра, с която целеше да се измъкне от делото.

Ищците твърдяха, че имунитетът на Питърсън е спрял да действа в момента, в който е излязъл от ролята си на прокурор и е започнал да ръководи криминалното разследване на убийството на Деби Картър. Освен това те посочваха два ясни случая, в които Питърсън беше изфабрикувал доказателства.

Първият бе взет от показанията, дадени под клетва от Глен Гор, които трябваше да се използват в гражданското дело. В тях Гор твърдеше, че Бил Питърсън лично е отишъл в килията му в окръжния затвор на Понтоток и го е заплашил с разправа, ако не свидетелства срещу Рон Уилямсън. Според показанията Питърсън беше казал, че Гор трябва да се моли „пръстовите му отпечатъци да не се окажат в

апартамента на Деби Картър“ и че прокурорът като нищо „може да се заеме и с Гор“.

Вторият пример за изфабрикуване на доказателства, отново цитиран от ищците, касаеше повторното снемане на отпечатъци от дланта на Деби Картър. Питърсън потвърди, че през януари 1987 г. се е срещнал с Джери Питърс, Лари Мълинс и следователите от Ейда, за да обсъдят въпроса за отпечатъка от дланта. Питърсън беше изразил мнението, че е стигнал „до задънена улица“ в това разследване. Беше лансирал идеята, че четири години и половина след погребението ще могат да вземат по-качествен отпечатък, и беше накарал Мълинс и Питърс да со направят отново. Тогава бяха ексхумирали тялото, бяха снели нов отпечатък от дланта и специалистите изведнъж бяха излезли с нови експертни мнения.

(Адвокатите на Рон и Денис наеха собствен експерт по пръстови отпечатъци, Бил Бейли, който потвърди, че Мълинс и Питърс са достигнали до изненадващите си нови заключения просто като са изследвали други части от дланта. Бейли завърши собствения си анализ с твърдението, че източникът на отпечатъка на парчето гипсокартон все пак не е Деби Картър.)

Федералният съдия отхвърли молбата на Питърсън със следния довод: „Съществува легално съмнение по отношение на това дали Питърсън, Питърс и Мълинс, както и други, не са се занимавали със системно изфабрикуване на доказателства, за да се сдобият с присъда срещу Уилямсън и Фриц.“

Съдията постанови:

В този случай косвените доказателства говорят за съзнателно усилие от страна на Питърсън и различни следователи да лишат ищците от едно или повече от конституционните им права. Систематичното пропускане на оневиняващи доказателства от страна на разследването, съчетано с търсенето на уличаващи доказателства, включването на такива със съмнение за изфабрикуване, пропускането на очевидни следи, които сочат друг извършител на престъплението, и употребата на съмнителни криминологични заключения водят до извода, че ответниците съзнателно са се стремели да достигнат до присъда срещу Уилямсън и Фриц независимо от индикациите, че тази присъда няма да е справедлива и не е подкрепена от фактите, разкрити в хода на разследването.

Това решение, което беше прочетено на 7 февруари 2002 г., беше сериозен удар срещу защитата и промени хода на цялото дело.

Рене от години се опитваше да убеди Анет, че трябва да се махне от Ейда. Хората там винаги щяха да изпитват подозрения към Рон и да си шушукат за сестра му. Църквата им го беше отхвърлила. А предстоящото дело срещу града и окръга щеше да създаде допълнително напрежение.

Анет се съпротивляваше на тази идея, защото Ейда беше нейният дом. Брат й беше невинен. Тя беше свикнала да не обръща внимание на шушукането и вторачените погледи и не искаше да отстъпва от позициите си.

Но процесът наистина я притесняваше. След две години интензивна работа Марк Барет и Бари Шек усещаха, че нещата се обръщат в тяхна полза. Преговорите за извънсъдебно споразумение продължаваха, но адвокатите и на двете страни споделяха мнението, че делото все пак няма да влезе в съда.

Значи може би наистина беше време за промяна. През април 2002 г., след шейсет години живот в Ейда, Анет напусна града. Замина за Тълса, където имаше роднини, и скоро след това брат й се премести да живее при нея.

Тя нямаше търпение да го махне от Норман. Рон отново беше започнал да пие, а когато се напиеше, не си държеше езика зад зъбите. Фукаше се с предстоящия процес, с многобройните си адвокати, с милионите, които щеше да спечели от хората, виновни за несправедливата му смъртна присъда, и прочие. Висеше в „Дели“ и други барове и привличаше вниманието на всякакви навлеци, които щяха да му се пишат приятели веднага щом се появяха парите.

Рон се премести при Анет и скоро установи, че в новия й дом в Тълса важат същите правила като в стария в Ейда — а именно никакъв алкохол. Той спря да пие, присъедини се към нейната църква и скоро се сближи с пастора й. Към църквата работеше мъжка група за изучаване на Библията, която се казваше „Светлина за изгубените“ и събираше пари за мисионерски пътувания в бедни страни. Любимият им начин за набиране на средства беше ежемесечна благотворителна вечеря с пържоли и картофи и Рон се присъедини към готвачите. Задачата му

беше да увива картофите във фолио за печене — работа, която много му допадна.

През есента на 2002 г. „лекомисленият“ иск беше уреден с извънсъдебно споразумение на стойност няколко милиона долара. Тъй като имаха кариери и репутация, които да защитават, многобройните ответници настояха за споразумение, точните параметри на което останаха в тайна. Според него най-общо те и застрахователите им трябваше да преведат големи суми на ищците, като по този начин не бяха длъжни да признават, че са извършили нещо нередно. Тайното споразумение беше заключено в архивите и защитено с федерална съдебна заповед.

Но подробностите от него скоро се разчуха в кафенетата на Ейда. Разбра се, че градският съвет е бил принуден да изплати около 500 000 долара от резервния си фонд като част от общото споразумение. Слуховете заляха града и в различните кафенета се цитираха различни цифри, но по широко разпространеното мнение общата сума беше от порядъка на пет милиона долара. Вечерният всекидневник на Ейда цитира източник, който желаеше да остане анонимен.

Тъй като Рон и Денис не бяха изключени от кръга на заподозрените, много от гражданите на Ейда продължаваха да смятат, че те са замесени в убийството. И фактът, че сега бяха спечелили такава тлъста сумичка от престъплението си, предизвика нови вълни от омраза.

Марк Барет и Бари Шек настояха клиентите им да вземат голям първоначален аванс, а след това да получават месечни вноски, с които да се издържат.

Денис си купи нова къща в едно предградие на Канзас Сити. Грижеше се за майка си и Елизабет, а останалата част от парите внесе в банката.

Рон обаче не беше толкова разумен.

На първо място, той убеди Анет да му купи апартамент близо до нейната къща и църквата им. Похарчиха 60 000 долара за хубаво жилище с две спални и Рон отново заживя самостоятелно. В продължение на няколко седмици беше спокоен. Ако по някаква причина Анет не можеше да го закара, Рон нямаше нищо против да отиде пеша до църквата.

Но Тълса му беше добре познат от младостта и скоро той започна да обикаля старите стриптийз клубове и барове, където черпеше всички и даваше на момичетата бакшиши от по няколко хиляди долара. Парите, съчетани с голямата му уста, привличаха всякакви приятели — както стари, така и нови. Мнозина просто го използваха. Рон беше щедър до крайност и нямаше абсолютно никаква идея какво да прави с богатството си. Преди Анет да успее да му стегне юздите, вече беше успял да пръсне петдесет хиляди долара.

Близо до апартамента му имаше тиха малка кръчма — „Баунти“, в която редовно ходеше Гай Уилхойт, бащата на Грег. Двамата се запознаха, станаха приятели по чашка и с часове си говореха за Грег и старите ужаси от Крилото. Гай каза на барманите и собственика на „Баунти“, че Рон с добър приятел на Грег и на него самия, и ако някой път има проблеми, което не беше изключено, от бара трябваше да се обадят на Гай, а не на ченгетата. Те обещаха да пазят Рон.

Но Рон не можеше да стои далеч от стриптийз клубовете. Любимото му място се казваше „Лейди Годайва“ и той се влюби в една танцьорка, преди да научи, че момичето вече е зает. Нямаше значение. След като откри, че тя има семейство и няма къде да живее, той ги покани в апартамента си. Предложи им да се настанят във втората спалня. Стриптийзьорката, двете й деца и предполагаемият им баща се преместиха в хубавия нов апартамент на Рон. Но там нямаше нищо за ядене. Рон се обади на Анет и продиктува дълъг списък за пазаруване. Тя неохотно отиде до магазина, за да купи нещата. Когато пристигна в апартамента обаче, Рон го нямаше никакъв. Стриптийзьорката и семейството й се бяха заключили в спалнята за гости. Криеха се от сестрата на Рон и не искаха да излязат. Анет се развика пред вратата, че ако не си тръгнат веднага, ще повика полиция. Те бързичко се изнесоха за голямо неудоволствие на Рон.

Приключенията от този род продължиха, докато Анет, в качеството си на настойник, най-сетне не се намеси със съдебна заповед. Двамата пак се скараха за парите и Рон осъзна кое е най-добро за него. Продадоха апартамента и той се премести в нов старчески дом.

Истинските му приятели не го изоставиха. Денис Фриц бе чул, че Рон се опитва да влезе в правия път, и му предложи да се премести в Канзас Сити при него. Денис щеше да проверява дали Рон си взема

лекарствата, щеше да го накара да спортува и да се откаже от пиенето и пушенето. Беше открил различни здравословни храни, витамини, хранителни добавки и билкови чайове и нямаше търпение да ги изпробва върху своя приятел. В продължение на седмици обсъждаха въпроса за преместването, но накрая Анет се намеси и наложи вето.

Грег Уилхойт, който беше станал истински жител на щата Калифорния и активен борец за отмяна на смъртното наказание, умоляваше Рони да се премести в Сакраменто, където животът бил лесен и спокоен и миналото наистина се забравяло. На Рон тази идея му допадна, но по-скоро като тема за разговори и мечти, отколкото като реална перспектива.

Брус Либа също откри Рон и му предложи стая, в която да живее — нещо, което многократно беше правил и в миналото. Анет одобри идеята и Рон се премести при Брус, който по това време беше шофьор на камион. Рон се возеше с него и се наслаждаваше на свободата на магистралите.

Анет предполагаше, че ще издържи не повече от три месеца — стандартният период на Рон в такива случаи. Всякакъв вид дневен режим и всяко място бързо му омръзваха и след три месеца двамата с Брус наистина се скараха за нещо, което после и двамата забравиха. Рон се върна в Тълса, остана при Анет в продължение на няколко седмици и след това се премести в хотелска стая — отново за три месеца.

* * *

През 2001 г., две години след освобождаването на Денис и Рон и почти деветнайсет години след убийството, полицията на Ейда най-сетне обяви разследването за приключено. Минаха още две години, преди да докарат Глен Гор от затвора в Лексингтън и да го изправят пред съда.

По ред причини Бил Питърсън не беше прокурор в този процес. Щеше да му е трудно да се изправи пред съдебните заседатели, да посочи към обвиняемия и да каже нещо като „Глен Гор, ти заслужаваш да умреш за това, което си причинил на Деби Картър“, след като вече веднъж беше посочил други двама мъже със същото обвинение.

Питърсън се оттегли от делото с мотив за конфликт на интереси, но изпрати помощника си Крис Рос да седи на масата на обвинението и да си води бележки.

Докараха прокурор от Оклахома Сити, Ричард Уинтъри, който лесно достигна до присъда с помощта на ДНК резултатите. След като изслушаха подробностите от дългата и жестока престъпна кариера на Глен Гор, съдебните заседатели бързо определиха смъртно наказание.

Денис отказа да следи новините от процеса, но Рон не можеше да си затвори очите. Всеки ден се обаждаше на съдия Ландрит, за да му каже: „Томи, трябва да пипнеш Рики Джо Симънс! Забрави за този Гор, Томи! Истинският убиец е Рики Джо Симънс!“

Рон постоянно се местеше от един дом в друг. След като новото място му омръзнеше или вече не беше добре дошъл там, започваше да звъни по телефона и Анет търсеше ново място, където да се грижат за него. После му помагаше да си опакова багажа и да се премести. Някои от домовете воняха на дезинфектанти и смърт, други бяха топли и уютни.

Живееше в един хубав дом в град Хоу, когато го посети доктор Сюзан Шарп. Рон не пиеше от седмици и се чувстваше чудесно. Двамата отидоха до един крайградски парк, за да се поразходят край езерото. В небето нямаше облаци, а въздухът беше хладен и чист.

— Беше като малко момче — спомня си доктор Шарп. — Толкова се радваше, че е на открито, на слънце, в този хубав ден.

Когато не пиеше и си вземаше лекарствата, Рон беше чудесна компания. На същата вечер имаха „среща“ — вечеря в един ресторант наблизо. Рон беше много горд от себе си, че е завел красива дама на вечеря.

17

Острите стомашни болки започнаха рано през есента на 2004 г. Рон се чувстваше подут и не му беше добре нито когато седи, нито когато лежи. Малко по-добре ставаше, когато се разхождаше, но болката се усилваше. Постоянно се чувстваше изтощен и имаше проблеми със съня. Обикаляше по коридорите на поредния дом, където го бяха настанили, във всякакви часове на денонощието, и се опитваше да облекчи нарастващата тежест в стомаха си.

Анет живееше на два часа път и не го беше виждала цял месец, макар че той й се оплакваше по телефона. Когато дойде да го вземе за един зъболекарски преглед, остана шокирана от подутия му корем.

— Приличаше на бременна в десетия месец — каза тя.

Отказаха се от зъболекаря и отидоха направо в спешното отделение в Семиноул. Оттам ги изпратиха в една болница в Тълса, където на следващия ден Рон получи диагноза: цироза на черния дроб. Заболяването не подлежеше на операция, не можеше да се лекува и нямаше шанс да се направи трансплантация. Беше следващата смъртна присъда, но по-болезнена. Според оптимистичните прогнози му оставаха шест месеца живот.

Рон беше живял петдесет и една години, от които беше прекарал поне четиринайсет зад решетките, където нямате алкохол. След като го бяха освободили преди пет години, със сигурност беше посягал към бутилката, но освен това имаше и дълги периоди на абсолютно въздържание, в които се бореше с алкохолизма си.

Цирозата изглеждаше малко преждевременна. Анет зададе трудни въпроси и получи неясни отговори. В допълнение към алкохола имаше и наркотични вещества, макар и съвсем малко след освобождаването. Вероятна допълнителна причина бяха и лекарствата, които беше вземал толкова много години. Поне през половината от живота си Рон беше приемал в различни дози и количества много силни психотропни лекарства.

А може би поначало имаше слаб черен дроб. Вече нямаше значение каква е причината. Анет пак се обади на Рене, за да й съобщи поредната трудна за вярване новина.

Лекарите източиха няколко литра течност от подутия корем на Рон, после от болницата помолиха Анет да му намери друго място. Отказаха й в седем различни институции, преди да успее да настани Рон в дома за стари хора „Счупена стрела“. Сестрите и служителите там го приветстваха като роднина.

Скоро за Анет и Рене стана ясно, че шест месеца е твърде нереалистична прогноза. Рон бързо отслабваше. С изключение на гротескно подутия му корем, останалата част от тялото му просто изсъхна. Нямаше апетит и най-сетне спря да пие и да пуши. Черният му дроб бързо се скапваше, болката ставаше непоносима. Рон постоянно се измъчваше, с часове обикаляше стаята си и бродеше по коридорите на старческия дом.

Близките му се опитваха да прекарват възможно най-много време с него. Анет беше наблизо, но Рене, Гари и децата им живееха в Далас. Дотам беше пет часа с кола, но и те идваха при всяка възможност.

Марк Барет дойде няколко пъти да види стария си клиент. Беше много зает с новите си дела, но Рон винаги беше на първо място. Двамата разговаряха за смъртта и за живота след нея, за Бог и за обещанието за спасение чрез Христа. Рон гледаше на смъртта с почти съвършено спокойствие. Беше събитие, което очакваше с нетърпение, от години насам. Не се страхуваше да умре. Не таеше горчивина. Съжаляваше за много от нещата, които беше направил, за грешките си и за болката, която беше причинил, но искрено се беше обърнал към Господ за прошка. И тя му бе дадена.

Освен това не мразеше никого, макар че почти до края не споменаваше с добро Бил Питърсън и Рики Джо Симънс. В крайна сметка бе простил и на тях.

При следващото си посещение Марк заговори за музика и Рон с часове му разказваше за новата си кариера. Колко щеше да се забавлява на сцената, когато излезеше от старческия дом. Не спомена нищо за болестта си, нито за приближаващата смърт.

Анет му донесе китарата, но на Рон му беше трудно да свири. Вместо това я помоли да изпеят заедно любимите му химни. Последното му изпълнение беше в старческия дом, караоке. Някак си

успя да намери сили да запее. Сестрите и мнозина от другите пациенти вече знаеха историята му и го насърчаваха. След това, докато записаната музика продължаваше да звучи като фон, той танцува и с двете си сестри.

За разлика от повечето хора на смъртно легло, които имат време да премислят и планират всичко, Рон не искаше свещеник, който да му държи ръката, да изслуша последната му изповед и да се моли с него. Рон познаваше Светото писание не по-зле от всеки пастор. Имаше своя вяра. Може би се беше отклонил повече от останалите, но съжаляваше за това и беше получил прошка.

Беше готов.

В петте години свобода имаше някои светли моменти, но като цяло те бяха неприятни. Беше живял на седемнайсет различни адреса и няколко пъти беше доказал, че не е в състояние да се справя самостоятелно. Какво бъдеще имаше? Беше само в тежест на Анет и Рене. Беше в тежест на някого през по-голямата част от живота си. Вече му беше омръзнало да продължава така.

Откакто го бяха осъдили на смърт, често беше казвал на Анет, че му се иска никога да не се е раждал. Копнееше всичко да свърши веднъж завинаги. Срамуваше се от мъките, които бе причинил, особено на родителите им, и искаше да отиде при тях, за да ги види, да им се извини и да останат завинаги заедно. Един ден, скоро след като го освободиха от затвора, Анет го намери в кухнята, където Рон се беше вторачил навън през прозореца и сякаш беше изпаднал в транс. Той я сграбчи за ръката и настоя:

— Помоли се с мен, Анет. Помоли се на Бога просто да ме отведе у дома, веднага, сега.

Тя не можа да изрече тази молитва.

Грег Уилхойт се върна за Деня на благодарността и прекара цели десет дни с Рони. Въпреки че Рон бързо си отиваше и беше натъпкан с морфин, успяха да си поговорят за живота в Крилото — неизчерпаем източник на горчиви шеги.

До ноември 2004 г. в Оклахома бяха извършени твърде много екзекуции и повечето от старите им съседи по килия вече не бяха между живите. Рон беше сигурен, че някои от тях ще го чакат в рая, когато пристигне. Повечето обаче със сигурност нямаше да стигнат дотам.

Той каза на Грег, че е видял и най-доброто, и най-лошото от живота. Нямаше какво повече да прави. Беше готов да си отиде.

— Беше напълно умиротворен — спомня си Грег. — Не се страхуваше от смъртта. Просто искаше да се свършва с това.

Когато Грег се сбогува с него, Рон беше почти в без ъзнание. Даваха му щедри дози морфин и смъртта беше само на няколко дни разстояние.

Светкавичното заболяване на Рон свари много от приятелите му неподготвени. Денис Фриц мина през Тълса, но не можа да намери старческия дом. Смяташе да се върне възможно най-скоро, но не успя. Брус Либа работеше някъде извън щата и никой не можа да се свърже с него.

Почти в последния момент Бари Шек успя да се обади по телефона на Рон. Свързаха един високоговорител в стаята и гласът на Бари я изпълни. Беше еднопосочен разговор; Рон беше на толкова силна доза морфин, че едва-едва дишаше. Бари му обеща да дойде скоро, да му разкаже клюки и прочие. И успя да накара Рон да се усмихне, а останалите да се засмеят, като каза:

— Но ако не успея, Рони, поне ти обещавам, че в крайна сметка ще заковем Рики Джо Симънс.

После времето за посещения свърши и повикаха най-близките.

Три години по-рано известната фотографка Тарин Саймън обикаляше страната и интервюираше освободени от затвора за книгата, която подготвяше. Тогава тя снима Рон и Денис и подготви кратък материал за техния случай. После помоли и двамата да напишат или да кажат по няколко думи, които да добави към снимките им.

Рон заяви следното:

Надявам се да не отида нито в рая, нито в ада. Иска ми се просто да заспя, никога да не се събудя и никога да не сънувам кошмари. „Вечен отдих“, както пише на надгробните камъни — ето това искам. Защото не искам да се изправя в деня на Страшния съд. Не искам никой никога повече да ме съди. Когато бях осъден на смърт, се питах защо съм роден, кому е нужно това? Бях толкова отчаян, че едва не проклех мама и татко, че са ме довели на тази земя. Ако трябваше пак да изтърпя всичко, нямаше да се родя.

Но когато се изправи пред самото лице на смъртта, Рон леко ревизира позицията си. Все пак много държеше да прекара вечността в рая.

На 4 декември Анет, Рене и близките им се събраха около леглото му за последен път, за да се сбогуват.

Три дни по-късно в погребалния дом „Хейхърст“ беше проведена заупокойната служба. Пасторът на Рон, Тед Хийстън, помоли присъстващите да кажат по няколко думи във „възхвала“ на живота на покойника. Чарлс Стори, свещеникът на Рон от затвора, припомни няколко случки от „Макалистър“. Марк Барет произнесе вълнуваща реч за приятелството им. Черил Пайлът прочете писмо, изпратено от Бари Шек, който не можа да дойде, защото се бореше да измъкне от затвора двама други осъдени на смърт.

Ковчегът беше отворен, вътре лежеше блед, посивял старец. В ковчега бяха наредени бейзболното му яке, ръкавицата и бухалката, а отстрани беше подпряна китарата му.

Музиката включваше два класически химна: „Ще отлетя“ и „Освободи ме“. Рон ги беше научил още като дете и ги беше пял през целия си живот: на детски лагери, на погребението на майка си, когато беше окован с белезници, в крилото на осъдените на смърт в най-тежкия си период и в къщата на Анет, когато го освободиха. Бяха ритмични, жизнени песни, които караха хората да си тактуват и да се усмихват.

Службата беше тъжна естествено, но освен това носеше и дух на облекчение. Един трагичен живот беше завършил и човекът беше отишъл на по-добро място. Точно затова се беше молил Рони. Най-сетне беше свободен.

По-късно следобед опечалените се върнаха в Ейда за погребението. Събра се внушителна тълпа от приятели на семейството. За да не обиди близките на Деби Картър, Анет уреди да погребат брат й в друго гробище.

Беше студен, ветровит ден. Седми декември 2004 г., точно двайсет и две години, след като за последен път бяха видели Деби жива.

Ковчегът беше носен от няколко мъже, сред които бяха Брус Либа и Денис Фриц. След няколко последни думи от местния

свещеник, молитва и още малко сълзи присъстващите казаха последно сбогом на Рон.

На надгробния му камък бяха гравирани следните думи:

РОНАЛД КИЙТ УИЛЯМСЪН
Роден на 3 февруари 1953 г.
Починал на 4 декември 2004 г.
Издържал безброй изпитания
Несправедливо осъден през 1988 г,
Оправдан на 15 април 1999 г.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Два дни след погребението на Рон Уилямсън разлиствах „Ню Йорк Таймс“ и видях некролога му. Заглавието — „Роналд Уилямсън, освободен от отделението на смъртниците, умира на 51 години“ — беше вълнуващо и само по себе си, но дългият некролог, написан от Джим Дуайър, подсказваше за много по-дълга и интересна история. Имаше и впечатляваща снимка на Рон в съдебната зала в деня на оправдаването му — малко объркан, но видимо облекчен и дори мъничко самодоволен.

Някак си бях пропуснал новината за освобождаването му през 1999 г. Всъщност дотогава не бях чувал за Рон Уилямсън или Денис Фриц.

Прочетох некролога втори път. Дори в най-творческите си периоди не бях успявал да измисля толкова многопластова история като тази на Рон. А както скоро щях да разбера, некрологът едва-едва се докосваше до повърхността. Само няколко часа по-късно вече разговарях по телефона със сестрите му Анет и Рене и изведнъж в мен се роди идеята за тази книга.

Никога не бях писал документален материал — толкова много се забавлявам с романите — и нямах никаква представа в какво се забърквам.

Проучването и написването на историята погълнаха следващите осемнайсет месеца от живота ми. Работата много пъти ме отведе в Ейда, в съдебната зала, затвора и кафенетата в града, в старото и в новото крило за осъдени на смърт в „Макалистър“, в градчето Ашър, където два часа седях на стадиона и си говорих за бейзбол с Мърл Боуен, в офиса на „Проект Невинност“ в Ню Йорк, в едно кафене в Семиноул, където обядвах със съдия Франк Сий, на стадиона на „Янкис“, в затвора в Лексингтън, където прекарах доста време с Томи Уорд, както и в Норман — базовия ми лагер, където с часове обсъждах историята с Марк Барет. Запознах се с Денис Фриц в Канзас Сити, с Анет и Рене в Тълса и когато успях да убедя Грег Уилхойт да се

прибере от Калифорния, отидохме на посещение в „Биг Мак“, където той за пръв път след петнайсет години видя старата си килия.

С всяко пътуване и всеки разговор историята правеше нов завой. Можех да напиша книга от пет хиляди страници.

Освен това пътуването ме принуди да се запозная със света на несправедливо осъдените — нещо, за което никога не се бях замислял, дори когато бях адвокат. И това далеч не е проблем само в щата Оклахома. Всеки месец във всякакви съдилища във всички щати на тази страна се издават несправедливи присъди и причините всеки път са едни и същи — лоша полицейска работа, псевдонаучни доказателства, лъжесвидетели, лоши адвокати от защитата, мързеливи и арогантни прокурори.

Криминологичните лаборатории в големите градове се задъхват от работа и прекомерното натоварване често довежда до недостатъчно професионални процедури и отношение. Полицаите от малките градове често не са достатъчно обучени и никой не ги контролира. Убийствата и изнасилванията са толкова шокиращи престъпления, че хората с право искат справедливо възмездие — по възможност веднага. Като граждани и съдебни заседатели те се доверяват на властите, че правят каквото трябва. Когато не правят каквото трябва, резултатът е Рон Уилямсън и Денис Фриц.

Както и Томи Уорд и Карл Фонтънот. В момента и двамата излежават доживотни присъди. Някой ден Томи може би ще има право да излезе под гаранция, но по някаква процедурна причина Карл не може да се надява дори на това. ДНК тестът не може да им помогне, защото няма никакви доказателства с биологичен произход. Убиецът или убийците на Динайс Харауей никога няма да бъдат открити — поне не от полицията. Можете да прочетете повече за съдбата на Томи и Карл на адрес: http://www.wardandfontenot.com

Докато правех проучвания за тази книга, попаднах на други два проблема, отново свързани с Ейда. През 1983 г. Калвин Лий Скот бе съден за изнасилване в окръжния съд на Понтоток. Жертвата бе млада вдовица, нападната в леглото си, докато спи, и тъй като изнасилвачът бе покрил лицето й с възглавница, тя не можеше да го идентифицира. Специалист по косми от ЩБРО свидетелства, че два пубисни косъма, открити на местопрестъплението, имат „сходна структура“ с пробите, взети от Калвин Лий Скот, въпреки че последният разпалено отричаше

да е виновен. Съдебните заседатели решиха друго и го осъдиха на двайсет и пет години зад решетките. Той излежа двайсет и беше освободен. Вече беше на свобода, когато през 2003 г. ДНК тестовете доказаха невинността му.

Следовател по случая бе Денис Фриц. Прокурор — Бил Питърсън.

През 2001 г. бившият заместник-началник на полицейското управление в Ейда Денис Корвин се призна за виновен по обвинения в производство и разпространение на амфетамини и беше осъден на шест години затвор. Както може би си спомняте, именно Корвин беше полицаят от Ейда, споменат от Глен Гор в клетвените му показания, подписани двайсет години след предполагаемото им сътрудничество в търговията с наркотици.

Ейда е хубав град и се налага да повдигнем очевидния въпрос: кога ще дойде денят, в който добрите хора в него ще надделеят и ще го изчистят?

Може би когато им писне да плащат от джоба си за лошата прокурорска работа. За последните две години градският съвет на Ейда два пъти вдига данък сгради, за да попълни бюджета си, изчерпан след изплащането на обезщетенията по делото, заведено и спечелено от Рон и Денис. Наистина е обидно, че тези данъци се плащат от всички — включително от много роднини на Деби Картър.

Невъзможно е да се изчисли точно колко пари са пропилени. В затворите на щата Оклахома годишната издръжка на един затворник е около 20 000 долара. Дори ако не смятаме цената на живота в крилото за осъдени на смърт и лечението в държавните психиатрични клиники, сметката за престоя на Рон е почти 250 000 долара. Същото важи и за Денис. Добавете сумите, които са спечелили по делото, заведено от тях, и аритметиката е много лесна. Спокойно можем да кажем, че за тях двамата са пропилени няколко милиона долара.

А в тези суми дори не влизат хилядите работни часове, прекарани от обществените защитници в усилия да ги освободят, нито пък работното време на прокурорите на държавна заплата, които се опитваха да ги екзекутират. Всеки един долар, похарчен от обвинението и защитата, бе излязъл от джоба на данъкоплатците.

Естествено, бяха направени и някои спестявания. Барни Уорд например получи колосалната сума от 3600 долара, за да защитава Рон.

И както си спомняте, съдия Джоунс отхвърли искането му да наеме експерт криминалист, за да анализира веществените доказателства на обвинението. Грег Сондърс получи същата сума — 3600 долара. И на него му беше отказан достъп до експерт. Все пак трябва да се защитават интересите на данъкоплатците, нали така?

Финансовите загуби са достатъчно дразнещи, но човешките са много по-фатални. Психическите проблеми на Рон очевидно се изостриха и утежниха от несправедливата присъда и той така и не се възстанови, дори след като го пуснаха. Повечето освободени от затвора никога не се възстановяват напълно. Денис Фриц е рядко срещан късметлия. Той имаше смелостта, интелигентността и в крайна сметка парите, за да събере парчетата от живота си и да започне наново. Живее тихо, спокойно и охолно в Канзас Сити и миналата година стана дядо.

Колкото до другите герои, Бил Питърсън все още е прокурор в Ейда. Нанси Шу и Крис Рос са сред помощниците му. Гари Роджърс още е следовател. Денис Смит се пенсионира от полицейското управление на Ейда през 1987 г. и почина внезапно на 30 юни 2006 г. Барни Уорд почина през лятото на 2005 г., докато пишех тази книга, и така и не успях да разговарям лично с него. Съдия Рон Джоунс изгуби изборите през 1990 г. и напусна Ейда.

Глен Гор продължава да живее в крило „Х“ на затвора „Макалистър“. През юли 2005 г. присъдата му беше обявена за неправилна от апелативния съд на щата Оклахома и бе насрочено ново дело. Съдът реши, че Гор е осъден несправедливо, защото съдия Ландрит не е позволил на адвоката му да представи като доказателство факта, че други двама мъже вече са били осъдени за същото престъпление.

На 21 юни 2006 г. Глен Гор отново беше обявен за виновен. Съдебните заседатели не можаха да вземат единодушно решение за смъртна присъда и, както повелява законът в такива случаи, съдия Ландрит го осъди на доживотен затвор без право на обжалване.

* * *

Дължа много на хората, които ми помогнаха за тази книга. Анет и Рене и техните семейства ми разказаха всичко за живота на Рон. Марк Барет отдели много време, за да ме развежда из щата Оклахома, да ми разказва истории, на които отначало ми беше трудно да повярвам, да открива свидетели и документи от стари дела и да използва широката си мрежа от контакти. Помощничката му Мелиса Харис копира милиони документи и поддържаше безупречен ред във всичко.

Денис Фриц със забележително въодушевление се върна към болезненото си минало и отговори на всичките ми въпроси. Както и Грег Уилхойт.

Бренда Толет от вечерния всекидневник на Ейда прерови архивите на вестника и намери всички броеве, отразяващи двете убийства. Кели Уийвър, бивша репортерка от вестника, която вече работи в „Оклахоман“, си спомни лично повечето събития около освобождаването.

Отначало съдия Франк Сий не искаше да говори за свое дело. Той все още се придържа към старомодното правило, че думата на съдиите трябва да се чува само в съда, но в крайна сметка се съгласи да ми помогне. В един разговор по телефона го нарекох „герой“, но той веднага се противопостави на подобно определение. Почувствах се като адвокат, който чува „Отхвърля се“ от съдията от разстояние 3000 километра. Вики Хилдебранд все още работи за него и ясно си спомня как за пръв път е прочела петицията на Рон за освобождаване, позовавайки се на habeas corpus.

Джим Пейн вече е федерален съдия и въпреки че нямаше нищо против да ми помогне, не пожела да бъде описан като един от хората, спасили живота на Рон. Но той си остава герой. Именно той прочете искането на Джанет Чесли най-внимателно, в извънработно време, у дома си, и се разтревожи толкова, че се обърна към съдия Сий и го убеди да отложи изпълнението на екзекуцията в последния момент.

Въпреки че се включи в историята в самия й край, на съдия Том Ландрит се падна уникалното удоволствие да председателства заседанието през април 1999 г., на което двамата затворници бяха освободени. Беше ми много приятно да му гостувам в кабинета му в съда на Ейда. Разказите му за различни случаи, повечето от които вероятно бяха самата истина, се лееха като река.

Бари Шек и останалите воини от „Проект Невинност“ говореха открито и с желание за работата си. До този момент са освободили 180 затворници с помощта на ДНК тестове и по техен пример в цялата страна са стартирани трийсетина подобни проекта. За да научите повече за тях, посетете http://www.innocenceproject.com/.

Томи Уорд прекара три години и девет месеца в старото крило за осъдени на смърт в „Макалистър“, преди да го прехвърлят предсрочно в затвора в Лексингтън. Разменихме си много писма. В част от неговите се споменаваше Рон и той ми позволи да ги използвам в книгата.

За описанието на кошмара му дължа почти всичко на „Сънищата на Ейда“ от Робърт Майър. Забележителна книга, която ми припомни колко добре може да се пише за истински събития. Робърт Майър също ми оказа голямо съдействие.

Благодаря на адвокатите и служителите от Службата за правна защита на социално слаби граждани в Оклахома — Джанет Чесли, Бил Люкър и Ким Маркс. Както и на Брус Либа, Мърл Боуен, Кристи Шепърд, Лесли Делк, доктор Кийт Хюм, Нанси Волъртсън, доктор Сюзан Шарп, Майкъл Сейлъм, Гейл Суърд, Лий Ман, Дейвид Морис и Бърт Коли. Джон Шърман, студент по право от университета във Вирджиния, прекара година и половина с кашоните, в които бяхме събрали всички документи от проучванията си, и по някакъв начин успя да не се изгуби в тях.

Разполагах с клетвени показания на повечето от участниците в тази история. От някои интервюта нямаше нужда. Други ми бяха отказани. Променил съм единствено имената на жертвите на изнасилване.

Джон Гришам
1 юли 2006.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.